

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız!

2019 yılının ilk yarısını tamamladığımız bu dönemde, dergimizin yeni bir sayısını daha sizlere ulaştırmanın memnuniyeti içindeyiz.

Sevgili okuyucularımız, geride bıraktığımız dönemde, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi ile Rusya'dan alınan S-400 füze sistemi öne çıkan konular oldu.

İptal edilen 31 Mart seçimlerinin ardından yenilenen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini %54,3 oranında oy alan Millet İttifakının adayı Ekrem İmamoğlu kazandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, seçimi kazanan İmamoğlu'nu kutlayarak, milli iradenin tecelli ettiğini açıkladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, S-400 ve F-35 krizi ile yaptırım iddiaları dolayısıyla merakla beklenen, ABD Başkanı Donald Trump ile görüşmesini Japonya'nın Osaka kentinde düzenlenen G-20 liderler zirvesi kapsamında yaptı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Trump ile yapılan görüşmenin çok olumlu geçtiğini, Trump'ın Obama yönetiminin Türkiye'ye adil davranmadığını ve Patriot'ları vermediğini ifade ettiğini, yaptırımlar konusunda, böyle bir şeyin olmayacağını kendisinden dinlediğini ifade etti.

Diğer taraftan, Japonya'daki görüşmelerden sonra, Türkiye ile ABD arasında gelime neden olan Rus yapımı S-400 Hava Savunma Sisteminin ilk parçaları Ankara'ya gelmeye başladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya'dan teslimatına başlanan söz konusu sistemle ilgili olarak, kontrolün tamamen bizde olacağını, bu sistemle barışı ve kendi milli güvenliğimizin garanti altına alınmaya çalışıldığını belirtti.

Sevgili okuyucularımız, FETÖ'nün 15 Temmuz kanlı darbe girişiminin üçüncü yılında, Ankara ve İstanbul'daki anma programlarında konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, FETÖ'yü ortaya çıkaran ekosistemi yok edeceklerini, bunun da **ehliyet ve liyakata dayalı sistemi inşa etmekten geçtiğini** ifade etti.

Geçtiğimiz dönemde önemli diğer bir gelişme Askerlik Kanunuyla ilgiliydi. Askerlikte Cumhuriyet döneminin en kapsamlı değişikliğini getiren, askerlik süresini 6 aya indiren ve bedelli askerlik uygulamasını kalıcı hale getiren yeni Askerlik Kanununun Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle yaklaşık 100 bin askerin terhisine başlandı.

Sevgili okuyucularımız, ekonomiyle ilgili gelişmeleri şöyle özetleyebiliriz.

- Enflasyon haziran ayında %0,03 oranında arttı ve yıllık enflasyon 3 puan gerileyerek %15,72'ye sert bir şekilde indi.
- Türkiye İstatistik Kurumunun haziran ayı enflasyonunu ilan etmesiyle birlikte, memur ve memur emeklilerinin maaşlarının %6, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin maaşının da %5,01 oranında artacağı açıklandı.
- Merkez Bankası, TL ve yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranları ile gecikme faiz oranlarını düşürdü.
- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin uzun dönem yabancı para cinsinden kredi notunu "BB"den "BB-" seviyesine düşürüldüğünü, not görünümünün de "negatif" olduğunu açıkladı.

Sevgili okuyucularımız, dış dünyadaki bazı gelişmeleri de sizlerle paylaşmak isteriz.

- Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan en büyük insanlık suçu kabul edilen, 8 bin 372 Boşnağın katledildiği Srebrenitsa soykırımının 24 üncü yıl dönümünde, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa'nın gözünün önünde yaşanan soykırımının tarih boyunca asla unutulmaya çağını söyledi.
- ABD'nin, İran ile imzalanan nükleer anlaşmadan çekilmesi ve ülkeye sert yaptırımlar getirmesinin ardından, İran'dan anlaşma konusundaki en sert hamle geldi. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, İran'ın 2015 yılındaki nükleer anlaşmada belirtilen zenginleştirilmiş uranyum stoku eşitliğini duyurdu.
- Yunanistan'da yapılan erken seçimde, Miçotakis'in lideri olduğu merkez sağ Yeni Demokrasi Partisi %39,8 oy oranıyla tek başına hükümet kurma çoğunluğunu elde etti.

Gelecek sayımızda buluşmak üzere, mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Belediye Personelinin Belediye Şirketlerinde, Belediye Şirket Personelinin Belediyeelerde Görevlendirilmeleri	Mahmut ÇOLAK	3
İmar Mevzuatına Göre Ruhsat Alınmasını Gerektirmeyen İnşaat İşleri-2	Suat ŞİMŞEK	14
İhale Tekliflerinde Hesaplama Hataları	Av. Atilla İNAN	21
Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Belediye Şirketlerinin Kendilerine Bağlı Şubeler Açabilmesi	Mustafa YAVUZ	25
Özel Sektöre Gerçekleştirilen İşlerin Kamu İhalelerinde İş Deneyim Olarak Değerlendirilmesi	Av. Necati TORUN	32
Belediye Şirketlerinde Kamu İhale Kanunu İstisnası	Salih KAN	36
Kamu İhale Kanununda Yer Alan İlkelerden Aralarında Doğal Bir Bağlantı Olmayan İşlerin Birlikte İhale Edilememesi İlkesinin Değerlendirilmesi	Erdoğan DEDEOĞLU	39
Sigortası Biten Muhtarların SGK'ya Bildirimi ile Görevinden Uzaklaştırılan Açığa Alınan veya Tutuklanan Muhtarların Sigortalılığı	Vakkas DEMİR	48
Kapadokya Hakkındaki Kanunun Getirdiği Yenilikler	Dr. Hüseyin BİLGİN	52
Teknik Hizmetler Sınıfında Ek Gösterge	Akın ŞİMŞEK	65
Büyükşehirlerde Köy Koruculuğu	M.Lamih ÇELİK	72
Belediyeler Adına Düzenlenen Vergi ve Sosyal Güvenlik Tahakkuklarındaki Dama Vergisinin Durumu	Ayşe Çiğdem TAŞPINAR	77
Belediyelerce Taşınmaz Tahsisi Yapılmasına İlişkin Esas ve Usuller	Mustafa DÖNMEZ	79
Belediye Şirketlerinin Sona Ermesi ve Tasfiye İşleri	Ufuk ÜNLÜ	87
Belediyeler Tarafından Düzenlenen Tahsildar Alındısının İndirim Konusu Yapılması	Salih ÇALAL	101
Sendikalı Belediye İşçisinin Fazla Çalışma Hesabı	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	106

Mevzuat Fihristi	114
Yargı Kararları	124
Genelge, Görüşler ve Tebliğler	137
Soru - Cevap	144

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	146
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	147
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	147
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	148
BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	148
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HÜZUR HAKLARI	149
ÖZEL VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİF	149
ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞYEREN MALİYETİ	150
2019 YILI ASGARİ GECİM İNDİRİMİ	150
5326 SAYILI KABAHAHLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	151
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	153
4207 SAYILI TUTUN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHAHLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR	154
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	157
KAMU KONTUMLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	158
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	159
YURTIÇİ HARCIHARLAR	160
BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	162
DEĞERLİ KAĞITLAR	163
AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR	163
GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	164
HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜSTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	164

BASIT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	164
ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	164
YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	164
GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	165
ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	165
İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZİNATİ TUTARLARI	165
MEMUR ÖDEMELERİNDE YAPILAN KESİNTİLER	166
DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ	167
MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	168
DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	168
KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	169
3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARI PARA CEZALARI	170
DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	173
5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	175
7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	175
VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	176
SULAR HAKKINDA KANUN	178
TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTULACAKLARI PARA LİMİTİ	178
ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	179
KİK ESİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	180
6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARI PARA CEZALARI İLİŞİLİ BİLGİLER	182
4857 SAYILI İS KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	186
4301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	188
1593 SAYILI UMUMİ HİFZISSİHHA KANUNU	188
YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI	189
PARASAL SINIRLAR	190

Mahmut ÇOLAK

SGK Başkanlığı
Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

BELEDİYE PERSONELİNİN BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE, BELEDİYE ŞİRKET PERSONELİNİN BELEDİYELERDE GÖREVLENDİRİLMELERİ

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 696 sayılı KHK ile birlikte belediyelerde yükleniciler aracılığıyla çalıştırılan personel en geç 02.04.2018 tarihi itibarıyla münhasıran kurulan limited veya anonim şirketlere veya mevcut şirketlerden birine/birilerine geçirilmiştir. Bu kapsam ve çalışmamızda, belediye personelinin gerek personel ihtiyacını karşılamak için kurulan gerekse de ticari amaç için kurulan belediye şirketlerinde veya belediye şirketleri personelinin belediyelerde görevlendirilmeleri değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde memurlar, 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde sözleşmeli personel, 4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde geçici/sürekli işçiler istihdam edilmekte; belediye şirketlerinde ise tamamen 4857 sayılı

İş Kanunu çerçevesinde işçiler çalıştırılmaktadır. **İşte bu noktada belediye personelinin belediye şirketlerinde, belediye şirketi personelinin belediyelerde görev yapıp yapamayacakları konusu gerçekten bir ihtilaf konusu oluşturmaktadır.** Ancak, uygulamada belediyelerde belediye şirketi personeli, belediye şirketlerinde belediye personelinin görev yaptıkları da görülmektedir. Söz konusu durum, gerek mutad denetimlerde, gerek ihbar veya şikâyetlerde gerekse de iş kazası gibi meydana gelen olaylarda ortaya çıkmaktadır.

2. KONUYA DEVLET MEMURLARI KANUNU AÇISINDAN BAKIŞ

657 sayılı Kanunun “ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı” başlıklı 28 inci maddesine göre; memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette

bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kolektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar (**Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsil alacakları görevler hariç**).

657 sayılı Kanunun “ikinci görev yasağı” başlığını taşıyan 87 nci maddesine göre; “memurlara; a) Bu Kanuna tabi kurumlarda, b) Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi kurumlar ile sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait bankalarda, c) Özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan banka ve kuruluşlarda, ç) Yukarıdaki bentlerde yazılı idare, kuruluş ve bankalar tarafından sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan kuruluşlarla bunların aynı oranda katılmaları ile vücut bulan kurumlarda, İkinci görev verilemez; bu kurumlardan her ne ad ile olursa olsun para ödenemez ve yarar sağlanamaz. Ancak, bu Kanunun memurlara ikinci görev verilmesini öngören hükümleri ile hakem, tasfiye memuru ve bilirkişilere takdir olunan İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümeni başkanları, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan ve asli görevlerinin devamı niteliğinde olmayan çeşitli kurul, komisyon, heyet ve jüri çalışmalarına, Üniversiteler, Akademiler, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan araştırma kurumları tarafından idareyle ilgili olarak yapılan inceleme ve araştırma çalışmalarına katılanlar için özel kanunlarınca gösterilen veya bu kanunlara dayanılarak tespit edilen ücretlerin ödenmesine ilişkin hükümler saklıdır.”

631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinde “Memurlar ve diğer kamu

görevlilerinden, kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebilir. Bu maddenin uygulanmasında oluşacak tereddütleri gidermeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Söz konusu maddeye (631 sayılı KHK/ Madde 12) ilişkin olarak uygulama birliğinin sağlanması ve tereddütlerin giderilmesi amacıyla 162 Seri Nolu **Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği** yayımlanmış olup, buna göre;

1) Memurlar ve diğer kamu görevlilerinden kurum ve kuruluşların; yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ve komisyon, heyet ve komite ile benzeri organlarda görev alanlara, aldıkları görevler karşılığında ilgili mevzuatında herhangi bir ücret ödenmesinin öngörülmesi bu görevlerden sadece biri için ücret ödenecektir.

2) Maddede geçen “kurum ve kuruluşların” ibaresinden, memur veya diğer kamu görevlilerinin memur veya diğer kamu görevlisi sıfatı nedeniyle ilgili mevzuatı uyarınca belirtilen görevleri alabilecekleri, asli görevli buldukları kurum da dahil olmak üzere her statüdeki kurum ve kuruluşların anlaşılması gerekmektedir.

3) 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi yeni bir ödeme veya mali hak getirmemekte, söz konusu görevler karşılığında memurlar ve diğer kamu görevlilerine ilgili mevzuatında öngörülmesi olan ödemelerden sadece birinin yapılabilmesine yönelik hüküm içermektedir. Dolayısıyla, ilgili mevzuatında ücret ödenmesi öngörülmeyen görevler için bu maddeye dayanılarak herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

4) 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi kapsamında birden fazla görev alanlar, bu görevlerin hangisinden ücret alacağını belirleyerek asli görevli bulunduğu kurumun merkez teşkilatı personel birimi ile görev yaptığı birime on gün içerisinde bildirecektir.

5) Anılan maddede belirtilen görevler karşılığında ödeme yapacak kurum tarafından, ödeme yapılmadan önce ilgiliden kurumundan veya başka kurumlardan bu kapsamda kendisine herhangi bir ödeme yapılmadığına dair yazılı beyan alınacaktır. Bu beyanda bulunmayanlara herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

ÖRNEK 1- Bir kuruluşun ilgili mevzuat hükümleri uyarınca sermayesine iştirak ettiği anonim şirketlerden birinde yönetim kurulu üyesi, bir diğerinde denetim kurulu üyesi olarak kuruluşu temsilen görevlendirilen ve bu görevleri karşılığında ücret öngörülen bir memura, bu görevlendirmelerin 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi kapsamında bulunması nedeniyle 15/1/2012 tarihinden itibaren söz konusu iki görevden sadece biri için ödeme yapılabilecektir.

ÖRNEK 2- Kurumunda ücret öngörülen bir komisyon üyeliği görevini yürüten ve aynı zamanda başka bir kurum veya kuruluşta ücret öngörülen bir yönetim kurulu üyeliği de bulunan memur, 15/1/2012 tarihinden itibaren bu iki görevden biri için öngörülen ödemenin yapılması hususunda tercihte bulunacak ve bu ödemelerden sadece birini alabilecektir.

3. KONUYA BELEDİYE KANUNLARINDA BAKIŞ

a) Belediye Kanunu Açısından

5393 sayılı Kanunun “şirket kurulması” başlıklı 70 inci maddesine göre; belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında,

ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.

b) Büyükşehir Belediyesi Kanunu Açısından

5216 sayılı Kanunun “şirket kurulması” başlıklı 26 ncı maddesine göre; büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler.

4. KONUYA ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI HAKKINDA KANUNDA BAKIŞ

4046 sayılı Kanunun “mahalli idarelerde özelleştirme uygulamaları” başlıklı 26’ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre; belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir.

5. KONUYA SAYIŞTAY KANUNUNDA BAKIŞ

6085 sayılı Kanunun “denetim alanı” başlıklı 4’üncü maddesinde; Sayıştay merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahallî idareleri, sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan özel kanunlar veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile kurulmuş anonim ortaklıkları, diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç), bu sayılan idarelere bağlı veya bu idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketleri denetler.

6. SAYIŞTAY TEMYİZ KURULU KARARI AÇISINDAN KONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü;

332 sayılı ilamın 3. maddesi ile ....Belediye Başkanlığı .....Müdürlüğü'nde mühendis kadrosunda bulunan .....08.04.2004 - 16.10.2009 tarihleri arasında, Başkanlık Oluru ile .....A.Ş.'de geçici olarak görevlendirilmesi ve Belediye bünyesinde fiilen çalışmadığı halde kendisine 2009 yılı içerisinde 16.10.2009 tarihine kadar maaş ödenmesi nedeniyle 28.796,24 TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçiler dilekçesinde özetle;.....

.....A.Ş.'nin %99,90 oranındaki hisse ile Belediyenin şirketi olduğunu, ...belirtilen Belediye şirketine görevlendirilmesinin temel esasının 657 sayılı Kanun'un 28'inci maddesine ilişkin olduğunu,

Danıştay 5. Dairesinin 29 Eylül 1992 tarih ve E. 1989/2595. K. 1492/2375 sayılı kararında kabul edildiği şekilde "kadrosu üzerinde kalmak üzere" yapılmış bir görevlendirme olduğunu,

657 sayılı Kanun'un 28'inci maddesine göre (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç) istisnasına da uygun olduğunu,

....., % 99,90 hisse ile Belediye şirketi olan .....A.Ş.'de Belediyeyi temsilen ve Belediye adına temsil ve yönetim görevlerini ifa ettiğini, diğer taraftan adı geçenin Belediye binasındaki çalışma odası ve masasının da muhafaza edildiğini, ilgili kişinin işinin ihtiyacına göre gerek Belediyedeki gerekse şirketteki çalışmalarını sürdürdüğünü,

Diğer taraftan harcama yetkilisi ve gerçekleştirme görevlisi olan kendilerinin ilgili aylık bordrolarını imzalamaları hususunun da ayrı-

ca değerlendirilmesi gerektiğini, zira adı geçen kişinin Belediyenin .....Müdürlüğü'nde "Mühendis" kadrosunda olduğunu, kadrosu üzerinde kalmak üzere görevlendirme yapıldığını, bu durum itibariyle Belediyenin kadrolu mühendisinin ilgili müdürlüğün aylık bordrosundan çıkartılmasının, aylığının kendileri tarafından ödenmemesinin yetkileri dâhilinde olan bir işlem olmadığını,

Ayrıca adı geçen kişinin gerek .....Müdürlüğü'ndeki çalışma odasını kullanıyor olması, gerekse şirketteki çalışmalarını yürütmüş olması nedeni ile Belediye ile ilişik kesmeden memuriyetinin devam ettiğini, hâlihazırda adı geçenin 16.07.2010 tarihinde emekliye ayrılmış olup; görevde olmadığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir.

Sayıştay Savcılığı; "Dilekçede özetle, Belediyede mühendis kadrosunda bulunan.....Başkanlık oluru ile .....A.Ş. de geçici olarak görevlendirildiği ve Belediye bünyesinde fiilen çalışmadığı halde maaş ödendiği gerekçesiyle tazmin hükmolunduğu, oysa .....A.Ş. nin %99,90 oranındaki hisse ile Belediye şirketi olduğu ve görevlendirmenin 657 sayılı Kanunun 28'inci maddesine dayanılarak kadrosu üzerinde kalmak üzere yapıldığı, adı geçenin belediye binasındaki çalışma odası ve masasının muhafaza edilerek gerek Belediyedeki gerekse şirketteki çalışmalarını sürdürdüğü bu nedenle yapılan işlemde yasaya aykırı bir durumun bulunmadığı ileri sürülmekte ve tazmin kararının kaldırılması talep edilmektedir.

.....Belediye Başkanlığı ..... Müdürlüğü'nde mühendis kadrosunda bulunan ilgilinin kadrosu üzerinde kalmak şartıyla 08/04/2004 tarihli Başkanlık Oluru ile .....Belediyesi iştiraki .....A.Ş.'de geçici olarak görevlendirilmesinin kurum içi bir görevlendirme niteliği taşıması, her iki kurumun 1'inci derece

yetkili amirinin Belediye Başkanı olması nedenleriyle yapılan savunmanın yeterli görülerek, tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.“ şeklinde görüş bildirmiştir.

Sorumluluk itirazına ilişkin olarak;

Dilekçiler harcama yetkilisi ve gerçekleştirme görevlisi olan kendilerinin ilgili aylık bordrolarını imzalamaları gibi bir seçenekleri olmadığını bu nedenle kendilerinin sorumlu tutulamayacağını belirtmişlerse de;

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 31, 32, 33'üncü maddelerinde;

“Harcama yetkisi ve yetkilisi

Madde 31- (Değişik: 22/12/2005-5436/1 md.)

Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; mahallî idarelerde İçişleri Bakanlığının, diğer idarelerde ise Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yürütülebilir.

Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk kurul, komite veya komisyona ait olur.

Harcama talimatı ve sorumluluk

Madde 32- Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

Giderin gerçekleştirilmesi

Madde 33- Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. (Değişik son cümle: 22/12/2005-5436/10 md.) Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yapılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

(Ek üçüncü fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.) Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri giriş işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.” denilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Çerçevesinde Sorumlu Tutulacak Görevli ve Yetkililerin Belirlenmesi Hakkında Sayıştay Genel Kurulu'nun 5189/1 Sayılı Kararında;

“.....

III.3.a)Harcama Yetkililerinin Genel Sorumluluğu

5018 sayılı Kanunda harcama yetkilisi ifadesiyle bir program sorumlusuna ve statü hukukunda tanımlanan daire/birim amirine işaret edilmektedir. Bu konumda olan yöneticilerin, 657 sayılı Kanununun 10'uncu maddesinde belirtildiği gibi, amiri oldukları kuruluş ve hizmet biriminde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurları takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumlu tutulacakları da tabiidir.

Bu hükümler karşısında, bütçeden yapılacak harcamalar konusunda 5018 sayılı Kanunda öngörülen harcama sürecinde tek ve tam yetkili olan, giderin yapılmasına karar vermektan ödeme aşamasına kadar tüm işlemleri emir ve talimatı çerçevesinde yürüten ve maiyetindekileri ve onların eylem ve işlemlerini gözetmek ve denetlemekle yükümlü olan harcama yetkilisinin, Sayıştaya karşı hesap verme konusunda tam ve doğrudan sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının ve buna konu olan harcamaların bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygunluğundan sorumlu olduklarına,

III.4.a) Ödeme Emri Belgesini Düzenlemekle Görevlendirilen Gerçekleştirme Görevlisinin Sorumluluğu

5018 sayılı Kanununun 33'üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uyarınca ödeme emri belgesi, harcama yetkilisi tarafından belirlenen bir görevli tarafından düzenlenecektir. Ödeme emri belgesi tek başına mali bir işlem sayılmamakla birlikte taahhüt ve tahakkuk aşamalarından sonra ödeme aşamasına geçilmesine esas teşkil etmektedir. 31.12.2005 tarihli ve 26040 sayılı 3. mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole

İlişkin Usul ve Esasların 12 ve 13'üncü maddelerinde ödeme emri belgesi düzenleme görevi, ön mali kontrol kapsamında ele alınmakta ve "kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür" şerhi çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Aynı esaslarda belirtildiği üzere, harcama yetkilileri, yardımcıları veya hiyerarşik olarak kendisine en yakın üst kademe yöneticileri arasından bir veya daha fazla sayıda gerçekleştirme görevlisini ödeme emri belgesi düzenlemekle görevlendirecek, ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlileri de, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön malî kontrol yapacaklardır. Bu nedenle ödeme emri belgesini düzenleyen gerçekleştirme görevlisinin yaptığı işlemler nedeniyle sorumluluk üstlenmesi tabiidir.

Ayrıca, harcama birimlerinde süreç kontrolü yapılarak her bir işlem daha önceki işlemlerin kontrolünü içerecek şekilde tasarlanıp uygulanacak, mali işlemlerin yürütülmesinde görev alanlar, yapacakları işlemde önceki işlemleri de kontrol edeceklerdir. Bu bağlamda ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlileri de, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön mali kontrol yaparak, ödeme emri belgesi üzerine "Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür" şerhi düşüp imzalayacaklardır. Bu nedenle ödeme emri belgesini düzenleyen görevli, gerçekleştirme belgelerinin ödeme emri belgesine doğru aktarılması yanında, düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan da sorumludur.

Yapılan bu açıklamalara göre, aslı bir gerçekleştirme belgesi olan ödeme emri belgesini düzenleyen sıfatıyla imzalayan gerçekleştirme görevlisinin, düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan harcama yetkilisi ile birlikte sorumlu tutulması gerektiğine çoğunlukla,

b) Ödeme Emri Belgesine Eklenmesi Gereken Taahhüt ve Tahakkuk Belgelerine İlişkin Sorumluluk

5018 sayılı Kanunun 33'üncü maddesi uyarınca bütçeden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanmış ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Öte yandan anılan maddede, bir mali işlemin gerçekleştirilmesinde görevli olanların sorumluluğunun belirlenmesinde, bu görevlilerin yetkili ve görevli olması ve yapılan giderin de bu görevlilerce düzenlenen belgeye dayanıyor olması hususlarına bakılması gerekmektedir. Yani mali işlemin gerçekleştirilmesinde, görevli olanların imzası olmadan ödeme belgesinin tamamlanmış sayılmaması gerekmektedir.

Bu nedenle, ödeme emri belgesine eklenmesi gereken taahhüt ve tahakkuk işlemlerine ilişkin fatura, beyanname, tutanak gibi gerçekleştirme belgelerini düzenleyen veya bu belgeleri kabul eden gerçekleştirme görevlilerinin, bu görevleriyle ilgili olarak yapmaları gereken iş ve işlemlerle sınırlı olarak harcama yetkilisiyle birlikte sorumlu tutulmaları gerektiğine,

....." karar verilmiştir.¹

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 12 nci maddesinde; "Harcama yetkilileri, yardımcıları veya hiyerarşik olarak kendisine en yakın üst kademe yöneticileri arasından bir veya daha fazla sayıda gerçekleştirme görevlisini ödeme emri belgesi düzenlemekle görevlendirir. Ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlileri, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön mali kontrol yaparlar. Bu gerçekleştirme görevlileri tarafından yapılan kontrol sonucunda, ödeme emri belgesi üzerine "Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür" şerhi düşülerek imzalanır." denilmekte,

13 üncü maddesinde; "Harcama birimlerinde ve malî hizmetler biriminde yapılan kontrol sonucunda, malî karar ve işlemin uygun görülmesi halinde, dayanak belgenin üzerine "Kontrol edilmiş ve uygun görülmüştür" şerhi düşülür veya yazılı görüş düzenlenir." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, Harcama Yetkililerinin, harcama talimatı ve bu talimata konu olan harcamaların mevzuata uygunluğundan, Gerçekleştirme Görevlilerinin, ödeme emrinin düzenlenmesinden, fatura, beyanname, tutanak gibi gerçekleştirme belgelerini düzenlenmesinden ve düzenlediği belge ile birlikte harcama sürecindeki diğer belgelerin doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan harcama yetkilisi ile birlikte sorumlu tutulmaları gerekmektedir.

Bu itibarla, dilekçilerin sorumluluk yönünden yaptığı itirazlar REDDEDİLEREK konunun esasına geçildi.

Esasa ilişkin olarak;

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Geçici Süreli Görevlendirme" başlıklı ek 8 inci maddesinde;

"Bu kanuna tabi memurlara, 13/12/1960 tarih ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda geçici süreli olarak görev verilebilir." hükmü ve "Geçici Süreli Görevlendirme Şartları" başlıklı ek 9'uncu maddesinde ise; "Geçici görevlendirme yolu ile başka bir görevde çalışan memurlar hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Ek madde 1 (kodifikasyon çalışmaları sırasında madde numarası teselsül ettirilerek ek madde 8 olmuştur)'e göre görevlendirilen memur, hem kendi sınıf ve mesleğinin hem de geçici süreli olarak görevlendirildiği işin mevzuatına uymak zorundadır.

b) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar aylıklarını görevlendirildikleri kadrodan alırlar ve bu kadronun diğer haklarından yararlanırlar.

¹ Sayıştay 8. Daire Tutanak No: 40154, Tutanak Tarihi: 17.03.2015

c) (Değişik: 27/9/1983 - 2902/1 md.) Geçici görevlendirilme memurun muvafakati ile olur ve 2 yılı geçemez. Ancak, yurt dışına atanan koruma görevlileri için bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

Geçici süreli görevlendirme yalnız 7 nci ve daha yukarı derecelere tahsis edilmiş görevler hakkında uygulanır. Geçici süreli görevlendirmenin memurun mesleği ile ilgili olması şarttır.

Geçici süreli görevlendirme, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine ilgili Bakanlıkların müşterek kararıyla yapılır. Geçici süreli görevlendirmenin uygulanabileceği haller, şartlar, süresi, sicil, ve sair hususlar yönetmelikle belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

Bahsi geçen hükümlere göre, geçici süreli görevlendirme yalnız 7’nci ve daha yukarı derecelere tahsis edilmiş görevler hakkında Devlet Personel Başkanlığı’nın uygun görüşü üzerine ilgili Bakanlıkların müşterek kararıyla yapılabilmektedir.

Ancak, adı geçen memurun .....A.Ş’de geçici olarak görevlendirilmesi söz konusu şartlara uymamaktadır. Zira, ...A.Ş’de 7’nci ve daha yukarı derecelere tahsis edilmiş bir görev bulunması söz konusu değildir ve anılan geçici görevlendirme için Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ve ilgili Bakanlıkların müşterek kararı mevcut değildir. Nitekim anılan madde metninden anlaşılacağı üzere, memurlar için Bakanlıklar arasında gerçekleşecek bir geçici görevlendirmeye imkân tanınmıştır. Bu itibarla belediyelerde görevli memurların belediyelerin iktisadi işletmelerinde geçici olarak görevlendirilmeleri söz konusu maddenin kapsamına girmemektedir.

Aynı Kanun’un 28’inci maddesinde;

“Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi

müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç).” hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu hükümden, memurların ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamayacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, yukarıda adı soyadı yazılı memurun, bir ticaret şirketi olan .....A.Ş’de görev alabilmesi mümkün değildir. Bahsi geçen hükümde, memurların görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler, kapsam dışı bırakılmakla birlikte, memurların hükümde belirtilen istisnaya dayanarak yürüttükleri temsil görevleri asıl işlerinin yanında yürütülen bir görevdir. Dolayısıyla, adı geçen memurun 08.04.2004 tarihinden itibaren .....A.Ş’de görevlendirilmesi ve genel müdür olarak mesaisinin tamamını anılan şirkette geçirmesi nedeniyle söz konusu istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla da bu görev süresince kendisine Belediye bütçesinden maaş ödenmesi mümkün değildir.

Dilekçiler, Danıştay 5. Dairesi’nin 29 Eylül 1992 tarihli ve E.1989/2595, K.1992/2375 sayılı kararında; “... 657 sayılı Kanunda aynı kurum içinde geçici görevlendirme müessesesi düzenlenmemiştir. Bununla birlikte, bir kamu kurumunun görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla o hizmetle ilgili konuda uzmanlaşmış kamu görevlilerini, kadroları üzerinde kalmak üzere, belli bir süre ile görevlendirmeleri mümkün bulunmaktadır.” yönünde karar verildiğini ve bu karara göre Belediye personeli.....’ın kadrosu üzerinde kalmak üzere ..... A.Ş’de görevlendirildiğini belirtmişse de;

Söz konusu karardan da anlaşılacağı üzere, personelin kurum içi geçici süreli görevlendirilmesi, görevlendirmenin kurum içi olması,

kurumun görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla gerçekleştirilmesi ve görevlendirilecek kişinin görevlendirme konusu hizmet ile ilgili uzmanlaşmış olması gerekmektedir.

.....A.Ş. Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş, kendi tüzel kişiliği olan bir şirkettir. Bu şirketin .....Belediyesi iştiraki bir şirket olması, şirketin kurum içi bir birim olduğunu ve Belediye'nin görev alanı içindeki asli kamu hizmetlerini yerine getirdiğini göstermez. Bu nedenle Belediye'ce .....A.Ş.'ye yapılan geçici görevlendirme işlemi, kurum içi görevlendirme sayılamaz. Yine bu nedenle .....A.Ş.'ye yapılan görevlendirme Belediye'nin görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla yapılamayacaktır. Ayrıca .....A.Ş.'ye geçici görevlendirmeye gönderilen personel.....'ın uzmanlık alanı ile ilgili bir görevlendirmeden de söz edilemeyecektir.

Kaldı ki; Anayasanın 160. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında "... Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır." denilmekte,

832 sayılı Sayıştay kanununun 65. maddesinde "... genel mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştay'ın hesap ve işlemleri yönünden denetimine ve hükmüne engel değildir..." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, Anayasal bir kuruluş olan Sayıştay'ın Anayasa ve kendi Kanunundan kaynaklanan denetim ve yargılama yetkisini kullanması sonucu verilen Sayıştay ilamlarına, Danıştay'ca vergi konusunda verilen kararlar

hariç idari ve genel mahkemelerce verilen kararlar bir engel teşkil etmemektedir.

Bu itibarla dilekçi iddialarının reddi ile 332 sayılı ilamın 3. maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE,

Karar verildiği 17.03.2015 tarih ve 40154 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.²

KARAR DÜZELTME İTİRAZI üzerine verilen Sayıştay Temyiz Kurulu'nun

Sayıştay 8. Daire Dosya No: 35870, Tutanak No: 41866, Tutanak Tarihi: 10.03.2016

Kararı

Belediyeye ait şirkette geçici olarak görevlendirilen personele belediye bütçesinden maaş ödenmesi.

332 sayılı ilamın 3. maddesi ile ... Belediye Başkanlığı .. Müdürlüğü'nde mühendis kadrosunda bulunan ...'ın 08.04.2004 - 16.10.2009 tarihleri arasında, Başkanlık Oluru ile ...A.Ş.'de geçici olarak görevlendirilmesi ve Belediye bünyesinde fiilen çalışmadığı halde kendisine 2009 yılı içerisinde 16.10.2009 tarihine kadar maaş ödenmesi nedeniyle ... TL'ye tazmin hükmü verilmiş; 24588 (17.03.2015 tarih ve 40154 tutanak) sayılı Temyiz Kurulu İlamı ile de söz konusu tazmin hükmünün tasdikine karar verilmiştir.

Karar düzeltilmesine ilişkin dilekçede özetle; ... Belediye Başkanlığı ... Müdürlüğü'nde mühendis kadrosunda bulunan ...'ın Belediyeyi temsilen ...A.Ş.'de bulunmuş olup gerek ....A.Ş.'den alınan yazı, gerekse ticaret sicil gazeteleri incelendiğinde adı anılan memurun ...A.Ş.'den, yönetim kurulunca belirlenen huzur ücreti dışında, herhangi bir ücret ya da maaş almadığının tespit edildiği, ilgili kişinin 2004-2009 yılları arasında hem Belediyede hem de şirkette çalıştığı halde emeğinin karşılığını alamayacağı ve hak kaybına uğrayacağı

² Sayıştay 8. Daire Tutanak No: 40154, Tutanak Tarihi: 17.03.2015

belirtilerek 17.03.2015 tarih ve 40154 tutanak sayılı Temyiz Kurulu Kararının düzeltilmesi talebinin kabulüyle tasdik edilen tazmin hükmünün kaldırılması istenmiştir.

Sayıştay Savcılığı; “Yapılan görevlendirmenin kurum içi bir görevlendirme niteliği taşıması, her iki kurumun 1’inci derece yetkili amirinin Belediye Başkanı olması ve görevlendirmeden dolayı ...a ... TL huzur hakkı dışında aylık ya da ücret adı altında başkaca bir ödeme yapılmamış olması nedeniyle karar düzeltme talebinin kabul edilerek, tazmin hükmünün sorumlular üzerinden kaldırılmasına karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.”

şeklinde görüş bildirmiştir.

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü;

Karar düzeltilmesi dilekçesi ekinde yer alan belgeler incelendiğinde; ...ın ...A.Ş.’den, yönetim kurulunca belirlenen huzur ücreti dışında, herhangi bir ücret ya da maaş almadığı anlaşılmaktadır.

Yapılan görevlendirmenin kurum içi bir görevlendirme niteliği taşıması, her iki kurumun 1’inci derece yetkili amirinin Belediye Başkanı olması ve görevlendirmeden dolayı ...a ... TL huzur hakkı dışında aylık ya da ücret adı altında başkaca bir ödeme yapılmamış olması nedeniyle karar düzeltilmesi talebinin kabulüyle 24588 (17.03.2015 tarih ve 40154 tutanak) sayılı Temyiz Kurulu İlamının DÜZELTİLEREK 332 sayılı ilamın 3. maddesiyle verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA,

Karar verildiği 10.05.2016 tarih ve 41866 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sayıştay Temyiz Kurulu verdiği kararda su hususlara özellikle yer vermiştir.

1- Belediyelerde görevli memurların belediyelerin iktisadi işletmelerinde geçici olarak görevlendirilmeleri 657 sayılı Kanunun ek madde 8 kapsamında yer alan geçici süreli görevlendirme kapsamına girmez.

2- Memurlar ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamazlar, memurların görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler kapsam dışıdır.

3- Memurların yürüttükleri temsil görevleri asıl işlerinin yanında yürütülen bir görevdir. Memurun belediye şirketinde görevlendirilmesi ve genel müdür olarak mesaisinin tamamını anılan şirkette geçirmesi istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla da, bu görev süresince kendisine belediye bütçesinden maaş ödenmesi mümkün değildir.

4- Belediye şirketleri Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş, kendi tüzel kişiliği olan bir şirkettir. Bu şirketin belediyenin iştiraki bir şirket olması, şirketin kurum içi bir birim olduğunu ve Belediyenin görev alanı içindeki asli kamu hizmetlerini yerine getirdiğini göstermez. Belediyece belediye şirketine yapılan geçici görevlendirme işlemi, kurum içi görevlendirme sayılamaz. Yine belediye şirketine yapılan görevlendirme Belediyenin görev alanı içinde yer alan bir hizmeti yürütmek amacıyla yapılamaz.

5- Karar düzeltmede; yapılan görevlendirmenin kurum içi bir görevlendirme niteliği taşıması, her iki kurumun 1 inci derece yetkili amirinin belediye başkanı olması ve görevlendirmeden dolayı huzur hakkı dışında aylık ya da ücret adı altında başkaca bir ödeme yapılmamış olması nedeniyle karar düzeltilmesi talebi kabul edilmiş, belediye tarafından ödenen maaş tazmin iken tazmin hükmü kaldırılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat çerçevesinde, belediyeler ve belediyelerin kurmuş ol-

dukları şirketlerin birbirinden ayrı tüzel kişilikleri bulunmaktadır. Belediyeler kamu tüzel kişiliği, belediye şirketleri özel tüzel kişiliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Belediyelerde çalıştırılan personel norm kadro esasına göre yasal yıllık personel giderleri çerçevesinde, belediye şirketlerinde çalıştırılan personel norm kadro esasına göre mali durum ve ihtiyaç çerçevesinde belirlenmektedir. Burada, 696 sayılı KHK kapsamında belediye şirketlerine geçirilen personelin hak edişleri belediyeleri tarafından karşılandığından gerek belediye gerekse de belediye şirketinin yıllık toplam personel gideri oranı büyükşehirlerde %30, diğer belediyelerde %40 sınırlamasına dikkat edilecektir. Bu oranlara, belediye şirketlerinin kendi bünyelerinde çalışan (belediye ile irtibatı bulunmayan, belediyenin personel ihtiyacı kapsamında çalışmayan) personel elbette dâhil edilmeyecektir.

***Belediyede çalışan memur, sözleşmeli personel ve daimi/geçici işçi statüsündeki personelin belediye şirketlerinde veya belediye şirketlerinde çalışan işçi statüsündeki personelin belediyelerde görevlendirilmele-
rinin (temsil görevi verilen-şirket müdürlüğü/şirket müdürler kurulu üyeliği-yönetim kurulu başkanlığı-yönetim kurulu üyeliği gibi-huzur hakkı ödenen görevler hariç) mevzuata uygun olmadığı kanaatindeyim.***

Sayıştay Temyiz Kurulunun karar düzeltmede verdiği ilamda, aslında belediyede mühendis olarak görev yapan memura belediye tarafından maaşının ödenmesi gerektiğini, belediye şirketinde temsil görevi dışında (temsil görevi nedeniyle huzur hakkı ödenmesinde yasal bir engel yoktur) yöneticilik yapılmasının mümkün olmadığını belirtmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı DEVLET MEMURLARI KANUNU Kabul Tarihi : 14/7/1965 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 23/7/1965 Sayı :

12056 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 4 Sayfa : 3044

4046 sayılı ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI HAKKINDA KANUN Kabul Tarihi : 24/11/1994 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 27/11/1994 Sayı : 22124 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 34

4857 sayılı İŞ KANUNU Kabul Tarihi : 22/5/2003 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 10/6/2003 Sayı : 25134 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 42

5216 sayılı BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU Kabul Tarihi: 10/7/2004 Yayımlandığı R.Gazete: Tarih: 23/7/2004 Sayı :25531 yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt : 43

5393 sayılı BELEDİYE KANUNU Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/7/2005 Sayı : 25874

6085 sayılı SAYIŞTAY KANUNU Kabul Tarihi : 3/12/2010 Yayımlandığı R.Gazete : Tarih: 19/12/2010 Sayı : 27790 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 50

631 sayılı MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN MALİ VE SOSYAL HAKLARINDA DÜZENLEMELER İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME Kanun Hük. Kar. nin Tarihi : 4/7/2001, No : 631 Yetki Kanununun Tarihi : 10/4/2001, No : 4639 Yayımlandığı R.G. Tarihi : 13/7/2001, No : 24461 M

696 sayılı KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI DÜZENLEMELER YAPILMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME 24 Aralık 2017 PAZAR Resmî Gazete Sayı : 30280

Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı

Suat ŞİMŞEK

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Milli Emlak Genel Müdürlüğü
Daire Başkanı*

İMAR MEVZUATINA GÖRE RUHSAT ALINMASINI GEREKTİRMEYEN İNŞAAT İŞLERİ-2

GİRİŞ

Makalemizin ilk bölümünde imar mevzuatına göre ruhsat alınmasını gerektirmeyen inşaat işlerini açıklamaya başlamıştık. Bu kapsamda yapı kavramına dahil olmayan inşaatlar, kamu kuruluşlarınca yaptırılacak enerji, ulaşım ve benzeri tesisler, erişme kontrolü uygulanan karayolu sınırları içinde kurulacak tesisler, basit tamirat ve tadilatları açıklamıştık.

Bu bölümde ruhsat alınmasını gerektirmeyen inşaat işlerini açıklamaya devam edeceğiz.

5. ISI YALITIMI UYGULAMALARI VE GÜNEŞ KAYNAKLI YENİLENEBİLİR ENERJİ SİSTEMLERİ

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 59 uncu maddesine göre, taşıyıcı sistemi etki-

lememek ve 634 sayılı Kanun uyarınca muvafakat alınmak kaydıyla; binalarda enerji kimlik belgesi sınıfı en az “C” olacak şekilde mesleki yeterlilik sertifikalı uygulayıcılar tarafından yapılacak ısı yalıtımı uygulamaları ile binanın kendi ihtiyacı için yapılacak güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemleri ruhsata tabi değildir.

Bunlara ait uygulama projelerinin hazırlanması ve fenni mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname ile birlikte ilgili idareye sunulması, binanın projesindeki mimari görünüşlere bağlı kalınması ve idaresinden izin alınması zorunludur.

6. BELEDİYE VE MÜCAVİR ALAN SINIRI DIŞINDA BULUNAN KÖY YERLEŞİK ALANLARINDAKİ YAPILAR

İmar Kanununun 27 nci maddesine göre; belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin

köy yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda yapılacak konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile köyde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, köy fırını, köy kahvesi, köy lokantası, tanıtım ve teşhir büfeleri ve köy halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar için yapı ruhsatı aranmaz. Ancak etüt ve projelerinin valilikçe incelenmesi, muhtarlıktan yazılı izin alınması ve bu yapıların yöresel doku ve mimari özelliklere fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olması zorunludur.

Görüldüğü üzer madde, belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köylerde yapılacak inşaatlar için ruhsat alınmasına imkan tanımaktadır.

Köy yerleşik alanlarında inşa edilecek bir yapının, bu kapsama girmesi ve inşaat ruhsatından muaf olabilmesi için belirli şartları taşıması gerekir. Aşağıda sayılan şartları taşımayan yapılar ruhsata tabidir.

6.1. Belediye ve Mücavir Alan Sınırları Dışındaki Köylerde Yapılmış Olmak

Yapı yapılacak köy veya mezranın, belediye ve mücavir alan sınırları dışında olması gerekir. Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yapılacak yapılar ruhsata tabi olup Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 58 inci maddesine göre bu yapılar hakkında Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine uyulur.

Belediye ve mücavir alanların içinde bulunan köylerin köy yerleşik alanlarında yapılacak yapılar ruhsata tabidir.

6.2. Köy Yerleşik Alanının Tespit Edilmiş Olması Gerekliği

Belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin köy yerleşik alanlarında, civarında

ve mezralarda yapılacak yapıların ruhsat-tan muaf olabilmesi için köy yerleşik alanının tespit edilmiş olması gerekir.

İmar Kanununun 27 nci maddesine göre, il çevre düzeni planında açıkça belirtilmediği takdirde, ihtiyaç duyulması hâlinde, köyün gelişme potansiyeli ve gelişme düzeyi de dikkate alınarak köy yerleşik alan sınırları ve özel kanunlara ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla bu alanlarda yapılaşma kararı ve ifraz şartları belediye sınıırı il sınıırı olan yerlerde büyükşehir belediye meclisi, diğer yerlerde il genel meclisi kararı ile belirlenir. Tespitler kadastro paftasına işlenerek tapu sicilinde belirtilir. İhtiyaç duyulması hâlinde mevcut köy yerleşik alan sınırları il genel meclislerince yeniden belirlenebilir.

İdari yargı kararlarına göre, yapının inşaat ruhsatından muaf olabilmesi ve köy ihtiyar heyetinden alınacak izinle yapılabilmesi için köy yerleşik alanı sınırının tespit edilmiş olması gerekir. Eğer bu tespit yapılmamış ise, köy ihtiyar heyetinden alınacak izinle yapı yapılabilmesi mümkün değildir. Yani köy yerleşik alanı sınırları belirlenmemiş köylerde ilgili valiliklerden ruhsat alınması gerekmektedir¹. Bu durumda, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 64 üncü maddesi hükümlerinin uygulanması gerekir. 64 üncü maddeye göre, köy yerleşik alan sınırı tespit edilmemiş iskan dışı alanlarda yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin “Yapı Ruhsat İşleri” başlıklı bölümünde yer alan hükümlere uygun olarak ilgili idarece verilir. Konu hakkında Danıştay 6. Dairesinin 20.11.1989 tarihli ve E:1989/831, K:1989/2190 kararında “İdare Mahkemesince mahallinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen raporda, dava konusu taşınmazın bağlı olduğu Köyün İl İdare Kurulunca tasdikli yerleşik

¹ Danıştay 6. Dairesi, 20.11.1989, E:1989/831, K:1989/2190

alan haritasının mevcut olmadığı mahallede köy muhtarı tarafından beyan edildiğinin belirtildiği, bu durumda, olayda, Belediye ve Mücavir Alan Sınırları İçinde ve Dışında Planı Bulunmayan Alanlarda Uygulanacak İmar Yönetmeliğinin Belediye ve Mücavir Alan Sınırları İçinde ve Dışındaki Yerleşme Alanı Dışında Kalan (iskan dışı) Alanlarda Uygulanacak Esasları Düzenleyen 6. Bölüm hükümlerinin uygulanması gerektiği, bu hükümlere göre de köy yerleşik alanı sınırları belirlenmemiş köylerde ilgili valilikten ruhsat alınması zorunlu olduğundan, inşaat izninin köy ihtiyar kurulunca verilemeyeceği gerekçesiyle işlem yetki yönünden iptal edilmiş ve bu karar davalı idare tarafından temyiz edilmiştir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Ancak, yapının inşaat ruhsatından muaf olabilmesi için köy yerleşik alanının tespiti zorunlu olmakla birlikte, kadastro çalışmalarının yapılmış olması zorunlu değildir². Bir başka anlatımla, henüz kadastrosu tamamlanmamış alanlarda da (diğer şartları taşımak kaydıyla) muafiyet hükümlerinin uygulanması mümkündür.

6.3. Köy Yerleşme Planının Yapılmaması Olması

Bir köyün, Köy Kanununun ek- 9 ve devamı maddeleri kapsamında yerleşim planının yapılması halinde, burada inşa edilecek yapılar için il özel idaresinden inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni alınması gerekir.

Bu konu ile ilgili olarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2007/12 sayılı Genelgesinde “Köy yerleşme planları, köylerin sağlıklı bir şekilde yerleşimini ve gelişimini sağlayan imar planları olduğundan belediye ve mücavir alan sınırları dışında köy yerleşme planı bulunan alanlarda, 3194 sayılı İmar Kanunu

uyarınca onaylı köy yerleşme planına uygun olarak yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi zorunludur. Bu alanlarda ruhsat ve yapı kullanma iznine ilişkin başvuruların 5302 sayılı Kanun uyarınca il özel idaresince değerlendirilmesi gerekmektedir” ifadesine yer verilmiştir.

6.4. Yapının, Köy Nüfusuna Kayıtlı ve Köyde Sürekli Oturan Kişilerce Yapılmış Olması Gerekli Değildir

Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesine göre köy ve mezraların yerleşik alanlarında ve civarında sadece köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanlarca yapılacak konut, tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile müstemilat binaları yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine tabi değildir. Aynı Yönetmeliğin 58. maddesine göre; köy nüfusuna kayıtlı olmayanlar, köyde sürekli oturmayanlar ve köy nüfusuna kayıtlı olmakla birlikte köyde sürekli oturmayanlar tarafından yapılacak tüm yapılar için il özel idaresinden inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni alınması gerekir. Bu kişiler tarafından inşa edilen yapının İmar Kanununun 32. maddesi kapsamında yıkılması ve ilgili hakkında İmar Kanununun 42. maddesi gereğince para cezası uygulanması gerekir. Danıştay kararları da (örneğin Danıştay 6. Dairesi, 14.06.1994, E:1994/1054, K:1994/2523) bu yöndeydi.

Ancak, 3194 sayılı İmar Kanununun 27 nci maddesinde 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunla değişik şekilde “köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturan” şartı bulunmamaktadır. Danıştay 14. Dairesi de 27 nci maddenin değişik haline “köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturan” şartı bulunmadığını vurgulamaktadır.

Konu hakkında Danıştay 14. Dairesininin 08.02.2012 tarihli ve E:2011/3715, K:2012/610 sayılı kararında “*Dosyanın incelenmesinden; davacılar a ait taşınmazda teknik*

² Danıştay 6. Dairesi, 20.11.2007, E:2005/5398, K:2007/6694

elemanlarca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 24.08.2006 günlü yapı tatil zaptıyla (9,50 m x 9,40 m konut+9,50 m x 3,60 m teras) ebadında tuğla duvarları örülmüş zemin + 1. kat betonarme tarzda kolon filizleri bırakılmış konut tespit edilmesi üzerine mühürlenerek durdurulduğu, mühürleme tarihinden itibaren bir aylık yasal süre içerisinde anılan yapının ruhsata bağlanmaması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi gereğince yapının yıkımına ilişkin dava konusu işlemin tesis edildiği, davacının taşınmazına yapı yapmakta sakınca olmadığına ilişkin olarak Köy Muhtarlığı'ndan izin aldığı anlaşılmıştır.

648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğrayan 3194 sayılı sayının 27. maddesi uyarınca; Belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin köy yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda yapılacak konut türü yapılar için, köyde oturma ve köy nüfusuna kayıtlı olma şartları kaldırılmış, etüd ve projelerin Valilikçe incelenmesi, muhtarlıktan yazılı izin alınması ve bu yapıların yöresel doku ve mimari özelliklere, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olmasının gerekli olduğu düzenlenmiştir.

Bu durumda; İdare Mahkemesince, davacıların köy nüfusuna kayıtlı olmaması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 27. maddesinden yararlanamayacakları gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, köy nüfusuna kayıtlı olma şartının ise, 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırıldığı dikkate alındığında; yıkıma ilişkin olarak tesis edilen dava konusu işlemin yargısal denetimi yapılırken davacılar lehine getirilen düzenleme gözetilerek, uyumsuzluğa konu yapının, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğrayan 27. maddesinde yer alan diğer şartları taşıyıp taşımadığı yönünden bir inceleme yapılarak işin esası hakkında yeniden karar verilmesi gerekmektedir." ifadelerine yer verilmiştir.

6.5. Yapılacak Yapının Yönetmelikte Belirtilen Şartları Taşınması

Belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin köy yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda yapılacak yapıların ruhsattan muaf olabilmesi için yapının Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 5 inci bölümünde sayılan şartlarda olması gerekir. Bu şartları taşıyan yapılar inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izninden muaftır. Bu şartları aşan yapıların (örneğin 3 kat olarak yapıların) ruhsata tabi olması gerekir.

Bu şartlar şu şekildedir.

• **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 51 inci maddesine göre;** köy ve mezraların yerleşik alanlarında bir parselde tarımsal ve hayvancılık amaçlı yapıların ve konut yapılarının müstemilat dahil taban alanı kat sayısı %40'ı geçemez.

• **Aynı Yönetmeliğinin 47 nci maddesine göre;** komşu mesafeleri, civarın yapı düzeni ve karakterine, yapılacak binaların münferit konut veya tarımsal işletme birimi oluşuna göre köy ihtiyar heyeti tarafından takdir ve tayin olunur.

• **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 46 ncı maddesine göre;** bina cephe ve istikametlerinin, köy ve mezraların mevcut teşekkülü esas alınarak tayin ve tespitine köy ihtiyar heyeti yetkilidir. Yönetmeliğe göre "mevcut teşekkül", bir yapı adasında inşa edildiği tarihte yürürlükte olan hükümlere uygun olarak yapılmış olup da halen o yerde uygulanması gereken plan ve mevzuata hükümlerine göre aynen veya ek veya değişiklik yapılmak suretiyle korunması mümkün olan yapılardır.

• **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 52 nci maddesine göre;** köy ve mezarların yerleşik alanlarında bina yükseklikleri 2 katı (6.50 m.) geçemez.Çatı yapılması halinde,

kiremit kaplamalı çatıların %33 meyille yapılması ve civarın karakterine uyulması lazımdır. Saçaklar, 1.20 m'yi aşmayacak şekilde lüzumu kadar genişlikte yapılabilir.

Parsel dışına taşan çıkma yapılamaz. Çıkmalar, bitişik veya blok nizamda komşu sınırına 2.00 m'den fazla yaklaşamaz. Saçaklar ve 0.20 m'yi geçmeyecek çıkıntılar, bina içine dahil edilmemek şartı ile çıkma sayılmaz.

Genel olarak konut, otel, iş hanı, büro mağaza, dükkan ve benzeri içerisinde insan oturan, yatan veya çalışan binaların taban döşeme kaplaması üzerinden tavan kaplaması altına kadar olan yükseklikleri 2.40 m'den, düğün ve oyun salonları, kahvehane ve benzeri gibi halkın toplu olarak uzun süre içinde kaldığı mahallerin yükseklikleri ise 3.50 m'den az olamaz.

• **Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 48 inci maddesine göre;** belediye ve mücavir alan sınırı dışındaki köy yerleşik alanlarında yapılacak binalara parselin yüz aldığı yolun;

Bordür taşı konulmuş ise, binanın ön cephe hattı ortası hizasındaki bordür taşı üst seviyesinden,

Yol kaplaması yapılmış, bordür taşı konulmamış ise, bina ön cephe hattı ortası hizasındaki yol kaplamasının en üst seviyesinden,

Yol kaplaması yapılmamış, bordür taşı konulmamış ise, yolun halihazır başlangıç ve bitiş noktaları arasında geçirilecek bir kırmızı hatta göre bina ön cephe ortası hizasından,

kot verilir.

• **Yönetmeliğin 50 nci maddesine göre;** ifraz edilmedikçe bir parsel üzerine konut, tarımsal ve hayvancılık amaçlı yapılar ve bunların lüzumlu müştemilat binaları dışında birden fazla yapı yapılamaz. Ancak, bir yapıda birden fazla bağımsız bölüm yapılabilir.

• **Her müstakil ev veya dairede en az; 1**

oturma odası, 1 yatak odası, 1 mutfak veya yemek pişirme yeri, 1 banyo veya yıkanma yeri, 1 hela bulunması gerekir.

6.6. Yapının Konut ve Hayvancılık Amaçlı Yapılmış Olması

Yapının konut, tarım ve hayvancılık amaçlı olarak yapılması gerekir. İmar Kanununun 27 nci maddesine göre; belediye ve mücavir alanlar dışında köylerin köy yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda yapılacak konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile köyde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, köy fırını, köy kahvesi, köy lokantası, tanıtım ve teşhir büfeleri ve köy halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar için yapı ruhsatı aranmaz.

6.7. Valilik İncelemesinin Yapılmış ve Muhtarlık İzninin Alınmış Olması

İmar Kanununun 27 nci maddesine göre, bu yapıların etüt ve projelerinin valilikçe incelenmesi, muhtarlıktan yazılı izin alınması ve bu yapıların yöresel doku ve mimari özelliklere fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun olması zorunludur.

Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57 nci maddesine göre de, yapı projelerinin fen ve sağlık kurallarına uygun olduğuna dair il özel idaresi görüşü alınmasından sonra, muhtarlıkça izin verilmesi ve bu izne uygun olarak yapının yapılması şarttır. İnşa edilen yapının fen ve sağlık kurallarına uygunluğu İmar Kanununun 30 uncu maddesine göre il özel idarelerince belirlenir.

İl özel idareleri, talep halinde köy yerleşik alanlarında yapılacak yapılar için, yörenin geleneksel, kültürel ve mimari özelliklerine uygun olarak üretilmiş projeleri temin edebilirler.

Bu yapılar için aynı zamanda muhtarlık izin alınması gerekir. Muhtarlıktan izin alınmadan yapılan yapılar hakkında yıkım ve para cezası işlemi tesis edilebilir³.

Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin 30 uncu bendinde muhtarlık izni, “Köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarında, köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanlarca, konut, hayvancılık veya tarımsal amaçlı yapı yapılabilmesi için ilgili köy ihtiyar heyetince verilen yazılı izindir.” şekliyle tanımlanmıştır. Köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yapılacak yapılar için aranan muhtarlık izninin salt köy ihtiyar heyetince verilen yazılı standart bir izin olarak değerlendirilmesi düşünülemez. Bu iznin verilmesi aşamasında bazı kriterlerin göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır. Örneğin, hisseli parsellerde tüm paydaşların muvafakatinin aranması gerekir. Konu hakkında Danıştay 6. Dairesinin 16.11.2007 tarihli ve E:2005/5594, K:2007/6553 kararında “Köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yapılacak yapılar için aranan muhtarlık izninin salt köy ihtiyar heyetince verilen yazılı standart bir izin olarak değerlendirilmesi düşünülemez. Bu iznin verilmesi aşamasında bazı kriterlerin göz önünde bulundurulması gerektiği de açıktır. Muhtarlık izninin belirtilen niteliği dava konusu olay ile birlikte değerlendirildiğinde, köy idaresince, tapu kayıtlarının esas alınması suretiyle izne konu taşınmazın hisseli olup olmadığı incelenerek, hisseli mülkiyet halinde ancak diğer hissedarların muvafakatleri alındıktan sonra verilecek inşaat izninin hukuken geçerli bir muhtarlık izni olduğundan söz edilebilecektir. Bu itibarla, hisseli taşınmaz üzerinde yapılacak inşaat için diğer hissedarlardan muvafakat alınmadığı hususu gözetilmeksizin verilen muhtarlık izninin esas alınması suretiyle davacının Yasa'nın 27. maddesi koşulları sağladığının kabulü mümkün olmadığından, dava

konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir.

Bu şartları taşıyarak yapı yapılan köyün sonradan belde veya ilçe olması halinde muhtarlık döneminde şartlara uygun olarak yapılan yapının ruhsatsız olduğundan bahisle yıkım ve para cezası uygulanamaz⁴.

7. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNDE MAHALLEYE DÖNÜŞEN 5000'DEN AZ NÜFUSLU KÖYLERDE YAPILACAK YAPILAR

İmar Kanununun 8 inci maddesine 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunla eklenen (ğ) bendine göre, büyükşehir belediyesi sınırının il sınırı olması nedeniyle mahalleye dönüşen, nüfusu 5.000'in altında kalan ve kırsal yerleşim özelliği devam eden yerlerdeki uygulamalar, büyükşehir belediye meclisince aksine bir karar alınmadıkça, uygulama imar planı yapılıncaya kadar 27 nci madde hükümlerine göre yürütülür.

8. HALK KONUTLARI

775 sayılı Gecekondu Kanununun 31 inci maddesine göre; Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve bu Başkanlığın izni ile belediyeler, gecekonduların ıslah, tasfiye ve önlenmesi amacıyla halk konutları, nüve konutlar ve geçici olarak kullanılacak misafir konutları inşasına yetkilidir. Bu yapılar, İmar Kanununun ruhsat alınması, yapı kullanma izni verilmesi ve imar mevzuatına aykırı yapıların yıkılmasını düzenleyen 21, 23, 27, 30, 31 ve 32 nci maddelerine tabi değildir.

9. ŞANTIYE BİNALARI

Şantiye binaları, ruhsat alınarak yapısına başlanılan esas binanın bitmesinden sonra ve yapı kullanma izni verilmesinden önce yıkılmak üzere esas binanın yapımı için gerekli nitelikte ve büyüklükte inşa edilen geçici ni-

3 Danıştay 6. Dairesi, 16.02.2007, E:2004/7536, K:2007/955

4 Danıştay 6. Dairesi, 18.02.2004, E:2002/4170, K:2004/883

telikte yapılar oldukları için ruhsata tabi değildirler.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 63 üncü maddesine göre şantiye binaları, lüzum ve ihtiyaca göre belirli bir süre içinde yapıp yıkılması gereken şantiye binaları bu Yönetmelikte belirlenen ölçülere tabi değildir. Şantiye binaları, yapı ruhsatı alınan parsellerde yapılır. Şantiye binası için ayrıca yapı ruhsatı aranmaz. Ancak, şantiye binasının inşaat tamamlandıktan sonra kullanılabilmesi için, şantiye binasına plan ve mevzuat kapsamında yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlenmesi şarttır. Aksi halde şantiye binası yıktırılmadan esas binaya yapı kullanma izni düzenlenemez.

Ancak, İmar Yönetmeliğinin 63 üncü maddesine göre, şantiye binasının inşaat tamamlandıktan sonra kullanılabilmesi için, şantiye binasına plan ve mevzuat kapsamında yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlen-

mesi şarttır. Aksi halde şantiye binası yıktırılmadan esas binaya yapı kullanma izni düzenlenemez.

10. PLANSIZ ALANDA BULUNAN MADENCİLİK TESİSLERİ

3213 sayılı Maden Kanununun 7 nci maddesine göre imarsız alanlarda yürütülen madencilik faaliyetleri için gerekli olan geçici tesisler ve bunların müstemilatı, inşaat ve yapı kullanma iznine tabi değildir. Ancak, yapıların fen ve sağlık kurallarına uygun olması ve ilgili il özel idaresine bildirilmesi zorunludur.

KAYNAKÇA

Sözbir, Ö (2008) Prefabrik Yapılar, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı İle Belediyeler Dergisi Ocak 2008, Sayı: 37

Şimşek, S. (2010) İmar Hukuku, Milli Emlak Kontrolörleri Derneği Yayınları, Ankara, 2010

Av. Atilla İNAN

Avukat

İHALE TEKLİFLERİNDE HESAPLAMA HATALARI

1. GİRİŞ

Uygulamada, ihale tekliflerinde oluşan bazı hataların hesaplama hatası ya da birim miktarların değiştirilmesine bağlı bir hesaplama farklılığı olup olmadığı her zaman tartışma konusu olmaktadır.

Genellikle ihaleyi yapan idare, söz konusu yanlışlığın tekliflerle ilgili olduğunu ileri sürerek, teklifi değerlendirme dışı bırakmakta, yükleniciye ihaleye katılma hakkı tanımamaktadır.

Son yıllarda bilgisayardan kaynaklı hatalar oldukça çoğalmıştır.

Bilgisayardan kaynaklanan yuvarlama işlemleri hakkında ihaleyi yapan idare istisnasız olarak aşağıda belirtilen gerekçeye dayanarak teklifi değerlendirme dışı bırakmaktadır. İdarenin gerekçesine göre Standart form dipnotuna dayanarak birim fiyat teklif cetvelinin İdarece hazırlanan kısım ve isteklilerce doldurulacak kısım olmak üzere

2 kısımdan oluştuğunu beyan ederek, İdarece hazırlanan (A1) kısmında iş kaleminin numarası, adı ve kısa açıklaması, ölçü birimi ve miktarı ile istekli tarafından doldurulacak (B2) kısmında ise teklif edilen birim fiyat ve tutar kısımlarının sıralandığını, İsteklilerin, idarece hazırlanmış A1 bölümünde yer alan birim fiyat teklif mektubu eki cetvelde İdarelerce doldurulması zorunlu olan kısımlara isteklilerin müdahale etmelerine/değiştirmelerine imkan veren bir mevzuat düzenlemesinin mevcut olmadığını ileri sürmektedirler.

Ayrıca, İdari Şartnamenin 7.1.c maddesinde doküman içerisinde verilen standart forma uygun teklif mektubunun yeterlik kriteri olarak belirlendiğini, birim fiyat teklif cetvelinin birim fiyat teklif mektubunun eki ve ayrılmaz bir parçası olduğunu, birim fiyat teklif cetvelinde yapılacak değişikliklerin de bu çerçevede standart forma uygunsuzluk şeklinde yorumlanması gerektiğini kabul etmek zorunluluğu olduğunu, bu durumda, stan-

dart forma uygun olmayan teklif verildiğinde teklifin ihale dışı bırakılması gerektiği ileri sürülmektedir.

Kamu İhale Kurulu da, örnek vermek gerekirse, 30.05.2019 tarih ve 2019/UY.II-662 sayılı kararında belirtildiği üzere, bu doğrultuda kararlar vermektedir.

2. KONUNUN ÖNEMİ

Çok küçük miktarlara varan yuvarlama hatalarından dolayı, kamu yararına uygun olan bazı teklifler ihale dışı bırakılabildiğinden, bilgisayar tarafından yapılan yuvarlamaların ihale mevzuatı açısından bir hesaplama hatası olup olmadığı tartışması çok büyük önem taşımaktadır.

Kimi zaman kamu yararına verilen çok avantajlı bir teklif, değinilen hatalar nedeniyle ihale dışı bırakılmaktadır.

Somut durumun ihale mevzuatındaki gelişim süreci dikkate alındığında, konuyu düzenleyen Kamu İhale Kanununun 37 nci maddesinin son fıkra hükmü 20.11.2008 tarih 5812 sayılı Kanunla değiştirilerek “aritmetik hata bulunan tekliflerin değerlendirme dışı” bırakılacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre, birim fiyat teklif cetvellerinde çarpım ve toplamlarda aritmetik hata yapan istekliler değerlendirme dışı bırakılacaktır. Kısmi teklife açık ihalelerde ise isteklinin aritmetik hata yapılan kısma ilişkin teklifi değerlendirme dışı bırakılacaktır.¹

Söz konusu değişikliğin gerekçesi de idareleri töhmet altına sokan tartışmaların olmasıdır.

3. YASAL DÜZENLEME VE KAPSAMI

Kamu İhale Kanununun 37 nci maddesinde geçen, “...isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bul-

nan teklifler değerlendirme dışı bırakılır...” hükmü tahlil edildiğinde, kanun metninde geçen “hata” ifadesindeki hata, bir rakam hatası olup, bir aritmetik işlem yanlışından başka bir şey değildir. Kanun metninin ifadesinden anlaşılacağı üzere, bu yanlışın sonucunda teklif ihale dışı bırakılmaktadır.

Unutulmaması ve üzerinde durulması gereken nokta, bu hatanın istekliden kaynaklanıp kaynaklanmamasıdır.

Söz konusu aritmetik yanlışların birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde,

- Birim fiyatlarla bu birim fiyatların çarpımı sonuçlarındaki çarpım yanlışları,
- a şıkkında belirlenen çarpım sonuçlarının toplamından ibaret olabileceği, tartışmasıdır.

Değinilen çarpım ve toplama işlemlerindeki aritmetik yanlışlar, Kamu İhale Kanununun 37 nci maddesinde, 20.11.2008 tarih ve 5812 sayılı Kanundan önce, idare tarafından doğrudan düzeltilebilmekteydi. Oysa, idareye tanınan bu yetki Kanun değişikliğinden sonraki şekilde kaldırılmış bulunmaktadır.

Kaldırılma sebebi de, yukarıda belirtildiği üzere, kötüye kullanma olasılığı bulunmasıdır. Bununla beraber, yukarıda değinilen çarpma ve toplama işlemlerindeki yanlışlar mutlaka istekli kaynaklı olmalıdır. Bir başka deyişle, istekliden kaynaklanmayan hataları ona izafe ederek sorumlu tutmak hukuk mantığı ile bağdaşmaz. İstekliden kaynaklanmayan nedenlerle ortaya çıkan rakam yanlışlıkları nedeniyle, isteklileri sorumlu tutup, onları ihale dışı bırakmak adalet ve hakkaniyet duygularına da ters düşer. Böyle bir durumda, yine bir yanlış söz konusudur. Ama bu yanlışlık teklif verenden kaynaklanmadığı için bundan dolayı teklif veren sorumlu tutulmamalıdır. Yanlışlığı yapan yerine bir

1 Atilla İnan ve arkadaşları, Soru ve Cevaplı Kamu İhale Hukuku, Sf:108

başkasının sorumlu tutulması objektif iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığı gibi, kimsenin kendi iradesi dışında nedenlerden sorumlu tutulması evrensel hukukun temel ilkelerine de ters düşer.

4. HATA ve BORÇLAR KANUNU

Hata, sözlük anlamıyla, yanlış ve yanlışlık anlamlarına gelmektedir. Hata yapmak ise, günlük konuşma dilinde yanlışlık yapmayı ifade eder.²

Borçlar Kanununa göre hata, Kamu İhale Kanunundaki düzenlemeden farklı olarak, irade ile beyan arasındaki uyumsuzluğu ifade etmektedir. Bunun sonucunda Borçlar Kanunundaki hükümleri genel hüküm olarak, ihale hukukuna kıyasen de olsa uygulama olanağı aranmalıdır.

Her ne kadar, ihale hukuku özel hükümler taşısa ve biçim yönü ağırlık taşısa da, bir kanun boşluğu olduğu için başkaca gidilebilecek bir hüküm bulunmamaktadır.

“Konumuzla ilgili yanılma, sözleşmenin tümünü kapsayan bir yanılma değildir. Yasanın düzenlemesine göre, köklü yanılma durumunda sözleşme geçersiz olup, etkenlerde yanılma durumunda ise sözleşme geçerliliğini korur.”³

Daha açık bir ifadeyle, bir hatadan söz etmek için çarpma ve toplama işlemlerinde mutlaka isteklinin kusuru olmalıdır. Yoksa kendi hatası olmayan bir eylemden kişiler, hukukun genel ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde sorumlu tutulacaklardır. Hatalar istekli dışında nedenlerle doğmuşsa, örnek olayda olduğu gibi bilgisayardan kaynaklanmışsa, yüklenici hile, kusur ve kastı olmayacağı için sorumlu tutulup ihale dışı bırakılmamalıdır.

Diğer yandan, Söz konusu hatanın köklü

hata olmadığı da tartışmasızdır. Ayrıca, irade dışı eylemle, söz konusu işlemde yanlışlık olduğunda bir kamu zararı doğuyorsa, kanımızca, maddi hatalar nedeniyle ihale dışı bırakmaya ilişkin Kamu İhale Kanununun 37 nci maddesi hükümlerini, aynı yasanın özellikle 5 inci maddesinde belirtilen temel ilkelerle birlikte değerlendirmek zorunludur. İhale hukukunun temel ilkeleri içerisinde, **ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkesi**, aslında söz konusu yasada sayılan ilkeler arasında en başta gelenidir. Saydamlık, rekabet, eşit muamele, kamuoyu gibi ilkeler söz konusu temel ilkeyi gerçekleştirmek içindir. Aksi halde bütün ihale mevzuatı, özü, amacı kalmayan bir şekil olmak durumundadır. **Yasanın amacını gözönünde tutarak kararlar almakta birey ve toplum yararı vardır. Belki ihale komisyonları sorumluktan korktuğu ve kaçındığı için en küçük hesap yanlışını nedeni ile söz konusu teklifin elenmesi yoluna gidilmekte, aksi halde doğabilecek kamu yararı hiç dikkate alınmamaktadır. Ancak, yasanın temel ilkesi gereğince gösterilerek kararlar verildiğinde bu karara başta denetim elemanları daha sonra konuya itiraz halinde Kamu İhale Kurulu ve yargı organları saygı duyacaklardır.**

Bu konuda mahkemeler Kanunlarda boşlukları doldurmak konusunda vicdani kanaatlerine göre hüküm verebilecekleri için daha fazla serbestiye sahiptirler. Bu doğrultuda kararlar da vardır.

5. ÖRNEK KARARLAR

Bu hususta, Danıştay ve Yerel Mahkemeler tarafından verilmiş birçok emsal kararlar bulunmaktadır. Danıştay 13.Dairesi tarafından, aynı konuda Ankara 9.İdare Mahkemesinde açılmış ve reddedilmiş olan 11.11.2013 tarih 2913/844E-2013/1590K. Numaralı Yerel Mahkeme kararı bozulmuştur. Boz-

² Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel hükümler, Sf:340

³ Mustafa Reşit Karahasan, Türk Borçlar Hukuku Genel hükümler, 1. cilt, Sf:314

ma gerekçesinde ise, ‘. uyuşmazlık konusu ihalede, davacı şirketler tarafından sunulan birim fiyat teklif cetveli incelendiğinde, idarenin ihale dokümanı kapsamında isteklilere verdiği birim fiyat cetvelinde yer alan ve virgülden sonra 3 haneli olacak şekilde hazırlanan 4 iş kalemine ilişkin, miktarın, virgülden sonra 2 hane olacak şekilde yuvarlanıldığı, örnek vermek gerekirse, davacı şirketin birim fiyat cetvelinde, düz yüzeyli betonarme kalıbı iş kalemine ilişkin idarenin belirlemiş olduğu 78.962,234m²lik miktar yerine 78.962,23m² miktarına yer verildiği, ancak hesaplamada birim fiyat olan 9TL 78.962,234m² ile çarpılarak 710.660,11TL toplam bedeline ulaşıldığı, başka bir deyişle her ne kadar teklif cetvelinde miktarlar virgülden sonra 2 basamaklı olarak yuvarlanılmış olsa da, hesaplamalarda virgülden sonra 3 basamaklı miktarların esas alındığı görülmektedir.

.....Öte yandan birim fiyat teklif cetvelinde 4 kaleme ilişkin miktarda virgülden sonraki üç basamağa yer verilmemiş olması, toplam teklif tutarı hesabında üçüncü basamağa yer verildiği anlaşıldığından, yazılı olarak açıklama istenilebilecek bir husus olup, anılan belgedeki bilgi eksikliğinin teklif fiyatını değiştiren bir hata olmaması itibarıyla teklifin değerlendirme dışı bırakılması üzerine yapılan itirazın şikayet başvurusunun reddine ilişkin işlemde ve bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yönündeki Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.’ şeklinde belirtmiştir.

Başka bir örnek olarak; Ankara 2.İdare Mahkemesinin 12.05.2015 tarih ve 2015/613E. Sayılı kararında; ‘...davacının kullandığı bilgisayar programının virgülden sonra 2 hane yerine 4 haneyi hesaplamasından kaynaklandığı anlaşılan 4,81TL farkın esaslı bir fark olmadığı için, teklifte aritmetik hata bulunmadığı, davacının teklifini değerlendirme

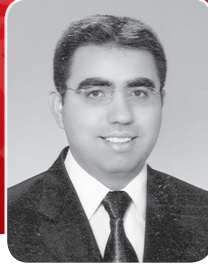
dışı bırakıldığında ihalenin 1.916.659,84TL daha fazla tutarla 4.704.593,75TL teklif veren istekli üzerinde kalacağı bu durumun 4734 s.K. 5.maddesinde yer alan ‘Kaynakların Verimli Kullanılması’ ilkesine aykırı olduğu ve kamu zararına yol açacağı açık olduğundan teklifi değerlendirme dışı bırakılan davacı şirketin yaptığı itirazın şikayet başvurusunun reddine yönelik dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır’ şeklinde karar tesis ederek, işbu şikayet konusu edilen durum ile birebir aynı olan olayda, davacıyı haklı bulmuştur. Zira, kararda, davacının kullandığı bilgisayar programının hesaplama yaparken virgülden sonraki kısımlardan kaynaklanan durum nedeni ile doğan farklılıkların esaslı bir fark olmadığını, sırf bu nedenle davacının ihalede değerlendirme dışı bırakılması halinde ihalenin çok daha yüksek teklif veren isteklilere kalacağını ve kamunun ciddi zarara uğrayacağını, bunun da Kamu İhale Hukukunun en temel ilkelerinden biri olan ‘Kaynakların Verimli Kullanılması’ ilkesine aykırı olduğunu tereddüde mahal vermeyecek şekilde ifade etmiştir.

6. SONUÇ

Kanımızca, Kamu İhale Hukukunda şekil unsuru önem taşıdığı ve kazuistik yöntemler ağırlıklı olduğu için aritmetik hata kavramının ihale hukukunda yeri sınırlıdır.

Bununla beraber, söz konusu hata istekliden kaynaklanmamışsa, kişilerin ve kamunun zararına sonuçlar doğurmakta ise Borçlar Kanununa göre köklü hata olarak kabul etmeyip, sözleşme yapmaya engel bir durum kabul etmek, bu arada Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde sayılan amaç maddelerini göz önünde bulundurmak gerektiği düşünülmektedir.

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

TÜRK TİCARET KANUNU KAPSAMINDA BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN KENDİLERİNE BAĞLI ŞUBELER AÇABİLMESİ

ÖZ

Belediye şirketlerine son yıllarda verilen yeni görevler dolayısıyla bu şirketlerin yükleri artmış ve faaliyet alanları genişlemiştir. Buna bağlı olarak, belediye şirketleri tarafından şube açılıp açılmayacağı hususu kamuoyunda çokça sorulmaya başlanmıştır. İfade etmek gerekir ki, her sermaye şirketi gibi, anonim ve limited şirket şeklinde kurulmuş belediye şirketleri de, kendilerine bağlı olarak ihtiyaç duydukları yerlerde bir veya daha fazla sayıda şube açabilir. Ancak, şubelerin açılmasında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda ve ikincil düzenlemelerde öngörülen esaslara riayet edilmesi şarttır. Belediye şirketlerine kolaylık olması bakımından, şube kuruluşu için şirket yetkili organınca alınması gereken karar örneğine de ekte yer verilmiştir. Bu çalışmada, belediye şirketlerinin şube açabilme usulü ile şube olmanın sonuçları tüm yönleriyle açıklanmış ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye şirketi, şube, yetkili organ kararı, tescil, ilan.

1. GİRİŞ

Belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir. Belediyelerin görevleri, 5393 sayılı Belediye Kanununun¹ 14 üncü maddesinde detaylı olarak düzenlenmiştir. Anılan Kanunda ayrıca belediyelerin kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında şirket kurabilmesine de imkan sağlanmıştır. Bu çerçevede belediyeler, özellikle 80'li yıllardan itibaren hızlı bir şekilde şirketleşmeye gitmiştir.

Öte yandan, kamuoyunda taşeron düzenlemesi olarak bilinen 696 sayılı KHK'yla² belediyeler ile bağlı kuruluşlarında ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bunlara ait şirketlerde çalışanların bu idarelerin şirketlerinde işçi statüsünde çalıştırılması öngörülmüştür. Ayrıca, 375 sayılı KHK'ya eklenen ek 20 nci madde uyarınca belediyelerin, ilgili mevzuattaki limit ve şartlar ile sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gödürebilmeleri hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu düzenlemeler bağlamında, neredeyse tüm belediyelerin, hali hazırda en az bir anonim veya limited şirkette ortaklığı bulunmaktadır. Belediye şirketlerinin idari, hukuki ve ticari faaliyetleri şirket merkezinde yürütülür ve her şirketin bir merkezinin

bulunması zorunludur. Ancak, belediye şirketlerinin faaliyetlerinin yaygınlaşmasına ve işlemlerin tek bir merkezden yürütülmesinin zorlaşmasına bağlı olarak bu şirketler tarafından şube kurulması ihtiyacı hâsıl olmuştur. **Bu bağlamda, belediye şirketleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu³ (TTK) hükümleri uyarınca bir ya da birden fazla şube açabilir.**

İşte bu çalışmada, belediye şirketlerinin kendilerine bağlı şube açılabilmesi ile şube olmanın sonuçları hakkında detaylı ve açıklayıcı bilgi verilecektir.

2. GENEL OLARAK ŞUBELER

TTK'nın 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında, merkezi Türkiye'de bulunan ticari işletmelerin şubelerinin buldukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan olunacağı, şubenin ticaret unvanının ve bu unvanla birlikte imzaya yetkili kimselerin imzalarının sicil müdürlüğüne verileceği, Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça merkezin bağlı olduğu sicile geçirilen kayıtların şubenin bağlı bulunduğu sicile de tescil olunacağı, ancak bu hususta şubenin bulunduğu yer sicil müdürlüğünün ayrı bir inceleme zorunluluğunun bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, aynı Kanunun 48 inci maddesinde, her şubenin kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmak zorunda olduğu, bu unvana şube ile ilgili eklerin yapılabileceği, TTK'nın 41 ve 45 inci maddelerinin şubenin ticaret unvanı hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Şube kavramının tanımı TTK'da yer almakla birlikte, Ticaret Sicili Yönetmeliğinin⁴ (Yönetmelik) 118/1 inci maddesinde şube; *"Bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezinin bulunduğu sicil çevresi içerisinde isterse başka*

1 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname, 24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve söz konusu KHK, aynen kabul edilerek 01.02.2018 tarihli ve 7079 sayılı Kanunla yasalaşmıştır.

3 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

4 Ticaret Sicili Yönetmeliği, 27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bir sicil çevresi içinde olsun, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başına sınıai veya ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları şubedir.” şeklinde tanımlanmıştır. Benzer bir tanım, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 9 uncu maddesinde de yer almaktadır.

Söz konusu tanımdan hareketle, şube olmanın birinci şartı bir ticari işletmeye (şirkete) ve dolayısıyla merkeze bağlı olmaktır. Şubelerin merkezden ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Şubeler müstakil birer ticari işletme değildir. Şube, şirket merkezinden bağımsız olarak hareket edemez, dolayısıyla iç ilişkide bağımsızlık yoktur. Merkez tarafından belirlenen kural ve esaslar çerçevesinde şirketin bir parçası olarak faaliyetlerini yürütür. Dolayısıyla, şube ile merkez aynı belediye şirketine ait olmalıdır. **Bu kapsamda şubenin, merkezden ayrı bir işletme politikası olamayacağı gibi şubenin kar ve zararı da merkeze aittir. Şube aracılığıyla elde edilen hakların ve üstlenilen borçların sahibi de şube değil belediye şirketinin kendisidir.**

İkinci şart ise şubenin kendi başına sınıai veya ticari faaliyette bulunabilmesidir. Bir başka deyişle şubeler, bir merkeze bağlı olmakla birlikte dış ilişkilerinde bağımsızdır. Bu kapsamda TTK'nın 371/3 üncü maddesinde, temsil yetkisinin tescil ve ilan edilmek şartıyla merkez veya şubenin işlerine özgülenmek suretiyle sınırlandırılabilirliği öngörülmüştür. Dolayısıyla, şubeler, merkezin tanıdığı yetki çevresi ile sınırlı olmak üzere ticari faaliyette bulunabilir. Ayrıca, şubelerin sevk ve idaresi, merkez tarafından yetkilendirilen kişi/kişiler tarafından yerine getirilir. Bu doğrultuda şube müdürleri, dış ilişkide anonim veya limited şirket şeklinde kurulmuş belediye şirketlerini tek başına temsil edebilir. Ancak bu hal, merkeze bağlı olma durumunu ortadan kaldırmaz. Diğer taraftan, şubelerin sadece işletme merkezinin

iştiğal konusunda faaliyette bulunabileceği hususunda bir sınırlamaya mevzuatta yer verilmemiştir.

Şube, şirketin genişleyen faaliyetinin mahallinden daha kolay yürütülmesi amacıyla açıldığından, merkez ile şube arasında kural olarak yer ayrılığı vardır. **Şubeler merkezden ayrı bir mahalde bulunur. Şube, merkezin bulunduğu kentten başka bir kentte açılabilir gibi aynı kent içinde de açılabilir. Hatta şube, merkezin bulunduğu bina içinde dahi olabilir.**⁵

Bunun yanında, şubenin varlığı için muhasebe kayıtlarının şubede tutulması şart değildir. Zira, günümüzdeki elektronik iletişim olanaklarının gelişmesi nedeniyle şirkete ilişkin muhasebe işlemlerinin şubeler de dâhil olmak üzere bir merkezde bilgisayar ortamında tutulabilmesi mümkündür. Dolayısıyla, şubeler açısından ticari işletme niteliğinin belirlenmesi noktasında muhasebe işlemlerinin şubede veya merkezde tutulmasının ayırıcı bir kriter olarak belirlenmesi ve uygulanması doğru değildir. Ayrıca, şube olmak için bağımsız bir sermayeye sahip olunmasına ya da sermaye ayrılmasına gerek bulunmamaktadır.

Yeri gelmişken belirtelim ki, belediye şirketleri yanında bunların şubelerine de, tescilleri ile birlikte Merkezi Sicil Kayıt Sistemi⁶ (MERSİS) numarası verilir. Şubelerin MERSİS numarası, merkezin MERSİS numarasına sıra numarası eklenerek üretilen numaralardan oluşur. Ayrıca her şube için ayrı ticaret sicili numarası verilir.

5 <http://www.ilkerduman.av.tr/makaleoku.aspx?id=563&MAKALELER/MERKEZ-%C5%9EUBE-T%C4%B0CAR%C4%B0%20%C4%B0%C5%9ELETME> (Erişim-24.05.2019).

6 Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS); ticaret sicili işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü, ticaret sicili kayıtları ile tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli olarak depolandığı ve elektronik ortamda sunulduğu, Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde oluşturulan ve işletilen merkezi ortak veri tabanını da içeren bilgi sistemidir.

3. BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE ŞUBE AÇILMA USULÜ

3.1. Yetkili Organın Karar Alması

Belediye şirketine bağlı olarak şubeler açılabilmesi için öncelikle şirketin yetkili organının karar alması gerekmektedir. Yetkili organ, anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde **yönetim kurulu**, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde ise **genel kuruldur**. Şube açılışı için, şirket kuruluşunda olduğu gibi Cumhurbaşkanının izin vermesi şart olmadığı gibi *belediye meclisinin de bu hususta karar alması gerekmemektedir*. İfade edildiği gibi, *şirketin yetkili organlarının karar alması yeterlidir*. TTK'da şube açılışı için ağırlaştırılmış bir nisap öngörülmemiştir; dolayısıyla şirket sözleşmesinde daha ağır nisaba yer verilmemişse, söz konusu karar olağan nisaplarla alınabilir. Anılan kararda;

- *Şirkete bağlı olarak bir şube açılığının sarıh bir şekilde belirtilmesi,*
- *Açılacak şubenin açık adresinin gösterilmesi* (il, ilçe, mahalle, cadde, numara gibi),
- *Şube unvanına yer verilmesi* (Örneğin, ABC Belediyesi Personel Anonim Şirketi-X Şubesi gibi),
- *Tahsisi zorunlu olmamakla birlikte, şube için belli bir tutarda sermaye ayrılmışsa bu sermayenin miktarı* (Sermaye tahsis edilmemişse, ilgili karara "*Şubeye sermaye tahsis edilmesine, merkezden karşılanmasına*" şeklinde bir ibare yazılması uygun olur.),
- *Şubeyi temsil ve ilzama yetkili olan müdür ya da müdürlerin adı soyadı, vatandaşlığı, yerleşim yeri ve temsilin şeklinin* (atanan müdür ya da müdürlerin şubeyi her türlü işlem

ve konuda, münferiden (veya müştereken) atacağı (atacakları) imza (imzalar) ile temsil etmesi şeklinde) belirlenmesi,

hususlarına yer verilir. Bunların dışında, varsa yalnız şubeye ilişkin özel hükümler de belirtilebilir. Belediye şirketlerine kolaylık olması bakımından ekte şube açılışı karar örneğine yer verilmiştir.

3.2. Şube Açılışının Ticaret Siciline Tescil ve İlan Edilmesi

Şube açılış işlemleri için ticaret sicili müdürlüğüne gitmeden önce MERSİS'ten başvuru yapılır ve talep numarası alınır. Bahsi geçen işlemin tamamlanması akabinde şube tescili için şubenin açılacağı yer ticaret sicili müdürlüğüne şirketi temsile yetkili olanlarca imzalanmış bir dilekçe ile müracaat edilir. Bu dilekçeye; şube açılışına ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği, varsa değişiklikleriyle beraber şirket sözleşmesinin onaylı bir örneği, merkezin kayıtlı olduğu sicil müdürlüğünden alınan merkezin sicil kaydının onaylı örneği⁷, merkezde yapılan en son tescilin yayımlandığı sicil gazetesi, Ticaret Sicili Yönetmeliğinin 24 üncü maddesinde öngörülen taahhütname, şubeyi temsile yetkili kılınan kişilerin imzaları ve bu kişilerin görevi kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanı ek yapılır. İmza beyannamesi ise herhangi bir ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personelin huzurunda yazılı beyanda bulunmak suretiyle şubenin ticaret unvanı altına atılarak verilir. Ayrıca, şube açılışlarında şube müdürü, şube işlerine münhasıran sınırsız yetkilendirilmelidir. Bu arada unutulmamalıdır ki, şube açılış kararı ile MERSİS'teki bilgiler aynı olmalıdır.

Şube açılışına ilişkin tescil edilecek bilgiler ise şunlardır: Merkezin; kayıtlı olduğu

⁷ Uygulamada söz konusu belgenin tanzim tarihi üzerinden bir aylık bir sürenin geçmemiş olması şartı aranmaktadır.

müdürlük, tescil tarihi, MERSİS numarası, unvanı, sermayesi, adresi, işletme konusu, yetkilileri ile varsa süresi ve denetçisi, şubenin unvanı ve adresi, şubeyi temsile yetkili kişi veya kişilerin adı ve soyadı, vatandaşlığı, kimlik numarası, yerleşim yeri, bunların temsil yetkileri yalnız şube işlerine ilişkin olduğu takdirde temsilin şekli, tahsis edilmişse şubeye ayrılmış sermaye ile varsa yalnız şubeye ilişkin olan özel hükümlerdir (Ticaret Sicili Yönetmeliği md. 121). Önemle vurgulamak gerekir ki, şubeye ilişkin tescil edilmiş olgulardaki değişiklikler de aynı usulle tescil olunur.

4. ŞUBE OLMANIN SONUÇLARI

4.1 Bulunduğu Yerdeki Ticaret Siciline Tescil Ettirilmesi

Belediye şirketlerinin şubeleri, merkezin sicil kaydına gönderme yapılarak buldukları yerin ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan olunur. Söz konusu tescil işlemi, şubenin açıldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde yapılmalıdır (TTK md. 40/1-3, 354/2). Eğer ki şube, merkezin bağlı olduğu sicil müdürlüğünün yetki çevresi dışında ise bu süre bir aydır. Öte yandan, Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça merkezin bağlı olduğu sicile geçirilen kayıtlar şubenin bağlı bulunduğu sicile de tescil olunur. Ancak, bu hususta şubenin bulunduğu yer sicil müdürlüğünün ayrı bir inceleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

4.2. Merkezin Ticaret Unvanının Kullanılması

Her şube, kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır. Şubenin unvanı kendi merkezinin ticaret unvanı ile şube olduğunu gösteren eklerden oluşur. Bu unvana şube ile ilgili başka ekler de yapılabilir. Eğer ki şube unvanında, Türkiye'nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş diğer bir unvandan ayırt

edilmesi gerekli olduğu takdirde ek yapılması şarttır. Ticaret unvanı ile birlikte şube adına imzaya yetkili kimselerin imzaları ticaret sicili müdürlüğüne verilir.

4.3. Buldukları Yerdeki 5174 Sayılı Kanuna Tabi Odalara Üye Olunması

Belediye şirketlerinin şubeleri, buldukları yerdeki 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa⁸ tabi ticaret ve sanayi odasına ya da ticaret odasına kaydolmak zorundadır. Kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyen şubeler, odalar tarafından re'sen kaydedilir ve durum kendilerine tebliğ edilir (5174 sayılı Kanun md. 9/8). Odaya kaydolmaya bağlı olarak şubeler, Kanundan kaynaklanan mali sorumlulukları da (kayıt ücreti, yıllık aidat, munzam aidat gibi) yerine getirmekle yükümlüdür.

4.4. Şubenin Bulunduğu Yer Mahkemesinde Dava Açılabilmesi

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun⁹ 14/1 inci maddesinde; *"Bir şubenin işlemlerinden doğan davalarda, o şubenin bulunduğu yer mahkemesi de yetkilidir."* denilmektedir. Bu kapsamda, belediye şirketinin çeşitli yerlerde şubesi varsa o şubenin işlemlerinden doğan uyuşmazlıklardan dolayı şubenin bulunduğu yer mahkemesinde de dava açılması mümkündür. Söz konusu kural için öngörülen tek istisna ise iflas davalarıdır. Nitekim, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun¹⁰ 154/1 inci maddesinde iflas yoluyla takipte yetkili mercinin, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra dairesi olduğu ifade edilmiştir.

8 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, 01.06.2004 tarihli ve 25479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

9 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

10 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 19.06.1932 tarihli ve 2128 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5. ŞUBE KAYDININ SİLİNMESİ

Belediye şirketlerine ait şubelerin kayıtları; şubenin faaliyetinin sona ermesi halinde başvuru üzerine; merkezin kaydının silinmiş olduğu hususunun merkezin kayıtlı olduğu müdürlük tarafından şubenin kayıtlı olduğu müdürlüğe bildirilmesi üzerine ise resen silinir. Şube kaydının silinmesine ilişkin dilekçeye, şube kapanışına ilişkin noter onaylı anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde ise genel kurul kararı eklenir.

Sona eren şube ile ilgili tescil edilecek olgular ise şunlardır: Şubenin sona erdiği ve tasfiyeye girdiği, sona erme sebebi, sona erme merkezin veya şubenin kararına dayanıyorsa bu kararın tarihi, sona erme mahkeme kararına dayanıyorsa bu kararın tarihi, ticaret unvanına “Tasfiye Halinde” ibaresinin eklendiği, tasfiye memurlarının adı ve soyadı, yerleşim yeri ve kimlik numarası, tasfiye işlemlerinin şube dışında başka bir adreste yürütülmesi durumunda bu adres tescil ettirilir. Tasfiyenin tamamlanmasından sonra kayıt silme başvurusunda ise son ve kesin bilanço, kapanış kararının noter onaylı örneği, alacaklılara birer hafta arayla üç kere çağrının yapıldığını gösteren ticaret sicili gazeteleri sicil müdürlüğüne verilir. Bunun akabinde ise tasfiyenin tamamlandığı ve ticaret unvanının silindiği tescil ettirilir.

6. SONUÇ

Belediye şirketleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre ihtiyaç duydukları yerlerde bir veya daha fazla sayıda şube açabilir. Şubelerin temel özellikleri; iç ilişkilerde merkeze bağlı olması, dış ilişkilerde ise bağımsız olarak faaliyet göstermesi, kendi başına ticari faaliyette bulunabilmesi, merkez ile şube arasında yer ayrılığının bulunmasıdır. Şubenin varlığı için muhasebe kayıtlarının şubede tutulması ve bağımsız bir sermayeye

sahip olunması şart değildir. Şube açılışı için öncelikle **anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulunun, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde ise genel kurulun karar alması** ve bu kararın notere onaylatıldıktan sonra ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.

Şube olmanın sonuçları; buldukları yerdeki ticaret siciline tescil ettirilme, merkezin ticaret unvanını kullanma, buldukları yerdeki ticaret ve/veya sanayi odasına üye olma, şubenin bulunduğu yer mahkemesinde dava açılabilme, bazı işlemlerin hem merkezde hem de şubede yapıma şeklinde sıralanabilir.

Son olarak belirtelim ki, şube açılışı ve kapanışının tescil ve ilan ettirilmesi yanında, bu durumun mevzuatta öngörülen süreler içerisinde de ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne bildirilmesi gerekir. Aksi takdirde şirket yöneticileri değişik yaptırımlarla karşı karşıya kalabilir.

KAYNAKÇA

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (19.06.1932 tarihli ve 2128 sayılı R.G.).

5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı R.G.).

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu (01.06.2004 tarihli ve 25479 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı R.G.).

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı R.G.).

EK
ŞUBE AÇILIŞI KARAR ÖRNEĞİ¹

KARAR NO :
KARAR TARİHİ :
TOPLANTIYA KATILANLAR :

Şirket Yönetim Kurulu (anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketleri için) Genel Kurul(limitedşirket şeklinde kurulan belediye şirketleri için) şirket merkezinde toplanarak aşağıda yazılı kararları almışlardır.

1-ADRES: __/__/20__ tarihinde __ İli, __ İlçesi, __ Cad. No: __ adresinde şirket merkezine bağlı kalmak kaydıyla bir şube açılacaktır.

Buna bağlı olarak;

2-UNVAN: Şubenin ticaret unvanının; __ Belediyesi Personel Anonim/Limited Şirketi-__ Şubesi olmasına,

3- SERMAYE: Şubeye ayrılan sermayenin __ TL olmasına (veya) şubeye sermaye ayrılmamasına ve şube sermayesinin merkez sermaye ile idare edilmesine,

4- YETKİLİ: Şube Yetkilisinin; _____ İli, . __ İlçesi, __ Mah. __ Sokak, No: mahalde ikamet eden T.C. Uyruklu __ T.C. Kimlik Numaralı _____'nın atanmasına ve şubeyi münferiden (veya müştereken²) atacağı imza ile temsil ve ilzam etmesine,

Gerekli tescil ve ilan işlemlerinin yapılmasına karar verildi.

(Ad soyad-İmza)

(Ad soyad-İmza)

(Ad soyad-İmza)

¹ Ticaret Sicili Yönetmeliği (27.01.2013 tarihli ve 28541 sayılı R.G.).

² Şube yetkilisinin birden fazla olması halinde her bir yetkili için kimlik ve ikamet bilgileri yazılır ve ayrıca yetki şekli münferiden veya müştereken olarak belirtilir.

Av. Necati TORUN

Avukat

ÖZEL SEKTÖRE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLERİN KAMU İHALELERİNDE İŞ DENEYİM OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Ülkemizde sürekli gündemde olan bir alandır kamu ihaleleri. Mevzuatın sürekli değiştirilmesi ile siyasilere ve isteklilerin; gerek kurumlara gerekse de özel sektöre yapılan operasyonlarla bürokratların ve önemli derecedeki kazançlar nedeniyle de istekli firmaların her an olarak takip ettiği bir alandır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu özel nitelikli olarak bu alanı düzenleyen Kanunlar olarak; 4734 sayılı Kanun kamu idarelerinin gider gerektiren alımlarını, 2886 sayılı Kanun ise kamu idarelerine gelir getirici taşınmaz ve taşınır satım ve kiralamaalarının usul ve esaslarını düzenlemektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihaleler için kritik belgelerden birisi de iş deneyim belgesidir. Ancak, bu belgeye kamu ihalelerine yeni katılacak bir şirketin sahip olması mümkün değildir.

Bu noktada özel sektöre gerçekleştirilen işlerin kamu ihalelerinde iş deneyim belgesi yerine geçip geçmeyeceği sorusu akıllara gelmektedir. Özel sektöre gerçekleştirilen işlerin kamu ihalelerinde iş deneyim olarak geçerli olup olamayacakları; söz konusu işin mal, hizmet ve yapım işi olmasına göre değişiklik göstermekte olup, makalemizin konusu teşkil edecektir.

2. KAMU İHALELERİNDE İŞ DENEYİM BELGELERİ

Kamu kaynakları ile sağlanan devlet ihtiyaçlarının sağlanması sürecinde; kamu bir taraftan en uygun fiyata alım yapmaya çalışırken bir taraftan da en tecrübeli gerçek veya tüzel kişiden alım yapmayı amaçlamaktadır.

Kanun koyucu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun da daha nitelikli ve deneyimli firmalardan alım yapılabilmesi amacıyla “İhaleye katılımında yeterlilik kuralları” baş-

lıkl 10 uncu maddesinde mesleki ve teknik yeterlilik belgelerini düzenlemiştir.

Bu maddedeki yer alan düzenlemeler doğrultusunda ihaleye çıkan idareler bu maddede ana hatları çizilen belgeleri daha nitelikli isteklilerin ihaleye katılabilmesi amacıyla ihale şartnamelerinde ihale teklif zarfları içerisinde sunulmasına yönelik düzenleme yapabilmektedirler. Temel olarak iş deneyim belgeleri, iş bitirme belgesi, iş yönetme ve iş durum belgesi olarak düzenlenmiştir.

İhalenin büyüklüğüne göre hizmet ve mal alım ihalelerinden iş deneyim belgesi istenilmeyebilmektedir.

Hizmet alım ihaleleri ihale uygulama yönetmeliği 29 uncu maddesindeki;

“b) Yaklaşık maliyeti, Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarı ile eşik değer arasında olan işlerin ihalelerinde; (a) bendinde sayılan belgelere ek olarak, adayın veya isteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimini gösteren belgelerin,” hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla; 2019 yılı için yaklaşık maliyeti 361.481,00-TL den daha yüksek olan ihalelerde iş deneyim belgesi istenilmesi zorunludur.

Ancak, yapım işi ihalelerinin büyüklüğü ne olursa olsun ihaleye çıkan idarenin isteklilerden iş deneyim belgesi isteme zorunluluğu bulunmaktadır.

3. ÖZEL SEKTÖRE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER KAMU İHALELERİNDE İŞ DENEYİM BELGESİ OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLİR Mİ?

Kamu İhale Kurulu, alımın türünün mal, hizmet ve yapım olması doğrultusunda farklı ihale uygulama yönetmelikleri düzenlemiştir.

Makalemizin konusunu teşkil eden özel sektöre gerçekleştirilen işlerin kamu ihalelerinde iş deneyim belgesi olarak kabulü her yönetmelikte farklı olarak düzenlenmiştir.

3.1. Mal Alım İhalelerinde

Özel sektöre gerçekleştirilen işlere ait belgelerin kamu ihalesine katılım amacıyla iş deneyim olarak kabulüne ilişkin hükümlerin ayrıntıları Mal Alım İhaleleri Uygulama yönetmeliğinin 46 ncı maddesinde özet olarak aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

a) İhale zarfı içinde aşağıdaki belgelerin sunulması durumunda ilgili firmanın kamu ihalesine katılma açısından yeterli iş deneyime sahip olduğu değerlendirilebilecektir.

- Sözleşme:

- **Fatura:** Sözleşmenin uygulanmasına yönelik olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen fatura örnekleri veya bu örneklerin noter, serbest muhasebeci, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri ile serbest meslek makbuzu nüshaları veya bu nüshaların noter, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri, iş deneyimini gösteren belgelerdir.

b) Eğer özel sektöre yapılan işlerde ilgili firma bir iş deneyim belgesi adı altında belge düzenlemiş ise kamu ihalesine katılım açısından bu belge ihale komisyonunca dikkate alınmaz. Yukarıda belirtmiş olduğumuz üzere usulüne uygun olarak düzenlenen sözleşme ve fatura geçerli olarak kabul edilecektir.

c) Özel sektöre gerçekleştirilen işlerin kabulünün, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son beş yılda yapılmış olması durumunda sözleşme tutarı tam olarak değerlendirilir. Sözleşmede kabul tarihine ilişkin bir düzenleme bulunmuyor ise, iş dene-

yimini gösteren belgeler kapsamında sunulan faturalardan en son düzenlenen fatura tarihi kabul tarihi olarak dikkate alınır. Kesin kabul tarihi, ilk ilan veya davet tarihi ile ihale veya son başvuru tarihi arasında olan mal alımlarıyla ilgili iş deneyimini gösteren belgelerde de sözleşme tutarı tam olarak değerlendirilir.

d) İş deneyim tutarının tespitinde, diğer belgelerin de bu tutarı doğrulaması ve sözleşmede iş artışına ilişkin hüküm bulunması koşuluyla sözleşme tutarının % 10'unu aşmamak üzere tamamlanan iş tutarı dikkate alınır.

e) Sözleşmenin, iş eksilişi yapılarak sona erdirilmesi durumunda; işin, bu şekilde tamamlanmış hususunda iş sahibi ile yüklenicinin anlaşmış olduğunu gösterir belgenin, iş deneyimini gösteren diğer belgelerle birlikte sunulması zorunludur.

f) Toplam sözleşme tutarı bulunmayan ve birim fiyat üzerinden bağtlanan sözleşmede; sözleşmede yazılı süre esas alınarak o dönemde yapılan işin tutarını gösteren faturalardaki tutarların toplamı, toplam sözleşme tutarı olarak kabul edilir.

3.2. Hizmet Alım İhalelerinde

Özel sektöre gerçekleştirilen işlere ait belgelerin kamu ihalesine katılım amacıyla iş deneyim olarak kabulüne ilişkin hükümlerin ayrıntıları Hizmet Alım İhaleleri İhale Uygulama yönetmeliğinin 47 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Özel sektöre gerçekleştirilen işlerin iş deneyim belgesi olarak değerlendirilmesi açısından temel olarak mal alım ihaleleri ile aynı prensipler hizmet alımlarında bulunmaktadır.

Arada bir kaç tane temel farklılık bulunmaktadır:

Mal alım ihalelerinde sunulan iş deneyim belgesi yerine geçecek belgelere ek olarak

hizmet alım ihalelerinde personel çalıştırılan işlerden ise bu belgelere ek olarak o işe ait sözleşme kapsamında personel çalıştırıldığını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu internet sayfası üzerinden düzenlenmiş ve idarece teyidi yapılabilen belgenin de sunulması gerekmektedir.

Ayrıca, iş deneyimini gösteren belgelerin değerlendirilmesinde varsa fiyat farkları ile KDV hariç olarak belirlenen tutarlar dikkate alınır.

3.3. Yapım İşi İhalelerinde

Yapım işi özelinde Kamu İhale Kurulu, mal ve hizmet alım ihalelerindeki düzenlemenin aksine her hangi bir şekilde özel sektöre gerçekleştirilen işlere ait belgelerin iş deneyim olarak sayılmasına yönelik bir düzenleme yapmamıştır. Bu nedenle özel sektöre gerçekleştirilen yapım işi ihalelerine ilişkin işlere ait fatura ve sözleşmeler kamu ihalelerinde iş deneyim olarak değerlendirilmemektedir.

Bu husus yapım işi ihalelerini mal ve hizmet alım ihalelerinden ayırmaktadır. Kamu İhale Kurulunun 23.06.2017 tarih ve 2017/UY.I-1783 Sayılı Kararında da aynı husus vurgulanmaktadır.

“Dolayısıyla, yapım işlerinde özel sektöre taahhüt edilen işlere ilişkin bir iş deneyimiyle kamu ihalelerine iştirak edilebilmesi için; belediye sınırları veya mücavir alan içinde ilgili belediyeye, belediye sınırları veya mücavir alan dışında ilgili bayındırlık ve iskan il müdürlüğüne, ilgili mevzuatı uyarınca yapı denetimi veya kabulü bunların dışındaki kuruluşlar tarafından yapılan işlerde ise bu mevzuat uyarınca yetkilendirilmiş kurumlara başvurulması; bu başvuru kapsamında noter onaylı sözleşmenin, yapı ruhsatının, yapı kullanma izin belgesinin, ilgili sigorta müdürlüğünden onaylı iş yeri bildirgesinin,

kat ve/veya arsa karşılığı inşaat işleri haricindeki işlerde bu belgelere ek olarak sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri veya bu örneklerin ilgililerce onaylı suretlerinin, asansör montajı işlerinde ise yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi yerine asansörün monte edildiği binaya uygunluğu ile ilgili işlemlerin yapıldığına dair belgenin sunulması; sonrasında yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlarca bu belgelere istinaden Yönetmeliğin ekinde yer alan standart formlara uygun olarak iş deneyim belgelerinin düzenlenmesi ve sonuç olarak isteklilerce asıl belgelere dayanak teşkil eden belgelerin değil, ilgili kurum ve kuruluşlarca standart forma uygun şekilde düzenlenmiş olan iş deneyim belgelerinin ibraz edilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, başvuru sahibi tarafından iş deneyimini gösteren belge olarak özel sektöre taahhüt edilen bir işe ilişkin sözleşme ve fatura örneği suretinin sunulmasının kamu ihale mevzuatına uygun olmadığı; yapım işleri bakımından bu şekildeki işlere yönelik yapılacak belgelendirmenin usulünün, işe ait belgelerin doğrudan ihale makamına sunulması şeklinde değil, bu belgelerin sunulduğu belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlarca standart form çerçevesinde düzenlenen iş deneyim belgelerinin ihale makamına sunulması şeklinde belirlendiği; bu nedenlerle idarece başvuru sahibinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması işleminin yerinde olduğu sonucuna varılmıştır.”

4. SONUÇ

Kamu ihaleleri kamu kaynaklarını doğru- dan ilgilendiren bir husus olduğundan ötürü

kamuoyunun üzerinde durduğu çok hassas bir alandır.

Kamu kaynağını kullananlar ihtiyaçlarını tedarik ederken ihtiyaçlarını en uygun fiyat- tan en yüksek kalitede almayı amaçlarlar. Bu ilkeye kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ilkesi denilmektedir.

Kamu ihalelerinde ihaleye çıkan kamu idaresi tedarik etmekte olduğu mal, hizmet veya yapım işindeki kaliteyi en temel olarak iş deneyim belgesine sahip olan firmalardan tedarik ederek sağlamaktadır. Ancak, her firmanın iş deneyim belgesi olmayabilmektedir. İşte bu noktada Kamu İhale Kurulu istek- lilerin özel sektöre gerçekleştirmiş oldukları işlere ilişkin belgeleri makalemizde belirtmiş olduğumuz koşullarla iş deneyim yerine kamu ihalelerinde geçerli olabileceğine yöne- lik düzenleme yapmıştır.

Yapım işi ihaleleri özelinde durum farklı olup, özel sektöre gerçekleştirilen işlerin bel- geleri kamu ihalelerinde iş deneyim belgesi olarak kullanılamamaktadır.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.kik.gov.tr

Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, www.kik.gov.tr

Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönet- meliği, www.kik.gov.tr

Yapım İş İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, www.kik.gov.tr

Salih KAN

Sayıştay Denetçisi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE KAMU İHALE KANUNU İSTİSNASI

1. GİRİŞ

Belediyelerin ekonomik ve ticari alanda rol almasının en kolay yöntemi olarak seçilen iktisadi teşebbüsler ülkemizde her geçen gün sayısını arttırarak birçok alanda ticari faaliyet göstermeye başlamış olup personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarının sona ermesiyle yani 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesiyle ülkemizdeki tüm belediyeler için zorunlu hale getirilmiştir.

Bu amaçlarla kurulan belediye şirketleri faaliyetlerini icra ederken belirli giderlere katlanmaktadır. Bu giderlerinin yapılmasında ise özel hukuk tüzel kişisi olması sebebiyle ticari mevzuat hükümleri ilk akla gelse de 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun kapsam başlıklı 2 nci maddesinde belediye şirketlerin mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin harcamalarında kamu mevzuatına tabi olduğu belirtilmiştir. Ancak, ilgili Kanunun istisnalar başlıklı 3 üncü maddesinde be-

lediye şirketlerinin piyasa koşullarında faaliyet göstermesi ve bu alanda daha hızlı hareket etmesi adına **belirli sınırlar çerçevesinde** ilgili Kanuna istisnai hükümler getirilmiştir. Makalemizde belediye şirketleri için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yer alan istisna hükümleri konusu incelenerek detaylı olarak açıklanacaktır.

2. MEVZUAT VE AÇIKLAMALAR

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun istisnalar başlıklı 3 üncü maddesinin g bendinde;

2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınıî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüz milyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları

Bend hükmünde belirtilen kapsam başlıklı 2 nci maddesinde ise;

“Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) (Değişik: 1/6/2007-5680/1 md.) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (Değişik: 12/6/2002-4761/10 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.”

Denilmek suretiyle kapsamın sınırı çizilmiştir.

Bu madde hükümlerinin konumuzla ilgisini özetleyecek olursak belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme, şirketlerin ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; **doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları**, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 13.857.591 TL (2019 yılı

sonuna dek) mal veya hizmet alımları istisna kapsamına alınarak ihale mevzuatı dışına çıkarılmıştır.

İstisnalara ilişkin usul ve esasları belirleyen geçici 4 üncü maddede;

(Ek: 12/6/2002-4761/18 md.; Değişik son fıkra: 30/7/2003-4964/40 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi kapsamındaki mal ve hizmetler, ilgili **kuruluşların talebi** üzerine **Kamu İhale Kurumu** tarafından belirleneceği belirtilmekle birlikte maddeye eklenen ek fıkra ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi hükmüne, bu bent kapsamında yer almayan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde ise Kanunun diğer hükümlerine tâbi olacağı belirtilmiştir.

Madde hükmünde belirtilen doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları mal ve hizmet alımlarının (**Yapım İşleri İstisna Kapsamında Değil**) Kamu İhale Kurumuna başvurularak belirleneceği düşünüldüğünde ticari ve sınaî faaliyetlerin hepsini içermediği açık olarak belirtilmiştir. Böylece, belediye şirketleri tarafından ikili bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, ilgili maddede sözleşme bedeline ilişkin parasal olarak belirlenen limit, istisnanın sınırını çizmekte olup, bu sınırı aşan mal ve hizmet alımları da istisna kapsamında değerlendirilmeyerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi şekilde sonuçlandırılması gerekecektir. Şayet yapılan bir mal ve hizmet ihalesinde bu limitin aşılması durumunda Kamu İhale Tebliği açıklamaları uyarınca, işlem iptal edilecek ve yaklaşık maliyet yeniden değerlendirilerek bu değerlendirme sonucunda hesaplanan yeni yaklaşık maliyet

tutarına göre; istisna kapsamında veya anılan Kanun kapsamında işlem yapılacaktır.

Konuyu örneklerle açıklayacak olursak;

Örnek: Belediye Ulaşım A.Ş otobüslerdeki şoför ihtiyacı için ihale yapmıştır. Bu hizmet alım işinin istisna kapsamında ihale edilmesi mevzuata uygun mudur ?

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinde; “ticari ve sinai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetine yönelik ihtiyaçları için hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli parasal limiti aşmayan mal ve hizmet alımları istisna kapsamına alınmıştır.” denilmektedir. Madde hükmünden anlaşılacağı üzere şirketin şoför ihtiyacı ana faaliyetine yönelik bir ihtiyaç olması sebebiyle istisna olacaktır.

Örnek: Belediye İmar A.Ş belediyeden almış olduğu çevre düzenlemesi yapım işini istisna kapsamında üçüncü bir şahsa devretmiştir. Bu yapım işinin istisna kapsamında ihale edilmesi mevzuata uygun mudur ?

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinde; “doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetine yönelik ihtiyaçları için hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli parasal limiti aşmayan mal ve hizmet alımları istisna kapsamına alınmıştır. Yani yapım işleri kesin olarak istisna dışı kalmakta olup 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale edilerek üçüncü şahsa yüklenimin yapılması gerekecektir.

Örnek: Belediye Kültür A.Ş belediye tarafından ihale edilen bir organizasyon işi için bir firmadan istisna kapsamında 100 adet fuar standı almıştır. Bu mal alımı mevzuata uygun mudur ?

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinde; “doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetine yönelik ihtiyaçları için hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli parasal limiti aşmayan mal ve hizmet alımları istisna kapsamına alınmıştır. Bu mal alımı ana faaliyeti organizasyon, fuarcılık olan bu şirket için ana faaliyetine yönelik bir harcamadır. Parasal limit dahilinde olması koşuluyla istisna kapsamında olacaktır.

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Yukarıda belirtilen mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde belediye şirketlerinin doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetine yönelik ihtiyaçları için hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli maddede belirtilen parasal limiti aşmayan mal ve hizmet alımları için şirketin talebi üzerine Kamu İhale Kurumunun vereceği karara göre istisna hükümleri çerçevesinde temin edilmesi mümkündür.

Ancak, belediye şirketlerinin yapım işleri, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli parasal limitin üzerinde olan mal, hizmet alımlarıyla, Kamu İhale Kurumunun talepte bulunan şirket için doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetine yönelik ihtiyaçları olmadığı için istisnaya olumsuz cevap verdiği mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinde belirtilen şekil ve usullerde göre sonuçlandırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

Kamu İhale Genel Tebliği

KAN Salih KAYA Tolga “Belediye Şirketlerinde Giderler, İstisnalar ve Sayıştay Denetimi” Ankara 2018.

Erdoğan DEDEOĞLU

*Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı*

KAMU İHALE KANUNUNDA YER ALAN İLKELERDEN ARALARINDA DOĞAL BİR BAĞLANTI OLMAYAN İŞLERİN BİRLİKTE İHALE EDİLEMESİ İLKESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları mal, hizmet ve yapım ihalelerinde uygulanacak esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda düzenlenmektedir.

Bu Kanunda ihale; mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler olarak tanımlanmıştır.

Kamu idareleri tarafından ihtiyaç duyulan her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım

işlerinin temini Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabidir. İdareler bu Kanunda öngörülen ihale yöntemlerini uygulayarak mal ve hizmet alımları ile yapım işi ihtiyaçlarını karşılayacaklardır.

Kanunda idarelerce mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak ihale usulleri; açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü olarak sayılmıştır.

Kamu İhale Kanununda, idareler tarafından gerçekleştirilecek ihalelerde göz önünde bulundurulacak birtakım temel ihale ilkelerine yer verilmiştir. Bu temel ihale ilkeleri; saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenir-

lik, gizlilik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması, kaynakların verimli kullanılması, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin birarada ihale edilememesi, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünmemesi, ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılmayacağı ve Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunluluğu gibi ilkelerdir.

Görüleceği üzere, ihalelerde gözönünde bulundurulacak temel ihale ilkelerinden biri de aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin birarada ihale edilememesi ilkesidir.

Bu makalemizde Kamu İhale Kanununa göre yapılan ihalelerde göz önünde bulundurulması gereken temel ihale ilkelerinden “Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin birarada ihale edilememesi ilkesi” incelenecektir.

2. İHALELERDE İDARELER TARAFINDAN GÖZÖNÜNDE BULUNDURULACAK İHALE İLKELERİ

Kamu İhale Kanununa göre yapılacak olan ihalelerde ihaleyi yapacak idare tarafından göz önünde bulundurulması gereken ihale ilkeleri 4734 sayılı Kanunun beşinci ve altmış ikinci maddelerinde düzenlenmiştir.

4734 sayılı Kanunun “Temel İlkeler” başlıklı beşinci maddesinde;

“Temel ilkeler

Madde 5- İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Cumhurbaşkanlığı hizmetlerinin özelliği ve güvenlik şartlarına uygun şekilde yerine getirilme zorunluluğu nedeniyle Cumhurbaşkanlığınca gerçekleştirilecek her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihaleler bu Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre yapılabilir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.”

hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı altmış ikinci maddesinde de;

“İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar

Madde 62- Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım

işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

a) Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek, yılı merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenen stratejik öneme sahip yatırımlar veya projeler hariç olmak üzere, proje maliyetinin % 10'undan az olmaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.

b) Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır. Ancak, ertesi mali yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki mali yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir.

c) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi

ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilecek kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içme suyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.

d) İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

e) 1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahallî idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahallî idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan listede kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.

2) **Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı;** bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez.

3) **Kurum, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı** ya da niteliği itibarıyla bu sonucu doğurup doğurmadığı hususunda (2) numaralı alt bentte sayılan kriterleri ayrı ayrı ya da birlikte dikkate almak suretiyle usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.

f) İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılamaz. İlân sürelerinin hesaplanmasında ilânın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. 13 üncü maddede belirtilen ilân sürelerine uyulmak üzere, ilân yapılmasına kadar geçecek süre de gözönüne alınarak ilân yapı-

lacak yerlere yeterli süre öncesinde ilân metinlerinin gönderilmesi zorunludur.

g) İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır ve bu saate kadar verilen teklifler kabul edilir. İhale saati çalışma saati dikkate alınarak tespit edilir. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

h) İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitime uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüz yirmi iki bin üç yüz seksen yedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu maddede kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.¹

1) Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.”

hükümleri yer almaktadır.

Görüleceği üzere Kamu İhale Kanununa göre yapılacak ihalelerde idareler tarafından göz önünde bulundurulması gereken temel ihale ilkeleri ve idarelerce uyulması gereken diğer kurallar Kanunun beşinci ve atmış ikinci maddelerinde ayrıntılı olarak belirlenmiştir. İdareler yapacakları ihale-

¹ Bu bentte yer alan eşik değerler ve parasal limitlerin 1/2/2019 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak, 25/1/2019 tarihli ve 30666 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Kurumunun 2019/1 No.lu Kamu İhale Tebliğine bakınız.

lerde bu temel ilkelere ve kurallara uymak zorundadırlar.

3. ARALARINDA DOĞAL BİR BAĞLANTI OLMAYAN İŞLERİN BİRLİKTE İHALE EDİLEMESİ İLKESİ

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun beşinci maddesinde düzenlenen temel ilkelerden biri de, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin birarada ihale edilememesi ilkesidir.

Bu ilke, idareler tarafından mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin birlikte ihale edilmesini, bu tür işlerin ayrı ayrı ihale edilmesini öngörmektedir. Bir nevi ihtiyaçların temininde uzmanlaşma amaçlanmaktadır.²

Kamu İhale Kurulu'nun 24.12.2012 tarihli ve 2012/UH.III-4950 sayılı Kararında da belirtildiği üzere bu ilke ile idarelerin görevlerini yerine getirirken ortaya çıkan ihtiyaçlarının yüksek maliyetlere katlanarak kendi kendilerince karşılanmaya çalışılması yerine her bir ihtiyaç konusu alanda serbest piyasa koşullarında faaliyet gösteren ve maliyet ile etkinlik bakımından çok daha yüksek kapasiteye sahip ekonomik operatörlerden mal, hizmet veya yapım işi satın alınması suretiyle karşılanabilmesi mümkün hâle gelebilecektir. Kısaca ihtiyaç duyulan ihale konusu mal, hizmet veya yapım işinin en kaliteli ve en uygun fiyatla temin edilmesi, bunun gerçek tedarikçilerden temin edilmesi ile mümkün olabilecektir.

İhalede muhtelif işlerin birlikte ihale edilebilmesi için arasında doğal bağlantı bulunması çok önemlidir. Örneğin, bir binanın yapım işi ile binanın tefrişi bir arada ihale edilemez. Çünkü bu işler arasında doğal bir bağlantı yoktur. Ancak, aynı binanın

2 ARAPGİRLİ, Murat, E.Kamu İhale Uzmanı, Açıklamalı Kamu İhale Kanunu, Güncel Yayıncılık, Ankara - 2018

yapım işi ile asansör montajı işi aralarında doğal bir bağlantı olduğu için birlikte ihale edilebilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, ihtiyaçların ihaleye katılımı sınırlayacak şekilde bir araya getirilmemesidir.³ Başka bir anlatımla, muhtelif işlere ihtiyaç duyulduğunda, bu ihtiyaçların ayrı ayrı birer ticari faaliyet olup olmadığı tespit edilerek her bir ihtiyacın başka başka kişiler tarafından karşılanması mümkün olması durumunda her bir ihtiyaç için ayrı ayrı ihale yapılmalıdır.⁴

Bu ilke yüklenici açısından incelenecek olursa; farklı ihtisas ve sektörel faaliyet konularına ilişkin ihtiyaçların bir ihalede toplanması, sadece kendi alanına ilgi duyan ve işin kendisinin iştirak sahasına girmeyen bölümlerine teklif vermekten çekinen kişilerin ihaleye katılımını engelleyeceği için rekabeti kısıtlayacağı gibi, ihaleye katılan istekdiler açısından da kendilerinin doğrudan sağlayacakları unsurlar dışındakileri bir başka kaynaktan temin ederek gerçekleştirecekleri kabulüyle, kendi ticari kârlarını da içeren daha yüksek bir fiyatı teklif etmeleri sonucunu doğurabilir.⁵

Bu ilke uyarınca aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmayan işler birarada ihale edilemez. Ancak, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olan işler birlikte ihale edilebilecektir. İşler arasında doğal bağlantı bulunması yapılan işlerin birbirinin esaslı unsuru, ayrılmaz parçası olması ve birlikte ihale edilmeleri zorunluluğunu ifade etmektedir. Örneğin, çevre düzenlemesi işinin (hizmet) kapsamına çevre düzenlemesinde kullanılacak olan çitlik fidesi ve ağaç fidanı alımı (mal) dâhil edilebilecektir.⁶

3 BÜBER, Bülent, Yerel Yönetimler İçin Mal Alımı İhaleleri Kılavuzu, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2012

4 NALÇAKAR, Hâluk; BARDAKÇI, Emin, Kamu İhale Mevzuatı, Vizyon Yayınları, Ankara, 2004

5 GÖK, Yaşar, Açıklamalı Kamu İhale Kanunu, 5. Baskı, İlksan Matbaası, Ankara, 2012

6 ARAPGİRLİ, Murat, E.Kamu İhale Uzmanı, Açıklamalı Kamu İhale Kanunu, Güncel Yayıncılık, Ankara - 2018

Konuya ilişkin Kamu İhale Kurulunun örnek kararları şöyledir:

Kamu İhale Kurulu'nun 27.10.2008 tarihli ve 2008/UM.I-4419 sayılı Kararına göre aralarında doğal bir bağlantı olması hâlinde mal ve hizmet ile yapım işlerinin ikisinin veya üçünün bir arada ihale edilebilmesi mümkündür.

Kamu İhale Kurulu'nun 07.12.2009 tarihli ve 2009/UH.I-2951 sayılı Kararında "Dokümanda düzenlenen "bakım ve onarım" işlerinden kastedilenin ana işin görülmesi aşamasında ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesini amaçlayan küçük bakım ve onarım işleri olduğu, bununla birlikte bir hastanenin temizliği söz konusu olduğunda, boya ve badana işlerinin temizlik işi içerisinde ve hastanenin temizliği kavramı kapsamında değerlendirilmesine bir engel olmadığı, bir hastanedeki "temizlik" kavramının boya ve badananın temiz olmasını da kapsayacağı ve idari şartnamedeki düzenleme ile hastanenin tamamen badana edilmesinin değil, işin görülmesi aşamasında ortaya çıkabilecek tali boya sorunlarının giderilmesinin amaçlandığı, bu nedenle bakım ve onarımın temizlik ihalesi kapsamına dâhil edilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 21.01.2008 tarihli ve 2008/UY.Z-338 sayılı Kararında "Bir tarımsal altyapı projesinde işin tarımsal altyapı projelerinin "arazi toplulaştırma" ve "tarla içi geliştirme hizmetleri" olmak üzere iki bölümden oluştuğu, arazi toplulaştırma işleri kapsamında, arazi toplulaştırması ile yeni mülkiyet parsellerinin oluşturulmasına yönelik mühendislik hizmetlerinin, tarla içi geliştirme hizmetleri kapsamında ise toplulaştırılan arazilerde proje formülasyonuna göre arazi tesviyesi, tarla içi yollar ile sulama

ve drenaj tesisleri yapım işlerinin yer aldığı, tarla içi geliştirmesi yapılacak arazilerin toplulaştırılması amacıyla hizmet alımı ve yapım işinin bir arada ihale edilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 12.09.2012 tarihli ve 2012/UM.III-3564 sayılı Kararında "Kurutucu temini ile bu kurutucularla ilgili olarak mühendislik, tasarım, malzeme ve ekipman imalat/temini, montaj, devreye alma işlemlerinin bir arada ihale edilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 18.07.2012 tarihli ve 2012/UY.11-2892 sayılı Kararında "Demiryolu elektrifikasyon tesisleri yapım işi ile katener bakım otosunun ediniminin aynı ihale kapsamında gerçekleştirilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 11.06.2012 tarihli ve 2012/UH.II-2412 sayılı Kararında "Otobüs temizliği hizmetine ihale konusu iş kapsamında çalışacak personelin, çalışma saatleri içerisinde istirahat, yemek, giyinme gibi günlük ihtiyaçları için kullanılacak prefabrik ofis yaptırılma işinin temizlik işine dâhil edilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 06.06.2011 tarihli ve 2011/UM.III-1902 sayılı Kararında "Alınması öngörülen tıbbi cihazlar ile radyasyon fizikçisi çalıştırılması arasında doğal bir bağlantının olduğu ve birlikte ihale edilebileceği" belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu'nun 16.04.2009 tarihli ve 2009/UY.I-1323 sayılı Kararında "İhale konusu yapım işi kapsamında periyodik bakım nedeniyle kanal temizliği ve görüntülenmesi işlerinin bulunduğu ve söz konusu işlerin atık su ve içme suyu hatlarında yenileme ve onarımı arasında kabul edilebilir

doğal bir bağlantı bulunduğu ve söz konusu hizmet ve yapım işlerinin bir arada ihale edilebileceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 01.12.2008 tarihli ve 2008/UH.I-4833 sayılı Kararında “Çöp toplama ve nakli hizmeti ihalesinde ihale konusu hizmetin esas itibarıyla katı atıkların toplanması ve nakli hizmetinde çöp konteynırların ayrıca mal alımı ihalesine konu edilebileceği gibi ihale konusu hizmetle doğal bağlantısı bulunduğu dikkate alınarak katı atıkların toplanması ve nakliyesi hizmeti kapsamında temin edilebileceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 20.10.2008 tarihli ve 2008UH.II-4261 sayılı Kararında “Hizmet ihalesi ile konteynır yeri yapım işi arasında doğal bir bağlantı bulunmadığından konteynır yeri yapım işinin hizmet alımı ile bir arada ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 09.02.2009 tarihli ve 2009/UH.II-753 sayılı Kararında “İhale konusu işin, “hastane bilgi yönetim sistemi yazılımı ve buna uygun donanım alınması (ve kablolama yapılması)” ve “veri hazırlama” işini içerdiği, bu durumda bu iki işin birlikte ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 11.01.2010 tarihli ve 2010/UH.III-143 sayılı Kararında “İhale konusu işin üniversiteye ait hastanede bulunan cihaz ve teçhizatların işletilmeye hazır hâle getirilmesi, hastane otomasyon işletimi ile yemek pişirmeye destek ve servis hizmetleri, çamaşırhane işletimi ve ameliyathanelerin sterilizasyonu olduğu, ihale kapsamındaki hizmetlerin birbirinden farklı nitelikte hizmetler olduğu ve birden fazla işi içerdiği, ayrıca farklı uzmanlık alanı gerektirdiği, dolayısıyla yeterlik kriterleri açısından bu işlerin bir arada ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 14.01.2008 tarihli ve 2008/UY.Z-160 sayılı Kararında “Çöp aktarma istasyonu yapım işi ile birlikte çöp transfer araçlarının (römork ve çekici) alımı işinin bir arada ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 21.01.2008 tarihli ve 2008/UH.Z-286 sayılı Kararında “Temizlik, ilaçlama, malzemeli yemek pişirme dağıtım ve sonrası hizmetleri işinin kapsamına prefabrik yemekhane yapılması işinin eklenemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 12.12.2012 tarihli ve 2012/UH.III-4732 sayılı Kararında “Yemek alımı işinin kapsamına hastane binası dışında yer alacak LPG istasyonu ve tankın dâhil edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 24.11.2008 tarihli ve 2008/UH.I-4736 sayılı Kararında “İhale konusu işin, “kalorifer ve sıhhi tesisat sistemlerinin bakımı, onarımı ve işletilmesi işi” olduğu, “780 m² 5 cm kalınlıkta taş yünü ile ısı yalıtımı yapılması ve üstüne bir kat serbest bitümlü karton serilmesi” işinin ise yapım işi olduğu, “kalorifer ve sıhhi tesisat sistemlerinin bakımı, onarımı ve işletilmesi işi” olarak belirlenen ihale konusu iş ile aralarında bağlantı olmadığı anlaşıldığından, söz konusu işlerin birlikte ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 07.04.2008 tarihli ve 2008/UH.Z-1476 sayılı Kararında “Özel güvenlik hizmeti alımında kamera ve kayıt sistemi malzemeleri ile kamera ve kayıt sistemi kurulması ve çalışır vaziyette idareye teslim edilmesi işinin birlikte ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurulu’nun 27.12.2010 tarihli ve 2010/UH.III-3957 sayılı Kararında da “Özel güvenlik hizmeti ile atık bertaraf tesisi işletilmesi işinin birlikte ihale edilemeyeceği” belirtilmiştir.

4. AYNI TÜRDEKİ İŞLERİN BİRLİKTE İHALE EDİLEBİLMESİ

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun'da aralarında doğal bir bağlantı olmayan işlerin bir arada ihale edilmesinin engellenmiş olmasına karşın benzer nitelikteki işlerin bir arada ihale edilebilmesine ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.⁷ Bu nedenle, aralarında doğal bir bağlantı bulunmayan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri bir arada ihale edilemezken, birbirinden farklı ancak aynı türdeki alımların birlikte ihale edilebilmesi mümkündür. Örneğin, temizlik ve veri girişi hizmetinin birlikte ihale edilebilmesi için aralarında doğal bağlantının bulunmasına gerek bulunmamaktadır.⁸ Bununla birlikte nitelik ve büyüklük bakımından benzerlik göstermeyen, aynı usulde gerçekleştirilmeyen, makine, teçhizat, ekipman, mali güç ve uzmanlık ile personel ve organizasyon gerekleri bakımından benzerlik taşımayan işlerin de bir arada ihale edilmemesi gerekir. Örneğin, malzemeli yemek ile temizlik hizmeti⁹; temizlik, yemek servisi, taşıma-transport ve hasta bakımında yardımcı sağlık personeli hizmetleri¹⁰ birlikte ihale edilemez. Öte yandan temizlik hizmeti ile haşerelere karşı ilaçlama hizmeti¹¹; temizlik hizmeti ile çamaşırcılık hizmeti¹²; hayvanların toplatılıp rehabilite edilmesi işi ile larva uçkun ve haşerelerle mücadele edilmesi işi¹³; hastane genel temizliği, haşere ile mücadele, çamaşır yıkama, ütüleme ve kalorifer yakma hizmetleri¹⁴ birlikte ihale edilebilir.¹⁵

7 Kamu İhale Kurulu'nun 08.08.2011 tarihli ve 2011/UH.1-2637 sayılı Kararı.

8 Kamu İhale Kurulu'nun 30.04.2012 tarihli ve 2012/UY.II-1940 sayılı Kararı.

9 Kamu İhale Kurulu'nun 21.01.2008 tarihli ve 2008/UH.Z-286 sayılı Kararı.

10 Kamu İhale Kurulu'nun 14.03.2011 tarihli ve 2011/UH.II-987 sayılı Kararı.

11 Kamu İhale Kurulu'nun 05.03.2012 tarihli ve 2012/UH.III-1243 sayılı Kararında

12 Kamu İhale Kurulu'nun 19.03.2007 tarihli ve 2007/UH.Z-989 sayılı Kararı

13 Kamu İhale Kurulu'nun 19.03.2007 tarihli ve 2007/UH.Z-1020 sayılı Kararı

14 Kamu İhale Kurulu'nun 19.10.2006 tarihli ve 2006/UH.Z-2520 sayılı Kararı

15 ARAPGİRLİ, Murat, E.Kamu İhale Uzmanı, Açıklamalı Kamu

Sayıştay Daireler Kurulu'nun 21.12.1996 tarihli ve 777/1 tutanak no.lu Kararında, proje numaraları ve buldukları iller farklı birden fazla inşaat işinin tek iş olarak ihale edilmesinin mümkün olduğu¹⁶; Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin 17.06.2013 tarihli ve E.2013/930, K.2013/1010 sayılı Kararında, ihale şartnamesinde yer alan bir diyetisyen, 10 aşçı, 15 garson, üç teknik eleman ve altı santral operatörü tarafından yerine getirilecek işlerin, farklı teknik bilgi ve farklı uzmanlık gerektiren işler olması nedeniyle bu işlerin benzer iş niteliği taşımadığı, benzer iş niteliği taşımayan işlerin bir arada ihale edilmesinin rekabeti engelleyeceği; Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 24.05.2006 tarihli ve E.2006/174 sayılı Kararında, ihale şartnamesinde yer alan malzemeli genel temizlik ve malzemeli yemek pişirme işinin ayrı ayrı uzmanlık, ekipman, teçhizat gerektiren işler olduğu, yemek pişirme işinin diyetisyen, gıda mühendisi, aşçı, garson gerektiren bir branş olduğu, temizlik işinde ise idarenin hastane olması sebebiyle uzman temizlikçi (ameliyathane sterilizasyon, haşere ile mücadele vb.) bulunması gerekliliği nedeni ile ihalenin benzer iş niteliğini taşımadığı, bu nedenle de bu işlerin ayrı ayrı ihale edilmesi durumunda ihaleye daha çok katılım olacağı ve rekabetin daha iyi gerçekleşeceği belirtilmiştir.¹⁷

4734 sayılı Kanun'a tabi işlerle 4734 sayılı Kanun'a tabi olmayan işlerin birlikte ihale edilebilip edilemeyeceği hususunda ise, 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilmesi gereken işlerle, bu Kanuna göre ihale edilemeyecek işlerin birlikte ihale edilmesi mümkün değildir.¹⁸ Örneğin, bir onarım işi (harcama yapıl-

İhale Kanunu, Güncel Yayıncılık, Ankara - 2018

16 GÖNEN, Dinçer; İŞİK, Hikmet, Açıklamalı Kamu İhale Kanunu, 2. Baskı, Yetkin Basım Dağıtım, Ankara, 2006

17 ARAPGİRLİ, Murat, E.Kamu İhale Uzmanı, Açıklamalı Kamu İhale Kanunu, Güncel Yayıncılık, Ankara - 2018

18 UZ, Abdullah, Kamu İhale Hukuku, Turhan Kitabevi, Ankara-2005 Ayrıca bk. Kamu İhale Kurulu'nun 14.05.2007 tarihli ve 2007/UH.Z-1620 sayılı Kararı.

masına yönelik) ile bu iş kapsamında sökülün malzeme ve hurdaların yükleniciye satışı (gelir getirici) işi birlikte ihale edilmez.¹⁹

5. SONUÇ

Kamu İhale Kanununa göre yapılacak ihalelerde idareler tarafından göz önünde bulundurulacak birtakım temel ihale ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler Kanunun beşinci ve atmış ikinci maddelerinde düzenlenmiştir. İdareler yapacakları ihalelerde bu temel ilkelere ve kurallara uymak zorundadırlar.

İhalelerde gözönünde bulundurulacak temel ihale ilkelerinden biri de aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin birarada ihale edilememesi ilkesidir.

Bu ilke, idareler tarafından mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin birlikte ihale edilmesini, bu tür işlerin ayrı ayrı ihale edilmesini öngörmektedir.

Bu ilke ile ihtiyaç duyulan ihale konusu mal, hizmet veya yapım işinin en kaliteli ve en uygun fiyatla temin edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu ilke uyarınca aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmayan işler birarada ihale edilemez, ancak aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olan işler birlikte ihale edilebilecektir. İşler arasında doğal bağlantı bulunması ise işlerin birbirinin esaslı unsuru, ayrılmaz parçası olması ve birlikte ihale edilmeleri zorunluluğunu ifade etmektedir.

¹⁹ GÖNEN, Diğer; IŞIK, Hikmet, Açıklamalı Devlet İhale Kanunu ve Yapım Sözleşmelerinin Uygulanması, 10. Baskı, Ankara, 1997

Vakkas DEMİR

SGK Başmüfettişi

SİGORTASI BİTEN MUHTARLARIN SGK'YA BİLDİRİMİ İLE GÖREVİNDEN UZAKLAŞTIRILAN AÇIĞA ALINAN VEYA TUTUKLANAN MUHTARLARIN SİGORTALILIĞI

1. GİRİŞ

Köy ve mahalle muhtarları ilk defa 10.09.1977 tarihinden itibaren 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununun 4 üncü maddesine göre mülga 1479 sayılı Kanun kapsamında Bağ-Kur sigortalısı sayılmışlardır. Köy ve mahalle muhtarları, 5510 sayılı Kanunun bütün hükümleriyle birlikte yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden sonra da 4/1-b sigortalısı (Bağ-Kur) olarak sayılmaya devam edilmiştir.

29.04.2017 tarihli ve 30052 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 690 sayılı KHK ile birlikte 1 Mayıs 2017'den itibaren köy ve mahalle muhtarları eski uygulamada olduğu gibi yine 5510 sayılı Kanun kapsamında 4/1-b sigorta-

lısı olmaya devam etmişler, ancak, muhtarların 1 Mayıs 2017'den itibaren aylık Bağ-Kur primleri asgari ücret üzerinden il özel idareleri veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmeye başlanmış ve muhtarlara aylık yaklaşık 2000,00 TL tutarında maaş veya ödenek verilmeye başlanmıştır.

Muhtarların günümüzde 4/1-b sigortalısı sayıldıkları genel olarak bilinmekle birlikte, muhtarlık görevi yaparken olağanüstü bir durumla karşılaşan, yani, görevinden uzaklaştırılan açığa alınan veya tutuklanan muhtarların bu durumda sigortalılıklarının ne olacağı konusunda kamuoyunda net bir bilgi bulunmamaktadır.

Bu nedenle, biz bu makale çalışmamızda, hem muhtarların görevlerinin sona ermesi durumunda SGK'ya bildirim yükümlülüğünün kimde olduğunu, bildirim yükümlülüğüne uymayanlara SGK tarafından idari para cezası uygulanıp uygulanmayacağını açıklayıp, daha sonra görevinden uzaklaştırılan açığa alınan veya tutuklanan muhtarların sigortalılık durumlarıyla ilgili izahta bulunmaya çalışacağız.

2. KÖY VE MAHALLE MUHTARLARININ SİGORTALILIKLARININ SONA ERMESİ VE BİLDİRİMİ

5510 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 6 numaralı alt bendinde, Köy ve mahalle muhtarlarının, **muhtarlık görevlerinin sona erdiği tarihten itibaren sigortalılıklarının sona ereceği** hüküm altına alınmıştır.

12.05.2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin "Sigortalılığın sona ermesi ve bildirim yükümlülüğü" başlıklı 14 üncü maddesinin;

(1) bendinde; (1) Köy ve mahalle muhtarlarının sigortalılıkları muhtarlık görevinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih il ve ilçe mülki amirliklerince ve sigortalılarınca,

(i) bendinde; (i) Köy ve mahalle muhtarlarından Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (b) bendi kapsamında gelir vergisi mükellefi olanlar hariç, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarihten bir gün öncesinden itibaren sona erer ve bu tarih sigortalılarınca, ... Kuruma bildirilir." ifadeleri yer almaktadır.

SGK'nın 2019/11 sayılı genelgesinde; "Köy ve mahalle muhtarlarının sigortalılık-

ları muhtarlık görevinin bittiği tarih itibariyle sona erdirilecek, muhtarlık görevinin bittiği tarih il veya ilçe mülki amirliklerince ve sigortalılarınca en geç on gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile Kuruma bildirilecektir. Muhtar seçilemeyenler ile seçimlere girmemesi nedeniyle seçim tarihi itibariyle sigortalılıkları sona erenlerin Kuruma yapılacak bildirimine esas olan on günlük sürenin başlangıcında, il ve ilçe seçim kurullarınca muhtar seçilenlere ilişkin yazının il ve ilçe mülki amirliklerine intikal ettiği tarih esas alınacak, diğer bir ifadeyle seçim tarihi itibariyle muhtarlık görevi sona eren sigortalıların Kuruma bildirim için öngörülen on günlük süre, il veya ilçe seçim kurullarının muhtar seçilenlere ilişkin bildirim yazısının il ve ilçe mülki amirliklerine intikal tarihinden itibaren başlatılacaktır." ifadeleri yer almaktadır.

Üstte yer alan mevzuat düzenlemelerinden anlaşılacağı üzere, köy ve mahalle muhtarlarından, mahalli idareler seçimi sonucu muhtar seçilemeyenlerin sigortalılığının sona ermesine dair bildirim 10 gün içinde il veya ilçe mülki idare amirliğince işten ayrılış bildirgesi ile SGK'ya yapılmak zorundadır. Muhtarlık görevlerine seçilmeyenler veya seçim tarihi itibariyle sigortalılıkları sona erenlerin bildirimleri de, il veya ilçe seçim kurullarının muhtar seçilenlere ilişkin bildirim yazısının il ve ilçe mülki amirliklerine intikal tarihinden itibaren 10 gün içinde il veya ilçe mülki idare amirliğince SGK'ya yapılmak zorundadır.

Peki, muhtarlık görevi biten muhtarların 10 gün içinde SGK'ya bildirmeyen il veya ilçe mülki idare amirliklerine SGK tarafından idari para cezası uygulanacak mıdır? Bu sorunun cevabı aşağıda açıklanmıştır.

5510 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; "Birinci fıkranın (a), (c) ve

(d) bentlerine göre sigortalılığı sona erenlerin durumları işverenleri tarafından, (b) bendinde belirtilen şekillerde sona erenlerin durumları ise kendileri ve sözü edilen bentte belirtilen faaliyetin sona erme halinin bildirildiği kuruluşlar veya vergi daireleri tarafından, en geç on gün içinde Kuruma bildirilir.” hükümler yer almaktadır.

Üstte yer alan Kanun maddesi muhtarları SGK'ya bildirim 10 gün içinde yükümlülüğünü düzenlemektedir.

5510 sayılı Kanununun 102/g maddesinde; “g) 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, **9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilenler için aynı maddenin üçüncü fıkrasında**, 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen **kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere**, aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır. ...” hükümleri yer almaktadır.

Üstte yer alan hükümlere göre, muhtarlık görevi sona erdiği halde bunu 10 gün içinde SGK'ya bildirmeyen il veya ilçe mülki idare amirliklerine SGK tarafından her bir işlem için brüt asgari ücret tutarında (2.558,40 TL) idari para cezası uygulanması gerekmektedir. 5510 sayılı Kanununun 102/g maddesinde, bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen gerçek kişilere (yani muhtarlara) herhangi bir yaptırım öngörülmemiştir.

3. GÖREVİNDEN UZAKLAŞTIRILAN AÇIĞA ALINAN VEYA TUTUKLANAN MUHTARLARIN SİGORTALILIKLARI

Görevinden uzaklaştırılan, açığa alınan veya tutuklanan muhtarların sigortalılık durumları SGK'nın 24.04.2019 tarihli ve 2019/9 sayılı genelgesinde izah edilmiştir. Biz de bu

genelgeden yararlanarak açıklama yapmaya çalışacağız.

Söz konusu genelgede; “(4/b) kapsamında kayıt ve tescili yapılan muhtar sigortalılardan muhtarlık görevlerine devam ederlerken yetkili makamlarca bu **görevinden uzaklaştırılan, açığa alınan veya tutuklanan muhtarların** bu durumları, muhtarlık görevlerinin sona erdiği sonucunu doğurmadığından, bu durumda olan muhtarların (4/b) kapsamındaki sigortalılıkları devam ettirilecektir.

Ancak muhtarlardan görevlerinden uzaklaştırılan, açığa alınan, tutuklananlardan muhtarlık görevinin sona ermesine karar verilenlerin, muhtarlık görevinin sona erdiği tarihten itibaren (4/b) kapsamındaki sigortalılıkları sona erdirilecektir. Görevine son verilen muhtarların bildirimleri il/ilçe mülki amirlikleri tarafından yapılacaktır.

Örnek 1- 30.3.2014 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde köy muhtarı seçilen ve bu tarih itibariyle (4/b) kapsamında kayıt ve tescili yapılan sigortalının muhtar sigortalılığı devam ederken, 25.5.2017 tarihinde yetkili makamca görevinden uzaklaştırılması durumunda (4/b) kapsamındaki sigortalılığı devam ettirilecektir.

Örnek 2- 30.3.2014 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde köy muhtarı seçilen ve bu tarihi itibariyle (4/b) kapsamında kayıt ve tescili yapılan sigortalının yetkili makamlarca 12.7.2017 tarihinde muhtarlık görevinin sona ermesine karar verilmiştir. Sigortalının yetkili makamlarca muhtarlık görevine son verildiği 12.7.2017 tarihi itibariyle (4/b) kapsamındaki sigortalılığı sonlandırılacak ve bu tarih il/ilçe mülki amirliğince Kuruma bildirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır.

Üstte yer alan ifadelere göre, muhtarlar için görevden uzaklaştırılmak, açığa alın-

mak veya tutuklanmak 4/1-b sigortalılığının (muhtar sigortalılığının) sona ermesi için yeterli bir sebep değildir. Görevden uzaklaştırılan, açığa alınan veya tutuklanan muhtarlardan, muhtarlık görevinin yetkili makamlarca sona ermesine karar verilenlerin 4/1-b sigortalılıklarının (muhtar sigortalılığının) sona ermesi gerekmektedir.

4. SONUÇ

Muhtarlık görevi sona eren muhtarların bu durumunu il veya ilçe mülki idare

amirlikleri 10 gün içinde SGK'ya bildirmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan mülki idare amirliklerine her bir işlem için brüt asgari ücret tutarında (2.558,40 TL) İPC uygulanacaktır.

Ayrıca, görevden uzaklaştırılan, açığa alınan veya tutuklanan muhtarlardan, muhtarlık görevinin yetkili makamlarca sona ermesine karar verilenlerin 4/1-b sigortalılıklarının (muhtar sigortalılığının) sona ermesi gerekmektedir.

Dr. Hüseyin BİLGİN

Konya Bölge İdare Mahkemesi
2. İdare Dava (İmar) Dairesi Üyesi

KAPADOKYA HAKKINDAKİ KANUNUN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

1. GİRİŞ

7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun 23.05.2019 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş ve Cumhurbaşkanının onayından sonra 01.06.2019 gün ve 30791 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kanun çalışması ile Kapadokya yöresindeki kültür varlıkları ve doğal güzelliklerin daha etkin ve verimli korunması amaçlanmış olup bu amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak düzenlemeye yer verilmiştir.

Çalışmamızda 7174 sayılı Kanunun amacı ve kapsamına yer verildikten sonra bu Kanun uyarınca kurulan idareler ve Kanunun getirdiği yeniliklerin neler olduğu konusunda bilgilere yer verilerek Kanunun uygulayıcı ve okuyuculara tanıtılmasına çalışılmıştır.

Kanun dört bölümden oluşmaktadır. Anılan bölümlere bakıldığında,

“Birinci Bölüm - Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel Esaslar

İkinci Bölüm - Kapadokya Alanı Yapılaşma Esasları

Üçüncü Bölüm - Mali ve Cezai Hükümler

Dördüncü Bölüm - Çeşitli ve Son Hükümler” şeklindedir.

2. KANUNUN GENEL GEREKÇESİ, AMACI VE KAPSAMI

Kanunun genel gerekçesine bakıldığında;

“Kapadokya Alanı eşsiz kültürel ve doğal güzellikleri bir arada barındıran, tarihi süreç içerisinde insanlığın gelişimine tanıklık eden ve ülke turizmine katkı sağlayan en önemli milli hazinelerimizdendir. Birbirini izleyen jeolojik olaylar neticesinde oluşan peri bacaları insan yaşamına konu olmuş ve bu sayede binlerce yıllık medeniyetlerin izlerini günümüze

taşımıştır. Aynı zamanda UNESCO Dünya Miras Listesinde¹ de yer alan Kapadokya, turizmde sahip olduğu pay ile ülkemizin ekonomik gelişimi açısından da önemli bir yere sahiptir.

Tüm bu özellikleri bünyesinde barındıran Kapadokya Alanında halihazırda arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, milli park gibi bir-

çok farklı koruma statüsü ve bu koruma statülerine ilişkin farklı mercilere tanınmış idari yetkiler bulunmaktadır. Bu durum ciddi bir yetki karmaşasına ve dolayısıyla bölge halkı ve yatırımcı açısından çok uzun ve ağır bürokratik süreçlerin yaşanmasına sebep olurken kaçak yapılaşma gün geçtikçe artmakta, bu eşsiz kültürel mirasımızı hak ettiği şekilde korumak ve turizm açısından hedeflenen başarıya ulaşmak mümkün olamamaktadır.

Bu Kanun ile; Kapadokya'nın tarihi, kültürel ve doğal dokusunun birlikte korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda, alanı bütünsel bir bakış açısıyla ele alıp planlamak, kültürel ve doğal varlıklar bakımından farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak bugüne kadar bu konuda yaşanan yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, alanın ihtiyaçlarına kısa sürede etkin çözümler üretebilmek, gerektiğinde yerel yönetimler ve diğer kurumlarla koordinasyon sağlamak için Kapadokya Alanının belirlenmesi ve bu Alanda yürütülecek iş ve işlemlerin düzenlenmesi amaçlanmaktadır." şeklinde ifade edilmiştir.

Kanunun amacı birinci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik / jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesine ilişkin hususları düzenlemektedir (m.1).

Anılan madde hükmüne bakıldığında Kapadokya Alanına ilişkin olarak

- Tarihi ve kültürel değerleri

- Jeolojik ve Jeomorfolojik (yüzey bilimi ile ilgili) dokusunun

1 Bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal varlıkları dünyaya tanıtmak, toplumda söz konusu evrensel mirasa sahip çıkacak öncül oluşturmak ve çeşitli sebeplerle bozulan, yok olan kültürel ve doğal değerlerin yaşatılması için gerekli işbirliğini sağlamak amacıyla UNESCO'nun 17 Ekim - 21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanan 17. Genel Konferansı kapsamında, 16 Kasım 1972 tarihinde "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme" kabul edilmiştir. 14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan bu Sözleşme, 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak, 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Uluslararası önem taşıyan ve bu nedenle takdire ve korunmaya değer doğal oluşumlara, anıtlara ve sitlere "Dünya Mirası" statüsü tanınmaktadır. Sözleşmeyi kabul eden üye devletlerin UNESCO'ya başvurusuyla başlayan ve Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS) ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) uzmanlarının başvuruları değerlendirmesi sonunda tamamlanan bir işlem dizisinden sonra aday varlıklar Dünya Miras Komitesinin kararı doğrultusunda bu statüyü kazanmaktadır. 2018 yılı itibarıyla Dünya genelinde UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı 1092 kültürel ve doğal varlık bulunmaktadır olup bunların 845 tanesi kültürel, 209 tanesi doğal, 38 tanesi ise karma (kültürel/doğal) varlıktır. Her yıl gerçekleşen Dünya Miras Komitesi toplantıları ile bu sayı artmaktadır. Detaylı bilgilere Dünya Miras Merkezi'nin resmi web sitesi olan <http://whc.unesco.org/en/list> adresinden ulaşılabilmektedir. Ülkemizin, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altında yürüttüğü çalışmalar neticesinde bugüne kadar UNESCO Dünya Miras Listesi'ne 18 adet varlığımızın alınması sağlanmıştır. Bu varlıklardan; **İstanbul** [1985] ; **Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas)** [1985] ; **Hattuşa (Boğazköy) - Hitit Başkenti (Çorum)** [1986] ; **Nemrut Dağı (Adıyaman - Kahta)** [1987] ; **Xanthos-Letoon (Antalya - Muğla)** [1988] ; **Safranbolu Şehri (Karabük)** [1994] ; **Troya Antik Kenti (Çanakkale)** [1998] ; **Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)** [2011] ; **Catalhöyük Neolitik Kenti (Konya)** [2012] ; **Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir)** [2014] ; **Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu (Bursa)** [2014] ; **Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri** [2015] ; **Efes (İzmir)** [2015] ; **Anı Arkeolojik Alanı (Kars)** [2016] ; **Afrodisias (Aydın)** [2017] ; **Göbeklitepe Arkeolojik Alanı (Şanlıurfa)** [2018] ; kültürel olarak; **Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)** [1985] ; **Pamukkale-Hierapolis (Denizli)** [1988] ; hem kültürel, hem doğal miras olarak listeye alınmıştır. <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR-44423/dunya-miras-listesi.html> (Erişim Tarihi : 12.06.2019).

- doğal kaynak değerlerinin
  - korunması
  - yaşatılması
  - geliştirilmesi
  - tanıtılması
  - gelecek kuşaklara aktarılması
  - planlanması
  - yönetilmesi
  - denetlenmesi
- amaçlanmaktadır.

3. KANUNDA DÜZENLENEN GENEL ESASLAR

Kanunda düzenlenen genel esaslar;

1- Kapadokya Alanında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile meri planlara ve komisyon kararına aykırı uygulama yapılamaz (m.3/1-c.1). Burada Kapadokya alanı ile kastedilen ise, Kanuna ekli olan harita ve koordinat listesinde sınırları belirtilen ve bu kanun kapsamında idarenin yetkili ve görevli olduğu alandır² (m.2/1-e).

2- Bu alanda her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamak, gerektiğinde aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmak veya yıktırmak ise bu Kanun uyarınca belirlenen idarenin yetkisindedir (m.3/1-c.2). Bu kanundaki idare ile kastedilen Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi amacıyla kurulan idareyi, ifade etmektedir (m.2/1-ç).

2 Kapadokya Alanının sınırları bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önüne alınarak İdarenin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanlığı kararı ile değiştirilebilir. (m.9/3).

3- Kapadokya Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışı, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması, kiraya verilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, ön izin ve kullanma izni gibi işlemler İdarenin uygun görüşü alınarak yapılır. Burada kamu malları hakkında yapılacak olan tasarruflarda bir kısıtlamaya gidilmiştir (m.3/2-c.1). Kamu mallarının sahipleri noktasında bir ayrıma gidilmemiş olup belediye, üniversite, hazineye ait tüm taşınmazlar bu kapsama girmektedir.

4- Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idaresi ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar³ ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara⁴ ait taşınmazlar hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmayacaktır (m.3/2-c.2).

5- Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde ise , 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanacaktır (m.3/3). Burada imar işleri, kültür varlıkları ve turizm işleri ile ilgili temel kanunlara atıf yapılmakla kalmamış ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin de uygulanabileceği ifade edilmiştir.

4. KAPADOKYA ALANINDA YAPILAŞMA ESASLARI

A. KAPADOKYA ALAN PLANLARI

Kapadokya Alan Planları Kanunda, bu

3 5737 Sayılı Vakıflar Kanunu uyarınca; Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar ile mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince Vakıflar Genel Müdürlüğüne yönetilen vakıflara "Mazbut Vakıf" denilmektedir.

4 5737 sayılı Vakıflar Kanununa göre, mülga 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisi'nin yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve yönetimi vakfedenlerin soyundan gelenlere şart edilmiş vakıflara mülhak vakıflar denilir.

kanun hükümlerine göre hazırlanan, Kapadokya Alanının korunması, geliştirilmesi, yönetimi, tanıtılması, koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi, bölgenin sağlıklılaştırılması, yenilenmesi, açık alan sistemi yaya dolaşımı, taşıt ulaşımı ve altyapı tesislerinin tasarım esasları ile bölge halkının sosyal ve ekonomik yapısının iyileştirilmesi konusunda hedefler, stratejiler ve kararları belirleyen her tür ve ölçekteki planlar şeklinde tanımlanmıştır (m.2/1-f). Burada planların türleri ve ölçeği konusunda her hangi bir ayrıma gidilmemiş ve her tür ve ölçekteki planlar şeklinde ifade edilmiştir. Burada planlamaya konu alanın büyüklüğüne göre plan ölçeği belirlenmesinde ve bu ölçek içinde alt kullanım ve yapılaşma koşullarının bütün ayrıntılarıyla plan notlarında düzenlenmesinde fayda bulunmaktadır.

Kapadokya Alan Planları konusu Kanununun 4 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

1- Kapadokya alanında yapılacak uygulamalar meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına göre yürütülecektir (m.4/1) . Burada geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarından kastedilen ise, Kapadokya Alan planları yürürlüğe girinceye kadar uyulacak esaslardır (m.2/1-d).

2- Kapadokya Alanının bütününe ilişkin üst ölçekli plan İdarece hazırlanır ya da hazırlatılır (m.4/2-c.1) Burada üst ölçekli plan ile kastedilenin ne olduğu açıkça ifade edilmemiştir. Plan hiyerarşisi 3194 sayılı Kanununda düzenlenmektedir. Buna göre, *Mekânsal Planlama Kademeleri* başlıklı 6. maddede, “*Mekânsal planlar, kapsadıkları alan ve amaçları açısından Mekânsal Strateji Planlarına uygun olarak; “Çevre Düzeni Planları” ve “İmar Planları” kademelerinden oluşur. İmar planları ise nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak hazırlanır. Her plan bir üst*

kademedeki plana uygun olarak hazırlanır. Mekânsal strateji planlarında; kalkınma planı ile varsa bölge planları, bölgesel gelişme stratejileri ve diğer strateji belgelerinde ortaya konulan hedefler dikkate alınır. Büyükşehirlerde 1/25.000 ölçekli nazım imar planının yapılmış olması, gerekli görülen bölgelerde 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarının yapılmasına engel teşkil etmez.” şeklinde düzenlenmiştir.

3- İdare tarafından hazırlanan ya da hazırlatılan plan, komisyonun uygun görüşü ve Bakan onayı ile yürürlüğe girecektir (m.4/2-c.2) Buradaki komisyon ile kast edilen ise Kapadokya Alan Komisyonudur (m.2/1-g). Planı onaylanacak olan Bakan ise Kültür ve Turizm Bakanındır (m.2/1-a).

4- Üst ölçekli planlara uygun olarak hazırlanan ya da hazırlatılan nazım imar planı⁵ ve uygulama imar planları⁶ ise Komisyonun uygun görüşü ve İdarenin onayı ile yürürlüğe girecektir (m.4/2-c.3).

5- Kapadokya Alanında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ilgili mevzuatla verilen plan yapma, yaptırma, onama ve resen onama yetkisi bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür (m.4/3). Buna göre, doğal sit alanlarında Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılacak olmakla birlikte bu planların komisyonun uygun görüşü ve Bakan onayı ile yürürlüğe girmesi gerekmektedir.

5 “Nazım İmar Planı; varsa bölge planlarının mekâna ilişkin genel ilkelerine ve varsa çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklüklerini, nüfus yoğunlukları ve eşiklerini, ulaşım sistemlerini göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, plan hükümleri ve raporuyla beraber bütün olan plandır.”

6 Uygulama imar planı; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır.

6-Kapadokya Alanında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilgili diğer idarelerce yeni plan da onaylanamaz (m.4/4). Artık bu konuda yetki bu Yasa ile ilgili İdare, Komisyon ve Bakanlığa geçmiştir.

7- Son olarak Kapadokya Alanı planı yapımı ve yürürlüğüne ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkartılacak Yönetmelikle belirlenecektir (m.4/5). Yukarıdaki madde hükmü ve açıklamalar da dikkate alındığında bir çok hususun açıkta kaldığı ve muğlak olduğu açık olup bu hususların bir an evvel Yönetmelikle düzenlenmesinde fayda vardır. Bakanlık ile kastedilen ise Kültür ve Tabiat Bakanlığıdır (m.2/1-b).

B. KAPADOKYA ALAN KOMİSYONU VE YETKİLERİ

Kapadokya Alan Komisyonu 7174 sayılı Kanunla kurulan bir Komisyon olmakla birlikte bu komisyonda kimlerin bulunacağı ve Komisyonun kimlerden oluşacağına dair bir düzenleme Kanun metninde yer almamaktadır. Kapadokya Alan Komisyonu başlıklı 5. madde de daha çok Komisyonun görev ve yetkileri, ayrıcalıklarına yer verilmiştir⁷. Buna göre;

a. Komisyon Üyeleri

Kapadokya Alan Komisyonunu oluşturacak olan üyelere bakıldığında;

Komisyonda 12 daimi üye ile görüşülecek

⁷ Tasarımın teklif hali *Kapadokya Alan Komisyonu* Madde 5-“(1) Kapadokya Alanında, 2863 sayılı Kanun ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ile tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen yetki ve görevler Komisyon tarafından kullanılır. Ayrıca, Komisyon Kapadokya Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmesine yönelik karar almaya yetkilidir. 2) Komisyon, Kapadokya Alanında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile meri planlara ilişkin her türlü fiziki ve inşai uygulamaya yönelik karar almaya yetkilidir. 3) 2863 sayılı Kanunda ve diğer mevzuatta kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ile tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına yapılan atıflar Kapadokya Alanı bakımından Komisyonuna yapılmış sayılır. 4) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler Komisyon kararlarına uymak zorundadır.”

konuya göre görevlendirilecek üyeler bulunmaktadır. Buna göre;

1- Üniversitelerin arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, jeoloji ve hukuk ile biyoloji veya kimya bölümlerinden lisans eğitimlerini tamamlayarak mezun olmuş, Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve en az on yıl deneyime sahip yedi üye (m.5/1-a):

- Komisyonda görev yapacak kişilerin üniversite mezunu olması gerekmektedir.
- Üniversitelerin Arkeoloji, Sanat Tarihi, Mimarlık, Şehir Planlaması/ Şehir ve Bölge Planlama, Jeoloji, Hukuk, Biyoloji ve Kimya bölümlerinden mezun olmalıdır. Bu kişilerin toplam sayısı 7 olacağı için mümkün mertebe burada sayılan çeşitliliğe uygun olarak sayılan her bölümden bir uzman bulundurulmaya çalışılmalıdır.
- Görevlendirilecek kişilerin alanlarında uzman olması ve en az 10 yıllık bir deneyimi bulunmalıdır.
- Yedi üyenin görevlendirilmesi Kültür ve Turizm Bakanı tarafından yapılacaktır.

2- Nevşehir İl Özel İdaresi Genel Sekreteri veya Nevşehir İl Özel İdaresinden görevlendireceği bir üye (m.5/1-b): İl özel idaresi genel sekreteri bizzat kendisi katılabileceği gibi yerine il özel bünyesinde görevli personelden birisini de görevlendirebilir. Örneğin, yardımcısını bu toplantıya gönderebilir.

3- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden görevlendirilecek alanında uzman bir üye (m.5/1-c). Bu üye ile ilgili her hangi bir niteliğe yer verilmemiş olup sadece alanında uzman olması yeterli görülmüştür.

4- Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce görevlendirilecek alanlarında uzman bir üye (m.5/1-c). Bu üye ile ilgili de her hangi bir niteliğe yer verilmemiş olup sadece alanında uzman olması yeterli görülmüştür.

5- Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odasınca görevlendirilecek bir üye (m.5/1-ç). Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odasınca görevlendirilecek üyeye ilişkin bir nitelik belirtilmemiştir. Ancak, bu kişinin de Kapadokya Alanı ile ilgili bilgi ve birikimi olması gerekmektedir.

6- Kapadokya Alan Komisyonunda görüşülecek konu ile ilgili yerin bağlı olduğu belediye başkanlığından görevlendirilecek bir temsilci üye (m.5/1-d) Belediyece görevlendirilecek üyenin fen işleri, imar işleri kadrolarında görev yapan mühendis, teknisyen, fen memurlarından her hangi birisi olabilir. Görüşülecek konu ile ilgili personelin görevlendirilmesinde fayda olacaktır.

7- Son olarak yukarıda daimi olarak toplantılara katılacak 12 üye dışında Komisyon- da görüşülecek konu yer Vakıflar Genel Müdürlüğü ile ilgili ise Vakıflar Bölge Müdürü veya Vakıflar Bölge Müdürlüğünce görevlendirilecek bir temsilci üye de Komisyon toplantılarına katılacaktır (m.5/1-e). Ancak, bu üyenin toplantılara katılabilmesi için konunun Vakıflar Genel Müdürlüğünü ilgilendirilmesi gerekmektedir. Öte yandan, Vakıflar Genel Müdürlüğünü ilgilendiren bir konuda anılan kurumun temsilcisi bulunmadan alınan komisyon kararları davaya konu edilmesi halinde bu nedenle iptal edilecektir.

8- Kapadokya Alan Komisyonunda görüşülecek konunun niteliğine göre ilgili kurum ve kuruluşlardan uzmanlar komisyona çağrılabilir. Bu çağrılan kişilerin toplantıda oy kullanma hakkı bulunmamaktadır (m.5/2-c.1).

9- Ayrıca, Kapadokya Alan Komisyo-

nunun gündemiyle ilgili meslek odaları da İdarenin davetiyle toplantıya gözlemci olarak katılabilirler(m.5/2-c.2). İlgili meslek odaları komisyonca davet olmasa da gerekli gördükleri toplantıya toplantının huzur, sükun ve incicamını bozmadan katılabilmeli ve görüş ve önerilerini sunabilmelidir.

b. Komisyon Üyelerinin Görev Süresi

1- Üniversitelerin arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, jeoloji ve hukuk ile biyoloji veya kimya bölümlerinden lisans eğitimlerini tamamlayarak mezun olmuş, Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve en az on yıl deneyime sahip yedi üyenin Komisyondaki görev süreleri iki yıldır (m.5/3-c.1). Diğer üyeler ise belirli bir süre için görevlendirilmemekte olup, her toplantıya özel olarak kendi kurumu tarafından belirlenerek komisyonda görevlendirilecektir.

2- Bakanlıkça yapılan görevlendirmelerdeki yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler Komisyondaki görevine devam edeceklerdir (m.5/3-c.2).

c. Komisyonun Yetkileri

1- Kapadokya Alanında 2863 sayılı Kanun ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları⁸ ile tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen yetki ve görevler Kapadokya Alan Komisyonu tarafından kullanılacaktır (m.5/4-c.1).

2- Kapadokya Alan Komisyonu Kapadokya Alanı içerisindeki doğal sit alanlarının tesvici, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmesine ilişkin kararlar almaya yetkilidir (m.5/4-c.2).

3- Kapadokya Alan Komisyonu, Kapadokya Alanında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile meri planlara ilişkin

⁸ 2863 sayılı Kanun m.57.

her türlü fiziki ve inşai uygulamaya yönelik kararları da almaya da yetkilidir. (m.5/5).

d- Komisyonla İlgili Diğer Hususlar

1- Kapadokya Alanı bakımından, 2863 sayılı Kanun ile diğer ilgili mevzuatlarda kültür varlıkları koruma bölge kurulları ile tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına yapılan atıflar Kapadokya Alan Komisyonuna yapılmış sayılacaktır (m.5/6).

2- Kapadokya Alan Komisyonu kararları tüm kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler bakımından bağlayıcı nitelik taşımaktadır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve gerçek - tüzel kişiler komisyon kararlarına uymak zorundadır (m.5/7).

3- Son olarak Kapadokya Alan Komisyonunun kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Kültür ve Turizm Bakanlığınca çıkartılacak olan yönetmelik ile belirlenecektir (m.5/8). Anılan Yönetmeliğinde bir an evvel çıkartılması halinde 7174 sayılı Kanunda düzenlenmeyen bir çok husus da açıklığa kavuşmuş olacaktır.

5. KOMİSYON GELİRLERİ

Kapadokya Alan Komisyonunun görev ve yetkilerini yerine getirmesi için gelire de ihtiyacı da bulunacaktır. Anılan gelirlerin neler olduğu ise Kanunda bentler halinde sayılmıştır. Buna göre;

1- Kapadokya Alanı içerisinde yer alan çeşitli kurumların bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinden en az yüzde bir oranında ayrılacak paylar gelir olarak düzenlenmiştir (m.6/1-a). Bütçesinden pay aktarılacak kurumlar ise;

- Nevşehir İl Özel İdaresi
- Kapadokya Alanı içindeki il, ilçe ve belde belediyeleri

- Ürgüp Ticaret ve Sanayi Odası
- Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası

Anılan kurumlardan alınacak olan pay oranı her ne kadar yüzde bir olarak belirlenmişse de, bu oran Cumhurbaşkanı tarafından iki katına kadar arttırılabilecektir (m.6/2).

2- Kapadokya Alanı İdaresince 7174 sayılı Kanun uyarınca kesilen idari para cezalarından elde edilecek gelirler de bir başka gelir kalemini oluşturmaktadır (m.6/1-b). 7174 sayılı Kanun uyarınca verilecek olan idari para cezaları Kanununun 8. maddesinde düzenlenmiştir.

3- Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden aktarılacak olan paylarda ayrı bir gelir kalemi olarak Kanunda düzenlenmiştir (m.6/1-c).

6. KOMİSYONA TANINAN MUAFİYET VE İNDİRİMLER

Kapadokya Alan Komisyonuna görevlerini yerine getirmesi aşamasında bir takım muafiyetlerle birlikte tam muafiyet olmasa da bazı indirimlerde getirilmiştir (m.7). Buna göre;

A- MUAFİYETLER

1- Harçlar Kanunundan Dolayı Muafiyet: Kapadokya Alanı İdaresinin 7174 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatında (Yönetmelik vs) sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapacakları işlemler nedeniyle 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca alınacak tüm harçlardan muafırlar (m.7/1). Buna göre, idarenin açacağı davalarda yargı harçları da alınmayacaktır.

2- Belediye Gelirleri Kanunundan Dolayı Muafiyet: Kapadokya Alanı İdaresinin 7174 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatında (Yönetmelik vs) sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapacakları işlemler nedeniyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan

harçlardan, harcamalara katılma paylarından muaftırlar (m.7/1).

3-Vergi Kanunları Uyarınca Muafiyet : Kapadokya Alanı İdaresinin 7174 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatında (Yönetmelik vs) sayılan faaliyetleri dolayısıyla

düzenleyecekleri kağıtlar yönünden Damga Vergisinden

kendisine yapılacak olan bağış ve yardımlar nedeniyle Veraset ve İntikal Vergisinden

sahip olduğu taşınmazlar nedeniyle Emlak Vergisinden muaftırlar (m.7/1).

4- Tapu ve Kadastro Döner Sermaye Hizmet Bedeli: Sahip olduğu taşınmazlar nedeniyle ödemesi gereken tapu ve kadastro döner sermaye hizmet bedelinden muaftırlar (m.7/1).

5- Kamu İhale Kanunu Yönünden Muafiyet : Kapadokya İdaresi tarafından idarenin görevlerine ilişkin olarak yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi değildir. Ancak, bu kesin bir muafiyet olmayıp ceza ve ihalelere katılmaktan yasaklama hükümleri ile İdarenin Kapadokya Alanına ilişkin faaliyetleri içinde olmayan, idarenin idari ihtiyaçları ile ilgili mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini kapsamamaktadır. Burada hangi hususların kapsam içine istisna kapsamına gireceği konusunda belirlenecek olan usul ve esaslara ilişkin Yönetmelik, Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşü doğrultusunda Kültür ve Turizm Bakanlığınca çıkartılacaktır (m.7/4).

B- İNDİRİMLER

Ayrıca, Kapadokya Alan idaresine yapılacak olan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinin-

de gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir. Bunun için bu hususun gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmesi ve belirtilmesi gerekmektedir (m.7/2).

Son olarak idarenin 7174 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinde sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri nedeniyle de iktisadi işletme oluşmuş sayılmayacaktır (m.7/3). Buna bağlı olarak vergilendirilmeleri de söz konusu olmayacaktır.

7. KAPADOKYA ALANI KANUNU UYARINCA VERİLECEK OLAN CEZALAR

A. 7174 SAYILI KANUNA GÖRE İDARİ PARA CEZASI

7174 sayılı Kanun uyarınca, Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik olarak idare tarafından gerekli tedbirler alınacaktır. Anılan bu tedbirlere aykırı davranan kişilere ise 50.000,00 Türk Lirasından 200.000,00 Türk Lirasına kadar idari para cezası verilecektir (m.8/1). Burada idari para cezası için alt ve üst sınır belirlenmiş olup idare tarafından eylemin niteliğine göre alt veya üst sınır üzerinden ceza verilecektir. Burada cezalandırılması istenilen eylem Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik dokusu ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına yönelik tedbirlere riayet edilmemesidir.

Yukarda anılan tedbirlere aykırılık olarak nitelendirilmeyecek ancak Kapadokya Alanının mevcut durumunu bozmamakla ve yapısal uygulamalar içermemekle birlikte idarece belirlenen diğer tedbirlere aykırı hareket eden kişilere bu davranışları karşılığında 500,00

TL ile 5.000,00 TL arasında idari para cezası uygulanacaktır (m.8/2). Bu fıkra hükmünde sayılan eylemler bir önceki fıkraya göre daha hafif nitelikteki eylemlerdir.

Öte yandan 7174 sayılı Kanun uyarınca uygulanacak idari para cezalarının miktarları belirtilmesine rağmen bu idari para cezaları uygulanacak fiil ve davranışlar Kanunda tek tek belirtilmemiştir. Kanunun bu konudaki düzenlemesine göre, idari para cezası uygulanacak olan fiiller ile bu fiillerin aykırılık durumuna göre uygulanacak idari para cezasının miktarı ise İdarece çıkartılacak olan yönetmelikle belirlenecektir (m.8/3). Burada kanuni idare ilkesine aykırı olarak idari para cezası gerektirecek olan fiil ve davranışların yönetmelikle belirlenecek olması Yasanın Anayasa Mahkemesi önüne götürülmesi halinde bu nedenle iptalini gerektirecek bir neden olabilecektir.

B.DİĞER KANUNLARA GÖRE İDARİ PARA CEZALARI

Yukarıda sayılan haller dışında kişilerin eylemleri ayrıca başka kanunlarda da idari para cezasını gerektiren eylemler olabilecektir. Burada eylemin idarece belirlenen fiiller dışında kalan eylemlerden olması gerekir. Aksi halde aynı eylem nedeniyle iki ayrı ceza verilmesi söz konusu olacaktır. 7174 sayılı Kanunda sayılan kanunlar ise;

- 6831 sayılı Orman Kanunu (m.91 vd.)
- 2872 sayılı Çevre Kanunu (m.20)
- 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu (m.21-26)
- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu (m.36)' dur.

Anılan kanunlarda sayılan ve idari para cezasını gerektiren fiil ve davranışlar Kapadokya Alanı sınırları içerisinde işlenmesi ha-

linde bu Kanunlarda tanımlanmış idari para cezaları iki misli arttırılarak verilecektir. Bu kanunlarda yetkili kılınan ilgili idarelerin yetkili personelinin katılımı ile yapılacak tespit sonrasında Kapadokya İdaresince uygulanacaktır (m.8/4).

7174 sayılı Kanun uyarınca verilecek olan idari para cezaları Kapadokya Alan İdaresi Başkanı tarafından uygulanır ve tahsil edilen idari para cezaları Kapadokya Alan idaresine gelir olarak kaydedilecektir (m.8/5).

8. ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Kanunun çeşitli ve son hükümler bölümü üst başlığı ve çeşitli hükümler üst başlığı altında çeşitli düzenlemelere yer verilerek belli bazı hususlarda vurgu yapılmıştır. Buna göre;

1- Kapadokya alanında çeşitli kanunlarla değişik idarelere verilen yetkiler bu idareler yerine Kapadokya Alan İdaresine bırakılmıştır. 2863 sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca (arkeolojik sit alanları için) kültür varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine, koruma, uygulama ve denetim büroları ile (doğal sit alanları için) çevre ve şehircilik il müdürlüklerine verilen görev ve yetkiler Kapadokya Alan İdaresine devredilmiş olup bu işlemler anılan idare tarafından yürütülecektir (m.9/1).

2- Kapadokya İdaresi tarafından talep edilmesi halinde Kapadokya Alanı sınırları içerisinde kalan Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, ormanlık alanlar dahil 7174 sayılı Kanunda belirtilen amaçlara uygun olarak kullanılmak üzere bedelsiz olarak Kapadokya İdaresine tahsis edilecektir (m.9/2). Anılan taşınmazların başka kurum ve kuruluşlara tahsis edilmiş olması halinde bu tahsislerde kaldırılacaktır.

3- Genel kolluk kuvvetlerine (polis, jandarma) tahsisli olan veya bu kolluk kuvvet-

lerince kullanımda olan taşınmazlara ilişkin tahsislerin kaldırılması ve Kapadokya idaresine devri ise söz konusu değildir. Bir başka ifadeyle genel kolluk kuvvetlerince kullanılan taşınmazlar madde kapsamına alınmamıştır (m.9/2).

4- Kapadokya Alanının sınırları, bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önüne alınarak değiştirilebilecektir. Bunun için Kapadokya İdaresinin bu konuda bir teklifi olması ve bu teklifin de Kültür ve Turizm Bakanlığınca uygun görülmesi gerekmektedir. Ancak, sınırların değiştirilmesi konusunda nihai karar verme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. Cumhurbaşkanı kararı ile sınır değiştirilecektir. Bir başka ifadeyle, Kapadokya İdaresinin teklifi, Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görüşü ve Cumhurbaşkanının kararı ile sınır değişikliği yapılabilecektir (m.9/3).

5- Kapadokya Alanında yer alan ve kamulaştırması gereken taşınmazların Hazine taşınmazları ile değiştirilmesi işlemleri 2863 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümlerine göre gerçekleştirilecektir (m.9/4). 2863 sayılı Kanunun 15. maddesi kamulaştırma başlığını taşımakta olup, anılan maddenin Kanunda geçen 1/f bendi ise “*Sit alanı ilan edilen ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planında kesin inşaat yasağı getirilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller, başka Hazine arsa veya arazileri ile müstakil veya hisseli olarak değiştirilebilir. Sit alanı ilan edildiği tapu kütüğüne şerh edilen taşınmazları, miras ve ölüme bağlı tasarruflar dışında, sonradan edinilenlerin talepleri değerlendirilmez. Ancak, Bakanlık izniyle gerçekleştirilen kazıların yapıldığı alanlarda bulunan parsellerde, maliklerin başvurusu ve kabulüne ilişkin koşulların parsel yönelik uygulanır ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planı şartı aranmaz. Bu parsellerin üzerinde bina veya tesis varsa ma-*

likinin başvurusu üzerine rayiç bedeli, 2942 sayılı Kanununun 11 inci maddesi hükümlerine göre belirlenerek ödenir. Bu bentle ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.” şeklindedir. Burada esas olan Kamulaştırma maliyetine azaltma adına taşınmazların takası uygulamasına gidilmesi usulü düzenlenmiştir.

6- Kapadokya İdaresine ait taşınır ve taşınmaz mallar Devlet malı hükmündedir. Bu mallar aleyhine işlenen suçlar da Devlet malları aleyhine işlenen suçlar gibi cezalandırılacaktır (m.9/5). Örneğin, Türk Ceza Kanununun 152. maddesinde düzenlendiği gibi artırım nedenleri bu taşınmazlar içinde uygulanacaktır⁹.

7- Kapadokya İdaresi tarafından bünyesinde çalıştırılacak personel için kamu personelleri de bir kaynak belirtilmiştir. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen Devlet memurları, kamuda çalışan sürekli işçiler ile öğretim elemanlarından gerekli nitelikleri taşıyanlar Kapadokya idaresi bünyesine geçebilir. Bunun için ilgili memur veya işçinin bu konuda isteği olması ve çalıştığı kurumunda buna muvaffak bulunmalıdır (m.9/6-c.1).

8- Kapadokya İdaresi ile bünyesinde çalışan kişiler arasındaki istihdam ilişkisi sözleş-

9 Madde 152- (1) Mala zarar verme suçunun; a) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya hakkında, b) Yangına, sel ve taşkına, kazaya ve diğer felaketlere karşı korunmaya tahsis edilmiş her türlü eşya veya tesis hakkında, c) Devlet ormanı statüsündeki yerler hariç, nerede olursa olsun, her türlü dikili ağaç, fidan veya bağ çubuğu hakkında, d) Sulamaya, içme sularının sağlanmasına veya afetlerden korumaya yarayan tesisler hakkında, e) Grev veya lokavt hallerinde işverenlerin veya işçilerin veya işveren veya işçi sendika veya konfederasyonlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında, f) Siyasi partilerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında, g) Sona ermiş olsa bile, görevinden ötürü ölçü almak amacıyla bir kamu görevlisinin zararına olarak, işlenmesi halinde, fail hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

meye dayalı bir istihdamdır. Kamu kurum ve kuruluşlarında temin edilen personelin eski kurumlarıyla ilişkileri, iş sözleşmesi yapılması ile sona erecektir (m.9/6-c.2).

9- Kapadokya idaresi bünyesinde istihdam edilen ve kamudan temin edilen kişilerin hizmet sürelerinin on beş yıldan fazla olanlara bu süre için emekli ikramiyesi de ödenecektir. Ancak, bu fıkra uyarınca istihdam edilmeye başlananlara, önceki kurumları ile ilişkileri kesildiği tarih itibarıyla 15 yılı doldurmamış olanlara emekli ikramiyesi ödenmeyecektir. Bu kişilerin önceki görev yerlerindeki hizmet süresi Kapadokya İdaresinde geçen çalışma süresi ile birleştirilecektir. Kıdem tazminatı hesabında iki süre birlikte değerlendirmeye alınacaktır (m.9/6-c.3). Ayrıca, bu şekilde kıdem tazminatının hesabına esas hizmet süresine dâhil edilecek süreler ile emekli ikramiyesinin hesabı açısından on beş yıldan fazla hizmeti olanların bu hizmet süreleri kıdem süresine bağlı diğer hakların tespitinde de dikkate alınacaktır (m.9/6-c.4).

10- Kamu kurum ve kuruluşlarından Kapadokya Alan İdaresi bünyesine geçen memur ve işçiler diledikleri takdirde eski görevlerine dönebilecektir. Buna göre, Kapadokya İdaresince istihdam edilen personelin, idaredeki görevleri sona erenlerden önceki kurumlarındaki ilgili kadrolara atanma şartlarını kaybetmemiş olanlar, önceki kurumlarındaki yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak öğrenim durumları, hizmet yılı ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun boş bir kadroya geri atanabilecektir. Burada Kanun Koyucu bir aylık bir süre öngörmüş olup bu kişiler en geç bir ay içinde eski görev yerlerinde uygun bir kadroya atanacak olup, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu süre içinde de görevine başlatılacaktır (m.9/6-c.5). Ancak bu kuralın istisnası ise, sosyal güvenlik kuruluşlarından aylık bağlanması veya iş sözleşmesinin işveren tarafından

haklı bir nedenle derhal feshi kapsamında iş sözleşmesi sona erenler için yukarıda ifade edilen hususlar geçerli değildir.

11- Kamu kurum ve kuruluşlarından Kapadokya İdaresine geçen ve sonrasında önceki kurumlarına dönen kişilerin Kapadokya İdaresinde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri ile kıdeme bağlı haklarında değerlendirilecektir(m.9/6-c.6). Bu hükümler birlikte Kapadokya İdaresi kapsamında geçen sürelerin burada görev yapan kişilerin aleyhine sonuç doğurmaması amaçlanmıştır.

12- Önceki kurumlarına tekrar atanan kişilere iş sözleşmesinin sona ermiş olması nedeniyle Kapadokya Alan İdaresince kıdem tazminatı veya başkaca bir tazminat da ödenmeyecektir. Kapadokya Alan İdaresi bünyesinde geçen süreler sonraki hizmetlerinde hak kazanacakları emekli ikramiyesi hesabında dikkate alınacaktır (m.9/6-c.7).

9. GEÇİŞ DÖNEMİ VE GEÇİÇİ HÜKÜMLER

1- Kapadokya Alan İdaresinin 2019 yılı harcamaları yeni bir düzenleme yapıncaya kadar Kültür ve Turizm Bakanlığının 2019 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerinden karşılanacaktır (Geçici madde 1/1). 2020 yılında yeni yıl bütçesi ile birlikte kurumun ayrı bir bütçesi oluşturulacaktır.

2- Devam eden sözleşmelere ilişkin olarak da geçici hükümlerle düzenleme getirilmiştir. Buna göre, Kapadokya Alanına ilişkin olarak 7174 sayılı Kanunla Kapadokya Alan İdaresine devredilen yetki ve görevler kapsamında kalan ve 7174 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili idaresince sözleşmeye bağlanmış olan işlerde, Kapadokya İdare Teşkilatı kuruluncaya kadar ilgili idarelerce sözleşme hükümleri yürütülmeye devam edecektir (gm.1/2-c-1). Kapadokya Alan İda-

resine ait teşkilat yapılanması tamamlandıktan sonra anılan sözleşmeler ilgili idarelerce hak, alacak ve borçlarıyla birlikte Kapadokya Alan İdaresine devredilmiş sayılacaktır (gm.1/2-c-2). Buradaki devir işlemi kanun gereği yapılan bir devir olacak olup ayrıca bir karar alınmasına gerek bulunmamaktadır.

3- Kapadokya Alan İdaresinin görev ve yetki alanı içerisindeki sözleşmeler gibi bu sözleşmelerden ve diğer uygulamalardan kaynaklı olarak açılan davalar da ilgili kurum ve kuruluşlardan Kapadokya Alan idaresine devredilecektir. Buna göre, idareye devredilen sözleşmelerden dolayı ilgili idarelerce taraf olunan davalar, Kapadokya Alanı ile ilgili kültür varlıkları koruma bölge kurulu kararları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonu kararlarına karşı açılan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Kapadokya Alan İdaresi kendiliğinden (Kanun gereği) taraf sıfatını kazanacaktır (gm.1/3-c-1).

4- Kapadokya Alan İdaresine devredilen sözleşmelere ilişkin olarak 7174 sayılı Kanunun geçici maddesinin yürürlüğe girmesinden önce ilgili idarelerce yapılmış iş ve işlemler sebebiyle açılacak olan tüm dava ve takiplerde Kapadokya Alan İdaresine yöneltilecektir (gm.1/3-c-2).

5- 7174 sayılı Kanununun 4. maddesine göre, Kapadokya Alanına ilişkin tüm planlar Kapadokya Alan İdaresi tarafından yapılacak veya yaptırılacaktır. Ancak, Kapadokya Alanında uygulamaya yönelik imar planları yürürlüğe girene kadar geçerli olmak üzere, Kapadokya Alanının ihtiyaçları göz önüne bulundurularak belirlenecek geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, İdarenin teşkilatlanmasına takiben üç ay içinde İdarenin teklifi ve Komisyonun onayı ile yürürlüğe girecektir. Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile kastedilen ise Kapadokya Alan planları yürürlüğe girinceye

kadar uyulacak esaslarıdır (m.2/1-d). Burada üç aylık geçici bir süre tanınmıştır (gm.1/4). Bu süre sonunda hazırlanacak olan koruma esasları ve kullanma şartları da geçici nitelikte olacaktır.

6- Öte yandan, yukarıda aktarılan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenene kadar Kapadokya Alanı içerisindeki meri tüm planların uygulaması devam edecektir (gm.1/5-c-1). Ancak üç aylık süre içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi ile meri planların uygulanması durdurulacaktır (gm.1/5-c-2).

7- Son olarak üst ölçek planların hazırlanması sürecinde uygulanması durdurulmuş olan mevcut planlar Kapadokya Alan İdaresince incelenerek Komisyonun uygun görüşü ile yeniden yürürlüğe konulabilecektir (gm.1/5-c-3).

8- 7174 sayılı Kanunun uygulanmasında dair Yönetmelikler de, İdarenin teşkilatlanmasının tamamlanmasından itibaren en geç 3 ay içinde yürürlüğe konulacaktır (gm.1/6-c-1).

9- Kapadokya Alan planları içinde azami bir süre düzenlenmiştir. Buna göre 7174 sayılı Kanunda öngörülen Kapadokya Alan planları iki yıl içinde Komisyona sunulacaktır (gm.1/6-c-2).

10- 7174 sayılı Kanun yayım tarihinde yani 01.06.2019 tarihinde yürürlüğe girmiş (m.10) olup Kanun hükümleri Cumhurbaşkanlığı tarafından yürütülecektir (m.11).

10. SONUÇ

7174 sayılı Kanunla Kapadokya Alanının Korunması amacıyla özel bir düzenleme yapılması yoluna gidilmiştir. Benzer düzenlemeler Gelibolu Yarımadası ve Boğaziçi bölgesi için çıkartılan benzer Kanunlarda

bulunmaktadır. Ancak, ülkemizde yukarıda dipnotta da verildiği üzere ülkemizde çok sayıda UNESCO tarafından dünya kültür mirası kapsamına alınan kültür ve tabiat varlığı bulunmaktadır. Anılan taşınmazlarında aynı şekilde korunmasında fayda bulunmaktadır. Bu kültür ve tabiat varlıkları için tek tek Kanuni düzenlemeler çıkartılması yerine bütün bu varlıkların etkin şekilde korunması amacıyla genel bir düzenleyici işlem tesis edilmesinde fayda bulunmaktadır.

Öte yandan, bu şekilde özel bölgelere yönelik olarak getirilen düzenlemelerin uygulandıkları bölgelerde yetki karmaşalarına neden olabileceği unutulmamalıdır.

Diğer yandan temel düzenleyici bir işlem olan Kanunla düzenlemesi gereken bazı hu-

susların düzenlenmesi konusunda Bakanlığa ve Yönetmeliklere atıf yapılmış olması, Kanunun Anayasa Mahkemesine götürülmesi durumunda bu yönüyle iptal edilebilecek bir husustur.

Aynı şekilde Kanunda bir çok konunun düzenlenmesinin Yönetmeliklere bırakılmış olması bu Yönetmelikler ile ayrıntılı düzenlemeler yapılmasını gerektirmektedir.

Son olarak her şeyden önce esas olan insanların yetiştirilmesi ve yetiştirilen bu bireylerin tarihi, kültürel ve tabiat varlıklarına sahip çıkmalarıdır. İnsanımızın çevreye sahip çıkma, kültür ve tabiat varlıklarını koruma, Dünya mirasına sahip çıkma noktasında bilinçlendirilmesi halinde bu düzenlemelere ihtiyaç olmayacağı da açıktır.

Akın ŞİMŞEK
Kamu Yönetimi Uzmanı

TEKNİK HİZMETLER SINIFINDA EK GÖSTERGE

1. GİRİŞ

Ek gösterge Emekli Sandığına tabi memurların özellikle emeklilik maaş ve ikramiyelerinin hesabında en önemli unsurdur. Ek göstergelerden yararlanmak için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu gereğince belirlenen hizmet sınıfları, unvanlar, öğrenim durumu gibi kriterlerin oluşması gerekmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan teknik okullardan mezun mühendis, tekniker, istatistikçi, kütüphaneci ve teknisyen unvanını haiz personelin ek gösterge rakamlarının belirlenmesinde tereddütlere düşülmektedir. Uygulama ise özellikle idari yargı kararları ve bu kararlara dayanılarak oluşturulan Devlet Personel Başkanlığı görüşleri ile yönlendirilmektedir.

Bu makalede 657 sayılı Kanun ile diğer ilgili kanunlar, idari yargı kararları, Devlet Personel Başkanlığı görüşleri çerçevesinde uygulamaya ilişkin örneklerle de yer verilmek

suretiyle Teknik Hizmetler Sınıfında görev yapan memurların ek gösterge rakamlarının belirlenmesine ilişkin usul ve esaslardan bahsedilecektir.

2. TEKNİK HİZMETLERDE UNVANLAR

Teknik hizmetler sınıfında mühendis ve mimarlar dışında kalan teknik personelin eğitim seviyelerine göre unvan, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi genel olarak Bazı Lise, Okul Ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun¹ ile yapılmıştır. Bu düzenleme uyarınca gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

1) Mesleki ve teknik öğretim veren ortaöğretim kurumlarından mezun olanlar ile denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen diğer mesleki ve teknik öğretim veren

¹ 12 Mayıs 1992 tarih ve 21226 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

ortaöğretim kurumlarından mezun olanlar ve bu okullara denk mülga okullardan mezun olanlara “teknisyen”,

2) Lise üstü iki yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, “tekniker”,

3) Lise üstü üç yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, “yüksek tekniker”,

4) Lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara “teknik öğretmen”,

5) Teknik öğretmen unvanını kazananlar için Yükseköğretim Kurulunca belirlenen mühendislik fakültelerince düzenlenecek iki yarıyıl süreli mühendislik eğitimi tamamlama programını en fazla dört yarıyıl içinde bitirenlere dallarında “mühendis”,

Unvanı verilmektedir. Bu unvanlar, eğitim görülen dalın ismi ile birlikte kullanılmaktadır. Bu durumda iki yıllık meslek yüksek okulu elektrik mezunu olan bir kişi tekniker unvanı yanında elektrik dalını da ekleyerek elektrik teknikeri unvanını da kullanabilmektedir. Aynı şekilde meslek lisesi inşaat bölümünden mezun bir kişi de inşaat teknisyeni unvanını kullanabilmektedir.

3. MEMURLARDA TEKNİK HİZMETLER SINIFININ KAPSAMI

Memurların görevleri ile unvanlarının niteliklerine göre hizmet sınıfları 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Tesis edilen sınıflar” başlıklı 36 ncı maddesi ile belirlenmiştir. Bu maddede Teknik Hizmetler Sınıfının 657 sayılı Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fi-

ilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager, matematikçi, istatistikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatçı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 1177 sayılı Kanunlara göre bütün eksperleri yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlardan oluşacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca farklı düzenlemelerle teknik hizmetler sınıfının kapsamı genişletilerek bazı unvanlar da bu sınıfa alınmıştır.

Folklor araştırmacısı, kütüphaneci, arşivci, kitap patoloğu ve sosyolog unvanlarının 27 Eylül 2010 tarih ve 2010/1092 sayılı Bakanlar Kurulu kararı² ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının Teknik Hizmetler Sınıfı başlıklı II numaralı bendi kapsamına alınmıştır. Bu düzenleme sonrasında 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesi³ ile de 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin kurumlara ait bölümlerinde yer alan Folklor Araştırmacısı, Müze Araştırmacısı, Kütüphaneci, Arşivci, Kitap Patoloğu ve Sosyolog unvanlı kadroların sınıfı Teknik Hizmetler Sınıfı olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca, 24 Haziran 2013 tarih ve 2013/5002 sayılı Bakanlar Kurulu kararı⁴ ile

2 10 Aralık 2010 tarih ve 27781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

3 4 Temmuz 2011 tarih ve 27984 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

4 24 Temmuz 2013 tarih ve 28717 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

programcı ve çözümleyici unvanlarının da 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının Teknik Hizmetler Sınıfı başlıklı –II- numaralı bendi kapsamına alınmasına karar verilmiştir.

4. TEKNİK HİZMETLER SINIFINDA EK GÖSTERGE

Ek gösterge memurların görev aylıklarından ziyade özellikle Emekli Sandığına tabi memurlar açısından emekli aylıklarının etkili unsurudur. Ek gösterge ile ilgili genel düzenlemeye 657 sayılı Kanunun “Göstergeler” başlıklı 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince 657 sayılı Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak aynı kanuna ekli -I- ve -II- sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi

suretiyle hesaplanmaktadır. Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaktadır. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamamaktadır.

Ek göstergeler genel olarak 657 sayılı Kanun ve eki cetvelde yer almakla birlikte bazı kurumların kuruluş kanunlarında yer alan özel düzenlemelerle de kurumsal olarak farklı ek gösterge rakamları tespit edilebilmektedir. 657 sayılı Kanunda Teknik Hizmetler Sınıfı ek gösterge rakamları unvan ve eğitim süresi gibi kriterler dikkate alınarak dört kısma ayrılmıştır.

TEKNİK HİZMETLER SINIFI EK GÖSTERGE RAKAMLARI	DERECE	EK GÖSTERGE
a) Kadroları bu sınıfa dahil olup, en az 4 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte veya yüksekokullardan mezun olarak yürürlükteki hükümlere göre Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar ve Mimar ile şehir plancısı ve Bölge Plancısı unvanını almış olanlar,	1	3600
	2	3000
	3	2200
	4	1600
	5	1300
	6	1150
	7	950
	8	850
b) Kadroları bu sınıfa dahil olup, en az 4 yıl süreli yükseköğretim veren fakülte ve yüksekokullardan mezun olarak yürürlükteki hükümlere göre Jeolog, Hidrojeolog, Hidrolog, Jeomorfoloğ, Jeofizikçi, Fizikçi, Matematikçi, İstatistikçi, Yöneylemci (hareket araştırmacısı), Matematiksel İktisatçı, Ekonomici ve Kimyager unvanını almış olanlarla Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunları,	1	3000
	2	2200
	3	1600
	4	1500
	5	1200
	6	1100
	7	900
	8	800
c) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışındaki yüksek öğrenim mezunları ile Yüksek Tekniker ve Tekniker unvanını almış olanlar,	1	2200
	2	1600
	3	1500
	4	1100
d) Kadroları bu sınıfa dahil olup da yukarıda sayılanlar dışında olanlar,	1	1500
	2	1100
	3	800
	4	650

5. İDARİ YARGI KARARLARI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRME

Kimya mühendisi unvanına sahip olmakla beraber Teknik Hizmetler Sınıfında kimyager kadrosunda görev yapan ve 657 sayılı Kanuna ekli (I) Sayılı Cetvelin, “Teknik Hizmetler Sınıfı” bölümünün (b) bendinde öngörülen (3000) ek gösterge rakamından yararlanan, ancak, (a) bendinde öngörülen (3600) ek gösterge rakamından yararlanmak isteyen davacılar yönünden Danıştay 11. Dairesinin, unvanı yeterli görerek ek göstergenin buna göre tespit edilmesi gerektiği yolundaki kararları⁵ ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, unvan dışında bulunulan kadroya göre ek göstergenin tespit edilmesi gerektiği yönünde ayrı ayrı verdiği kararlar⁶ arasında, ayrıca Danıştay 11. Dairesinin, İdari Dava Daireleri Kurulunun bozma kararlarına uyarak verdiği kararlar⁷ ve anılan Dairenin temyiz incelemesi sonucu verdiği aksi yöndeki kararları⁸ arasındaki aykırılığın, içtihatların birleştirilmesi suretiyle giderilmesinin Danıştay 11. Daire Başkanlığı tarafından istenilmesi üzerine Danıştay İttihadi Birleştirme Genel Kurulunun 07 Aralık 2007 tarih ve Esas No: 2005/2, Karar No: 2007/1 sayılı kararı ile yargı yönünden de konu açıklığa kavuşturulmuştur.

5 Danıştay 11. Dairesinin 23 Kasım 2004 tarih ve E: 2001/4303, K: 2004/4730 sayılı, 15 Mart 2005 tarih ve E: 2002/3018, K: 2005/1327 sayılı, 12 Mayıs 2003 tarih ve E: 2000/8491, K: 2003/2109 sayılı, 28 Mayıs 2003 tarih ve E: 2000/8481, K: 2003/2320 sayılı, 24 Eylül 2002 tarih ve E: 2000/6868, K: 2002/2892 sayılı; 11 Ekim 2005 tarih ve E: 2003/1498, K: 2005/4887 sayılı kararları

6 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 18 Mart 2004 tarih ve E: 2002/1283, K: 2004/343 sayılı, 18 Mart 2004 tarih ve E: 2003/565, K: 2004/348 sayılı, 31 Mart 2005 tarih ve E: 2004/204, K: 2005/171 sayılı kararları

7 Danıştay 11. Dairesinin 12 Kasım 2004 tarih ve E: 2004/3083, K: 2004/4526 sayılı, 12 Mayıs 2003 tarih ve E: 2000/8491, K: 2003/2109 sayılı, 22 Ocak 2003 tarih ve E: 2000/11285, K: 2003/332 sayılı, 11 Kasım 2005 tarih ve E: 2003/1498, K: 2005/4887 sayılı kararları

8 Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 1 Nisan 2004 tarih ve E: 2003/121, K: 2004/413 sayılı kararı

Bahsedilen kararda konu ile ilgili mevzuat hükümleri ve yorumlara yer verildikten sonra konunun esasınca incelenmesinde “657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 43’üncü maddesinde, ek göstergelerin bir takım görevlerin önem ve niteliklerinden ötürü kabul edildiğini, memura yapılacak aylık ödemenin gösterge tablosundaki rakama bu ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamı üzerinden hesaplanacağını belirten hükümler, bunların kesinlikle göreve bağlı, sunulan hizmetin ve yapılan görevin karşılığı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda ek gösterge, kadro görevini yürüten personele verilen önemin göstergesi, yetki ve sorumluluğunun karşılığıdır. Yetki ve sorumluluk ise, eğitim sonucu elde edilen unvana göre değil, kadro unvanına bağlı olarak kullanılır.

Anılan Kanunun 33’üncü maddesinde ise, kadrosuz memur çalıştırılmayacağını hükme bağlandığı, ek göstergeden yararlanabilmek için cetvellerde karşılığı gösterilen kadroların birine atanmış ve bu görevi fiilen ifa ediyor olma şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerektiği, ayrıca 147’nci maddesinde de aylığın hizmetlerin karşılığında kadroya dayanılarak ay itibarıyla ödenen parayı ifade ettiği belirtilmiştir.

657 sayılı Kanunun 33’üncü ve 147’nci maddeleri gereğince mühendis kadrosuna atanmadan mühendisler için öngörülen ek göstergeden yararlanılmayacağı, bu düzenlemelerde görüldüğü üzere, bu Kanuna tabi kurumlarda görev yapan personelin ek göstergelerinin, kadro şartına bağlandığı, bu durumda ek göstergeden yararlanabilmek için salt unvana sahip olmanın yeterli olmadığı o unvana ilişkin görevde (kadroda) bulunmak gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla anılan hükümler dikkate alınmaksızın 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek

gösterge cetveli tek dayanak alınmak suretiyle ek göstergenin unvana göre uygulanması gerektiği sonucuna varmak mümkün değildir. Kadro ve bunun karşılığı ödenen parayı ifade eden aylığın ve bunun bir parçasını oluşturan ek göstergenin, başka bir anlatımla memurun parasal haklarını düzenleyen kuralların, yorum yoluyla kapsamlarının genişletilmesi veya boşluklarının doldurulması mümkün değildir.

657 sayılı Kanunun 43'üncü maddesi, ek gösterge konusunda bu Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellere atıf yaptığından, ilgililere uygulanacak ek göstergenin tespitinde söz konusu cetvellerin yanında 43'üncü maddede yer alan düzenlemelerin de (unvana ilişkin görevde-kadroda bulunma koşulunun da) gözönünde bulundurulması gerekmektedir.

Buna göre, Devlet memurlarının fiilen görev yapmakta oldukları kadro unvanları için ek gösterge öngörülmesi halinde bundan yararlanacakları, kadro unvanında herhangi bir değişiklik olmadığı sürece mezuniyet diplomasında yer alan unvan, başka bir anlatımla tahsil durumu dikkate alınarak ek gösterge uygulamasından yararlanamayacakları sonucuna ulaşılmaktadır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle içtihadın, ek gösterge tespitinde kadro unvanının esas alınacağını öngören Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararları ile Kurulun bozma kararlarına uyulmak suretiyle Onbirinci Dairece verilen kararlar yönünde birleştirilmesine, 07.12.2007 günlü birinci toplantıda karar verildi." denilmek suretiyle sonuçlandırılmıştır.

Bu karar neticesinde de Teknik Hizmetler Sınıfında bulunanların ek göstergelerinin belirlenmesinde öğrenim durumlarına göre hak kazandıkları teknik unvanlarına göre değil kadro unvanlarına göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

6. DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRME

Teknik Hizmetler Sınıfında görev yapan memurların yararlandırılacakları ek gösterge rakamlarının belirlenmesine ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşlarının te reddüde düşülmesi üzerine Devlet Personel Başkanlığınca uygulamayı yönlendirici görüşler yayımlanmıştır. Bu kapsamda Teknik Hizmetler Sınıfında istihdam edilen personelin yararlanacağı ek göstergeler hakkında 27 Şubat 2014 tarih ve 813 sayılı görüş yazısında ilgili mevzuat hükümlerine yer verildikten sonra Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun bahsedilen kararı⁹ uyarınca kadroları Teknik Hizmetler Sınıfında olanların ek göstergelerinin tespitinde öğrenim durumları yerine kadro unvanlarının esas alınması gerektiği, bu kapsamda 657 sayılı Kanuna ekli I sayılı cetvelin "Teknik Hizmetler Sınıfı" bölümünün,

- (a) bendindeki ek göstergelerden, sadece anılan bentte sayılan (mühendis, şehir plancısı) kadrolarda bulunanların yararlanabileceği,
- (b) bendindeki ek göstergelerden, anılan bentte sayılan (kimyager, istatistikçi gibi) kadrolarda bulunanların yararlanabileceği; ancak "Teknik Yüksek Öğretmen Okulu mezunları" için kadroya atanma şartı aranmadığı sadece mezun olma koşulu getirildiği, bu kapsamda kadroları teknik hizmetler sınıfında olan Teknik Yüksek Öğretmen Okulu (bu okulların dönüştürüldüğü "Teknik Eğitim Fakültesi") mezunlarının, kadro unvanlarına bakılmaksızın, (b) bendindeki ek göstergelerden yararlanabileceği,

9 Danıştay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 07 Aralık 2007 tarih ve Esas No: 2005/2, Karar No: 2007/1 sayılı kararı

- (c) bendindeki ek göstergelerden, anılan bentte sayılan kadrolarda (tekniker, yüksek tekniker kadrolarında) bulunanların yararlanabileceği; ancak “diğer yüksek öğrenim mezunları” için kadroya atanma şartı aranmadığı sadece mezun olma koşulu getirildiği, bu kapsamda kadroları teknik hizmetler sınıfında olan ve “a ve b bendindeki kadrolarda bulunmayan yüksek öğrenim mezunlarının”, kadro unvanlarına bakılmaksızın, (c) bendindeki ek göstergelerden yararlanabileceği,

Belirtmiştir. Ayrıca, Devlet Personel Başkanlığının Teknik Hizmetler Sınıfında tekniker veya teknisyen kadrolarında görev yapmakta olup, mühendis unvanı alan personelin hangi ek gösterge rakamından faydalanması gerektiği hakkındaki 11 Eylül 2015 tarih ve 5862 sayılı yazısında da mevzuat hükümlerine yer verildikten sonra tekniker veya teknisyen kadrosunda bulunmakla birlikte “mühendis” unvanını haiz bulunanların, ek gösterge rakamlarının tespitinde tahsile bağlı olarak elde edilen unvanın değil, memurların görev yaptığı sınıf ile kadro unvanının esas alınması sebebiyle mühendis kadrosu için belirlenen ek göstergeden faydalanmasının mümkün bulunmadığı, bu kapsamda 657 sayılı Kanunun I sayılı Cetvelinin Teknik Hizmetler Sınıfı bölümünün (c) bendinde sıralanan ek gösterge rakamlarından yararlanmasının gerektiği mütalaa edilmektedir denilmek suretiyle görüş bildirilmiştir.

7. UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Yapılan açıklamalar ile yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile Danıştay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 07 Aralık 2007 tarih ve Esas No: 2005/2, Karar No: 2007/1 sayılı kararı ve Devlet Personel Başkanlığı¹⁰

¹⁰ Devlet Personel Başkanlığının 27 Şubat 2014 tarih ve 813 sayılı, 11 Eylül 2015 tarih ve 5862 sayılı yazıları

görüşleri çerçevesinde uygulamaya ilişkin olarak aşağıdaki örneklerle de değerlendirme yapmak mümkündür.

Örnek1- İnşaat mühendisliği mezunu olup mühendis unvanını haiz, kazanılmış hak aylığı birinci derece ve tekniker kadrosunda bulunan bir kişi mühendis için belirlenen 3600 ek gösterge rakamından değil kadrosu tekniker olduğu için 2200 ek göstergeden yararlandırılacaktır.

Örnek 2- İki yıllık meslek yüksekokulu mezunu inşaat teknikeri unvanını haiz, kazanılmış hak aylığı birinci derece ve teknisyen kadrosunda bulunan bir kişi tekniker için belirlenen 2200 ek gösterge rakamından yararlanamayacak gibi görünse de yükseköğrenim mezunu olduğundan teknisyen kadrosuna göre 1500 değil öğrenim durumu nedeniyle 2200 ek göstergeden yararlandırılacaktır.

Örnek 3- Üniversitenin kütüphanecilik bölümü mezunu olup, kazanılmış hak aylığı birinci derece ve kütüphaneci kadrosunda bulunan bir kişi kadro unvanı ek gösterge cetvelinin (b) bendinde yer almadığından (c) bendine göre yüksek öğretim mezunlarının yararlandığı 2200 ek göstergeden yararlandırılacaktır.

Örnek 4- İki yıllık açık öğretim Muhasebe bölümü mezunu, kazanılmış hak aylığı birinci derece ve teknisyen kadrosunda bulunan bir kişi yükseköğrenim mezunu olduğundan teknisyen kadrosuna göre 1500 değil öğrenim durumu nedeniyle 2200 ek göstergeden yararlandırılacaktır.

Örnek 5- Dört yıllık işletme bölümü mezunu, kazanılmış hak aylığı birinci derece ve teknisyen kadrosunda bulunan bir kişi yükseköğrenim mezunu olduğundan teknisyen kadrosuna göre 1500 değil öğrenim durumu nedeniyle 2200 ek göstergeden yararlandırılacaktır.

8. SONUÇ

Kişilerin ek göstergeleri emeklilik keseneğine esas aylık/prime esas kazançlarını etkilediğinden bu Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilen primler de bu belirlemeye göre tespit edildiğinden sonradan geçmişe yönelik işlem yapılmaması ve özellikle kişilerin emeklilik işlemlerinde yanlışlığın düzeltilmeye çalışılması mağduriyetlere yol açmaktadır. Ek gösterge rakamının doğru olmadan emekli aylığı bağlanması ve emeklilik ikramiyesi ödenmesi durumunda özellikle yanlış uygulanan yüksek ek göstergenin düşürülmesi gerekirse kişilere ödenen fazla ödemeler borç çıkarılmaktadır. Örneğin, mühendis unvanını haiz bir tekniker veya teknisyen kadrosunda görev

yapan memura 2200 yerine 3600 ek gösterge uygulanması halinde emeklilik kesenekleri çok fazla kesilecek ve kişinin durumunun Sosyal Güvenlik Kurumunca aylık bağlanırken ortaya çıkması halinde hesaplaşma ve düzeltme yoluna gidilecek kişi de mağdur olacaktır. En büyük problem ise Sosyal Güvenlik Kurumunca da durum önce fark edilmeden 3600 ek göstergeden aylık bağlanması ve emekli ikramiye ödenmesi halinde ortaya çıkacak durumdur. Bu durumda da kişilere fazla ödeme yapılacak yanlışlık çok sonra bile fark edilirse de kişiye geçmişe yönelik ödenen emeklilik maaşı ve ikramiye farkları geri istenecek veya emekli maaşından kesilerek tahsil yoluna gidilebilecektir.

M.Lamih ÇELİK

Sanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

BÜYÜKŞEHİRLERDE KÖY KORUCULUĞU

1. GİRİŞ

Türkiye’de 1980’li yılların başında ortaya çıkan bölücü terör eylemleri ile mücadele amacıyla, 442 sayılı Köy Yasasında düzenleme altına alınmış olan “Köy Koruculuğu” kurumunun yetki ve sorumlulukları, 1985 yılında, 3175 sayılı Köy Kanununun 74 üncü Maddesine İki Fıkra Eklenmesine Dair Kanun ile genişletilmiştir. 2007 yılında 5673 sayılı Köy Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 2012 yılında 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediye- si ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun; 2016 yılında 674, 676 ve 678 sayılı OHAL Kararnemeleri; 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun ve 680 sayılı OHAL Kararnamesi ile koruculuk sisteminde, korucuların özlük hakları ve görevlendirilmelerinde değişiklikler yapılmıştır.

6360 sayılı Yasayla Büyükşehir olan yerlerde köy tüzel kişiliklerine son verildiğinden köy koruculuğu sisteminin yerel yönetimlerde gerçekleştirilen bu yasal değişikliklerden nasıl etkilenebileceği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

2. GENEL OLARAK KÖY KORUCULUĞU SİSTEMİ

Ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde terör eylemlerinin artması nedeniyle, özellikle şehir merkezleri dışında polis ve jandarma karakollarından uzak noktalarda ikamet eden insanlarımızın, can ve mal güvenliğinin sağlanması ve saldırılardan korunmaları amacıyla, 26.03.1985 tarih ve 3175 sayılı Yasayla, 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinde yapılan bir değişiklik, Geçici Köy Koruculuğu müessesesi kurulmuştur. Yasa koyucu, anılan maddelerle “köy korucusu” kavramını benimseyip buna ilişkin düzenleme yaptıktan sonra 74 üncü maddede, bu kez belirli durum ve koşullar-

da, bunlara yardım ve destek amacıyla “gönüllü korucu” adı altında bazı kişilerin görev yapabileceğini belirtmiştir. Maddede; ürün zamanlarında eşkiya ve çapulcuların türemesi durumunda, köy halkını yağmadan korumak için, köy muhtarı ve ihtiyar meclisince, eli silah tutan köylüler arasından gerektiği kadarının “gönüllü korucu” olarak ayrılıp, bu kişilerin adlarının kaymakama bildirileceği, kaymakamın izin vermesi durumunda bunların asıl korucularla birlikte eşkiya ve yağmacılara karşı köyü ve köylüyü koruyacakları hüküm altına alınmıştır.” (Yargıtay 10. HD E. 2007/14922 K. 2008/16270T. 18.12.2008)

Düzenlemeye göre, Muhtarın teklifi, kaymakamın kabulü ile Gönüllü Köy Korucusu (GÖKK), Valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile de Geçici Köy Korucusu (GKK) görevlendirilmiştir (Karataşoğlu ve Akpınar, 2011:367). İdari olarak köy muhtarına bağlı bulunan geçici köy korucuları, mesleki olarak ise görev yaptıkları köyün bağlı bulunduğu jandarma komutanına tabidir (Bayramoğlu ve İnsel, 2009:396). Geçici korucular jandarmanın emri altında kendi köylerinin dışındaki operasyonlara katılabilirken, gönüllü korucular sadece kendi yaşadıkları köylerde silah taşıyabilmektedir (Kurban, 2009: 254). Bu korucular operasyonlara katılmamakta ancak güvenlik güçlerinin bulunmadığı durumlarda kendi köylerini savunmakla görevlidir (Tapan, 2007:118).Geçici köy korucuları, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde faaliyetlerini yürüten ve silahlı bir oluşum olan PKK örgütüne karşı oluşturulmuştur. Güvenlik güçlerinin fiziki olarak korumada yetersiz kaldığı yerlerde, vatandaşların can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuş yasal bir sistemdir (Yüceşahin ve Özgür, 2006: 21).

674 sayılı OHAL Kararnamesi (m. 21) ile koruculara gerektiğinde vali veya kaymakam onayı ile geçici ve süresi belirli olarak, köy hu-

dukları dışına görev verilmesinin, görev yerlerinin değiştirilmesinin ve hatta başka illere de görevlendirilebilmelerinin önü açılmıştır. 676 sayılı OHAL Kararnamesi (m. 8) ile “Geçici Köy Korucusu” ibaresi yerini “Güvenlik Korucusu” ibaresine; “Gönüllü Köy Korucusu” ibaresi ise “Gönüllü Güvenlik Korucusu” ibaresine bırakmıştır. Bu isim değişikliği düzenlemesi 6360 sayılı Kanunun koruculuk kurumuna yönelik düzenlemesiyle de uyum göstermektedir. Nitekim 6360 sayılı Kanunla birlikte büyükşehir statüsüne kavuşan illerde köy tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. Bu illerin kırsalında görev yapan korucuları artık “Köy Korucusu” olarak adlandırmak uygun olmayacaktır. Ancak 676 sayılı OHAL Kararnamesi “Köy Korucusu” tabirini “Güvenlik Korucusu” olarak değiştirmiş olmakla birlikte koruculuk sisteminin hiyerarşik bağlılığı hususunda yeni bir yasal düzenleme getirmemiştir. Güvenlik korucularının işe alınmaları, görevlendirilmeleri, eğitimleri ve disiplin işlemleri halen Bakanlar Kurulunca çıkarılan “Geçici Köy Korucuları Yönetmeliği” ile İçişleri Bakanının onayı ile hazırlanan “Geçici Köy Korucuları Yönergesi” esaslarına göre yürütülmektedir. Ancak, her iki idari düzenlemenin de kanuni dayanağı 442 sayılı Kanun olup, büyükşehir sınırlarında bu Kanuna göre işlem yapmak mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla, yetkiyi bu kanundan alan idari düzenlemelere göre yapılan işlemlerin sakat olduğu değerlendirilmektedir.

3. 6360 SAYILI YASANIN KÖY KORUCULUĞU KURUMUNA OLAN ETKİSİ

6360 sayılı Kanunun güvenlik koruculuğu kurumu üzerinde getirdiği en önemli değişiklik, **büyükşehir belediye sınırlarında bulunan köylerin tüzel kişiliklerine son vermesidir**. Köy koruculuğunun yasal dayanağı, halen yürürlükte olan 442 sayılı Köy Yasası’dır ve bu yasaya göre “korucular köy muhtarının emri altında görev yaparlar.” (Danıştay 1. Da-

ire E. 1991/213 K. 1991/392 T. 13.11.1991) Köy tüzel kişiliğinin kaldırılıp, köylerin mahalleye dönüştürülmesi bu yönetsel birimlerde kurulu güvenlik koruculuğu kurumunun yasal dayanağını tartışmalı hale getirmiştir. Her ne kadar 6360 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde “Bu Kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan köylerde görev yapan geçici ve gönüllü köy korucuları hâlen görev yaptıkları yerlerde görev yapmaya devam ederler. Bunlar 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ve diğer mevzuatta kendileri için öngörülen haklardan aynı şekilde yararlanmaya devam ederler. Bu yerler için ihtiyaç olması hâlinde aynı usulle yeni görevlendirmeler yapılabilir.” biçiminde bir düzenleme getirilmiş olsa da bu düzenlemenin yetersiz olduğu değerlendirilmektedir. Kendilerine sunulan hakların merkezi yönetimce karşılanması nedeniyle, öngörülen haklardan yararlanma noktasında bir sorun olmamakla birlikte, kime bağlı olacakları, hangi usulle göreve alınacakları, nasıl görevlendirilecekleri gibi hususlarda yasal bir dayanak yoktur. Göreve alınmalarında izlenen usul, köy meclisinin kararı, muhtarın teklifi ve kaymakamın uygun görmesi biçimindedir. Görevlendirmelerini köy muhtarı yapmaktadır. Ancak, mevcut durumda köy meclisi ve köy muhtarı gibi organlar kaldırılmış olup bunların yerine mahalle yönetimleri teşkil edilmiştir. Mahalle muhtarı, 442 sayılı Kanunun (m.36) ile köy muhtarına verilen yetkilerin büyük bir kısmına sahip değildir. 442 sayılı Köy Kanununun “Muhtarın göreceği işler” başlıklı 5 inci fasılda yer alan 36 ncı maddesi;”*Muhtarın göreceği Devlet işleri şunlardır:*

1 - Hükümet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları köy içinde ilan etmek ve halka anlatmak ve kanunlar, nizamlar, talimatlar, emirler ile kendisine verilecek işleri görmek;

2 - Köyün sınırı içinde dirlik ve düzenliği korumak (asayiş korumak);...

6 - Köye gelip gidenlerin niçin gelip gitmekte olduklarını anlamak ve bunlar içinde şüpheli adamlar veyahut ecnebler görülürse hemen yakın karakola haber vermek;...

10 - Köy civarında eşkıya görürse Hükümete haber vermek ve elinden gelirse tutturmak;

11 - Köylünün ırzına ve canına ve malına el uzatan ve Hükümet kanunlarını dinlemiyen kimseleri köy korucuları ve gönüllü korucularla yakalattırarak Hükümete göndermek;...

15 - Zarar görenlerin şikayeti ve bilip işi denlerin haber vermesi üzerine sorup araştırmak” şeklinde düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere 442 sayılı Köy Kanunu ile köy muhtarlarına, köy içerisinde dirlik ve düzeni korumak, köye gelip gidenlerin ne için gelip gittiklerini anlayarak şüphelileri karakola bildirmek, köylünün ırzına ve canına ve malına el uzatan kimseleri köy korucuları ve gönüllü korucularla yakalattırarak gibi görevler verilmiştir. Kanun hükmünün yerine getirilmesinde, köy muhtarına kanun tarafından verilen bu yetkiler aynı zamanda köy muhtarının görevini de oluşturmaktadır. (Yargıtay Ceza Genel Kurulu 13.06.2017 T. 2014/637 E. , 2017/329 K.) 5393 sayılı Belediye Kanununu (m.9), mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak muhtarın görevleri arasında sayılmıştır.

Görüldüğü üzere, mahalle muhtarının asayişin sağlanması ve güvenlik alanında hiçbir yetki ve sorumluluğu sayılmamıştır. Doğalısıyla, büyükşehir belediyesi sınırlarında

tüzel kişiliği sona eren ve mahalleye dönüştürülen köylerin muhtarlarının, Belediye Kanununa göre korucu görevlendirmesi yasal olarak mümkün görünmemektedir.

6360 Sayılı Kanun kapsamında büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları haline getirilmesi ve böylece il ve ilçe belediye sınırları dışında yer kalmaması nedeniyle, bu illerde jandarma görev ve sorumluluk alanının hukuken ortadan kalktığı bir durum ortaya çıkmıştır. Burada ortaya çıkan hukuki ve idari boşluğu doldurmak amacıyla 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda “Jandarmanın görev ve sorumluluk alanı” başlıklı 10 uncu maddesinde bazı değişiklikler yapılırak; *“Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; Polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir. İçişleri Bakanının kararıyla bir il veya ilçenin tamamı polis ya da jandarma görev ve sorumluluk alanı olarak belirlenebilir. İl ve ilçelerdeki jandarma ve polis sorumluluk alanlarının sınırları, ilçelerde kaymakam, illerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında jandarma ve emniyet temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından belirlenir. (...) Büyükşehir, il veya ilçe belediyesi kurulması, kaldırılması ya da kentleşme veya diğer sebeplerle sınırlarda değişiklik olması halinde, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde sorumluluk alanları yeniden düzenlenir.(...)Jandarma veya Emniyet Teşkilatı, kendi sorumluluk sahasında yetersiz kaldıkları veya kalacaklarının değerlendirilmesi halinde, mahalli mülki amirler tarafından birbirlerinin sorumluluk sahalarında geçici olarak görevlendirilebilirler”* düzenlemesi yapılarak köylerin mahalle-

ye dönüştürülmesiyle birlikte görev sahasının jandarma teşkilatından emniyet teşkilatına devredilmesi süreci uzatılmıştır.

Büyükşehirlerde 6360 Sayılı Kanun kapsamında gönüllü ve geçici köy koruculuğu uygulamasının devamının öngörülmesi aynı zamanda, mahalle statüsüne geçirilen ve böylece emniyet teşkilatının yetki ve sorumluluk alanına giren yerlerde korucuların Jandarma ile olan bağlantısının emniyet teşkilatına devredilmesini gerektirmektedir. Ancak, bununla ilgili düzenleme henüz yapılmamıştır. Ayrıca, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından köylü içerisinde görevlendirilen gönüllü köy korucularının mahalle statüsünde nasıl görevlendirileceği ve bunların masraflarının da nasıl karşılanacağına ilişkin bir düzenleme de henüz mevcut değildir. Bu durum, mahalle statüsüne sahip olarak Emniyet teşkilatının yetki ve sorumluluk alanına giren yerleşim yerlerinde iç güvenlik hizmetinin sunumu konusunda bu durumu açıklığa kavuşturacak bir düzenleme yapılmasını gerektirmektedir.

4. SONUÇ

Köy (Güvenlik) koruculuğunun yasal meşruiyetini güçlendirmek için güvenlik koruculuğu kurumunun hiyerarşik bağlılığı, örgütlenme biçimi, yetki ve görevleri, korucuların işe alınmaları, görevlendirilmeleri, cezai sorumlulukları, eğitimleri, yargılanmaları gibi hususların 772 Sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Yasası gibi ayrı bir teşkilat yasası yapmak suretiyle ayrıntılı biçimde yasal düzenleme altına alınabilir. Böylece, koruculuk müessesesi daha profesyonel ve kurumsal yapıya kavuşturulabilir.

KAYNAKLAR

AKYÜZ, B. (2015), “Türkiye’de İç Güvenlik Algısının Değiştirilmesi: İç Güvenlik Teşkilatı’na Yönelik Yeni Yapılanma Modeli”,

Savunma Bilimleri Dergisi, Cilt.14, Sayı.1, (65-87).

APAN, A.(2016), “Bütünşehir Modeli ve Taşra Yönetimine Etkileri”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 25, Sayı 1, s.1-24.

ARAP İ., ERAT V. (2015). *Bir Kamu Politikasının Analizi: Türkiye’de Geçici Köy Koruculuğu*. Mülkiye Dergisi, Sayı 39 (4), s.73-108.

BAL, M.A. (2003), *Modern Devlet ve Güvenlik*, İstanbul:IQ Yayıncılık.

BAYRAMOĞLU A., İNSEL A.(2009) *Almanak Türkiye 2006-2008 Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim*, İstanbul:Tesev Yayınları.

ÇELİKİYAY, H. (2014), “Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası”, SETA, Sayı:101.

GÖZLER, K. (2018), *Mahalli İdareler Hukuku*, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

GÜNDAY,M.(2017) *İdare Hukuku*, 11.b., Ankara: İmaj Kitabevi.

KAPLAN,G. “Geçici Köy Korucuları Hakkındaki “Gizli” Yönetmeliğin Hukuksallığı”,

Güncel Hukuk Dergisi, Nisan 2013/4, Sayı 112, s.44-47.

KARATAŞOĞLU S., AKPINAR M. “Geçici Köy Koruculuğu Sistemi Üzerine Bir Saha Çalışması: Beytüşşebap Örneği”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi / Electronic Journal of Social Sciences, www.esosder.org, 10 /38, Güz 2011, s.367-396.

KURBAN, Dilek (2009) “Bir Güvenlik Politikası Olarak Koruculuk Sistemi”, Ali Bayramoğlu ve Ahmet İnel (ed.), *Almanak Türkiye 2006-2008 Güvenlik Sektörü ve Gözetim* İstanbul: TESEV.

PEKER, E.B., AKÇA, İ., “Askerler, Köylüler ve Paramiliter Güçler: Türkiye’de Köy Koruculuğu Sistemi”, *Toplum ve Bilim Dergisi* , Sayı 126, s. 7-34.

TAPAN, B. (2007), *Terörün Bekçileri: Hamidiye Alaylarından Günümüze Koruculuk*, İstanbul:Güncel Yayıncılık.

YÜCEŞAHİN, M.M., ÖZGÜR, E.M. (2006), “Türkiye’nin Güneydoğu’sunda Nüfusun Zorunlu Yerinden Oluşu: Süreçler ve Mekânsal Örüntü”, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Sayı 4(2), s.15-35.

Ayşe Çiğdem TAŞPINAR

Gelir Uzmanı

BELEDİYELER ADINA DÜZENLENEN VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK TAHAKKUKLARINDAKİ DAMGA VERGİSİNİN DURUMU

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde damga vergisinin mükellefinin kâğıtları imza edenler olduğu, resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği; 8 inci maddesinde, bu Kanunda yazılı resmi daireden maksadın, genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köyler olduğu, bu dairelere bağlı olup ayrı tüzel kişiliği bulunan iktisadi işletmelerin resmi daire sayılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediyelere adına düzenlenen vergi ve sosyal güvenlik tahakkuklarında damga vergisi kısmının otomatik olarak oluştuğu,

tahakkuk eden damga vergisinin ödenip/ödenmeyeceği makalemizin konusunu oluşturmaktadır.

2. DAMGA VERGİSİNİN KONUSU

488 sayılı Damga Vergisindeki kâğıtlar terimi, yazılıp imzalamak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade etmektedir.

Vergiye tabi kâğıtlar mahiyetinde bulunan veya onların yerini alan mektup ve şerhlerle, bu kâğıtların hükümlerinin yenilenmesine, uzatılmasına, değiştirilmesine devrine veya bozulmasına ilişkin mektup ve şerhler de Damga Vergisine tabidir.

3. DAMGA VERGİSİNİN MÜKELLEFİ

Damga Vergisinin mükellefi kâğıtları imza edenlerdir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtların Damga Vergisini kişiler ödemektedir. Bu noktada resmi daire kavramının açıklanması gerekmektedir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 8 inci maddesine göre resmi daire, genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köylerdir. Damga vergisi uygulaması bakımından kanunda tanımı yapılan resmi dairelere bağlı olmakla birlikte ayrı tüzel kişilik ve iktisadilik vasıflarından her ikisini birden haiz olan kuruluşlar resmi daire olarak kabul edilmemekte, buna karşılık bu iki özelliğinden herhangi birisine sahip olmayan kuruluşlar resmi daire olarak değerlendirilmektedir.

Bu nedenle belediyelerde Damga Vergisi Kanununa göre resmi daire sayılmaktadır.

4. VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK TA-HAKKUKLARINDAKİ DAMGA VERGİ-SİNİN DURUMU

Konuya ilişkin olarak yayınlanan 16 sayılı Damga Vergisi Sirkülerinin 3 üncü bölümünde, 488 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde tanımlanan resmi daireler ya da damga vergisinden muaf tutulmuş diğer kişi ve kuruluşlar tarafından 5502 sayılı Kanuna göre damga vergisi muafiyeti bulunan Sosyal Güvenlik Kurumuna 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri gereğince verilecek sigorta prim bildirgesi niteliğindeki aylık prim ve hizmet belgesi ile e-bildirge sözleşmelerinin damga vergisine tabi tutulmaması gerektiği açıklanmıştır¹.

Yine konuya ilişkin olarak Sayıştay Temyiz Kurulunun 26.12.2018 tarih ve 45457 tutanak sayılı kararına göre SGK ve Maliye Bakanlığının yazılım programlarının damga

vergisini otomatik olarak tarh ve tahakkuk ettirdikleri anlaşıldığından damga vergisi hesaplanması ve yersiz ödenmesine ilişkin belediye çalışanlarının kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan bir eylem söz konusu olmayıp sorumluluk tespiti sağlanamamıştır. Ayrıca, otomatik tahakkuk karşısında beyanname verilmemesi neticesinde yine otomatik olarak ilgili kurumlarca sigorta primi ve vergi cezaları tahakkuk ettirileceği de açıktır.

5. SONUÇ

488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli "Damga Vergisinden İstisna Edilen Kâğıtlar" başlıklı II-Sayılı Tablo'nun I-A kısmında "Resmi Daireler Arasında Kullanılan Kâğıtlar" sayılarak, söz konusu kâğıtların damga vergisine tabi olmayacağına hükmedilmiştir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre belediyelerde resmi daire sayıldığından, vergi daireleri ve 5502 sayılı Kanuna göre damga vergisi muafiyeti bulunan Sosyal Güvenlik Kurumu ile belediyeler arasındaki ilişki de resmi daire ilişkisi olduğundan dolayı damga vergisinin tahakkuk etmemesi gerekmektedir.

Ancak, sistem tarafından otomatik tahakkuk eden damga vergileri ödenmiş ise ilgili kurumlar ile yazışarak iadesinin sağlanması yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu,
5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun,
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
Sayıştay Temyiz Kurulunun 26.12.2018 tarih ve 45457 tutanak sayılı kararı,
Gelir İdaresi Başkanlığının 26.06.2013 tarih ve 51421814-155[1-2012/531]-65 sayılı özelgesi.

1 Gelir İdaresi Başkanlığının 26.06.2013 tarih ve 51421814-155[1-2012/531]-65 sayılı özelgesi.

Mustafa DÖNMEZ

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Yerel Yönetimler Gn. Md.lüğü
Şube Müdürü*

BELEDİYELERCE TAŞINMAZ TAHSİSİ YAPILMASINA İLİŞKİN ESAS VE USULLER

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, tahsis, mülkiyeti kendilerinde kalması koşuluyla kamu idarelerince, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazların, birbirlerine veya köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak kullanımına bırakılmasıdır.

Belediyelerce, gerçek veya tüzel kişilere, taşınmaz mal tahsisi yapılabilmektedir. Bu yöntemle, gerek belediye sınırları ve mücavir alan sınırları içinde ekonomik ve ticareti geliştirmek, gerekse yerel düzeyde yatırımları teşvik etmek amaçlanmaktadır.

Belediyelerce gerçek ve tüzel kişilere yapılacak tahsis işlemleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak tahsis işlemleri ise aynı Kanunun 75 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Söz konusu madde hükümleri çerçevesinde usulüne uygun olarak yapılan başvu-

ruklar belediyesince değerlendirilerek, yetkili makamların onayı ile tahsis yapılabilmektedir.

Bu yazımızda; bu kapsamda yapılacak tahsis işlemlerinin esas ve usulleri ele alınıp incelenecektir.

2. YASAL HÜKÜMLER

A. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

Madde 15 - Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

.....

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, **tahsis etmek**, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

.....

(6) İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; ....sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir...

Meclisin görev ve yetkileri

Madde 18 - Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

....

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, **tahsisine**, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

Madde 75 - Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

....

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

B. 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

Taşınmaz tahsisi

Madde 47 - (Değişik : 22/12/2005 - 5436/4 md.)

Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.

3. YARGI KARARLARI

Belediyenin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların tahsisi konusunda yetkili organ olan belediye meclisinin yetki devri yapamayacağı.

... Eğitim ve Dayanışma Vakfınca arsa tahsis için davalı idareye yapılan başvuru üzerine ... Belediye Meclisinin bu konuda Belediye Encümenine ve Belediye Başkanına yetki verilmesine ilişkin 07.07.2008 tarih ve 420 sayılı meclis kararının iptali istenilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Meclisin görev ve yetkileri"ni düzenleyen 18 inci maddesinin (e) bendinde, "Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla

kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.” Belediye meclisinin yetkileri arasında sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre taşınmaz mal tahsisi hususunda yetkili organının 5393 sayılı Kanununun 18. maddesinin (e) fıkrasına göre belediye meclisi olduğu görülmektedir.

...

Yukarıda belirtilen Yasa hükmü uyarınca belediyenin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların tahsisi konusunda yetkili organının belediye meclisi olduğu ve yetki devrinin söz konusu olmadığı açık olup, bu bağlamda anılan vakfa taşınmaz mal tahsisi konusunda Belediye Meclisince bizzat karar alınması gerekirken, öncelikle tahsis kararı alınmadan yapılacak işlemler konusunda Başkanlık Makamına ve Belediye Encümenine yetki verilmesine yönelik tesis edilen işlemlerde hukuka uyarlık görülmemiştir.

(Ankara 2. İdare Mah.12.02.2009 gün ve E.2008/1650, K.2009/156)

4. KONUNUN İNCELENMESİ

4.1. Gerçek ve Tüzel Kişilere Taşınmaz Tahsisi Yapılması

5393 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin altıncı fıkrası hükmüyle, belediyelere **sağlık, eğitim, sosyal hizmet¹ ve turizmi** geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile **ücretsiz veya düşük bir bedelle** amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilme yetkisi verilmiştir.

a) Yatırım ve Alt Yapı Çalışmaları Yapmak

- İl sınırları içinde *büyükşehir belediyeleri*,
- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde *il belediyeleri*,

1 Sosyal hizmetin kapsamına; aile ve çocuk refahı, gençlik, engelli ve yaşlılara ilişkin sorunlar, tıbbi sosyal hizmetler ile diğer sosyal sorunlar (suçluluk vb.) girmektedir.

- Nüfusu 10.000’i geçen belediyeler, meclis kararıyla **turizm, sağlık, sanayi ve ticaret** yatırımlarının ve **eğitim** kurumlarının;

- Su,
- Termal su,
- Kanalizasyon,
- Doğalgaz,
- Yol ve aydınlatma

gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın **10 yıla kadar geri ödemeli** veya **ücretsiz** olarak yapabilecek veya yaptırabilecekleri gibi, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabileceklerdir.

b) Taşınmaz Tahsis Etmek

15 inci maddenin altıncı fıkrası hükmüyle, belediyelere **sağlık, eğitim², sosyal hizmet³ ve turizmi** geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile **ücretsiz** veya **düşük bir bedelle** amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilme yetkisi verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun belediyenin yetkileri ve imtiyazlarını düzenleyen 15 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre; nüfusu 10 bini geçen belediyeler meclis kararıyla; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla

2 Eğitim faaliyetinin kapsamına, Milli Eğitim Bakanlığınca kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflarca yürütülen; okul öncesi, ilkököl, ortaokul, ortaöğretim kurumlarını açma ve işletme faaliyeti, yükseköğretim öğrencilerinin eğitime yönelik eğitim kurumu açılması ve işletilmesi faaliyeti ile yurt açılmasını ve işletilmesini, ayrıca; Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak açılan Kur’an-ı Kerim okumak, anlamını öğrenmek, hafızlık yapmak ve din eğitimi almak isteyen vatandaşlara verilen eğitim girmektedir Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelik, md.4/c).

3 Sosyal hizmetin kapsamına; aile ve çocuk refahı, gençlik, engelli ve yaşlılara ilişkin sorunlar, tıbbi sosyal hizmetler ile diğer sosyal sorunlar (suçluluk vb.) girmektedir.

sadece “arsa” tahsis edilebilmekte iken, 5393 sayılı Kanun’un 15 inci maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “arsa” ibaresi, 6552 sayılı Kanun’la “taşınmaz” olarak değiştirilmiştir.

Yapılan bu düzenleme ile nüfusu 10 bini geçen belediyeler sağlık, eğitim ve sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilecektir.

Taşınmaz mal kapsamına;⁴

a) Arz üzerinde sabit olan arazi; arazinin tamamlayıcı parçası sayılan tarla, bağ, bahçe, ağaçlar, arsa, bina, apartman, dükkan, fabrika, otel, motel, sosyal tesis vb. ile yer altındaki kaynak ve madenler,

b) Tapu siciline müstakil ve daimi olmak üzere kayıtlı aynı haklar (üst hakkı, kaynak hakkı, irtifak hakkı gibi)

c) Kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler,

girmektedir.

Bu bağlamda, belediyeler sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla sadece “arsa” tahsis edilebilirlerken, 6552 sayılı Kanun’la değişikliğe gidilerek sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projeler için arsa tahsisine ek olarak konut, apartman, dükkan, fabrika, otel, motel, huzurevi, öğrenci yurdu, kreş, sosyal tesis binaları vb. tahsis edebilecektir.

5393 sayılı Yasa’nın 15 inci maddesinin altıncı fıkrasında, tahsis bağlamında “... geliştirecek projelere” denilerek, başkaca bir ölçüte yer verilmediğinden, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere,

kamu-özel sektör ayırımı olmaksızın kamu idarelerine, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, derneklere, vakıflara, ticari amaçla kurulmuş özel şahıslara ait şirketlere ve hatta gerçek kişilere dahi taşınmaz tahsis edilebilecektir.

Örneğin, özel okul yapımı ve özel hastane yapımı için taşınmaz tahsisi mümkündür.

Taşınmaz tahsisinde dikkat edilmesi gereken hususlar

- Belediyelerce taşınmaz tahsisi yapılabilmesi için;
- 5393 sayılı Yasa’nın 15/6 ve 18/1-e maddesine göre taşınmazın tahsisi için belediye meclis kararı alınması,
- Sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere taşınmaz tahsisi yapılması,
- Tahsisle ilgili meclis kararı alındıktan sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı alınması,
- Meclis kararında tahsisin ücretsiz mi veya düşük bedelle mi olacağıın belirtilmesi,

Tahsisin düşük bir bedel karşılığında yapılması durumunda, bu bedelin kimin tarafından tespit edileceği Kanun’da belirtilmemiştir. Kanunun 15’inci maddesinin altıncı fıkrasında ‘meclis kararıyla’ denildiğinden, bedelin de meclis tarafından kararlaştırılması ve meclis kararında belirtilmesi gerektiği kanaatindeyim. Belediye meclisinin bedelsiz tahsis kararı alma yetkisi olduğuna göre, düşük de olsa bir bedel karşılığı tahsiste de bu bedeli tespit etmesi doğaldır.⁵

- Taşınmaz tahsisinin tahsis amacı dışında kullanılmaması kaydıyla yapılması,
- Taşınmaz tahsis işleminde tahsis süresinin belirtilmemesi,

⁴ Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulama Şekli ve Esaslarına Dair Yönetmelik, md.7 (R.G.: 31.07.1985 - 18828)

⁵ Osman Can Yenice, “Belediye Taşınmazlarının Tahsisi”, http://mts.org.tr/mevzuat/20168/belediye_tasinmazlarinin_tahsisi

Kanun'da taşınmaz tahsisiyle ilgili bir süre belirtilmemiştir. 5393 sayılı Yasa'nın bütünü değerlendirildiğinde ve 5393 sayılı Yasa'nın 18/e maddesine göre sınırlı aynı hak tesisinde sürenin otuz yılı geçmeyeceği dikkate alındığında, süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla tahsis yapılabileceği düşünülmektedir.⁶

Bu kapsamda dernek veya vakıflarca taşınmaz tahsis talebinde bulunulması ve bu talebin uygun görülmesi durumunda, belediyelerce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yapılacak tahsis onay taleplerinde;

- Tahsis talebinde bulunan **derneğin tüzüğü, vakfın senedi**, şirketin esas sözleşmesi,
- Tahsis talebinde bulunan **derneğin tüzüğünde, vakfın senedinde, şirketin sözleşmesinde** faaliyet konuları arasında sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizm faaliyetlerinin bulunması,
- Dernek, vakıf veya şirketin talep ettikleri arsada gerçekleştirmeyi düşündüğü **proje ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmesi**,
- Tahsis süresinin, bedelinin (bedelsiz tahsis edilecekse ücretsiz tahsis edileceğinin) ve tahsis yapılmak istenen dernek, vakıf veya şirket adının da belirtildiği **meclis kararının**,
- Belediyece tahsisi yapılacak taşınmazın (arsa, bina) **takyidatlı tapu** kaydının,

gönderilmesi talebin sağlıklı değerlendirilmesi açısından gereklidir.

Ayrıca şunu da belirtelim ki, Belediye Kanunu'nun 18 inci maddesinin (e) bendine göre; belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılan **taşınmaz mal tahsisi** ile ilgili olarak meclisçe alınan kararların uygulanması görevi, anılan Yasa'nın 34/g mad-

desiyle belediye encümenine verildiğinden, bu kapsamda gerçek ve tüzel kişilere tahsis edilen taşınmazın tahsis süresi, bedelli tahsis edilecekse bedel miktarı, işbirliği ve diğer ilgili konuların encümenince belirlenmesi, tahsis edilecek kuruluş ile belediye arasında sözleşmenin ise belediye başkanınca imzalanması gerekmektedir.

5393 sayılı Yasa'nın 15 inci maddesinin altıncı fıkrasında, tahsis bağlamında "... geliştirecek projelere" denilerek, başkaca bir ölçüte yer verilmediğinden, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere, kamu-özel sektör ayrımı olmaksızın kamu idarelerine, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, derneklere, vakıflara, ticari amaçla kurulmuş özel şahıslara ait şirketlere ve hatta gerçek kişilere dahi taşınmaz tahsis edilebilecektir.

Yasada tahsis edilecek taşınmazın tahsis süresi ve düşük bir bedelle tahsis edilmesi durumunda bedel miktarının kimin tarafından tespit edileceği belirtilmemiştir. Ancak, 15 inci maddenin altıncı fıkrasında, "**meclis kararıyla**" denildiğinden, madde hükmünün kurgusundan tahsis süresi ve bedelin meclis tarafından kararlaştırılacağı ve bu hususların meclis kararında belirtileceği anlaşılmaktadır.

Taşınmaz tahsis işlemi Yasada bir süre belirtilmemekle birlikte, 5393 sayılı Yasa'nın bütünü değerlendirildiğinde ve 5393 sayılı Yasa'nın 18/e maddesine göre sınırlı aynı hak tesisinde sürenin otuz yılı geçmeyeceği dikkate alındığında, süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla tahsis yapılabileceği düşünülmektedir.⁷ Keza, belediye meclisinin bedelsiz tahsis kararı alma yetkisi olduğuna göre, düşük de olsa bir bedel karşılığında tahsiste de bu bedeli tespit etmesi doğaldır.⁸

⁷ Osman Can Yenice, "Belediye Taşınmazlarının Tahsisi" http://mts.org.tr/mevzuat/20168/belediye_tasinmazlarinin_tahsisi

⁸ Yenice, a.g.m.

⁶ Yenice, a.g.m.

Belediyeye ait taşınmazların hizmet binası yapılması amacıyla baroya bedelsiz tahsisi mümkün müdür?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 16.08.2013 tarihli ve 10277 sayılı görüşünde;“.....,belediyeye ait taşınmazların, belediyelerin görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda belediye meclisi kararı üzerine mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bedelli veya bedelsiz olarak devir veya tahsisinin mümkün olduğu, mezkur taşınmazın devrinin söz konusu olduğu ... Barosunun 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olması nedeniyle, belediyeye ait taşınmazın kiralama ve satışı dışında barolara bedelsiz olarak tahsis veya devredilmesine imkan bulunmadığı değerlendirilmektedir.” açıklamasına yer verilmiştir.

Belediyeler, kendilerine ait taşınmazları (işyerleri) bedeli karşılığında tahsis veya ihalesiz sahibi veya ortağı olduğu şirkete verebilir mi?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 19.02.2014 tarihli ve 2048 sayılı görüşünde;“....., Dosyasının tetkikinden;

..... Belediyesinde, kendilerine ait iki adet işyerini Belediyenin ortak olduğu ticari bir şirkete bedeli mukabili tahsis veya ihale edilmeksizin kiraya verip veremeyecekleri konusunda ..... Valiliğine yaptıkları başvurunun ilgili Valilikçe Bakanlık görüşü alınmak üzere Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne sunulması üzerine ilgili Genel Müdürlüğünün de konuyu Hukuk Müşavirliğimize ilettiği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde konu irdelendiğinde:

Belediyeleri satım, hizmet, kiraya verme, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işleminin 2886 sayılı Kanuna tabi olduğu,

5393 sayılı Belediye Kanununun 75 nci maddesi 1 nci fıkrasının (d) bendinde getirilen

istisnaların mahalli idareler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına münhasır olduğu,

Belediyelerin ortak olduğu şirketlerin ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösterdikleri ve bu yönüyle kamu kurumu veya kuruluşu sayılamayacağı, dolayısıyla bu istisnadan faydalanamayacağı,

Belediyelerin kendilerine ait işyerini ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa uygun olarak ihale yapmak suretiyle bu tip şirketlere kiraya verebilecekleri,

Değerlendirilmektedir.” açıklamasına yer verilmiştir.

4.2. Kamu İdarelerine Taşınmaz Tahsisi Yapılması

Kamu idarelerine ait taşınmazların başka bir kamu idaresine tahsisi ile ilgili yasal düzenlemeler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasası'nın 47 nci maddesinde yer almıştır. Söz konusu madde hükmüne göre; kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Buna göre tahsis, belediyenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz malların, kamu hizmetlerinin görülebilmesi için mevzuatta belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına, hizmet süresince bedelsiz olarak verilmesidir.

Tahsiste, mülkiyeti kendilerinde kalması koşuluyla bir kamu idaresinin mülkiyetindeki taşınmazın, diğer bir kamu idaresinin bedelsiz olarak kullanımına bırakılması söz konusu olmaktadır

5018 sayılı Yasa'nın 47 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini

kaldırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.

Buna göre; belediyelere ait taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya, maliki kamu idaresi yani belediye idaresi yetkili kılınmış, **kanunlardaki özel hükümler saklı** tutulmuştur.

Bu kapsamda tahsise ilişkin özel hükümler içeren yasalardan biri de, 5393 sayılı Belediye Yasası'dır. 5393 sayılı Yasa'nın 15 inci maddesinin (h) bendinde; *"Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, ... tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek."* belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır.

Aynı Yasa'nın 75/d maddesi, belediyelere ait taşınmaz malların il özel idareleri, köy idareleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsisi hususunda özel bir düzenleme olduğu için, taşınmazların tahsisi hususunda bu hükümler uygulanacaktır.

Bu hükümlere göre, belediyeler kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinin de kullanılmak üzere;

- Bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir,
- Süresi 25 yılı geçmemek üzere tahsis edebilir.

Taşınmaz tahsisinde, tahsise konu olan yerin kullanılacağı faaliyetin belediyenin görev ve sorumluluk alanlarına giren konulardan olup olmadığı, 5393 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre değerlendirilecektir.

Örneğin; yargı belediyenin görev ve sorumluluk alanına girmediğinden, belediye cezaevi yapımı için yer tahsisi yapamayacaktır. Gençlik ve spor, belediyenin görev ve sorumluluk alanına girdiğinden, kapalı spor salonu yapımı için Gençlik ve Spor Müdürlüğüne yer tahsisi yapılabilecektir.

Tahsis talebinin uygun görülmesi durumunda, kurumlar arasında taşınmazın kullanım süresi, bakım, işletme, onarım, tadilat vb hususları içerir protokol düzenlenir.

Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

5018 sayılı Yasa'nın 47 nci maddesine göre, kamu idarelerine ait taşınmazların tahsis ve devrine ilişkin esas ve usullerin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür. Ancak, bu yetkinin 2.7.2018 tarihli ve 703 sayılı KHK ile değişmeden önce Maliye Bakanlığına ait olduğu dönemde, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine bedelsiz olarak tahsis ve devri ile; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kamu idarelerine tahsis ve devir işlemlerinin usul ve esaslarını belirlemek amacıyla 10.10.2006 tarihli ve 26315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuş olan **"Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik"** bulunmaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğin 3/ğ maddesine göre; *tahsis, mülkiyeti kendilerinde kalması koşuluyla kamu idarelerince, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazların, birbirlerine veya köy tüzel kişiliklerine; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin ise, Maliye Bakanlığınca hizmetin devamı süresince kamu idarelerinin veya köy tüzel kişiliklerinin bedelsiz olarak kullanımına bırakılmasını* ifade eder.

Yönetmeliğin 4 üncü maddesi kapsamında, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazların tahsisini belediyeler, 5393 sayılı Yasa'nın 15 inci maddesinin (h) ve 75 inci maddenin (d) bendine göre yapacaklardır. Çünkü Yönetmeliğe göre; tahsis taleplerinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47 nci

maddesine göre, özel hükümlerin öncelikle uygulanması esastır.

Özel kanunları uyarınca, amacı belirtilecek kamu idarelerine **tahsis edilmiş** sayılan taşınmazlar hakkında ayrıca **tahsis işlemi yapılmaz** ve bu taşınmazların tahsisi, hizmetin devamı süresince devam eder. Ancak, bu taşınmazların tahsis amacının ortadan kalkması veya amacı dışında kullanılması halinde, genel hükümlere göre maliki kamu idaresince tahsisleri kaldırılabilir veya tahsis amacı değişikliği yapılabilir.

Kamu idarelerinin paydaş bulunduğu taşınmazların tahsisi yapılmaz. Ancak, diğer paydaş veya paydaşlar tarafından uygun görülmesi halinde taşınmazın tahsisi yapılabilir.

Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin (b) bendine göre; tahsis talebinde bulunan kamu idaresi, tahsis yapılması istenilen taşınmaz hakkında belediye idaresine müracaat ederek, tahsis talebinde bulunur.

Tahsis Talebine Eklenerek Bilgi ve Belgeler

Tahsis talebine eklenecek bilgi ve belgeler, Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilmiştir.

Tahsis talebinde bulunan kamu idaresi, taşınmazı hangi kamu hizmetinde kullanılacağını talep yazısında açık olarak belirtir.

Talep yazılarında aşağıdaki bilgilere yer verilir ve belgeler yazıya eklenir:

Taşınmazın;

- Tapuda kayıtlı olduğu ili, ilçesi, mahallesi, mevkii, pafta, ada ve parsel numarası veya cilt, sayfa ve sıra numarası, cinsi, yüzölçümü,
- Tamamının mı, bir kısmının mı istendiği, bir kısmı isteniyorsa, miktarı ile paftası üzerinde yeri işaretlenmiş basit krokisi,
- İmar planı içinde olması halinde, onaylı plan örneği, planda ayrıldığı amaç,

- Üzerinde inşaat yapılacak ise, avan projesi, yatırım programına alınıp alınmadığı, alınmış ise proje numarası ve proje için gerekli arazi veya arsa miktarı.

Belediyelere ait taşınmazlar kamu idarelerine hangi şekilde tahsis edilirse edilsin 5393 sayılı Yasa'nın 18 inci maddesinin (e) bendi uyarınca belediye meclisinin kararı gerekir.

5. SONUÇ

Belediyelerin mülkiyeti kendilerine ait taşınmazları **iki türlü tahsis etmesi mümkündür.**

Birincisi; il sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler meclis kararıyla;

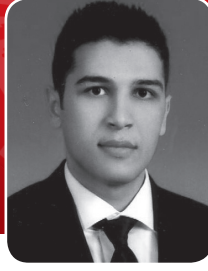
- Sağlık,
- Eğitim,
- Sosyal Hizmet
- Turizmi geliştirecek projelere

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edilecektir.

Tahsis edilen taşınmazın amacı dışında kullanılması mümkün olmayıp, amacı dışında kullanılması durumunda, tahsis işlemi iptal edilecektir.

İkincisi ise, belediyeler kendilerine ait taşınmazları mülkiyeti kendilerinde kalmak kaydıyla mahalli idareler (belediye, il özel idaresi ve köyler) ile diğer kamu idarelerince, **kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla** bedelsiz olarak kullanımına bırakılmasıdır.

Bu kapsamda, kamu idarelerine belediyelerce tahsis edilen taşınmazların, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılması mümkün değildir.

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN SONA ERMESİ VE TASFİYE İŞLERİ

1. GİRİŞ

Belediye şirketleri, değişik sektörlerde yerel halkın ihtiyacını daha iyi şekilde karşılamak amacıyla kurulurlar. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26 ncı maddesi “şirket kurulması” başlığını taşımaktadır. Söz konusu maddesinde; “Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 08.09.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince

belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir” denilmek suretiyle, sermaye şirketi kurulmasına izin verilmiştir.

Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 70 inci maddesinde; “Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.” ifadesine yer verilmiştir.

Bununla beraber anonim şirket statüsündeki belediye şirketi, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Belediye şirketi; sürenin sona ermesine rağmen işlere fiilen devam etmek suretiyle belirsiz süreli hâle gelmemişse, esas sözleşmede öngörülen sürenin sona ermesiyle, işletme konusunun gerçekleşmesiyle veya gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesiyle, esas sözleşmede öngörülmuş herhangi bir sona erme sebebinin gerçekleşmesiyle, genel kurul

kararıyla, iflasına karar verilmesiyle, feshedilmek suretiyle ve kanunlarda öngörülen diğer hâllerde sona erer. Anonim şirketin sona ermesiyle birlikte tasfiye süreci başlar. Tasfiyeye ilişkin işlemler tasfiye memurları aracılığıyla yerine getirilir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun (TTK) yürürlüğe girmesiyle birlikte şirketlerin tasfiye süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlanmıştır.

Bu çalışmada, anonim şirket statüsündeki belediye şirketlerinin gerek sona erme hallerinden gerekse tasfiye sürecinde yerine getirilmesi zorunlu işlemlerinden bahsedilerek, pay sahiplerine ve alacaklılara düşen görevler ele alınacak ve mevzuatsal düzenlemelerin getirdiği sonuçlar üzerinde durulacaktır.

2. ANONİM ŞİRKET STATÜSÜNDEKİ BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN SONA ERME HALLERİ (İNFİSAH)

Öncelikle belirtmek gerekir ki, sona erme halleri genel ve özel olmak üzere ikiye ayrılır. Genel sona erme halleri infisah kavramını karşılarken, özel sona erme halleri organların eksikliği ve fesihidir.

İnfisah, kanunda öngörülen ya da ana sözleşmede kararlaştırılan bir nedeninin gerçekleşmesi halinde, ortaklığın, bu yönde karar alınmasına veya bir ihbarda bulunulmasına gerek olmaksızın kendiliğinden sona ermesi halidir.¹

2.1. Süresi Sona Eren Anonim Şirketlerin İşlere Fiilen Devam Etmeleri Halinde Sona Erme

Ortaklık sözleşmesinde faaliyet süresinin belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Sözleşmede bir sürenin öngörülmemesi halinde ortaklık belirsiz süreli olarak kurulmuş sayılır.² Anonim şirket, sürenin sona

ermesine rağmen işlere fiilen devam etmek suretiyle belirsiz süreli hâle gelmemişse, esas sözleşmede öngörülen sürenin tamamlanmasıyla birlikte anonim şirket sona erer (TTK, md.529/1-a). Yargıtay kararlarında en çok tartışılan konulardan biri de süresi sona eren anonim şirketlerin, işlere fiilen devam etmeleri halinde, adı şirketlerde olduğu gibi, süresiz hale gelip gelmeyecekleriydi. Yüksek mahkeme, uzun süre bu soruya olumsuz cevap vermiş ve süresi sona eren bir anonim şirketin işlere fiilen devam etmesi ile süresiz hale gelmeyeceğini; aksine şirketin tasfiye haline gireceğini ve ehliyetinin tasfiye gayesi ile sınırlanacağını hükme bağlamıştı. *Ancak, 1987 tarihli bir Hukuk Genel Kurulu Kararı ile bu içtihadattan dönülmüş ve işlere fiilen devam eden şirketlerin süresiz hale gelecekleri kabul edilmiştir.*

Öte yandan, 6102 sayılı Kanunla getirilen düzenleme, bir noktada Hukuk Genel Kurulu kararıyla kabul edilen çözümden farklıdır. Gerçekten, Hukuk Genel Kurulu kararında, şirketin süresiz hale gelmesinden sonra esas sözleşme değişikliği yapılarak, sözleşmenin fiili duruma uyarlanması gereği belirtiliyordu. Ancak, bazen şirketteki azlık, sahip oldukları hakları kötüye kullanarak, sözleşme değişikliğine olumlu yaklaşımlarının karşılığında belirli haklar veya para gibi haksız kazançlar talep edebiliyor, bunu bir şantaj aracı olarak kullanabiliyor ve Hukuk Genel Kurulunun kararında öngörülen esas sözleşme değişikliği yapılamıyordu. İşlere devam ile şirket esas sözleşmesindeki süre maddesinin kendiliğinden değiştiği kabul olunarak, esas sözleşme değişikliğine gerek görülmemiştir. Hâkim öğretide uzun süreden beri savunula gelen ve şimdi kanuna alınan bu yorum; sözleşme ve özel teşebbüs kurma hürriyetleri ile devletin özel teşebbüslerin güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlama görevini getiren 1982 Anayasasınının 48 inci maddesi

1 Çamoğlu, Ersin-Poroy Reha-Tekinalp Ünal (2005), "Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku", 10.Bası, İstanbul s.807.

2 Doğanay, İsmail (1974), Türk Ticaret Kanunu şerhi, 1.Bası, Ankara, s.944

hükmüne, borçlar hukukunun sözleşmeleri olabildiğince ayakta tutmaya çalışma ve ticaret hukukunun işletmelerin süreklilik ve bütünlüklerini koruma ilkeleriyle uyum içerisinde.

2.2. İşletme Konusunun Gerçekleşmesi veya Gerçekleşmesinin İmkânsız Hâle Gelmesi Halinde Sona Erme

Anonim şirketler amaçlarını esas sözleşmelerinde göstermek zorundadırlar. Esas sözleşmede gösterilen işletme konusunun gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız hale gelmesi ile ortaklık karar alınmasına gerek kalmaksızın infisah eder.³

6102 sayılı Kanunda şirketin işletme konusunun gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesinin sona erme sebebi oluşturacağı kabul edilerek, şirket “maksadı”nın elde edilmesi veya elde edilmesinin imkânsız hale gelmesini öngören mülga Kanuni düzenlemeden farklı bir yol izlenmiştir. Getirilen düzenleme, terim farklılığının ötesindedir. Bu değişiklik, “maksat”, “gaye” ve “konu” terimlerine öğreti ile yüksek mahkeme kararlarında yüklenen anlam dikkate alınarak yapılmıştır. Gerçekten öğretiye ve içtihatlarla göre, maksat ya da yeni terimiyle amaç, genel olarak elde edilmek istenilen gayeyi ifade eder; yani amaç şirketlerde kazanç elde etmek ve paylaşmaktır; konu ise bu gayeye varmak için icra edilecek faaliyetlerdir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde bir anonim şirketin kazanç elde etme ve paylaşma amacına ulaşması veya ulaşmasının imkânsız hale gelmesi nesnel olarak belirlenemeyecek ve gerçekte gerçekleşmesi de mümkün olmayan bir olgudur. Düzenleme, genel amaca ulaşmak için icra edilen faaliyetlerin gerçekleşmiş olmasını veya gerçekleşmesinin im-

kânsız hale gelmesini bir sona erme sebebi olarak öngörmektedir.

2.3. Esas Sözleşmede Öngörülmuş Herhangi Bir Sona Erme Sebebinin Gerçekleşmesi Halinde Sona Erme

Esas sözleşmede herhangi bir sona erme sebebi öngörülmuş ise, bu sebep gerçekleştiği takdirde anonim şirkette sona erer (TTK, md.529/1-c).

2.4. 6102 Sayılı Kanunun 421 inci Maddesinin Üçüncü ve Dördüncü Fıkralarına Uygun Olarak Alınan Genel Kurul Kararıyla Sona Erme

6102 sayılı Kanunun “esas sözleşme değişikliklerinde toplantı ve karar nisapları” başlıklı 421 inci maddesinin üç ve dördüncü fıkralarında;

“...(3) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır:

- Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi.
- İmtiyazlı pay oluşturulması.
- Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda öngörülen nisaplara ilk toplantıda ulaşılmadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır...”

Denilmiş ve dolayısıyla bu fıkralarda belirtilen ölçütler sağlandığı takdirde alınan genel kurul kararıyla anonim şirketin sona ereceği belirtilmiştir.

2.5. Şirketin İflasına Karar Verilmesi Halinde Sona Erme

Şirketin iflasına karar verilmesiyle sona erme gerçekleşmiş olur (TTK, md.529/1-e).

3 İmregün,Oğuz (2005), Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 13.Bası, İstanbul, s.469

2.6. Kanunlarda Öngörülen Diğer Hâllerde Sona Erme

Buradaki “Kanunlar” ibaresiyle hem Türk Ticaret Kanunu hem de diğer kanunlar kastedilmektedir.

3. ŞİRKET ORGANLARININ EKSİKLİĞİ HALİNDE SONA ERME

Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığının istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler. Bu süre içinde durum düzeltilmezse, mahkeme şirketin feshine karar verir (TTK, md.530/1).

Gerekli organın mevcut olmaması ile kastedilen bu organın gerçekten bulunmamasıdır. Yönetim kurulunun süresi sona ermiş olmasına rağmen, yeni bir yönetim kurulunun seçil(e)memiş olması veya yönetim kurulu üyelerinin istifaları ile kurulun boşaldığı ve yerlerini doldurma imkânının bulunmadığı hâllerde yönetim organının mevcut olmadığı kabul edilmelidir.

Yönetim kurulunun mevcudiyetine rağmen, hiç veya gereği gibi toplanamaması somut olayın özelliklerine göre söz konusu halin kapsamında kabul olunabilir.

Şirketin kanunen gerekli organlarından birinin mevcut olmamasının veya genel kurulun toplanamamasının devamlılık göstermesi gerekir. Bu «uzun süreden beri» ibaresiyle ifade edilmiştir. Devamlılıktan ne kadar bir sürenin anlaşılması gerektiği hususunda kötüye kullanmaların önüne geçmek ve somut olayın şartlarına göre serbest hareket edebilme imkânı tanımak için takdir yetkisi hakime bırakılmıştır. Gerçekten, süre ko-

nulması halinde kötü niyetli kişilerin hem sürenin varlığını hem de mahkeme sürecini hesaba katarak haksız uygulamalar içerisine girebilecekleri düşünülmüştür.

Fesih talebi üzerine ticaret mahkemesinin hemen sona erme kararı vermeyip, uygun bir süre vererek durumun düzeltilmesi için imkân tanınması, bir yenilik olarak mahkemeye, bu hususta yönetim kurulunu dinleme görevi yüklenmiştir. Dolayısıyla, sona erme kararını verecek olan mahkeme, bu kararı vermeden önce, mutlaka yönetim kurulunu dinlemek zorundadır.

4. ANONİM ŞİRKET STATÜSÜNDEKİ BELEDİYE ŞİRKETİNİN HAKLI SEBEPLERLE FESHİ

Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir (TTK, md.531). Dolayısıyla, 531 inci madde hükmüyle anonim şirketler hukukunda çoğunluğun hâkimiyetinin kötüye kullanılmasına karşı, azlık pay sahipleri haklı sebeple fesih davası yoluyla korunmaktadır.⁴

Bu hakkın kullanılabilmesi için esas sermayenin onda birine sahip olmak gerekli ve yeterlidir. Bu oranda paya bir pay sahibinin sahip olması şart değildir. Birden fazla pay sahibi de bir araya gelerek söz konusu hakkı kullanabilir. Esas sözleşme ile daha düşük bir oran öngörülebilir. Ayrıca, feshin talep edileceği mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesidir.

⁴ Karahan, Sami (Editör) (2015), Şirketler Hukuku, İkinci Baskı, Mimoza Yayıncılık, İstanbul s.770.

Haklı sebepler Kanunda tanımlanmamış, haklı sebepler örnek olarak da gösterilmemiş, bu kavramın niteliklerinin gösterilmesi ve tanımlanması yargı kararlarıyla öğretiyeye bırakılmıştır. İleri sürülen sebeplerin haklı olup olmadığına karar verecek olan mahkemedir. Mahkeme sebepleri haklı bulsa bile fesih kararı vermek zorunda değildir. Şirketin feshini haklı kılan sebeplerin varlığına rağmen, yaşatılmasının ekonomik ve rasyonel açıdan daha doğru olacağına kanaat getiren mahkeme; şirketi feshetmek yerine, fesih talebinde bulunan pay sahiplerinin paylarının gerçek değerinin ödenmesine ve kendilerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir. Davacıya paranın kimin tarafından ve nasıl ödeneceği, bu payları geçici olarak şirketin iktisap edip edemeyeceği yargı kararlarına ve öğretilerdeki görüşlere göre belirlenecektir.

Öte yandan, anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez. Ancak, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir.

Kuruluştan itibaren, aylarla ifade edilen çok kısa bir süre geçtikten sonra anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilememesi, tescilin her türlü hukukî sakatlığı onarması (sağlığa kavuşturması) ilkesi, işlem güvenliğinin korunması gereğinin zorunlu sonucu ve anonim şirketler hukukunun bir temel ilkesidir. Bu ilkenin Türk Medenî Kanununun 47 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü dışında istisnası yoktur. Türk Medenî

Kanununun 47 nci maddesinin ikinci fıkrasının anonim şirketlere uygulanması ise sorulanabilir. Diğer yandan, fesih menfaatler dengesine daha çok uymaktadır. Kurulmuşta ve sermaye artırımında bazı önemli sebeplerin varlığında şirketin feshine karar verilebilir. Bu fesih kararı mahkeme tarafından verilmiş şirketin feshi kararı gibi sonuç doğurur ve şirketin tasfiyesini zorunlu kılar. Feshe sebep olan kanun hükümlerine aykırılığın alacaklıların, pay sahiplerinin ve kamunun menfaatinin önemli şekilde tehlikeye düşürmüş veya ihlâl etmiş olması şarttır. “Önemli” sözcüğü hem menfaati hem de ihlâl kapsar.

Fesih davasında eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilebilmesi için mahkeme süre verebilir. Dava dilekçesine deliller ile gerekli bütün bilgiler eklenir. Yargılama aşamasında delil sunulamayacağı gibi bir davanın beklenilmesi ve bilgi getirtmesi de mahkemeden istenemez. Ancak, somut olayın haklı göstermesi hâlinde, mahkeme, kesin süreye bağlayarak, davacının delil sunma ve bilgi getirtme istemini kabul edebilir. Dava, acele işlere ilişkin usule tâbidir.

Davanın, şirketin tescil ve ilanından itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde açılması şarttır. Davanın açıldığı ve kesinleşmiş olan mahkeme kararı, mahkemenin bildirim üzerine, derhâl ve resen ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur. Ayrıca, yönetim kurulu, tescil ve ilanı yapılan hususu internet sitesine koyar.

Böylelikle, eksikliklerin giderilebilmesi ve aykırılıkların düzeltilebilmesi için mahkemenin süre verebileceği açıkça belirtilerek tartışma yaratabilecek bir noktaya açıklık getirilmiştir. Buna karşılık, mahkemenin gerekli tedbirleri davanın açıldığı tarihte alması bir zorunluluktur. Deliller ve belgeler, ilk celseye kadar hazır olmalıdır. Yargılama aşamasın-

da dosyaya hiçbir belge giremez. Bu husus, kamu düzeni ile ilgilidir. Fesih kararı, işlem düzeni ve güvenliğini etkiler. Hem davanın açıldığı hem de kesinleşen karar, mahkeme tarafından resen ticaret siciline bildirilip tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân olunur. Ayrıca yönetim kurulu, tescil ve ilân edilen hususu tatmin edici tiraja sahip olan gazetelerde ilân eder; web sitesine koyar.

5. BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE TASFİYE İŞLERİ

5.1. Genel Olarak Tasfiye

Tasfiye, anonim ortaklık mal varlığının paraya çevrilmesi, alacaklarının tahsil edilmesi, borçların ödenmesi ve olumlu bir bakiye varsa bunun tasfiye payı hükümleri gereğince pay sahiplerine dağıtılması ve ortalgın kaydının sicilden silinmesi işlemlerinin tümüdür.⁵

Sona erme nedeniyle tasfiye aşamasına geçen şirket, pay sahipleriyle olan ilişkileri de dâhil, tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve ticaret unvanını “tasfiye hâlinde” ibaresi eklenmiş olarak kullanır. Bu hâlde organlarının yetkileri tasfiye amacıyla sınırlıdır (TTK, md.533/2). Şirket tasfiye hâline girince, organların görev ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenir. Tasfiye işlerinin gereklerinden olan hususlar hakkında karar vermek üzere genel kurul tasfiye memurları tarafından toplantıya çağrılır.

5.2. Tasfiye Memurlarının Görev Ve Sorumlulukları

5.2.1. Atama

Anonim şirketlerde tasfiye memurları esas sözleşme yahut genel kurul kararıyla atanır. Esas sözleşme veya genel kurul ka-

rarıyla ayrıca tasfiye memuru atanmadığı takdirde, tasfiye, yönetim kurulu tarafından yapılır. Tasfiye memurları pay sahiplerinden veya üçüncü kişilerden olabilir. Tasfiye ile görevlendirilenler esas sözleşmede veya atama kararında aksi öngörülmemişse olağan ücrette hak kazanırlar (TTK, md.536/1). Tasfiye memurlarının ortaklık dışından seçilmesi durumunda, bunlara yasa gereği ödenmesi gereken ücret esas sözleşme ve genel kurul kararı ile ortadan kaldırılamaz.⁶ Yönetim kurulu, tasfiye memurlarını ticaret siciline tescil ve ilan ettirir. Tasfiye işlerinin yönetim kurulunca yapılması hâlinde de bu hüküm uygulanır (TTK, md.536/2).

Şirketin feshine mahkemenin karar verdiği hâllerde tasfiye memuru mahkemece atanır (TTK, md.536/3). Eski Türk Ticaret Kanunu düzenlemesi uyarınca, şirketin feshine mahkemece karar verilmesi halinde dahi, tasfiye işleri, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile tasfiye memuru belirlenmedikçe yönetim kurulu tarafından yürütülmektedir. Mahkemeye Mülga Kanun hükmüyle tanınan atama yetkisi ise, ancak pay sahiplerinden birinin talebiyle ve haklı sebeplerin varlığı halinde mevcut tasfiye memurunun azledilerek yerine yenisinin atanması hâli ile sınırlıdır. Mahkemenin feshine karar verdiği hâllerde doğrudan tasfiye memuru ataması ise ancak, yukarıdaki usullerle tasfiye memuru atanamayacağı ve tasfiye işlerinin yerine getirilemeyeceğinin (tasfiye memuru hakkında esas sözleşmede hüküm bulunmaması durumunda, şirketin feshine genel kurulun toplanamaması ve yönetim kurulunun bulunmaması nedeniyle karar verilmişse) açıkça belli olması hâllerine özgülenmiştir. Yeni düzenleme uyarınca, mahkemenin feshine karar vermediği üç durumda, yani; kuruluş sırasında menfaatler ihlâl edilmişse, organ yokluğu söz

5 Çamoğlu, Ersin-Poroy Reha-Tekinalp Ünal,a.g.e.,s.822.

6 Çevik, O. Nuri (1988), Anonim Şirketler, Seçkin Kitabevi, Ankara, s.1309

konusu ise ve haklı sebeplerin varlığı halinde, mahkeme fesih kararı verirken tasfiye memurunu da atayacaktır. Çünkü, bu üç durumun söz konusu olduğu varsayımlarda artık pay sahiplerinin anlaşarak tasfiye memuru tayin etmelerini beklemenin gereksiz sayılması gerektiği, söz konusu yetkinin mahkemeye bırakılmasının şart olduğu düşünülmüştür. Bu durumun uygulanması için hiçbir şart öngörülmemiştir. Dolayısıyla, şirketin feshine karar veren mahkeme, tasfiye memuru tayin edebilmek için kendisinden bu yönde bir talepte bulunulmasını beklemek zorunda olmadan tasfiye memuru atayabilir. Keza, feshe karar veren mahkeme tasfiye memuru atayıp atamama hususunda serbest değildir, tasfiye memurunu belirlemek zorundadır.

Bununla beraber, temsile yetkili tasfiye memurlarından en az birinin Türk vatandaşı olması ve yerleşim yerinin Türkiye'de bulunması şarttır (TTK, md.536/4). Dolayısıyla, tasfiye işlerinin sağlıklı yürüyebilmesi için tasfiye memurlarından en az birinin Türk vatandaşı olması, bu kişinin Türkiye'de yerleşim yerinin bulunması ve şirketi temsile yetkili olması önemli bir gerekliliktir. Tasfiye memuru için aranan kanunî şartların tümünün aynı kişide gerçekleşmesi gerekir. Yani, Türk vatandaşı olan tasfiye memurunun Türkiye'de yerleşim yeri bulunmalı ve ona şirketi temsil yetkisi verilmelidir. Yoksa, burada zikredilen şartların ayrı ayrı kişilerde mevcut bulunması fıkra hükmünün gereği açısından yeterli değildir. Mahkeme tarafından tayin aynı zamanda bir azil işlemi gerektirmektedir. Buna göre, mahkeme kanuni nitelikleri haiz bir tasfiye memuru atarken, mevcut tasfiye memurlarından birini görevden almalı ve onun yerine atamayı yapmalıdır. Bu husus mahkemenin takdirinde değildir.

5.2.2. Görevden Alma

Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla atanmış tasfiye memurları ve bu görevi yerine

getiren yönetim kurulu üyeleri, genel kurul tarafından her zaman görevden alınabilir ve yerlerine yenileri atanabilir (TTK, md.537/1). Pay sahiplerinden birinin istemiyle ve haklı sebeplerin varlığında, mahkeme de tasfiyeye memur kişileri görevden alabilir ve yerlerine yenilerini atayabilir. Bu yolla atanan tasfiye memurları, mahkeme kararına dayanılarak tescil ve ilan olunurlar. Böylelikle, mahkemece atanan tasfiye memurlarının tescil ve ilânını yaptırabilecek kişilerin sayısı artırılmıştır. Mülga Kanunda sadece atanan tasfiye memurları, kendilerini tescil ve ilân ettirme yetkisi ile donatılmış iken; yeni metin mahkeme ilamının ibrazı suretiyle başka kişilerin de (örneğin yönetim kurulunun) tasfiye memurlarının tescil ve ilânını sağlayabileceğini hükme bağlamıştır. Her bir pay sahibi mahkemeye başvurarak böyle bir talepte bulunabilir. Azil ve yeni atama talebinde bulunan pay sahibi buna ilişkin dayandığı haklı sebebi ortaya koymalı ve ispatlamalıdır. Sebebin haklılığını değerlendirecek olan mahkemedir. Sebebi haklı bulan mahkeme ise sadece azil ve yeni tayin işlemi yapabilir, başka bir karar veremez.

Diğer taraftan, şirketi temsile yetkili tasfiye memurlarından hiçbiri Türk vatandaşı değilse ve hiçbirinin Türkiye'de yerleşim yeri bulunmuyorsa, mahkeme pay sahiplerinden veya alacaklılardan birinin veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığının istemiyle, söz konusu şarta uygun birini tasfiye memuru olarak atar (TTK, md.537/3). Dolayısıyla, öngörülen gerekliliklerin yerine getirilmemiş olması halinde pay sahiplerinin ve alacaklılardan her birinin tasfiye memuru atanması için mahkemeye başvurma hakkı vardır.

5.2.3. Aktifleri Satma Yetkisi

Tasfiye memurları şirketin aktiflerini pazarlık yoluyla da satabilirler (TTK, md.538/1). Ancak, genel kurulun bu durumun aksini

kararlaştırmamış olması gerekir. Önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu kararda sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır. Öngörülen nisaplara ilk toplantıda ulaşılamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır.

5.2.4. Yetkilerin Sınırlandırılması ve Genişletilmesi

Tasfiye memurlarına 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve diğer Kanunlarla tanınmış yetkiler devredilemez; ancak, belirli uygulama işlemlerinin yapılabilmesi için, tasfiye memurlarından biri diğerine veya üçüncü bir kişiye temsil yetkisi verebilir (TTK, md.539/1). Tasfiye memurlarına kanunla verilen yetkiler, bu kişilerin özenli bir seçimle atanan güvenilir bir kişi olduğu varsayımına dayanır. Verilen yetkiler ve görev, bir anlamda onun/onların kişiliğine bağlı sayılır. Bu sebeple kanunen tanınan yetkilerin başkasına, hatta bir diğer tasfiye memuruna devredilmemesi gerekir. Devir, devreden tasfiye memurunun o işten elini çekmesi sonucunu doğurur ve seçim konusuz kalır. Ancak, tasfiye işlerinin gereğinin yerine getirilmesi bağlamında bazı belirli (belirlenmiş) işlemlerin yerine getirilebilmesi için tasfiye memurlarından biri veya üçüncü bir kişi tevkil edilebilir. Burada verilen vekâlet genel olmayıp, özel bazı açıkça belirlenmiş, sınırları çizilmiş, konusu açıkça gösterilmiş işlemlerin yürütülmesine yönelik sınırlı bir vekâlettir. Diğer bir deyişle, münferit olay için özel bir vekâlet verilmesi söz konusudur.

Üçüncü kişinin işlemin tasfiye amacının dışında olduğunu bildiği veya hâlin gereğinden bilmemesinin mümkün olamayacağından bahisle, tasfiye memurlarının üçüncü kişilerle tasfiye amacı dışında yaptığı işlemler şirketi bağlar. Tasfiyenin sadece tescil ve

ilan edilmesi, bu hususun ispatı için yeterli delil değildir (TTK, md.539/2). Tasfiye memurları kural olarak tasfiye amacıyla sınırlı olarak işlem yaparlar. Aksine hareket halinde de işlem geçerlidir; tasfiye memurları şirketi temsil ettikleri için şirket bu işlemle bağlıdır. Tasfiye amacı dışında yapılan işlemlerin şirketi bağlaması kuralı iyi niyetli üçüncü kişileri koruma düşüncesinin ürünüdür. İlkenin gereği olarak, tasfiye memurunun kendisiyle işlem yaptığı kişi, işlemin tasfiye amacının dışında olduğunu biliyor veya durumun icabı gereğince bilmemesinin mümkün olmadığı ispat ediliyorsa, işlem şirketi bağlamaz, ispat yükü şirkettedir. Sadece tasfiyenin tescil ve ilân edilmiş olması bu hususun ispatı için yeterli değildir.

Tasfiye memurları birden fazla ise, aksi genel kurul kararında veya esas sözleşmede öngörülmemişse, şirketin bağlanabilmesi için imzaya yetkili iki tasfiye memurunun şirket unvanı altında imza atması gereklidir. Tasfiye hâlindeki şirketi tasfiye ile ilgili konularda mahkemelerde ve dış ilişkide tasfiye memurları temsil eder (TTK, md.539/3). Tasfiye memurlarının birden fazla olmaları halinde, şirketin bağlanabilmesi için kural, bunların birlikte hareket etmeleri ve kural olarak birlikte imza atmalarıdır. Ancak, bu düzenleme emredici değildir. Aksi, genel kurul kararıyla veya esas sözleşme hükmü ile kararlaştırılabilir ve tek başına imza ilkesi benimsenebilir veya daha ağır bir temsil sistemi getirilebilir.

Tasfiye ile ilgili konularda şirketi mahkemelerde ve diğer dış ilişkiye ilişkin işlerde temsil yetkisi tasfiye memurlarına aittir. Tasfiye ile ilgili olmayan hususlarda ise şirket yönetim kurulunun temsil yetkisi devam etmektedir.

Tasfiye memurunun görevini yerine getirdiği sırada işlediği haksız fiilden şirket de sorumludur. (TTK, md.539/4). Diğer bir ifa-

deyle, şirket tasfiye memurları görevlerini ifa ederken icra ettikleri tüm fiil ve işlerden ve bu arada haksız fiillerden sorumludurlar. Bununla tasfiye memurlarının yapmış oldukları işlerden şirketin de sorumlu tutulması esası kabul edilerek üçüncü kişiler korunmuştur.

5.3. Ek Tasfiye

Mülga kanunda bulunmayan, fakat uygulamanın ihtiyaçları nedeniyle öğreti ile yargı tarafından benimsenen ve uygulanan bir diğer hukukî kurum da ek tasfiyedir. Ek tasfiye, tasfiye işlemleri tamamlanıp tasfiyenin bitirilmiş olmasına rağmen, daha sonra başkaca tasfiye önlemleri alınmasının zorunlu olduğunun anlaşılması halinde başvuru halindeki geçici bir tedbirdir.

Tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılırsa, son tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri veya alacaklılar, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, bu ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar, şirketin yeniden tescilini isteyebilirler (TTK, md.547/1). Ek tasfiye kararı geçici bir tedbir kararıdır. Ek tasfiye ile yeni bir hukuki durum meydana getirilmemekte, alınması ihmâl edilmiş tedbirler alınmaya çalışılmaktadır. Yapılması ihmâl edilmiş tasfiye işlemlerinin yapılmasını takiben, şirket yine sona erdirilecektir. Bu yeni düzenlemenin esasları şu şekilde sıralanabilir:

(a) Ek tasfiye sadece tasfiyenin kapanmış olmasına rağmen halen alınması zorunlu ek tedbirlere gereksinim duyulması halinde söz konusu olabilir. Zorunluluk yoksa ek tasfiyeye gidilemez. Bu hüküm bağlamında şirketin yeniden sicile kaydedilmesini ve ek tasfiye yapılmasını zorunlu kılabilecek durumlar özellikle şunlar olabilir:

- Şirkete ait bazı aktifler, dağıtım sırasında dikkate alınmaması nedeniyle, dağıtım dışında kalmışlarsa; (bu malvarlığı unsuru bilinmekle beraber unutulmuş olabileceği gibi, sonradan bir malvarlığı unsuru da olabilir).
- Anlaşmazlık konusu olan ve bu nedenle tasfiyeye ilişkin özel hüküm gereği tevdi edilmiş veya güvenceye bağlanmış bir borç, şirket lehine çözülmüşse ve söz konusu borçların karşılıkları boşa kalmışsa,
- Malvarlığının dağıtım esnasında ilgili kanunî hükümlere uyulmamışsa,
- Pay sahiplerince haksız olarak alınmış olan tasfiye payları için geri verme davasının açılması gerekiyorsa,
- Organlara karşı sorumluluk davası açılacaksa,
- Şirket tarafından yapılması ve web sitesine konulması gerekli olan açıklamalar ve şirket tarafından kabul edilmesi zorunluluğu bulunan işlemler varsa,
- Şirketin yararına sonuç doğuracak bir davanın açılması, şirketin bir davada davalı olarak bulunması veya aleyhine icra takibi yapılması söz konusu ise.

(b) Yeniden tescil isteğinde bulunulabilmesi ve ek tasfiye yapılabilmesi, üç ana şartın gerçekleşmesine bağlıdır: Bu şartlar yukarıda örnek olarak verilen hallerde aranır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir.

- Yeniden tescil isteği korunmaya değer bir menfaate dayanmalıdır (menfaat şartı). Korunmaya değer menfaatin varlığı inandırıcı delillerle açıklanmalıdır. İstem ve ilgili delillerin inandırıcı olmaları yeterlidir. İspat şart değildir.

- Yeniden tescil isteği amaca ulaşmada kullanılacak tek yol olmalıdır (amaca ulaşma şartı). Bu nedenle amacın gerçekleştirilmesinin bir başka yolu varsa ve örneğin alacağın bir başka şekilde elde edilmesi imkânı bulunuyorsa yeniden tescil isteğinde bulunulamaz.
- Sicil memurunun şirketi sicilden silme kararına karşı; bir alacağın veya aktifin varlığı kanaat doğuracak bir şekilde belgelendirilerek, silme kararının iptali dava olunmalıdır.

(c) Ek tasfiye, tasfiyenin gayesinde herhangi bir değişikliğe yol açmaz. Şirket yine tasfiye şirkettir ve şirket organları tasfiye gayesi çerçevesinde işlem yapmak zorundadır.

(d) Ek tasfiyeyi talep edebilecek kişiler sınırlı olarak sayılmıştır. Bunlar, tasfiye memurları, son yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri ve şirket alacaklılarıdır. Ticaret sicil memurunun talepte bulunma yetkisi yoktur. O sadece ilgilileri talepte bulunmaya zorlayabilir.

(e) Ek tasfiye, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeden talep edilir.

(f) Ek tasfiye, şirketin sicile yeniden tescilini talep etmeye yöneliktir.

Mahkeme istemin yerinde olduğuna kanaat getirirse, şirketin ek tasfiye için yeniden tesciline karar verir ve bu işlemlerini yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir (TTK, md.547/2). Mahkeme davada, talebin doğruluğunu inceledikten sonra, olumlu sonuca varırsa şirketin yeniden tesciline karar verir. **Mahkeme gösterilen delilleri inandırıcı bulmazsa, yeniden tescil talebini reddeder. Davanın reddine karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Bu nedenle;**

(a) Ek tasfiye kararının tescili bildiricidir. Zira, eksik kalan işlemler nedeniyle gerçekte tasfiye sona ermemiştir. Tescil üzerine şirket, tüzel kişiliğini yeniden kazanır ve organlar yeniden çalışmaya başlarlar. Ancak, bu durum şirketin sona ermiş olduğu gerçeğini değiştirmez. Şirket yine tasfiye şirkettir.

(b) Ek tasfiye halinde yeniden alacaklılara çağrı yapılmasına ve bloke yılına gerek yoktur.

(c) Ek tasfiye tamamlandıktan sonra, yeni bir kapanış bildirimini, tescil ve defterlerin korumaya alınması işlemlerine ihtiyaç vardır.

(d) Ek tasfiye başlatıldığında tasfiye memurları yeniden atanmalıdır. Zira, önceki tasfiye memurlarının görevi sona ermiştir. Bu nedenle, mahkeme şirketin tescilini takiben tekrar son tasfiye memurlarını veya yeni kişi veya kişileri tasfiye memuru olarak atar. Davacı amaca uygun şekilde önceden şahsî bir öneri de sunabilir. Mahkemenin belirlediği tasfiye memuruna karşı temyiz yoluna başvurulabilir.

(e) Atanan kişi ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmelidir. Tescil, yeniden atanan tasfiye memurları tarafından gerçekleştirilir.

(f) Ek tasfiyeye ilişkin prosedür emredicidir. Bu usulden sözleşme hükümleri ve genel kurul kararlarıyla ayrılmak caiz değildir.

5.4. Alacaklıların Korunması

Tasfiye sürecinde alacaklıların çağrılması ve bilgilendirilmesi gerekir. Dolayısıyla, alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilir-

ler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağrılırlar (TTK, md.541/1). İlanın sayısı ve aşarî tekrarlanma süresine ilişkin zorunluluk sadece Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yapılacak ilân hakkındadır. Esas sözleşmede öngörülen ilân şekli, sayısı ve tekrarlanma süresi hakkında benzer bir yükümlülük öngörülmemiştir. Dolayısıyla, bu konuda sadece esas sözleşme ile getirilmiş hüküm dikkate alınacaktır.

Alacaklı oldukları bilinenler, bildirimde bulunmazlarsa alacaklarının tutarı Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek bir bankaya depo edilir (TTK, md.541/2). Böylelikle tevdi yeri olarak noter yerine, niteliği ve görevleri itibarıyla daha uygun görülen, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek bir bankaya depo edilmesi daha yerinde bir uygulamadır. Ayrıca şirketin, henüz muaccel olmayan veya hakkında uyuşmazlık bulunan borçlarını karşılayacak tutarda para notere depo edilir; meğerki, bu gibi borçlar yeterli bir şekilde teminat altına alınmış veya şirket varlığının pay sahipleri arasında paylaşımı bu borçların ödenmesi şartına bağlanmış olsun (TTK, md.541/3).

Diğer taraftan, belirtilen zorunluluklara aykırı hareket eden tasfiye memurları haksız olarak ödedikleri paralardan dolayı 6102 sayılı Kanunun 553 üncü maddesi uyarınca sorumlu olurlar.⁷

7 Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu

MADDE 553- (1) Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.

(2) Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.

(3) Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınmaz.

5.5. Diğer Tasfiye İşleri

Anonim şirketlerin tasfiye sürecinde tasfiye memurları; şirket mallarına değer biçme, süreci inceleme, aktifleri satma, alacaklıları bilgilendirme ve benzeri görevlerin yanı sıra aşağıda yer alan diğer tasfiye işlerini de yerine getirirler (TTK, md.542/1);

a) Şirketin süregelen işlemlerini tamamlamak, gereğinde pay bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımlarını tahsil etmek, aktifleri paraya çevirmek ve şirket borçlarının, ilk tasfiye bilançosundan ve alacaklılara yapılan çağrı sonucunda anlaşılan duruma göre, şirket varlığından fazla olmadığı saptanmışsa, bu borçları ödemekle yükümlüdürler.

b) Tasfiyenin gerektirmediği yeni bir işlem yapamazlar.

c) Şirket borçları şirket varlığından fazla olduğu takdirde durumu derhâl şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine bildirirler; mahkeme iflasın açılmasına karar verir.

d) Tasfiyenin uzun sürmesi hâlinde, her yılsonu için tasfiyeye ilişkin finansal tabloları ve tasfiye sonunda da kesin bilançoğu düzenleyerek genel kurula sunarlar.

e) Şirketin bütün mal ve haklarının korunması için düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi gereken önlemleri alır ve tasfiyeyi mümkün olan en kısa sürede bitirirler.

f) Tasfiye işlemlerinin düzenli yürütülmesi ve güvenliği için gereken defterleri tutarlar.

g) Tasfiye sırasında elde edilen paralardan şirketin süregelen harcamaları için gerekli olan para dışında kalan paraları, bir bankaya şirket adına yatırır.

h) Vadesi gelmemiş borçları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca kısa vadeli kredilere uygulanan oran üzerinden iskonto

ederek derhâl öderler. Alacaklılar bu ödemeyi kabul etmek zorundadır. Kanun gereği iskonto edilmesi mümkün olmayan alacaklar bu hükümden müstesnadır.

i) Pay sahiplerine tasfiye işlerinin durumu hakkında bilgi ve istedikleri takdirde bu konuda imzalı belge verirler.

Bu noktada belirtilmesi gereken; mülga Kanun döneminde tasfiye memurları, tasfiye sırasında elde edilen paraların bin Türk Lirasından fazlasını, Merkez Bankasına ve Merkez Bankası bulunmayan yerlerde muteber bir bankaya şirket adına yatırmak zorundaydılar. 1926 tarihli Ticaret Kanunundan gelen bu hüküm ile tasfiye sırasında elde edilen paraların güvenliği sağlanmak istenilmişti. Bugün bu düzenleme anlamsızlaşmıştır. Gerçekten, Ticaret Kanununun yürürlüğe girdiği 1957 yılına nazaran bugün bu paranın herhangi bir satın alma gücü kalmamıştır. Öte yandan, yatırılması zorunlu para miktarı ile ilgili kesin bir rakam koymanın doğru olmayacağı da anlaşılmıştır. Bu nedenle yeni metinde; şirketin elektrik, su, telefon gibi cari harcamaları için gerekli olan belirli bir paranın şirket kasasında bulundurulmasının gerekli olacağı düşünülmüş, bunun dışında kalan tasfiye sırasında elde edilen paraların bir bankaya şirket adına yatırılması zorunluğa getirilmiştir.

Ayrıca mülga Kanunda tasfiye paralarının yatırılacağı banka ile ilgili olarak bu bankanın Merkez Bankası veya Merkez Bankasının bulunmadığı yerlerde muteber diğer bir banka olması gerektiği hususu ifade edilmiştir. Oysa, Bankalar Kanunu muteber/muteber olmayan banka ayırımı yapmamaktaydı ve kanunlara uygun olarak faaliyet gösteren tüm bankalar muteber kabul edilmek zorundaydı. Kaldı ki, bu kanuna uygun olarak faaliyet göstermeyen bankaların faaliyetlerini devam ettirmelerine esasen izin de verilemezdi. Bu

nedenle, öncelikle Merkez Bankası ibaresi Merkez Bankasının bu işler için uygun bir banka olmadığı ve mevzuatının bu şekilde çalışmasına izin vermediği gerekçesiyle metinden çıkarılmıştır. Öte yandan, metindeki “muteber” ibaresi de yukarıda zikredilen sebeple çıkarılmış ve paranın mevduat toplama yetkisini haiz herhangi bir bankaya yatırılması gerekli ve yeterli görülmüştür.

Son olarak öğretilde, müeccel borçları iskonto ile ödeme imkânı varken, şirkete hiçbir fayda sağlamayan notere tevdi veya teminatla karşılama yolunu tercih edip vadeyi bekleminin mantıksız olduğu ifade ediliyordu. Öte yandan, böyle bir durumda tasfiye memurlarının iskontonun tenzili suretiyle derhal ödemede bulunmalarının tasfiye memurlarının düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi hareket etmelerinin de bir gereği olduğu kabul olunuyordu. Yeni düzenleme, birbiriyle çelişki oluşturan hükümlerden ikincisi lehine tercihte bulunmak suretiyle hem var olan çelişkiyi ortadan kaldırmış hem de hukuka ve hakkaniyete daha uygun olan bir çözüme tercih ederek; ayrıca tevdi ve teminat gibi yükümlülüklerden arındırarak tasfiye prosedürünü basitleştirmiştir.

5.6. Tasfiyeden Dönülmesi

Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrıca tasfiye memuru atanmadığı takdirde, tasfiye, yönetim kurulu tarafından yapılır. Ancak, 6102 sayılı Kanuna göre tasfiyeden dönülmesi de mümkündür. Tasfiyeden dönülmesi, mülga Kanunda bulunmayan, fakat uygulamanın ihtiyaçları nedeniyle doktrin ve yargı tarafından benimsenip uygulanan bir hukuki müessesedir. Esasen tasfiyeden dönme, tasfiye haline giren bir şirket genel kurulunun, alacağı bir kararla, şirketi tasfiye gayesi güden bir şirket olmaktan çıkartabilip, tekrar kâr elde etme amacı güden ve varlığını devam ettiren bir şirket haline döndürmesidir.

Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir. Tasfiyeden dönülmesine ilişkin genel kurul kararını tasfiye memuru tescil ve ilan ettirir (TTK, md.548/1). Daha açık bir ifadeyle, tasfiyeden dönme, şirketin sadece sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermesi halinde söz konusu olabilir. Diğer sona erme hallerinin gerçekleşmesi nedeniyle şirketin sona ermiş olması halinde tasfiyeden dönme kararı alınarak şirkete hayatıyet kazandırılmaz. Tasfiyeden dönülmesi özgü durumlar şu şekilde sıralanabilir;

(a) Tasfiyeden dönme, nihai bir karardır. Bu kararla yeni bir hukuki durum meydana gelerek, şirket normal ticarî seyrine dönmektedir.

(b) Tasfiyeden dönme kararı, şirket gayesinde değişikliğe yol açar ve tasfiye esnasında tasfiye gayesini benimsemiş olup tasfiye şirketi olarak adlandırılan şirket, bu pasif gayeden dönerek gelir elde etmeye ve ticarî faaliyetler icra etmeye yönelik aktif bir gayeye yönelir.

(c) Pay bedellerinin veya tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtımına başlanıncaya kadar tasfiyeden dönme kararı alınabilir. Bu andan sonra tasfiyeden dönme kararı alınmaz. Zira, bu andan sonra alınacak bir karar, anonim şirketler hukukunda hakim olan, hakim malvarlığının korunması ilkesine aykırılık nedeniyle üçüncü kişilerin haklarını ihlâl edici nitelik taşır.

(d) Pay sahipleri arasında yapılan cüz'î ve anlamsız bir pay bedeli veya tasfiye payı iadesi bile tasfiyeden dönmeyi imkânsızlaştırır.

İfa edilmiş edimlerin geriye verilmesi de geriye dönüşü mümkün kılamaz. Buna rağmen alınan bir tasfiyeden dönme kararı bâttır. Bu takdirde, tasfiye paylarını alan pay sahiplerinin aldıklarını iade etmeleri veya etmemeleri bir şey değiştirmez.

(e) Tasfiye esnasında kâr dağıtımı yapılmış olması halinde, kâr dağıtım kararı, şirketin sona ermesinden önce alınmış olmak şartıyla tasfiyeden dönme kararı alınmasını engellemez.

(f) Tasfiyeden dönme kararı alacak genel kurul, toplantıya yönetim kurulu, denetçiler veya tasfiye memurları tarafından davet edilir. Bu gündem maddesi olağan genel kurul toplantısına davetin içinde yer alabileceği gibi, bunun için olağanüstü bir toplantı da yapılabilir.

(g) Genel kurul tasfiyeden dönme kararını nitelikli çoğunlukla almalıdır. Bunun için esas sermayenin en az yüzde altmışının oyu lazımdır. Şu kadar ki, esas sözleşme ile daha ağır yetersayı öngörülebilir.

(h) Tasfiyeden dönme kararı bir esas sözleşme değişikliği kararı değildir. Bu nedenle esas sözleşmede değişiklik yapılması gerekmez.

Diğer taraftan şirket, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder (TTK, md.548/2). Dolayısıyla şirket, iflâsın açılması suretiyle sona ermiş olmasına rağmen iflâs kaldırılmış veya konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse, şirket yine varlığını devam ettirir. Diğer bir deyişle, bu durumlar zımni birer tasfiyeden dönme hali sayılır. Tasfiyeden dönme kararı, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline tescil ile tesir icra eder. Bu tescil kurucudur. Ticaret siciline bildirim tasfiye memurlarınca yerine getiri-

lir. Yapılacak bildirim pay sahipleri arasında pay bedelleri ve tasfiye paylarının dağıtımına henüz başlanılmadığını gösteren deliller eklenmelidir (TTK, md.548/3).

6. SONUÇ

Anonim şirket statüsündeki belediye şirketlerinin sona erme halleri 6102 sayılı Kanunda maddeler halinde sayılmış ve bu haller içerisine özel durumlar olarak kastedilen organların eksikliği ve haklı sebeplerle fesih durumları da dâhil edilmiştir. Anonim şirketin sona ermesiyle birlikte tasfiye süreci başlar. Anılan Kanunda şirketlerin tasfiyesi ve tasfiye işlemleri eski Kanundan farklı ve tasfiyeyi kolaylaştırıcı bir şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeler kapsamında anonim şirketlerde tasfiye yönetim kurulu tarafından yapılır. Bu işlemi yönetim kurulu adına tasfiye memurları yerine getirir.

Anonim şirketlerde tasfiye memurları esas sözleşme yahut genel kurul kararıyla atanır. Tasfiye memurları genel kurul tarafından her zaman görevden alınabilir ve yerlerine yenileri atanabilir. Tasfiye memurları şirketin aktiflerini pazarlık yoluyla da satabilirler. Tasfiye memurlarına Kanunla tanınmış yetkiler devredilemez; ancak, belirli uygulama işlemlerinin yapılabilmesi için, tasfiye memurlarından biri diğerine veya üçüncü bir kişiye temsil yetkisi verebilir.

Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, di-

ğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağrılırlar. Tasfiyeden dönme ise, tasfiye haline giren bir şirket genel kurulunun, alacağı bir kararla, şirketi tasfiye gayesi güden bir şirket olmaktan çıkartıp, tekrar kâr elde etme amacı güden ve varlığını devam ettiren bir şirket haline döndürmesidir. Ayrıca, tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunluluğu da ortaya çıkabilir. Gerek tasfiyeden dönülmesinde gerekse ek tasfiyede yukarıda açıklanan hükümlere uyulması yasal zorunluluktur.

KAYNAKÇA

Çamoğlu, Ersin-Poroy Reha-Tekinalp Ünal (2005), "Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku", 10.Bası, İstanbul.

Çevik, O. Nuri (1988), Anonim Şirketler, Seçkin Kitabevi, Ankara.

Doğanay, İsmail (1974), Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 1.Bası, Ankara.

İmregün, Oğuz (2005), Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 13.Bası, İstanbul.

Karahan, Sami (Editör) (2015), Şirketler Hukuku, İkinci Baskı, Mimoza Yayıncılık, İstanbul.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu.

Salih ÇALAL*Ticaret Bakanlığı Müfettişi*

BELEDİYELER TARAFINDAN DÜZENLENEN TAHSİLDAR ALINDISININ İNDİRİM KONUSU YAPILMASI

1. GİRİŞ

Belediyelerde tahsilat servisinde kendilerine verilmiş olan tahsili tahakkukuna bağlı belediye alacaklarını tayin edileni takisit müddetleri içinde ve tahakkuku tahsiline bağlı belediye gelirlerini zamanında tahsil ve mukabilinde mükelleflere tahsildar makbuzu verme faaliyeti, tahsildarlar aracılığıyla yerine getirilmektedir. Belediyelerden yapılan alımlar kapsamında düzenlenen tahsildar alındılarının fatura veya benzer vesika mahiyetinde kabul edilip edilmeyeceği hususu tartışmalı bir konudur. Bu amaçla kaleme alınan makalemizde tahsildar alındılarının vergi mevzuatı karşısındaki durumu ele alınacak ve hem fatura benzeri vesikalar hem de tahsildar alındısı hakkında açıklamalar yapılacaktır.

2. TAHSİLDAR ALINDISI

Tahsildar alındısı genel olarak, tahsildarlar tarafından yapılan tahsilat ve teslim alınan değerler için verilen belgeyi ifade etmektedir. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğine göre, muhasebe birimlerince yapıla-

cak tahsilat ve veznelere teslim edilen değerler karşılığında kullanılan belgeler arasında tahsildar alındısı da sayılmıştır. Söz konusu yönetmeliğe göre tahsildar alındısı, tahsildar ve icra memurları tarafından yapılan tahsilat ve teslim alınan değerler için kullanılır. Alındı, birisi dip koçanı olmak üzere üç nüshalı olup bir nüshası para veya değerleri teslim edene, diğer nüshası ise ilgili servise verilir. Tahsildar ve icra memurlarınca aynı bütçeli kamu idaresinin başka muhasebe birimleri adına yapılan tahsilatta alındısının bir nüshası muhasebe işlem fişi ekinde adına tahsilat yapılan muhasebe birimine gönderilir.

Muhasebe birimlerinde borçlular defteri ve arşiv defterinin yanısıra alındı kayıt defteri de bulunmaktadır. Muhasebe birimlerinde kullanılan seri ve sıra numarası taşıyan alındı, vergi dairesi alındısı, mahsup alındısı, muhasebe yetkilisi mutemedi alındısı, yurtdışı muhasebe yetkilisi mutemedi alındısı, tahsildar alındısı, teslimat müzekkeresi, gönderme emri ve banka çeki gibi belgeler ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca alındı kayıt defterine

kaydedilmesi bildirilen diğer benzeri belgeler, çeşitlerine göre bu defterde açılacak bölümlere kaydedilir. Ayrıca, tahsildar alındısı ile tahsilat yapan tahsildar ve icra memurlarınca, muhasebe yetkilisi mutemetleri kasa defteri yerine tahsildar ve icra memurları tahsilat bordrosu kullanılır. Tahsildar ve icra memurlarının yaptıkları tahsilat, bu bordro ile vezneye yatırılır.

Belediyelerde tahsildarların görevleri arasında, tahsilat servisinde kendilerine verilmiş olan tahsili tahakkukuna bağlı belediye alacaklarını tayin edileni taksit müddetleri içinde ve tahakkuku tahsiline bağlı belediye gelirlerini zamanında tahsil ve mukabilinde mükelleflere tahsildar makbuzu verme görevleri bulunmaktadır. Tahsildarlar teslimat yapacakları gün kullanmakta oldukları tahsildar makbuzu dipkoçanına göre tahsil ettikleri paralar için bir nüsha tahsildar irsaliyesi tanzim ederek tahsilatı servisine verirler.

3. FATURA YERİNE GEÇEN VESİKALAR

Fatura ve fatura yerine geçen vesikalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 ila 235 inci maddeleri arasında düzenlenmiştir. Buna göre fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır. Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur:

- Faturanın düzenlenme tarihi seri ve sıra numarası,
- Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası,
- Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
- Malın veya işin nev'i, miktarı, fiyatı ve tutarı,
- Satılan malların teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından

taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde satıcının, teslim edilen malın alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde alıcının taşınan veya taşıtırılan mallar için sevk irsaliyesi düzenlemesi ve taşıtta bulundurulması şarttır. Malın, bir mükellefin birden çok iş yerleri ile şubeleri arasında taşındığı veya satılmak üzere bir komisyoncu veya diğer bir aracıya gönderildiği hallerde de, malın gönderen tarafından sevk irsaliyesine bağlanması gereklidir.)

Faturanın düzenlenmesinde aşağıdaki kaidelere uyulur:

- Faturalar sıra numarası dâhilinde teselsül ettirilir. Aynı müessesenin muhtelif şube ve kısımlarında her biri aynı numara ile başlamak üzere ayrı ayrı fatura kullanıldığı takdirde bu faturalara şube ve kısımlarına göre şube veya kısmın isimlerinin yazılması veya özel işaretle seri tefriki yapılması mecburidir.
- Faturalar mürekkeple, makine ile veya kopya kurşun kalem ile doldurulur.
- Faturalar en az bir asıl ve bir örnek olarak düzenlenir. Birden fazla örnek düzenlendiği takdirde her birine kaçıncı örnek olduğu işaret edilir.
- Faturaların baş tarafında iş sahibinin veya namına imzaya mezun olanların imzası bulunur.
- Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.
- Fatura düzenlemek zorunda olanlar, müşterinin adı ve soyadı ile bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarasının doğruluğundan sorumludur. Fatura düzenleyenin istemesi halinde

müşteri kimliğini ve vergi dairesi hesap numarasını gösterir belgeyi ibraz etmek zorundadır.

3.1. Perakende Satış Vesikalari

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedelleri aşağıdaki vesikalardan herhangi biri ile tevsik olunur.

- Perakende satış fişleri
- Makineli kasaların kayıt ruloları
- Giriş ve yolcu taşıma biletleri

Perakende satış fişi, makineli kasaların kayıt ruloları ve biletlerde, işletme veya mükellefin adı, düzenlenme tarihi ve alınan paranın miktarı gösterilir.

Perakende satış fişi ile giriş ve yolcu taşıma biletleri seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Bu fiş ve biletler kopyalı iki nüsha olarak tanzim edilir ve bir nüshası müşteriye verilir. Makineli kasa kullanılıp da müşteriye fiş (makineli kasanın önceki fıkrada belirtilen malumatı ihtiva eden fişi) verilmemesi halinde, perakende satış fişi tanzimi ve müşteriye verilmesi mecburidir.

3.2. Gider Pusulası

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin: vergiden muaf esnafa; yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia içinde tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir.

Bu belge birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtia-

yı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dâhilinde teselsül ettirilir.

3.3. Müstahsil Makbuzu

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur. Çiftçiden avans üzerine yapılan mu-bayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir. Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer.

4. BELEDİYELER TARAFINDAN DÜZENLENEN TAHSİLDAR ALINDISININ İNDİRİM KONUSU YAPILMASI

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 29/1-a maddesinde, mükelleflerin yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV den bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV yi indirebilecekleri,
- 29/3 üncü maddesinde, indirim hakkının vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılı aşmamak şartıyla, ilgili vesikalardan kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilceği,
- 34/1 inci maddesinde, yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve

hizmetlere ait KDV nin, alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebileceği,

- 53 üncü maddesinde, bu Kanunda geçen fatura ve benzeri vesikalar tabirinin Vergi Usul Kanununda düzenlenen vesikaları ifade ettiği,

Hüküm altına alınmıştır.

Konuya ilişkin olarak 26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren KDV Genel Uygulama Tebliğinin “III/C-5.İndirimin Belgelendirilmesi” başlıklı bölümünde “3065 sayılı Kanunun 34 üncü maddesine göre, yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait KDV’nin indirilebilmesi için aşağıda sayılan iki şartın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

a) ”Vergi, alış faturası veya benzeri vesikalar ile gümrük makbuzu üzerinde ayrıca gösterilmeli,

b) Söz konusu vesikalar, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla kanuni defterlere kaydedilmelidir” açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, KDV mükelleflerinin Belediyeler tarafından kendilerine yapılan teslim ve hizmetlere ait katma değer vergisini indirim konusu yapabilmesi için öncelikle bu işlemlere ilişkin katma değer vergisinin fatura ve benzeri belgelerle tevşik edilmesi ve bu belgelerin vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılı içinde kanuni defterlere kaydedilmesi gerekmektedir.

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 148, 149 ve mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 350, 362, 381 ve 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını “Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim

Formu (Form Ba)” ile mal ve hizmet satışlarını ise “Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)” ile bildirmeleri hususunda yükümlülükleri bulunmaktadır. Söz konusu yükümlülüğün, 2010 yılı ve müteakip yılların aylık dönemlerinde yerine getirilmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile bildirim hadleri 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin konusunu oluşturmaktadır.

Anılan Tebliğin (1.2.1) numaralı bölümünde “*Bildirim mecburiyeti bulunan mükelleflerce, belirlenen hadler çerçevesinde yapılan her türlü mal ve/veya hizmet alış ve satışları, bunlara ilişkin belgenin türüne (Fatura, irsaliyeli fatura, serbest meslek makbuzu, müstahsil makbuzu, gider pusulası, akaryakıt pompalarına bağlı ödeme kaydedici cihaz fişi, sigorta komisyon gider belgesi ve yolcu bileti gibi) bakılmaksızın Ba-Bs bildirim formlarına dahil edilecektir*” hükmü yer almaktadır.

(1.2.2) numaralı bölümünde ise “*Mükelleflerin 2010 yılı ve müteakip yılların aylık dönemlerine ilişkin mal ve/veya hizmet alışları ile mal ve/veya hizmet satışlarına uygulanacak had 5.000 TL olarak yeniden belirlenmiştir. Buna göre, bir kişi veya kurumdan katma değer vergisi hariç 5.000 TL ve üzerindeki mal ve/veya hizmet alışları, “Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)” ile; bir kişi veya kuruma katma değer vergisi hariç 5.000 TL ve üzerindeki mal ve/veya hizmet satışları ise “Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)”nun Tablo II alanında bildirilecektir*” açıklamaları yer almaktadır. Bu kapsamda belgenin türüne bakılmaksızın, yapılan mal ve hizmet alım satımlarının 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde BA-BS bildirimlerine dahil edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan; anılan Kanunun 153 üncü maddesinde, kurumlar vergisi mükelleflerinin işe başlamayı vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları; 172 nci maddesinde ise, iktisadi kamu müesseselerinin defter tutma

bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabi oldukları, 177 nci maddesinde de kurumlar vergisine tabi olan diğer tüzel kişilerin birinci sınıf tüccar oldukları hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca mezkûr Kanununun 229 uncu maddesinde “*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*” 231’inci maddesinin 5 numaralı bendinde ise “*Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır*” hükmü yer almaktadır.

232 nci maddesinde de birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere, vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunların da fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan kanun hükümlerine göre; belediyelerin yaptığı satışlar kapsamındaki söz konusu belediyelere bağlı bir iktisadi işletme olduğu ve söz konusu işletmeler birinci sınıf tüccar hükmünde bulunduğundan Vergi Usul Kanununda belirtilen tüm vergisel yükümlülüklerin (defter tutma, belge düzenleme vs.) yerine getirilmesi zorunlu olup, belediyelerden yapılan alımlar nedeniyle tevsik edici belge olarak fatura düzenlenmesi ve yine fatura istenmesi gerekmektedir.

5. SONUÇ

Tahsildar alındısı, tahsildar ve icra memurları tarafından yapılan tahsilat ve teslim alınan değerler için kullanılır. Tahsildar alındısı, birisi dip koçanı olmak üzere üç nüshalı olup bir nüshası para veya değerleri teslim edene, diğer nüshası ise ilgili servise verilir.

Tahsildar ve icra memurlarınca aynı bütçeli kamu idaresinin başka muhasebe birimleri adına yapılan tahsilatta alındının bir nüshası muhasebe işlem fişi ekinde adına tahsilat yapılan muhasebe birimine gönderilir. Belediyelerde tahsildarların görevleri arasında, tahsilat servisinde kendilerine verilmiş olan tahsili tahakkukuna bağlı belediye alacaklarını tayin edileni taksit müddetleri içinde ve tahakkuku tahsiline bağlı belediye gelirlerini zamanında tahsil ve mukabilinde mükelleflere tahsildar makbuzu verme görevleri bulunmaktadır.

KDV mükelleflerinin belediyeler tarafından kendilerine yapılan teslim ve hizmetlere ait katma değer vergisini indirim konusu yapabilmesi için öncelikle bu işlemlere ilişkin katma değer vergisinin fatura ve benzeri belgelerle tevsik edilmesi ve bu belgelerin vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılı içinde kanuni defterlere kaydedilmesi gerekmektedir. Belediyelerin yaptığı satışlar kapsamında söz konusu belediyelere bağlı bir iktisadi işletme olduğu ve söz konusu işletmeler birinci sınıf tüccar hükmünde bulunduğundan Vergi Usul Kanununda belirtilen tüm vergisel yükümlülüklerin (defter tutma, belge düzenleme vs.) yerine getirilmesi zorunlu olup, belediyelerden yapılan alımlar nedeniyle tevsik edici belge olarak fatura düzenlenmesi ve yine fatura istenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

213 sayılı VERGİ USUL KANUNU Kabul Tarihi : 4/1/1961 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 10/1/1961 Sayı : 10703 11/1/1961 10704 12/1/1961 10705 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 4 Cilt : 1 Sayfa : 1037

3065 sayılı KDV Kanunu Kabul Tarihi: 25/10/1984 Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 2/11/1984 Sayı: 18563 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 24 Sayfa: 47

Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği Resmî Gazete Tarihi: 31.12.2005 Resmî Gazete Sayısı: 26040 (3. Mükerrer)

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Başmüfettişi

SENDİKALI BELEDİYE İŞÇİSİNİN FAZLA ÇALIŞMA HESABI

1. GİRİŞ

4857 sayılı İş Kanununa göre ücret bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır. Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak kural olarak, Türk parası ile işyerinde veya özel olarak açılan bir banka hesabına ödenir. Ücretin genel tanımı içinde fazla çalışma ücreti de vardır. Fazla çalışmanın her saati için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen tutarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Fazla sürelerle çalışmalarda her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmibeş yükseltilmesiyle ödenir. Fazla mesai ücretleri, çalışılan süre itibarıyla son ücretten değil, çalışılan döneme göre o dönemdeki hak edilen ücret esas alınarak devre devre hesaplanır. Fazla çalışma ücretini alamayan işçi ücretini talep

etme yanında doğal olarak iş sözleşmesini İş Kanunu'nun, 24/II-e maddesi hükmüne göre haklı nedenle feshedebilir ve yasal koşulların varlığı halinde kıdem tazminatına da hak kazanır. **Ücreti ödenmediği için iş sözleşmesini fesheden işçi ücret ve benzeri alacakları için 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır.** İşçi, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir.

2. SENDİKA ÜYELİĞİ

On beş yaşını dolduran ve Kanunu kapsamında işçi sayılanlar, **işçi sendikalarına üye olabilir.** Sendikaya üye olmak serbesttir. **Hiç kimse sendikaya üye olmaya veya olmaya zorlanamaz.** 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre işveren sayılanlar, işveren sendikalarına üye olabilir. İşçi ve işverenler aynı işkolunda ve aynı za-

manda birden çok sendikaya üye olamaz. Bu hükme aykırı şekilde birden çok sendikaya üye olunması hâlinde sonraki üyelikler geçersizdir. Ancak, aynı işkolunda ve aynı zamanda farklı işverenlere ait işyerlerinde çalışan işçiler, aynı işkolunda çalıştıkları işyeri sayısı kadar sendikaya üye olabilir. **Sendika üyelik başvurusu**, işçi tarafından e-Devlet kapısı üzerinden yapılır. Üyelik bildirimini elektronik ortamda eş zamanlı olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve sendikaya ulaştır. Üyelik, yetkili organın e-Devlet kapısı üzerinden otuz gün içerisinde başvuruyu kabulü ile kazanılır. Üyeliliğin başlangıç tarihi, yetkili organ tarafından üyelik başvurusunun e-Devlet kapısı üzerinden kabul edildiği tarihtir. Üyelik başvurusu, yetkili organ tarafından otuz günlük süre içerisinde reddedilmediği takdirde otuzuncu günün sonunda üyelik talebi kabul edilmiş sayılır. Başvuru sahibi, yetkili organ tarafından üyelik başvurusuna işlem yapılınca kadar e-Devlet kapısı üzerinden üyelik başvurusunu geri alma hakkına sahiptir. Yetkili organ, üyelik başvurusunu e-Devlet kapısı üzerinden reddedebilir. Ret kararı yetkili organ tarafından gerekçesi ile birlikte e-Devlet kapısına kaydedilir ve işçiye yazılı olarak tebliğ edilir. Üyelik başvurusunun haksız bir nedenle reddedildiğini iddia eden işçi, bildirimden tebliğinden itibaren otuz gün içinde mahkemede dava açabilir. Mahkemenin kararı kesindir. Mahkemenin davacı lehine karar vermesi hâlinde, işçi mahkeme kararını Bakanlığa bildirir; bu karar Bakanlık tarafından e-Devlet kapısına tanımlanır. Mahkeme kararı ile kazanılan üyeliliğin başlangıç tarihi, üyelik başvurusunun yetkili organ tarafından reddedildiği tarihtir. Yetkili organ tarafından Bakanlığa bildirilen kişilere sendika adına e-Devlet kapısı üzerinden işlem yapma yetkisi verilir. Bu kişiler aynı usule değiştirilebilir veya yetkileri kaldırılabilir. e-Devlet kapısı üzerinden yapılacak tüm işlemler, ilgili sendikanın Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanlığına bildirileceği yetkili kullanıcı tarafından gerçekleştirilir.

Üyelik aidatının miktarı sendikaların tüzüklerinde belirtilen usul ve esaslara göre sendika genel kurulu tarafından belirlenir.

Üyelik ve dayanışma aidatları, yetkili işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine, işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödenir. Ödenmesi gereken aidatı kesmeyen veya kesmesine rağmen bir ay içinde ilgili işçi sendikasına ödemeyen işveren, bildirim şartı aranmaksızın aidat miktarını bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiziyle birlikte ödemekle yükümlüdür. Toplu iş sözleşmesinin imzası sırasında taraf işçi sendikasına üye olmayanlar, sonradan işyerine girip de üye olmayanlar veya imza tarihinde taraf işçi sendikasına üye olup da ayrılanlar veya çıkarılanların toplu iş sözleşmesinden yararlanabilmeleri, toplu iş sözleşmesinin tarafı olan işçi sendikasına dayanışma aidatı ödemelerine bağlıdır. Bunun için işçi sendikasının onayı aranmaz. Dayanışma aidatının miktarı, üyelik aidatından fazla olmamak kaydıyla sendika tüzüğünde belirlenir. Dayanışma aidatı ödemek suretiyle toplu iş sözleşmesinden yararlanma, talep tarihinden itibaren geçerlidir. Toplu iş sözleşmesinin imza tarihinden önceki talepler imza tarihi itibarıyla hüküm doğurur. Üyelik ve dayanışma aidatları, yetkili işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine, işçinin ücretinden kesilerek ilgili sendikaya ödenir. Genel kurul kararı ile aidatlarda değişiklik yapıldığı takdirde, en geç bir ay içinde sendika tarafından aidat miktarı işverene bildirilir. İşyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesinin tarafı olan işçi sendikası veya toplu iş sözleşmesi yapılmamışsa ya da sona ermişse yetki belgesi alan işçi sendikası, aidatların işçilerin ücretlerinden kesilmesi için işverene yazılı talepte bulunur. İşveren aidatları kesmeye, kestiği aidatın türünü belirterek tutarı ile ke-

sinti listesini sendikaya göndermekle yükümlüdür.

İşçi sendikası üyeliğinden çekilme, e-Devlet kapısı üzerinden çekilme bildiriminde bulunmak suretiyle gerçekleşir. Çekilme bildirimini elektronik ortamda eş zamanlı olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve sendikaya ulaştır. İşveren sendikası üyeliğinden çekilme başvurusu işveren tarafından sendikaya yapılır. İşverenin tüzel kişilik olması halinde yetkili organın çekilmeye ilişkin almış olduğu kararın örneği başvuruya eklenir. Çekilme bildirimini sendika tarafından e-Devlet kapısı üzerinden Bakanlığa bildirilir. Çekilme, sendikaya bildirim tarihinden itibaren bir ay sonra geçerlilik kazanır. Çekilenin bir aylık süre içinde başka bir sendikaya üye olması hâlinde, yeni üyelik bu sürenin bitimi tarihinde kazanılmış sayılır. Çekilmenin hükmü ve sonuç doğuracağı bir aylık süre içerisinde, işçinin üyelik başvurusunda bulunduğu sonraki sendika üyeliğinden de çekilerek bir önceki sendikasına yeniden üye olması halinde, sendika üyeliği kesintisiz bir şekilde devam eder. Sendika üyeliğinden çıkarılma kararı genel kurul tarafından verilir. Çıkarılma kararı, e-Devlet kapısı üzerinden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bildirilir ve üyelikten çıkarılana yazı ile tebliğ edilir. Çıkarılma kararına karşı üye, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde mahkemeye itiraz edebilir. Mahkeme iki ay içinde kesin olarak karar verir. Üyelik, çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar devam eder. Herhangi bir askeri ödev nedeniyle silah altına alınan üye işçinin, işçi sendikası ile üyelik ilişkisi bu süre içinde askıda kalır. İşkolunu değiştiren işçi veya işverenin sendika üyeliği kendiliğinden sona erer. Bir yıldan fazla süreyle işsiz kalan işçinin sendika üyeliği kendiliğinden sona erer. İşçi ve işverenlerin konfederasyon, sendika veya şubelerinin yönetim, denetleme ya da disiplin kurullarında görev almaları

sendika üyeliğini sona erdirmesini. Sosyal Güvenlik Kurumundan yaşlılık veya malullük aylığı ya da toptan ödeme alarak işten ayrılan işçilerin sendika üyeliği sona erer. Ancak, bir yıl içerisinde aynı işkolunda çalışmaya devam edenler veya ara verdikten sonra bir yıl içerisinde tekrar çalışmaya başlayanlar ile konfederasyon, sendika ve şubelerinin yönetim, denetleme ve disiplin kurullarındaki görevleri sırasında yaşlılık veya malullük aylığı ya da toptan ödeme alanların üyeliği, görevleri süresince ve yeniden seçildikleri sürece devam eder. İşveren veya işveren vekili sıfatını kaybedenlerin sendika ve konfederasyonlardaki üyelikleri ve görevleri, bu sıfatı kaybettikleri tarihte kendiliğinden sona erer. Ancak, tüzel kişiliği temsilen işveren vekili sıfatı ile işveren sendikalarına üye olanların bu sıfatı kaybetmeleri hâlinde tüzel kişiliğin üyeliği sona ermez. Bu durumda işveren vekilinin sendika organları ve konfederasyonlardaki görevleri sona erer.

3. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ

İş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hususları düzenlemek üzere işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşmeye toplu iş sözleşmesi; işçi sendikası ile işveren sendikası arasında, birden çok üye işverene ait aynı işkolunda kurulu işyerlerini ve işletmeleri kapsayan toplu iş sözleşmesine grup toplu iş sözleşmesi; bir gerçek veya tüzel kişiye ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait aynı işkolundaki birden çok işyerini kapsayan sözleşmeye işletme toplu iş sözleşmesi; ekonomik ve sosyal konseyde temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonlarına üye işçi ve işveren sendikaları arasında işkolu düzeyinde yapılan sözleşmeye ise çerçeve sözleşme denir. Toplu iş sözleşmesi, iş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hükümleri içerir. Toplu iş sözleşmesi, tarafların karşılıklı hak ve borçları ile sözleşmenin uy-

gulanması ve denetimini ve uyuşmazlıkların çözümü için başvurulacak yolları düzenleyen hükümleri de içerebilir. Toplu iş sözleşmeleri, Anayasaya ve kanunların emredici hükümlerine aykırı düzenlemeler içeremez. Bir toplu iş sözleşmesi aynı işkolunda bir veya birden çok işyerini kapsayabilir. Bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerinin bulunduğu işyerlerinde, toplu iş sözleşmesi ancak işletme düzeyinde yapılabilir. Grup toplu iş sözleşmesi, tarafların anlaşması üzerine bir işçi sendikası ile bir işveren sendikası arasında, birden çok üye işverene ait aynı işkolunda kurulu işyerleri ve işletmeleri kapsamak üzere yapılır. İşletme toplu iş sözleşmesi yapılacak işyerlerinin aranılan niteliğe sahip olup olmadıklarına ilişkin uyuşmazlıklar, işletme merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemede on beş gün içinde karara bağlanır. Kararın temyizi hâlinde Yargıtay on beş gün içinde kesin olarak karar verir. Toplu iş sözleşmesi yazılı olarak yapılır. Toplu iş sözleşmesi en az bir ve en çok üç yıl süreli olarak yapılabilir. Toplu iş sözleşmesinin süresi, sözleşmenin imzalanmasından sonra taraflarca uzatılmaz, kısaltılmaz ve sözleşme süresinden önce sona erdirilemez. Faaliyetleri bir yıldan az süren işlerde uygulanmak üzere yapılan toplu iş sözleşmelerinin süresi bir yıldan az olabilir. İşin bitmemesi hâlinde bu sözleşmeler bir yılın sonuna kadar uygulanır. Toplu iş sözleşmesi süresinin bitmesinden önceki yüz yirmi gün içinde, yeni sözleşme için yetki başvurusunda bulunulabilir. Ancak, yapılacak toplu iş sözleşmesi önceki sözleşme sona ermedikçe yürürlüğe giremez.

Toplu iş sözleşmesinde aksi belirtilmedikçe iş sözleşmeleri toplu iş sözleşmesine aykırı olamaz. İş sözleşmelerinin toplu iş sözleşmesine aykırı hükümlerinin yerini toplu iş sözleşmesindeki hükümler alır. Toplu iş sözleşmesinde iş sözleşmelerine aykırı hüküm-

lerin bulunması hâlinde ise iş sözleşmesinin işçi yararına olan hükümleri geçerlidir. Sona eren toplu iş sözleşmesinin iş sözleşmesine ilişkin hükümleri yenisi yürürlüğe girinceye kadar iş sözleşmesi hükmü olarak devam eder. Toplu iş sözleşmesine taraf olan sendikanın tüzel kişiliğinin sona ermesi, faaliyetinin durdurulması, işçi sendikasının yetkiyi kaybetmesi ve toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde işverenin veya işyerinin girdiği işkolunun değişmesi toplu iş sözleşmesini sona erdirmez. Toplu iş sözleşmesinden taraf işçi sendikasının üyeleri yararlanır. Toplu iş sözleşmesinden, sözleşmenin imzalanması tarihinde taraf sendikaya üye olanlar yürürlük tarihinden, imza tarihinden sonra üye olanlar ise üyeliklerinin taraf işçi sendikasıca işverene bildirildiği tarihten itibaren yararlanır. Toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren üyeler de, iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar toplu iş sözleşmesinden yararlanır. Toplu iş sözleşmesinin imzası sırasında taraf işçi sendikasına üye olmayanlar, sonradan işyerine girip de üye olmayanlar veya imza tarihinde taraf işçi sendikasına üye olup da ayrılanlar veya çıkarılanların toplu iş sözleşmesinden yararlanabilmeleri, toplu iş sözleşmesinin tarafı olan işçi sendikasına dayanışma aidatı ödemelerine bağlıdır. Bunun için işçi sendikasının onayı aranmaz. Dayanışma aidatı ödemek suretiyle toplu iş sözleşmesinden yararlanma, talep tarihinden geçerlidir. İmza tarihinden önceki talepler imza tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

4. FAZLA ÇALIŞMA

Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. 4857 sayılı İş Kanununun 41 inci maddesinde fazla çalışma konusu ve ücretlerinin nasıl belirlenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Buna göre;

ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilmesi ve fazla çalışmanın, haftalık kırkbeş saati aşan çalışmalar olduğu belirtilmiştir. Genel kural bu şekilde olmakla birlikte bazen haftalık çalışma sürelerinin 45 saati aşmamış olması durumunda dahi, İş Kanunu ile belirlenen günlük çalışma sürelerinin aşılması ile de fazla çalışma ortaya çıkabilir. Fazla çalışmanın her saati için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen tutarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Fazla sürelerle çalışmalarda her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmibeş yükseltilmesiyle ödenir. Fazla mesai ücretleri, çalışılan süre itibarıyla son ücretten değil, çalışılan döneme göre o dönemdeki hak edilen ücret esas alınarak devre devre hesaplanır.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği, 25.08.2017 tarih ve 30165 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile değiştirilmiştir. Yapılan değişiklik ile fazla çalışma için aranan her yıl onay alma şartı kaldırılarak çalışanın verdiği onayı geri alabilmesine ilişkin düzenleme getirilmiştir. Yapılan düzenleme gereği, fazla çalışma ihtiyacı olan işverence fazla çalışma onayı iş sözleşmesinin yapılması esnasında ya da bu ihtiyaç ortaya çıktığında alınacak ve işçi özlük dosyasında saklanacaktır. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapmak istemeyen işçi verdiği onayı 30 gün önceden işverene yazılı olarak bildirimde bulunmak kaydıyla geri alabilecektir. Sonuç olarak, işverenlerin iş sözleşmesi ile aldıkları onay yeterli olacaktır. Diğer bir ifadeyle her yıl onay alma zorunluluğu kaldırılmıştır. İş sözleşmelerinde bu nitelikte bir hüküm bulunmuyorsa, çalışan

ile süreli veya süresiz olarak fazla çalışmaya onay verdiğini gösteren bir protokol yapılabilir. Ayrıca, yer altında maden işlerinde çalışan işçilere İş Kanununun 42 nci maddesi uyarınca zorunlu nedenlerle ve 43 üncü maddesi uyarınca olağanüstü hallerde, haftalık otuz yedi buçuk saati aşan her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yüzden az olmamak üzere artırılması suretiyle ödenecektir. Zorunlu nedenler ve olağanüstü haller dışında yer altında maden işlerinde çalışan işçilere fazla çalışma yaptırılmayacaktır. İşverenler, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yaptırdığı işçilerin bu çalışma saatlerini gösteren bir belge düzenlemek, imzalı bir nüshasını işçinin özlük dosyasında saklamak zorundadır. İşçilerin işlemiş olan fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma ücretleri normal çalışmalarına ait ücretlerle birlikte, 4857 sayılı İş Kanununun 32 nci ve 34 üncü maddeleri uyarınca ödenir. Bu ödemeler, ücret bordrosu ve İş Kanununun 37 nci maddesi uyarınca işçiye verilmesi gereken ücret hesap pusulasında açıkça gösterilecektir. **Fazla çalışmalarının ispatında;**

- Tanık beyanları,
- Ücret bordrolarında fazla mesai sütununun bulunması,
- İşçinin fazla mesai ödemesi bulunan bordroları çekincesiz imzalaması,
- İşin ve işçinin niteliği,
- Mevsim gereği gibi unsurlar ve kanıtlar önem içerir.

Bordrolarda fazla çalışma sütunu bulunduğu halde bu sütunun boş bırakılmış olması, işçinin fazla çalışma yapmadığının kanıtı olarak kabul edilemez. Üzerinde fazla çalışma sütunu bulunan ve ayın bazı günleri fazla çalışma yapıldığı öngörülen bordroları ihtirazı kayıt koymadan imzalayan işçi, bord-

roda fazla mesai ödemesi görüldüğünden, bordro düzenlenen aylar için sonradan fazla çalışma ücreti talep edemez. İmzalı ücret bordrolarında fazla çalışma ücreti ödendiği anlaşılıyorsa, işçi tarafından gerçekte daha fazla çalışma yaptığının ileri sürülmesi mümkün değildir. Ancak, işçinin fazla çalışma alacağına daha fazla olduğu yönündeki ihtirazi kaydının bulunması halinde, bordroda görünenden daha fazla çalışmanın ispatı her türlü delille söz konusu olabilir. Buna karşın, bordroların imzalı ve ihtirazi kayıtsız olması durumunda dahi, işçinin geçerli bir yazılı belge ile bordroda yazılı olandan daha fazla çalışmayı yazılı delille kanıtlaması gerekir. İşçiye bordro imzalatılmadığı halde, fazla çalışma ücreti tahakkuklarını da içeren her ay değişik miktarlarda ücret ödemelerinin banka kanalıyla yapılması durumunda da ihtirazi kayıt ileri sürülmemiş olması, ödenenin üzerinde fazla çalışma yapıldığının yazılı delille ispatlanması gerekir.

İş Kanununun, 41 inci maddesi gereği fazla çalışma işçinin iznine tabidir. İzni olmadan fazla çalışmaya gelmeyen işçiyi işveren İş Kanunu 25/II.maddesi gereği tazminatsız olarak işten çıkaramaz. Nitekim, Yargıtay¹ “... davacının Pazar günü yapılan fazla çalışmaya gelmediği anlaşılmaktadır. Ancak fazla çalışma işçinin iznine tabidir ve davacının izin vermediği kişisel dosyasından anlaşılmaktadır. Bu izin olmadığına göre fazla çalışmaya gelmemesi fesih nedeni yapılamaz. İşverenin oğlunun “fazla çalışma yapmaya gelmedin, o halde işe niye geldin” ifadesi işyerinde çalışma barışını bozucu nitelikte bir davranıştır. Olayın gelişim süreci, davacı tanıkları ve davalı tanıklarının kısmen ifadeleri ile iş sözleşmesinin işverence feshedildiğini kuşkuyla yer vermeyecek şekilde belirlenmiştir. Bu durumda kıdem ve ihbar tazminatının kabulü gerekirken yazılı şekilde reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir...” ka-

rarında belirtildiği üzere işçinin izni alınmadan, fazla çalışmaya gelmediği veya kalmadığı gerekçesiyle işçinin iş sözleşmesini sona erdiren işveren ihbar tazminatı ve işçinin hizmet süresi bir yılı aşmış ise kıdem tazminatı ödemek zorundadır.

5. SENDİKALI BELEDİYE İŞÇİSİNİN FAZLA ÇALIŞMA HESABI

Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmıyorsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilir. Fazla çalışma, haftalık kırkbeş saati aşan çalışmalardır. Fazla çalışma süresi haftalık çalışma süresine göre belirlenir. Örneğin, işçi A...iki gün çalıştıktan sonra üçüncü gün çalışmayarak dinlenmektedir. Bu çalışma şeklinde her hafta farklı çalışılmakta, dört gün çalışılan ayın üçüncü haftasında 45 saat aşılmadığından fazla mesai gerçekleşmez. Fazla çalışmanın her saati için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen tutarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Fazla sürelerle çalışmalarda her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmibeş yükseltilmesiyle ödenir. Ücretin genel tanımı içinde fazla çalışma ücreti de vardır. Fazla çalışmanın her saati için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen tutarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Fazla sürelerle çalışmalarda her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmibeş yükseltilmesiyle ödenir. Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür². İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğinde-

1 Yargıtay 9.HD-E:2008/35338-K:2010/26673-T:01.10.2010

2 Yargıtay 9.HD-E:2016/26657-K:2018/00105-T:15.01.2018

dir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağıının ödenmediği varsayılr. Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları, delil niteliğindedir. Yargıtay³ "...toplu iş sözleşmelerinde gece 20:00-06:00 saatleri arası gece saati olarak kabul edilmiş, bu saatlerde çalışanlara ücretlerinin %25 zamlı olarak gece zammı adı altında ödeneceği düzenlenmiştir. Madde içeriğinden gece zammına hak kazanmış olmak için o saatlerde çalışma şartı aranmaktadır. Bilirkişi davacının son 2,5 yılda 3 nöbet tuttuğunu kabul ederken, gece zammı alacağı ile ilgili hesabında bir yılı fiilen 3 günde bir nöbet tuttuğundan $365/3=121$ gün kabul etmek yerine örneğin, 2010 yılında takvim yılını esas almıştır. Gece zammı alacağının da kayda dayalı dönem dışında 4 günde bir nöbet tutulduğunun kabulüyle hesaplama yapılması yönünden kararın bozulması gerekmiştir; gerekçesiyle bozulduğu, bozmaya uyulduğu, bozma ilamı doğrultusunda bilirkişiden rapor alındığı, bilirkişinin raporunun dosyaya sunulduğu, dosyadaki kayıtlardan ve toplanan delillerden davacının hafta tatillerinde dinlendiği anlaşıldığından ve çalıştığı ulusal bayram ve genel tatil günleri belirlenemediğinden, ayrıca bu alacaklara dair daha önce verilen ret kararı davacı tarafından temyiz edilmediğinden bozma dolayısıyla oluşan kazanılmış haklar da gözetilerek bu alacaklara dair davanın reddine karar verildiği, ... Belediye Başkanlığı ile Türkiye Belediyeler ve Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Belediye – İş) arasında 25.03.2009 tarihinde imzalanan, 01.03.2009 – 29.02.2012 döneminde yürürlükte olan toplu iş sözleşmesinde gece zammı ve vardiya zammı ile ilgili olarak; saat 20:00 ile sabah 06:00 saatleri arasındaki sürenin gece olarak kabul edileceği, bu saatlerde çalışanların ücretlerinin % 25 zamlı,

bu saatlerde yapılan fazla mesailerin ise % 50 zamlı ödeneceği, bir vardiyanın bitimi ile diğer vardiyanın başlangıcı arasındaki sürede işçilerin ücretli izinli sayılacağı, fazla çalışma ücreti alacağı ile ilgili olarak haftada 45 saati aşan çalışmanın fazla çalışma olduğu, her 1 saat mesai için verilecek ücretin normal saat ücretinin %50 fazlasıyla ödeneceği, fazla mesainin işyerinde bilfiil çalışan işçiler arasında hakkaniyet esasına göre yaptırılacağı hükmü bulunduğu, tanık beyanlarından davacının işyerinde dört kişi nöbet tuttuklarının anlaşıldığı, bilirkişi tarafından kararın davacı tarafından temyiz edilmemesi sebebiyle oluşan kazanılmış haklara da riayet edilerek, davacının yıllık izin süreleri mahsup edilerek, dosyaya sunulan vardiya çizelgeleri dikkate alınarak 24 saat nöbet tuttuğu ve 72 saat dinlendiği, kayda dayalı iki gün çalışmasının bulunduğu kabul edilerek yapılan hesaplamanın dosya içeriğine ve uyulmasına karar verilen bozma ilamına uygun bulunduğu ve hükme esas alındığı, tanık beyanları, dosyaya sunulan kayıtlar ve bozma sebebiyle oluşan kazanılmış haklar nazara alındığında davacının fazlaya dair talebinin reddedildiği, davacının, kayda dayalı dönem haricinde dört günde bir nöbet tuttuğu, 24 saat esasına göre çalıştığından nöbet tuttuğu günlerde toplu iş sözleşmesi uyarınca gece zammına hak kazandığı anlaşılmakla bu esaslar doğrultusunda hesaplanan gece zammı alacağına hükmedildiği, kanıtlanamayan fazlaya dair talebin reddedildiği, bilirkişi tarafından düzenlenen raporun ve ek raporun bozma ilamına, sunulan delillere aykırı olarak düzenlenmesi nedeni ile hükme esas alınmadığı, Mahkemenin önceki kararında net miktarlar üzerinden hüküm kurulması sebebiyle bilirkişi tarafından brüt tutarlar üzerinden hesaplanan fazla çalışma ve gece zammı alacaklarının, işçilik primi, gelir vergisi, damga vergisi kesintisi yapılarak net meblağlar üzerinden hüküm altına alındığı gerekçesi ile fazla mesai ücreti ve gece zammı alacağı taleplerinin kabulüne,

3 Yargıtay 9.HD-E:2018/08727-K:2018/19407-T:25.10.2018

sair taleplerinin reddine karar verilmiştir...” kararında da belirtildiği üzere sendika üyesi belediye işçisinin toplu iş sözleşmesi hükmü doğrultusunda fazla çalışma ücretine hak kazanacaktır. Fazla çalışma ücretini alamayan işçi ücretini talep etme yanında doğal olarak iş sözleşmesini İş Kanununun 24/II-e maddesi hükmüne göre haklı nedenle feshedebilir ve yasal koşulların varlığı halinde kıdem tazminatına da hak kazanır. Fazla mesai ücretleri, çalışılan süre itibarıyla son ücretten değil, çalışılan döneme göre o dönemdeki hak edilen ücret esas alınarak devre devre hesaplanır

6. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanununun 41 inci maddesine göre fazla çalışma, kanunda yazılı koşullar çerçevesinde 45 saati aşan çalışmalardır. Fazla saatlerde çalışmak için işçinin onayının alınması gerekir. Çalışanlar açısından en önemli unsur olan ücret aynı zamanda, işverenin de iş sözleşmesinden doğan başlıca borcunu oluşturmaktadır. Ücretin çalışanlar bakımından önemi ve çalışanların işverenler karşısındaki zayıf konumu göz önüne alınarak, İş Kanunu ücretin korunmasına yönelik hükümler getirmiştir. Kanunun 24/II-e maddesi uyarınca “İşveren tarafından işçinin ücreti kanun hükümleri veya sözleşme şartlarına uygun olarak hesap edilmez veya ödenmezse” işçi iş sözleşmesini haklı nedenle feshedebilir. Fazla mesai ücretini alamayan işçi ücretini talep etme yanında doğal olarak iş sözleşmesini İş Kanunu’nun, 24/II-e maddesi hükmüne göre haklı nedenle feshedebilir ve yasal koşulların varlığı halinde kıdem tazminatına da hak kazanır. Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla

yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp kanıtlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır. Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları, delil niteliğindedir. Fazla çalışma ücreti ödenmediği için iş sözleşmesini fesheden işçi ücret ve benzeri alacakları için 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. İşçi, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

İş Kanunu’na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu

ÖZDEMİR, Cumhur Sinan, Soru-Cevap ve İçtihatlı İş Mevzuatı Rehberi, Ankara, Adalet Yayınevi, Mayıs-2018

Yargıtay 9.HD-E:2008/35338-K:2010/26673-T:01.10.2010

Yargıtay 9.HD-E:2016/26657-K:2018/00105-T:15.01.2018

Yargıtay 9.HD-E:2018/08727-K:2018/19407-T:25.10.2018

MEVZUAT FİHRİSTİ

20/06/2019-19/07/2019 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **Askeralma Kanunu**
Kanun Tarih ve No. : 25/6/2019/ 7179
R.G.Tarih ve Sayısı : 26/06/2019- 30813
Konusu : Yükümlülük esasına göre silahaltına alınacakların yoklama, sınıflandırma, celp, sevk, erteleme, muafiyet, muvazzafılık işlemleri ile cezalı yükümlülere yapılacak işlemler, Türk Silahlı Kuvvetlerinden çeşitli statülerde görev yaparken ayrılan personel dâhil olmak üzere yedeklik dönemleri ile Türk Silahlı Kuvvetlerine çeşitli statülerde katılan personelin askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılması ve bunlardan askerlik hizmetini tamamlamamış bulunanların işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
- Kanun Adı** : **Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
Kanun Tarih ve No. : 27/6/2019/ 7180
R.G.Tarih ve Sayısı : 05/07/2019- 30822
Konusu : -24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanun
- 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
-22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
-14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununu
- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu
-8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
-17/2/2011 tarihli ve 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun
-11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunlarda değişiklikler yapılmıştır

- Kanun Adı** : **Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 4/7/2019/ 7181
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 05/07/2019- 30822
- Konusu** : 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 26 ncı maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir. “Taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmelerde, tarafların farklı tapu müdürlükleri veya yurt dışı teşkilatında bulunmaları hâlinde, taraf iradeleri resmî görevliler tarafından ayrı ayrı alınarak sözleşme tamamlanabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”
- Tapu kaydındaki hisse hatalarının düzeltilmesi, Hatalı blok veya bağımsız bölüm numaralarının düzeltilmesi, Arazi ve Arsa Düzenleme Esasları, Parselasyon planlarının hazırlanması hususlarında düzenlemeler yapılmıştır.
  - Belediye veya valiliğin; parselasyon planlarını, imar planlarının kesinleşme tarihinden itibaren beş yıl içinde yapması ve onaylaması esastır. Parselasyon planı yapmaması sebebiyle doğacak her türlü kamulaştırma iş ve işlemlerinden belediyeler veya valilikler sorumludur.
  - 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun,- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunlarda değişiklik yapılmıştır.
  - 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 73 üncü maddesinin altıncı fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Devredilen bu gayrimenkuller için Cumhurbaşkanınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı kararının alındığı tarihten itibaren ecrimisil tahakkuk ettirilmez, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir, tahsil edilenler ise iade edilir.”
- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda değişiklik yapılmıştır.
- Hak sahipliği ihtilafları, Başvuru ve ödeme sürelerinin uzatımı konularında değişiklik yapılmıştır.
  - 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanununda değişiklik yapılmıştır.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARLARI

- Karar Sayısı** : 1242
Adı : 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 27/06/2019-30814 (Mükerrer 1)
Konusu : 27/6/2013 tarihli ve 2013/5216 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4734 sayılı Kamu İhale Kanuna Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda değişiklik yapılmıştır. 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinin (3) numaralı alt bendi ile aynı fıkranın (d) bendinin (3) numaralı alt bendi değiştirilmiş ve Aynı Esasların 6 ncı maddesinin 13. Fıkrası “(13) Elektrik alımı sözleşmelerinde, birim enerji bedeli için EPDK tarafından ilan edilen ve idarenin bağlantı gelirim seviyesine, abone grubuna, tarife sınıfına ve tek veya çok zamanlı olma durumuna ilişkin, KDV hariç diğer vergi ve fonlar dikkate alınmak suretiyle belirlenen tarife bedelini aşan kısım için fiyat farkı ödenmez.”
- Karar Sayısı** : 1243
Adı : 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 3 üncü Maddesi Uyarınca Hesaplanacak Ek Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 27/06/2019-30814 (Mükerrer 1)
Konusu : 20/06/2018 Tarihli ve 2018/11993 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun geçici 3 üncü maddesi uyarınca hesaplanacak ek fiyat farkına ilişkin ekli Esasların 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri ile birlikte 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası “(4) Bu esaslar kapsamında birim enerji için hesaplanacak ek fiyat farkı ile birlikte bu Esaslar kapsamında sözleşmelere ilişkin 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar gereğince ödenecek birim enerji bedeli, ;EPDK tarafından ilan edilen ve idarenin bağlantı gelirim seviyesine, abone grubuna tarife sınıfına ve tek veya çok zamanlı olma durumuna ilişkin KDV hariç diğer vergi ve fonlar dikkate alınmak suretiyle belirlenen tarife bedelini geçemez.”

- Karar Sayısı** : 1266
Adı : Amme Alacakları için Uygulanacak Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 28/06/2019-30816
Konusu : 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan gecikme zammı oranı, her ay için ayrı ayrı uygulanmak üzere %2,5 olarak belirlenmiştir.
- Karar Sayısı** : 1267
Adı : 31/12/2017 Tarihinden Önce Yapılmış Ruhsatsız veya Ruhsat ve Eklerine Aykırı Yapılar İçin Yapı Kayıt Belgesi Almak Üzere Başvuruda Bulunmuş Olanların Yapı Kayıt Bedeli Ödeme Süresinin Uzatılması Hakkında Karar
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 01/07/2019-30818
Konusu : 31/12/2017 Tarihinden Önce Yapılmış Ruhsatsız veya Ruhsat ve Eklerine Aykırı Yapılar İçin Yapı Kayıt Belgesi Almak Üzere 15/6/2019 tarihine kadar başvuruda bulunmuş olanların yapı kayıt bedeli ödeme süresi; yapı kayıt bedelinin en az %25'inin 31.7.2019 tarihine kadar peşin olarak, kalan kısmının ise takip eden aylarda taksitli olarak ve her ayın birinde kalan kısmın %2 oranında artırılması suretiyle hesaplanacak miktarın yatırılması şartıyla 31.12.2019 tarihine kadar uzatılmıştır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : 6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 21.06.2019 – 30808
Konusu : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından düzenlenen 6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin bazı maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu yönetmelik 15/12/2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
- Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (ı) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.
- “e) **Rezerv yapı alanı:** Kanun uyarınca gerçekleştirilecek uygulamalarda yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının veya İdarenin talebine bağlı olarak veya resen Bakanlıkça belirlenen alanları,

f) Riskli alan: Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan alanı,”

“ı) Uygulama alanı: Cumhurbaşkanınca kararıyla kararlaştırılan riskli alan ile Bakanlıkça belirlenen rezerv yapı alanını ve riskli yapının veya yapıların bulunduğu alanı,”

“i) Yapı yaklaşık maliyet bedeli: Bakanlıkça her yıl yayımlanan mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabına esas yapı yaklaşık birim maliyetleri ile yapı inşaat alanının çarpımından elde edilen bedeli,”

- Yönetmeliğin Adı** : **Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 21.06.2019 – 30808
Konusu : Kişisel sağlık verisi işleyen özel hukuk gerçek ve tüzel kişileri ile kamu hukuku tüzel kişilerinin ve Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan süreç ve uygulamalara ilişkin faaliyetleri kapsamında 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerinin uygulanması, Sağlık Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatı birimleri ile bunlara bağlı olarak faaliyet göstermekte olan sağlık hizmeti sunucuları ile bağlı ve ilgili kuruluşları tarafından yürütülen süreç ve uygulamalarda uyulacak usul ve esaslar düzenlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Perakende Ticarete Uygulanacak İlke Ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 22.06.2019 – 30809
Konusu : 6/8/2016 tarihli ve 29793 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmeliğin 12/B maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları “(2) **Birinci fıkradaki süre;** video, kamera ve ses sistemi gibi elektronik eşya ve tablet bilgisayar satışları ile fiyatı üç bin beş yüz Türk Lirasının üstünde olan televizyon ve cep telefonu satışlarında altı ay, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve elektrikli ev aletleri gibi elektrikli eşya satışları ile mobilya satışlarında on sekiz ay olarak uygulanır. (3) Perakende işletmelerce basılı ve külçe halinde olmayan kuyum satışlarında taksitlendirme süresi dört ayı geçemez. Diğer kuyum satışlarında taksitlendirme yapılamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Turizm Tesisleri Uygulama Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.07.2019 – 30823
- Konusu** : Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde imar planları ile turizme ayrılan yerlerdeki taşınmazların üzerinde yer alan Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli turizm tesislerinin yüksek nitelikli hale getirilmesi için bu tesislerin plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma koşulları ile projelendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **İçme Suyu Temin Edilen Suların Kalitesi Ve Arıtılması Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.07.2019 – 30823
- Konusu** : İçme suyu temin edilen veya temin edilmesi planlanan sular ile ilgili esasları, kalite kriterleri ile suların içme ve kullanma suyu olarak kullanılabilmesi için belirlenmesi gereken arıtma sınıflarını ve arıtma veriminin tespitine ilişkin hususlar, bu sularda izlenmesi gereken parametreler için numune alma ve analiz sıklıkları belirlenmiştir.
- c) İdare: Aşağıda sıralanan kurum ve kuruluşları,**
- 1) 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 3/7/1968 tarihli ve 1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun gereğince Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,
- 2) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı **Büyükşehir Belediyesi** Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi ve geçici 2 nci maddesi gereğince büyükşehir belediyelerini ve 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ek 5 inci maddesi gereğince büyükşehir belediyelerine bağlı olan su ve kanalizasyon idaresi genel müdürlüklerini,
- 3) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince **belediyeleri,**
- 4) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince **il özel idarelerini**

- Yönetmeliğin Adı** : **Sıfır Atık Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12.07.2019 – 30829
- Konusu** : Hammadde ve doğal kaynakların etkin yönetimi ile sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda atık yönetimi süreçlerinde çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunmasını hedefleyen sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına, yaygınlaştırılmasına, geliştirilmesine, izlenmesine, finansmanına, kayıt altına alınarak belgelendirilmesine ilişkin genel ilke ve esasların belirlenmesidir.
- Mahalli idareler ve EK-1 listede tanımlı diğer yerler ile gönüllülük esasına dayalı olarak sıfır atık yönetim sistemini kurmak isteyenler için sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına, izlenmesine, sıfır atık belgesi düzenlenmesine ilişkin esasları kapsar. (2) Sıfır atık yönetim sistemi kurulan yerlerde oluşan ve 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan **Atık Yönetimi Yönetmeliğinin EK-4 atık listesinde yer alan atıklar bu sistem kapsamındadır**. Ancak, sanayi işletmelerinden kaynaklanan atıklardan içerik veya yapısal olarak evsel nitelikli atıklara benzer olanlar hariç olmak üzere, bu işletmelerin faaliyetleri sonucunda oluşan proses atıkları Bakanlıkça kriterleri belirleninceye kadar bu Yönetmelikte tanımlanan sıfır atık belgesi kapsamında değerlendirilmez.
- Yönetmeliğin Adı** : **Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.07.2019 – 30825
- Konusu** : 21/12/2011 tarihli ve 28149 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğinin 4 üncü maddesindeki tanımlar “a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,” ifade etmektedir.
- Yönetmeliğin 5 inci maddesi “Hastane kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler bir adet ıslak veya elektronik imzalı dilekçe, ekinde aşağıdaki belgelerden oluşan bir adet fiziki veya elektronik ortama aktarılmış dosya ile birlikte il müdürlüğüne müracaat ederler.” 6 ncı maddesi ve 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “noter tasdikli” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrası, “valiliğe” ibareleri “il müdürlüğüne” olarak değiştirilmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.07.2019 – 30825
- Konusu** : 24/4/2017 tarihli ve 30047 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri, 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri, 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri, 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri, 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri, 67 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) ve (d) bentleri, 70 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri ile 110 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Okul Gıdası Logosu Uygulaması Usul Ve Esasları Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2019/29)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.06.2019 – 30807
- Konusu** : Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel okul/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren; kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde satışa sunulacak olan hazır ambalajlı gıdalarda Okul Gıdası Logosu kullanımına ilişkin hususlar belirlenmiştir.
- Tebliğin Adı** : **Biyolojik İzleme Tebliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 21.06.2019 – 30808
- Konusu** : Biyolojik izleme çalışmalarında kullanılmak üzere, her bir biyolojik kalite bileşeni için biyolojik örnekleme noktalarının/alanlarının, örnekleme dönemlerinin ve izleme sıklıklarının, örnekleme metodolojisinin ve kullanılan ekipmanın belirlenmesi, numunelerin taşınması, muhafazası, örneklerin analizi ve teşhisine ilişkin hususları kapsayan bu yönetmelik ile yerüstü sularında biyolojik kalite bileşenlerinin izlenmesine ilişkin usul ve esasları belirleyerek biyolojik izleme çalışmalarında standardizasyonu sağlanmıştır.

- Tebliğın Adı** : **Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 21.06.2019 – 30808
- Konusu** : 22/3/2015 tarihli ve 29303 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliğinin 2 nci maddesi, Aynı Tebliğin 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası, 27 nci maddesi ve geçici 1. maddesinde değişiklik yapılmıştır
- Tebliğın Adı** : **6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 77 nci Maddesinde Yer Alan Gayrisafi Gelirin Tespitine İlişkin Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.07.2019 – 30833
- Konusu** : 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 77 nci maddesinde yer alan gayrisafi gelirin tespitine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.07.2019 – 30825
- Konusu** : 17/6/2011 tarihli ve 27967 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliğinde değişiklik yapılmıştır.
- Tebliğın Adı** : **Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarına Ve Eğitici Kuruluşlara Verilecek Eğitimlere Dair Tebliğ (Tebliğ No: Yig-16/2010-01)’De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.07.2019 – 30825
- Konusu** : 10/6/2010 tarihli ve 27607 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarına ve Eğitici Kuruluşlara Verilecek Eğitimlere Dair Tebliğ (Tebliğ No: YİG-16/2010-01)’in 4 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
- “(1) Eğitici kuruluş olarak faaliyet göstermek isteyen kuruluşların aşağıdaki şartları taşımaları gerekir:
- a) Bünyesinde Bakanlıktan eğitimci yetki belgesi almış 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen unvanlara sahip olan en az 2 adet mühendis veya mimar bulunması,
- b) Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketlerinin, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında bina sektöründe aldıkları yetki belgesine sahip olması,”

- Tebliğin Adı** : **Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Binalarla İlgili Uygulama Esaslarına**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.07.2019 – 30834
- Konusu** : 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası ile 18/3/2018 tarihli ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin kapsamında, tasarım ve inşa edilecek binalarla ilgili olarak ruhsatlandırma hizmetlerinin yürütülmesine dair usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Bu Tebliğde geçen;
- a) Bina Kullanım Sınıfı:** Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin eki Deprem Etkisi Altındaki Binaların Tasarımı İçin Esasların 3.1. maddesi kapsamında belirtilen sınıfları,
- b) Esaslı tadilat:** Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği kapsamında tanımlı, ruhsata tabi olan tadilatları,
- c) İlgili idare:** Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,
- ç) Yönetmelik:** 18/3/2018 tarihli ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğini, ifade eder.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA¹

Suçta konu kentsel sit alanı içerisindeki taşınmazın bulunduğu yerin bizzat kendisinin korunması gerekli kültür varlığı niteliğine haiz olup olmadığı araştırılıp sonucuna göre hakkında hem imar kirliliğine neden olma hem de 2863 sayılı Kanuna muhalefet suçundan dava açılan sanığın tek bir eyleminden dolayı özel normun önceliği ilkesi gereğince 2863 sayılı Kanununun 65. maddesi uyarınca hüküm kurulması gerektiği gözetilmelidir. (2863 s. KTVK m. 65), (5237 s. TCK m.184)

(...)

1- Suça konu taşınmazın, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun 14.02.21986 tarih ve 1918 sayılı kararı ile belirlenen kentsel sit alanı içerisinde ve 1/1000 ölçekli Reyhan-Kayhan-Hanlar bölgesi koruma amaçlı imar planı kapsamında yer aldığı, Osmaniye Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğüne düzenlenen 07.09.2009 tarihli yapı tespit ve tatil zaptı ile Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne gönderilen 04.07.2012 tarihli cevabi yazıda, taşınmazın, anıtsal yapı olarak tescilli Kapan Han bünyesinde bulunduğu belirtildiği halde, yine Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne 03.12.2012 tarihli cevabi yazısında, bir önceki yazıda sehven bahse konu taşınmazın Kapan Han kapsamında kaldığı bilgisine yer verildiği, yeniden yapılan incelemede, taşınmazın anıtsal yapı olarak tescilli Mahkeme Medresesi kapsamında bulunduğu hususların bildirildiği anlaşılmakla;

Koruma amaçlı imar planı onaylanmış kentsel sit alanı içerisindeki taşınmazın, aynı zamanda taşınmaz kültür varlığı parseli üzerinde bulunup bulunmadığının, bizzat kendisinin korunması gerekli kültür varlığı niteliğini haiz olup olmadığı (ya da korunması gerekli kültür varlığı kapsamında yer alıp almadığının) ve belirtilen niteliği haiz ise, 07.09.2009 tarihli yapı tespit ve tatil zaptında açıklanan müdahaleler nedeniyle zarar görüp görmediğinin, ayrıca, taşınmazın bulunduğu yerin bağlı olduğu idari birimin (belediye-büyükşehir belediyesi) bünyesinde, 07.09.2009 suç tarihi itibarıyla koruma uygulama ve denetim bürosunun faaliyet gösterip göstermediğinin tereddütsüz şekilde belirlenmesi, sonucuna göre;

¹ T.C. Yargıtay Onsekizinci Ceza Dairesi E:2015/18483, K:2016/19199, T:14/12/2016

a- Suça konu taşınmazın bizatihi kendisi korunması gerekli kültür varlığı niteliğini haiz (ya da korunması gerekli kültür varlığı kapsamında) ve izinsiz müdahaleler nedeniyle zarar görmüş ise, 2863 sayılı Kanunun 6498 sayılı Kanun ile değişik 65/1. Maddesi,

b- Suça konu taşınmazın bizatihi kendisi korunması gerekli kültür varlığı niteliğini haiz değil (ya da korunması gerekli kültür varlığı niteliğini haiz değil (ya da korunması gerekli kültür varlığı kapsamı dışında) veya izinsiz müdahalelerden dolayı zarar meydana gelmemiş, bununla birlikte, taşınmaz kültür varlığı parseli üzerinde bulunuyor ve suç tarihi itibarıyla taşınmazın bulunduğu yerin bağlı olduğu idari birimin (belediye – büyükşehir belediyesi) bünyesinde koruma uygulama ve denetim bürosu faaliyet göstermiyor ise, yine 2863 sayılı Kanunun 6498 sayılı Kanun ile değişik 65/1. Maddesi; aynı şartlarda, koruma uygulama ve denetim bürosunun faaliyet göstermesi halinde ise, sanığın lehine olan 2863 sayılı Kanunun 6489 sayılı Kanun ile değişik 65/4. Maddesi,

c- Suça konu taşınmazın bizatihi kendisi korunması gerekli kültür varlığı niteliğini haiz değil (ya da korunması gerekli kültür varlığı kapsamı dışında) veya izinsiz müdahalelerden dolayı zarar meydana gelmemiş, bununla birlikte, taşınmaz kültür varlığı parseli üzerinde de bulunmuyor ise, bölgenin koruma amaçlı imar planı onaylanmış kentsel sit alanı niteliğiyle tescilli olduğu dikkate alınarak, suç tarihi itibarıyla yürürlükte ve lehe olan 2863 sayılı Kanunun 5728 sayılı Kanun ile değişik 65/d. Maddesi uyarınca mahkumiyet hükmü tesis gerektiği gözetilmeksizin, eksik araştırma ile 2863 sayılı Kanuna aykırılık suçundan yazılı şekilde kara verilmesi,

2- Sanık hakkında hem 2863 sayılı Kanuna aykırılık hem de imar kirliliğine neden olma suçundan dava açıldığı anlaşılmakla; sanık tarafından gerçekleştirildiği iddia olunan tek bir eylem bulunması ve 2863 sayılı Kanunun 65. Maddesinin, 5237 sayılı TCK'nın 184. Maddesine göre özel norm niteliği taşıması karşısında, "özel normun önceliği" ilkesi gereği eylem 2863 sayılı Kanuna göre değerlendirilip, imar kirliliğine neden olma suçundan sanık hakkında hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, anılan suçtan da mahkumiyet hükmü tesis edilmek suretiyle tek eylemden iki farklı suç nitelendirmesi ile iki ayrı hüküm kurulması,

(...)

5320 sayılı Kanunun 8. Maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1421 sayılı CMUK'nun 321. Maddesi gereğince 2863 sayılı Kanuna aykırılık ve imar kirliliğine neden olma suçlarından tesis edilen hükümlerin isteme aykırı olarak BOZULMASINA, aynı Kanunun 326/son maddesi gereğince sanığın kazanılmış hakkının sağlı tutulmasına, 13.09.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

HİZMET TESPİTİ²

Kamu kurumu olan davalı işyerinde geçen çalışmaların resmi kayıtlara dayanması ve ücretlerin yazılı belge ile ödenmesi esas olup; davacının kayıtlarda gözükmeyen çalışmalarının hangi nedenle bildirim dışı kaldığı hususunda yalnızca taraf tanıklarının dinlenil-

2 T.C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi E:2016/13551, K:2018/10295, T:06/12/2018

mesi ile yenitilmeyip, re'sen belirlenecek tanıkların dinlenmesi ve davacıya çalışmasına ait detaylı bilgi ve belgeleri sunması için süre verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (6100. HMK m.119/1-e, 200), (5510 s. SSGSSK m. 82,86/8), (506. S. SSK m. 78,79/10)

Somut olay bakımından davacının çalışmalarının geçtiğini ileri sürdüğü işyeri belediye olup bir kam kuruluştur. Kamu kuruluşu olan davalı işyerinde geçen çalışmaların resmi kayıtlara dayanılması ve ücretlerin yazılı belge ile ödenmesi esastır. Davacının, kayıtlarda gözükmeyen çalışmalarının hangi nedenle bildirim dışı kaldığı gereğince ve yeterince araştırma konusu yapılmamıştır. Davacının kamu kurumu olan belediye bünyesinde ücretsiz çalışması hayatın olağan akışına aykırı olup, kamu kuruluşundaki çalışmaların resmi kayıtlara geçirilmesi ve ücret ödemelerinin belgelere dayandırılması asıl olduğuna göre tanık sözlerine dayalı olarak çalışmanın kanıtlandığının kabul edilmesi doğru değildir. Talep edilen dönemler yönünden yapılacak iş, davacının eşinin ücret bordrolarında gözükken yazılı belge ile ortaya koyulmuş çalışmaların tespit etmek, davalı belediyenin muhasebecisi, müdürleri, dinlenerek davacının ücretini nasıl aldığını belirlemek, davacıdan ücret ödendiğini kanıtlayan belge olup olmadığını sormak, varsa mahkemeye sunması için süre vermek, kamu kuruluşlarında geçen çalışmanın yazılı belge ile kanıtlanması asıl olduğundan ancak ücretin başkaca şekilde ödendiğini fiili ve somut olarak tespit etmek suretiyle gerçek çalışma olgusunu somut ve inandırıcı bilgilere dayalı şekilde ortaya koyduktan sonra sonucuna göre karar vermekten ibaretti.

İŞ KAZASINDA ASIL İŞVEREN-ALT İŞVEREN³

İş kazası sonucunda vefat eden sigortalının yakınlarının uğramış olduğu manevi zarardan alt işveren ile asıl işverenin müteselsilen sorumlu olduğu gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m. 2), (5510 s. SSGSSK m. 12/6)

4857 sayılı Kanun'un 2. Maddesine göre bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir.

İş Kanununun 2. maddesinin 7. fıkrasına göre bir işverenden, iş yerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sade bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

5510 sayılı Kanun'un 12/c. Maddesi ile de asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumlu tutulmuştur.

4857 sayılı Kanunun 12/7. Maddesi ile işçilerin İş Kanunundan, sözleşmeden ve toplu iş sözleşmesinden doğan hakları, 5510 sayılı Kanun'un 12/6. Maddesi ile de Kurum alacakları ve işçinin sosyal güvenlik hakkı daha geniş koruma-güvence altına alınmak istenmiştir. Aksi halde, 4857 veya 5510 sayılı Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerinden kaçmak isteyen iş-

3 T.C. Yargıtay Yirmibirinci Hukuk Dairesi E:2017/1688, K:2018/8382, T:19/11/2018

verenlerin işin bölüm veya eklentilerini muvazaalı bir biçimde başka kişilere vermek suretiyle yükümlüklerinden kaçması mümkün olurdu.

Asıl işveren ile alt işverenin birlikte sorumluluğu “müteselsilen sorumluluktur”. Asıl işveren, doğrudan bir hizmet sözleşmesi bulunmama ile birlikte İş Kanununun 2. Maddesinin 6-. Fıkrası gereğince alt işverenin işçilerinin iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle uğrayacakları maddi ve manevi zarardan alt işveren ile birlikte müteselsilen sorumludur. Bu nedenle meslek hastalığına veya iş kazasına uğrayan alt işverenin işçisi veya ölümü halinde mirasçıları tazminat davasını müteselsilen sorumlu olan asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte açabilecekleri gibi yalnızca asıl işverene veya alt işverene karşı da açabilirler.

İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ⁴

İşverence işyerindeki servis uygulamasının kaldırılıp yerine ödenen servis yardımının yol masrafını karşılamadığından ve aynı birimde çalıştığı iş arkadaşının işten çıkarılması üzerine ona ait yükümlülükleri de kendisi yapmak zorunda kaldığı bu sebeple yeni işçi alınmasını talep ettiği halde alınmaması üzerine iş sözleşmesini haklı nedenle fesh ettiği bahisle kıdem tazminatı alacağı talep edildiği davada mahkemece davacının olağan toplu taşıma araçlarını kullanarak işe geliş gidiş sırasında yapacağı yol masrafı ile işyerinde davacının ve işten çıkartılan işçinin yapmış olduğu işin niteliği, çalıştığı birimde başka kimse olup olmadığı, normal çalışma süresini aşacak şekilde çalışma yapıp yapmadığı hususları araştırılıp sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m.22)

4 T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk Dairesi E:2017/15606, K:2018/22321, T:16.01.2018

DANIŞTAY KARARLARI

SOKAK HAYVANLARINDA SORUMLULUK HANGİ KURUMA AİTTİR¹

Saldırgan sokak hayvanlarını toplayıp rehabilite etme konusunda valilik, büyükşehir ve ilçe belediyelerinin sorumluluklarının bulunduğu hakkında.

İstemin Özeti: 12. İdare Mahkemesinin 15.02.2012 gün ve E:2010/2116, K:2012/198 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Kanununun 49. Maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istemidir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, ...TÜ'ye ait orman arazisi içindeki Oran Parkında yürüyüş yaparken bir grup sokak köpeğinin saldırısına uğrayarak hayati tehlikeye maruz kalacak derecede yaralanan davacı tarafından olay sebebiyle uğradığı belirttiği 10.000TL maddi ve 100.000-TL manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

(...)

Anayasanın 125. Maddesinin son fıkrasında, “İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlüdür.” Kuralı yer almakta 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinde de; “İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları” idari dava türleri arasında yer almıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin 1. Fıkrasının (m) bendinde; “Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek” büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin 1. Fıkrasının (a) bendinde; çevre ve çevre sağlığı hizmetlerini yapmak veya yaptırmak belediyenin görev ve sorumlulukları arasında, 15. Maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde ise, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarının karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almaktadır.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun “Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması” başlıklı 6. Maddesinin 4. Fıkrasında “Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerde yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Müşahede yerlerinde kısırlaştırılan aşılardan ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra öncelikle alındıkları ortamda bırakılmaları esastır.” Hükmü, “Yerel

¹ T.C. Danıştay Sekizinci Daire Esas no:2012/6599, Karar No:2018/6994 (İdari Dava Daireleri Kararı)

hayvan koruma görevlilerinin sorumlulukları” başlıklı 18. Maddesinin 2. Fıkrasında ise “Yerel hayvan koruma görevlileri; bölge ve mahallelerindeki öncelikle köpekler ve kediler olmak üzere, sahihsiz hayvanların bakımları, aşılarının yapılması, aşıli hayvanların markalanması ve kayıtlarının tutulmasının sağlanması, kısırlaştırılması, saldırgan olanların eğitilmesi ve sahiplendirilmelerinin yapılması için yerel yönetimler tarafından kurulan hayvan bakımevlerine gönderilmesi gibi yapılan tüm faaliyetleri yerel yönetimler ile eşgüdümlü olarak yaparlar.” kuralı yer almaktadır.

12.05.2006 tarihli ve 16166 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama yönetmeliğinin 1. Maddesinde, sahihsiz hayvanların çevreye verebilecekleri olumsuz etkilerinin giderilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. “İl Müdürlüğü’nün Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 5. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinde; Yerel hayvan koruma görevleri ve gönüllü kuruluşlar ile işbirliği yaparak sahihsiz hayvanların kontrolünü takip etmek” İl Çevre ve Orman Müdürlüğü’nün görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. 6. maddesinin (b) fıkrasının (a) bendinde; hayvanların korunması, sorunların tespiti ve çözümlerini karara bağlamanın, her ilde valinin başkanı olduğu il hayvan koruma kurulunun görev ve sorumlulukları arasında olduğu belirtilmiş, “Belediyelerin alacağı tedbirler” başlıklı 7. Maddesinde ise, “sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması, kısırlaştırılması, aşılanması, gerekli tabi bakımlarının yapılması ve işaretlenmesi, alındığı ortamda geri bırakılması, sahiplerinin kayıt altına alınması” belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan; 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde, idari dava türleri; iptal, tam yargı ve kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış; 14. maddesinde, dava dilekçelerinin ilk inceleme sırasında “idari merci tecavüzü” ve “hususet” yönlerinden de inceleneceği ve bu hususların ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15. Madde hükmünün uygulanacağı; 15. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde ise, davanın yanlış hasım gösterilerek açılması halinde dava dilekçesinin mahkemece tespit edilecek gerçek hasma tebliğine karar verileceği kurala bağlanmıştır.

Aktarılan Yasa kurallarının, 2577 sayılı Yasada öngörülen idari dava türlerinin tümü bakımından geçerli olduğu, başka bir anlatımla sadece iptal davalarında uygulanacak usul kuraları olmadığı gözetildiğinden, tam yargı davalarında dair hasım düzeltilerek dava dilekçesinin mahkemece tespit edilecek gerçek hasma tebliğ edilmesine engel yasal düzenleme bulunmamaktadır.

Ayrıca, tam yargı davasında, yargı yerince davalı konumuna alınan idareye başvuru şartının aranmayacağı da tabiidir. Zira, dava açmadan önce ilgili idareye başvuran ve konunun bir başka idareyle ilgili olduğu kendisine bildirilmeyen davacı, tam yargı davası açma şartını yerine getirmiş olup; yargı yerince davalı konumuna alınan idareye de başvuru şartının aranması, idari yargılama usulüne özgü hasım düzelterek, idari davanın bir an önce sonuçlandırılması kuralıyla bağdaşmamaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; davacının 25.06.2010 tarihinde saat 17:99 sıralarında.... bulvarı üzerinde bulunan ... Üniversitesine ait ormanlık alanda (Oran Parkında) yürüyüş yaptığı sırada, sahihsiz ve başıboş köpüklerin saldırısına uğrayarak ağır yaralandığı, ormanlık alan-

da yürüyüş yolunda köpek saldırısı sonucu yaralanan maddi ve manevi yönden zarara uğramasında, ilgi Kanun ve Yönetmeliklerde öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmeyen aynı yerde defalarca aynı olaylar yaşanmasına rağmen kent içinde ve yaşam alanlarında sahipsiz, başıboş ve güçten düşmüş havanların toplayarak, barınaklarda muhafaza etmeyen ve gerekli tedbirleri almayan davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle, köpek saldırısında gözlüğünün kaybolması, elbiselerinin parçalanması, Hastanede yatarak tedavi olması nedeniyle evi ve ailesine yaşatmış olduğu maddi kayıplardan dolayı uğradığı zararlara karşılık 10.000,00-TL maddi ve psikolojik sorunlara yol açması, üzüntü ve elem duyması nedeniyle uğradığı zararlara karşılık 100.000,00 TL manevi olmak üzere toplam 110.000,00-TL tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle yaptığı başvurusunun 08.09.2010 tarih ve 4224 sayılı işlem ile reddi üzerine, maddi ve manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; sahipsiz hayvanların, başta köpekler olmak üzere, korunması, bakım ve gözetimi, saldırgan olanların eğitilmesi ve sahiplendirilmeleri, hayvan bakımevlerinin kurulması, vb. birtakım görev ve sorumlulukların valiliklere, büyükşehir ve ilçe belediyelerine ait olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu idareleri yapmakla yükümlü oldukları hizmetleri gereği gibi ifa etmekle beraber bu hizmetin işleyişini sürekli olarak kontrol etmek ve hizmetin yürütülmesi sırasında gerekli önlemleri almakla da yükümlüdür. İdarece bu yükümlülüğünün yerine gerilmemesi suretiyle hizmetin kötü veya geç işlemesi ya da gereği gibi işlememesi sonucunda bir zarara sebebiyle verilmiş olmasının, idareye hizmet kusuru nedeniyle meydana gelen maddi ve manevi zararları tazmin sorumluluğu yükleyeceği idare hukukunun yerleşmiş ilkelerindedir.

Öte yandan; manevi tazminata hükmedilebilmesi için idarenin hukuka aykırı bir işlemi veya eylemi sonucu ağır bir elem ve üzüntünün duyulmuş olması ya da ilgilinin şeref ve onuruna zedelenmesi veya kişinin fizik yapısını zedeleyen, şama ve kazanma gücünün azalması sonucunu doğuran olayların meydana gelmesi gerekmekte olup; doktrinde de kabul edildiği üzere, manevi tazminat ilgilinin mal varlığında meydana gelen bir eksilmeyi karşılamaya yönelik bir tazmin aracı olmayıp, manevi tatmin aracıdır. Başka türlü giderim yollarının bulunmayışı veya yetersiz kalışı, manevi tazminatın parasal olarak belirlenmesini zorunlu hale getirmektedir. Olayın gelişimi ve sonucu, ilgilinin durumu itibarıyla uğradığı manevi zarara karşılık takdir edilecek manevi tazminatın, manevi tatmin aracı olmasından dolayı zenginleşmeye yol açmayacak miktarda, fakat idarenin olaydaki kusurunun niteliğini ve ağırlığını ifade edecek ölçüde saptanması zorunlu bulunmaktadır.

Mahkemece, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelikte, sahipsiz hayvanların gerekli bakım ve kontrolleri yapıldıktan sonra alındıkları ortama bırakılmaları ve kendi doğal ortamlarında yaşamalarının sağlanmasının öngörüldüğü, bunun dışında belediyelerin bu hayvanları ayrılmış bir ortamda toplayacaklarına ve başıboş dolaşmalarını engellemeleri gerektiğine dair mutlak bağlayıcı bir düzenleme bulunmadığı belirtilmiş ise de; yerleşim merkezlerinde veya bu merkezlerin yakınlarında toplu halde yaşayan sokak köpeklerinin yaşadıkları alanın doğal bir ortam sayılamayacağı, evsel atıkla beslendikleri ve her zaman yiyecek bulamama ihtimallerinin bulunduğu hususları da dikkate alındığında, kamu hizmetlerinin devamlılığı esas gereğince belediyelerin görevinin, sokak köpeklerinin

gerekli bakım ve kontrollerini yaptıktan sonra aldıkları ortama bırakılmaları ile sona ermeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Olayda; söz konusu yerde daha önce de benzer olayların yaşanmasına karşın gerek taşınmaz makili ve idarecisi olan üniversite yönetimi tarafından yerel yönetimlere durumla ilgili belgelendirme yapılmadığı ve önlem alınmadığı, gerekse **Belediye Yasaları ile 5199 sayılı Yasa uyarınca beldedeki insan ve çere sağlığı açısından artık tehdit mahiyetinde bulunan saldırgan sokak hayvanlarını toplayıp rehabilite etme konusunda Valilik, büyükşehir ve ilçe belediyesinin görevlerin gereği gibi yapmadığı ve kusur sorumluluğunu bulunduğu açıktır.**

Bu itibarla; İdare Mahkemesince, olayda sorumluluğu bulunan .... Valiliği,....Üniversitesi Rektörlüğü ve ...Belediye Başkanlığı da hasım konumuna alınarak dosya tekemmül ettirildikten sonra, davacının maddi zararı somut bilgi ve belgelerle ortaya konularak ve manevi zarara ilişkin koşulların oluşup olmadığı değerlendirilerek bir karar verilmesi gerekirken, yukarıda yer verilen gerekçelerle davalı idarenin hizmet kusuru bulunmadığından bahisle davanın reddine karar veren İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmüştür.

TAŞINMAZ SATIŞI²

Davacı şirket tarafından, dava konusu belediye meclis kararında taşınmazların ihale yoluyla satılması konusunda belediye encümenine yetki verdiği belediye encümeni tarafından ise, ihale yapılmaksızın satıldığı iddia edilerek dava açıldığı anlaşıldığından, ihaleye katılma hakkı ortadan kaldırılan davacı şirketin dava konusu işlemlerin iptalini istemekte kişisel, güncel ve meşru bir menfaatinin bulunduğu sonucuna varıldığı,

İstemin Özeti: Adana 2. İdare Mahkemesinin 01.07.2016 gün ve E:2015/1188, K:2016/815 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Kanununun 49. Maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istemidir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

(...) parsel sayılı taşınmazların dava dışı şirkete satılmasına ilişkin 24.12.20194 gün ve 484 sayılı ... Belediyesi Encümen kararı ile bu kararın dayanağı olan 24.09.2014 gün ve 70 sayılı ... Belediye meclis kararını iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince, mülkiyeti ... Belediyesine ait olan taşınmazların anılan belediye tarafından satışına ilişkin davaya konu işlemler ile davacı şirket arasında kişisel, güncel ve meşru bir menfaat ilişkisi bulunmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde, idari davaların, idari işlemler hakkında yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden biriyle hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı belirtilmiştir. Maddenin 08.06.200 gün ve 4577 sayılı Kanunla değişik yeni haliyle, dava açabilmenin ön koşulu olarak "hak ihlali" kavramı yerine "menfaat ihlali" kavramı getirilerek, dava açma ehliyetinin kapsamı genişletilmiş, böylece hak arama hürriyeti bağlamında değişiklik yapılmıştır.

2 T.C. Danıştay Sekizinci Daire, Esas No:2016/14052, Karar No:2018/4316

İdari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetimini amaçlayan iptal davasının görüşülebilmesinin ön koşullarından biri olan “dava açma ehliyeti”, her idari işleme karşı herkes tarafından iptal davası açılmasının idare işlemlerinde istikrarsızlığa neden olunmaması ve idarenin işleyişinin buna bağlı olarak olumsuz etkilenmemesi amacıyla dava konusu edilecek işlem ile dava açacak kişi arasında belli ölçütler içinde menfaat ilişkisinin varlığını ifade etmektedir.

İdari dava türlerinden iptal davalarının tanımı kapsamındaki subjektif ehliyet koşulu konusunda mevzuatta açık bir belirleme olmamakla birlikte, iptal davalarının içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki niteliği göz önüne alındığında; idare hukuku alanında kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin, ancak meşru, kişisel ve güncel menfaatlerinin varlığından söz edilmesi durumunda kişi ya da kuruluşlarca yargı denetimine tabi tutulmasının istenebilmesi yeteneği olarak kabul edilmektedir. Bu anlamda, yargı mercilerince önlere gelen davalarda objektif dava açma ehliyetinin varlığının tespiti yanında davaya konu idari işlem ile davayı açan arasında iptale konu işlem yönünden kişisel meşru ve güncel bir menfaat ilişkisinin varlığının da tespiti gerekmektedir.

Yargısal denetim amacıyla her idari işleme karşı herkes tarafından iptal davası açılmasının idari işlemlerde istikrarsızlığa neden olmaması ve idarenin işleyişinin bu yüzden olumsuz etkilenmemesi için, dava konusu edilecek işlem ile davaya açacak kişi arasında belli ölçütler içinde menfaat ilişkisi bulunması koşuluna ihtiyaç vardır. Her olay ve davada, yargı merciiine başvurarak dava açan kişinin menfaatinin, iptali istenen işlemle ne ölçüde ihlal edildiğinin takdiri de yargı mercilerince bırakılmıştır. İptal davası açılabilmesi için gerekli olan menfaat ilişkisi kişisel, meşru, güncel bir menfaatin bulunması halinde gerçekleşecektir.

Başka bir anlatımla, iptal davasına konu olan işlemin davacının menfaatinin ihlal ettiğinden söz edilebilmesi için, davacıyı etkilemesi, yani davacının kişisel menfaatinin ihlal etmesi, işlem ile davacı arasında ciddi ve makul bir ilişkinin bulunması gerekmektedir. Aksi halde, kişilerin kendisine etkisi bulunmayan, menfaatlerini ihlal etmeyen idari işlemler hakkında da iptal davacı açma hakkı doğar ve bu durum idarenin işleyişini olumsuz etkiler. İdari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetimini amaçlayan iptal davasının görüşülebilmesi için ön koşullardan olan “dava açma ehliyeti” iptal davasına konu kararın niteliğine göre idari yargı yerince değerlendirilmektedir.

Olayda; davacı şirket tarafından, dava konusu belediye meclis kararında taşınmazların ihale yoluyla satılması konusunda belediye encümenine yetki verildiği, belediye encümeni tarafından ise, ihale yapılmaksızın satıldığı iddia edilerek dava açıldığı görülmekte olup, ihaleye çıkılmamış olması nedeniyle ihaleye katılma hakkı ortadan kaldırılan davacı şirketin dava konusu işlemlerin iptalini istemekte kişisel, güncel ve meşru bir menfaati bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, davanın ehliyet yönünden reddi yolunda verilen temyize konu Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SAYIŞTAY KARARLARI

DOLU KADROYA VEKALET¹

... Belediyesinde Zabıta Müdürlüğü kadrosu dolu olduğu halde söz konusu kadroya vekil olarak atanan ...'a bu kadroya ait zam ve tazminat farkı ödendiği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86'ncı maddesinde; "Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, ... vekalet aylığı ödenir...

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. ..." ve 175'inci maddesinde; "Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, ... verilir. ...

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur. ..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 657 sayılı Kanunun 152'nci maddesine istinaden 05/05/2006 tarihli ve 26159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 17/04/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan

"Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Kararın 9 uncu maddesinde;

"(1) 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

a) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilene;

aa) Vekaletin, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

bb) Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve

¹ Sayıştay 6. Daire Karar No:652, Tutanak Tarihi:4.4.2019

tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, **vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.**

2) aa) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

bb) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

cc) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),...

vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez.”

hükmüne yer verilerek anılan şartları taşıyan ilgililerin vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki farkın vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödeneceği, ancak mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni gibi mezkur hükümde sayılan durumlarda vekalet edenlere vekalet nedeniyle zam ve tazminat ödenemeyeceği ifade edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9’uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında; “Birinci fıkraya kapsamına giren personelden; kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilene, vekaletin 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşıması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir. Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz.

Ücret ve tazminatları ek 10 uncu maddeye göre ödenenlere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlarda görev yapan personele ve bir kadroya açıktan vekil olarak atananlara bu madde uyarınca ek ödeme yapılmaz.” denilmek suretiyle de, bir kadroya vekalet edenlere, vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde aradaki farkın ödeneceği ancak mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni gibi mezkur hükümde yer verilen durumlarda vekalet edenlere ödeme yapılamayacağı belirtilmiştir.

Buna göre, herhangi bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekaleten bir gö-

revlendirilme yapılabilmesi, söz konusu kadronun her hangi bir nedenle sürekli olarak boşalmasıyla veya vekalet edilecek kadroda görevli memurun kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması, görevden uzaklaştırma gibi nedenlerle işinden geçici olarak ayrılmasıyla mümkün olabilmektedir. Bununla birlikte, vekalet edilecek kadroda görevli memurun mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevinden ayrılması halinde söz konusu göreve vekalet edenlere vekalet ücreti ödenemeyecektir.

Bu durumda, kadrosu dolu olan ve bu kadroya asaleten atanmış olan görevlinin herhangi bir şekilde geçici veya sürekli olarak başka bir görevde bulunmadığı; yani asaleten atanmış olduğu görev başında bulunduğu ve bu kadro üzerinden ücret almaya devam ettiği bir görev için başka bir memurun vekaleten atanmak suretiyle vekalet ücreti alması mümkün değildir.

Ancak, ... Belediyesi Zabıta Müdürlüğü kadrosunda bulunan ...'in 2017 Nisan ayına kadar bu kadrodan aylık almasına rağmen ...'ın da 21.07.2015 tarihi itibariye Zabıta Müdürlüğü kadrosuna vekâleten atandığı ve bu kadroya ait zam ve tazminat farklarını aldığı görülmüştür.

Diğer taraftan savunmalarda, Anayasa Mahkemesinin, 13.10.2012 tarihli ve 28440 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 05.07.2012 tarihli ve E. 2012/11, K.2012/104 sayılı kararı dikkate alındığında, vekâleten yürütülen Zabıta Müdürlüğü kadrosu dolu olduğu halde söz konusu kadronun karşılığı olarak zam ve tazminat farkı ödenmesi sonucu kamu zararına neden olduğu yönündeki saptamanın yerindelik arz etmediğinin belirtildiği görülmüşse de, Anayasa Mahkemesinin mezkur kararı kurum içerisinde boş kadrolara vekaleten atanan memurlara, vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, vekalet aylığı ödenmesi ile ilgili olup, sorgu konusu edilen uygulama ile Anayasa Mahkemesinin anılan kararının konusu birbirinden farklı niteliktedir.

Bu itibarla, dolu olan Zabıta Müdürlüğü kadrosuna vekaleten atanan ...'a zam ve tazminat farklarının ödenmesi sonucu oluşan ... TL kamu zararının Harcama Yetkilisi ... ve Gerçekleştirme Görevlisi ...'ya, müştereken ve müteselsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereği işleyecek faiziyle ödettirilmesine ... anılan Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.

KAMU İHALE KURULU KARAR ÖZETLERİ

Karar Tarihi: 13.06.2019

Karar No:2019/UH.IV-667

Karar Özeti: 4734 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi (j) bendinin 2 numaralı alt bendi uyarınca itirazın şikayette bulunanlarca yatırılması zorunlu olan başvuru bedelinin Kurum hesaplarına yatırılmadığının tespit edildiği, ayrıca söz konusu eksikliğin başvuru sahibi tarafından giderilebilmesi için www.ihale.gov.tr internet adresi üzerinden yayımlandığı,

ancak İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca on günlük itirazın şikayet süresinin son günü 07.06.2019 Cuma günü mesai bitimine kadar giderilmediğinin anlaşıldığı, bu itibarla, 4734 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinin 11 inci fıkrasının (c) bendi ile İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince başvurusunun şekil yönünden reddi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi: 20.06.2019

Karar No:2019/UM.II-709

Karar Özeti: Numune değerlendirmesinin ihale komisyonu üyesi olmayan bir kişi tarafından yapılamayacağı, idari şartnamenin 7.5.6. maddesinde numune değerlendirmesinin uzman üye tarafından yapılması gerektiğinin belirtildiği, bu nedenle, yapılan numune değerlendirmesinin ihale komisyonunun uzman üyeleri tarafından yapılmasının zorunlu olduğunun anlaşıldığı, şikayete konu olayda numune değerlendirmesinin ihale komisyonu üyesi olmayan bir kişi tarafından yapıldığı, numune değerlendirme tutanağında ihale komisyonu üyesi bir eczacıya ait kaşe ve imza olmakla birlikte, anılan kişinin fiilen numune değerlendirmesinde bulunmadığı dolayısıyla, yapılan numune değerlendirmesine ilişkin alınacak kararların mevzuat hükümleri ve idari şartnamenin 7.5.6 ncı maddesi uyarınca uygun olmayacağının anlaşıldığı, sonuç olarak mevzuata aykırılıkların düzeltici işlemle giderilebilecek nitelikte olduğu tespit edildiğinden, şikayete konu kısımda numune değerlendirmesinin ihale komisyonu uzman üyeleri tarafından yeniden gerçekleştirilmesi gerektiği ve 4734 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca düzeltici işlem belirlenmesi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi: 26.06.2019

Karar No:2019/UH.II-718

Karar Özeti: İdari şartnamenin 7.1. maddesinde istenilen işletme kayıt belgesinin faaliyet konusunun ne olacağı hususunda belirleyici bir düzenlemeye yer verilmediği, ihale dokümanındaki düzenlemelerde yemeğin kuruluş mutfağında pişirilip, dağıtılıp, servis edileceğinin belirtildiği, ilgili düzenleme çerçevesinde şirketlerin kendi mutfaklarını kullanamayacaklarının anlaşıldığı, kuruluşa ait mutfağın kullanılacağı belirtilmediği, dolayısıyla, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğin toplu tüketim yeri tanımına uygun şekilde gıda maddelerinin aynı mekanda tüketime sunulacağı hususları bir arada değerlendirildiğinde, iddiaya konu edilen husus olan “Toplu Tüketim İşletmeleri” faaliyet konulu işletme kayıt belgesinin idarece kabul edilmesinin doküman düzenlemelerine uygun olduğu, başvuru sahibinin iddiasının yerinde olmadığı sonucuna varıldığı ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesinin 11 inci fıkrasının (c) bendi uyarınca itirazın şikayet başvurusunun reddedilmesi gerektiği hakkında.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

Sayı : 27998389-010.06.02-04/07/2019

Konu : Mali ve Sosyal Haklar

GENELGE

1- Bilindiği üzere, 25/8/2017 tarihli ve 30165 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 5 inci maddesinin beşinci fıkrasında,

"Maliye Bakanlığı, 8 inci maddede öngörülen hallerin gerçekleşmesi durumunda birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirlenmiş olan katsayıları, sözleşme ücreti artış oranlarını ve ücret tavanları ile 7 ncimaddede yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırlarını; anılan fıkralarda belirlenmiş olan artış oranı ile 8 inci madde uyarınca verilecek enflasyon farkını yansıtacak şekilde yeniden belirler ve duyurur. "

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 01/07/2019-31/12/2019 döneminde geçerli olmak üzere;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (**0,138459**), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (**2,167248**), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (**0,04391**) olarak belirlenmiştir.

b) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı 7.578,57 TL'ye yükseltilmiştir.

c) 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı 6.756,12 TL'ye yükseltilmiştir.

ç) Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 8/1/2019 tarihli ve 87 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %6,02 oranında artırılmıştır.

d) Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %6,02 oranında artırılmıştır.

e) Çeşitli statülerde sözleşmeli olarak çalıştırılanların, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş olan mevcut brüt sözleşme ücretleri %6,02 oranında artırılmıştır.

f) 18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararına ekli (EK- I)'de gösterilen grupların 30/06/2019 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri %6,02 oranında artırılmıştır.

g) Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30/06/2019 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %6,02 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.

ğ) 8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı 13.791,19 TL'ye yükseltilmiş ve 3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları ise bu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %6,02 oranında artırılmıştır.

2- 2019 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı 2.558,40 TL'dir.

3- Aylık ve ücretlerin hesaplanması, yukarıdaki maddelerde yer alan açıklamalar dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilecek olup, 01/07/2019-14/07/2019 tarihleri arasındaki fark tutarları ise hesaplanmalarını müteakiben ödenecektir.

4- 01/07/2019 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı 6.379,86 TL'dir.

5- 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı, 01/07/2019 tarihi itibarıyla 5.984,12 TL'dir.

Gereğini arz / rica ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

Sayı : 63107535-010.06.02-[115708-184]-210975
Konu : Mahalli İdare Sözleşmeli Personel Ücret Tavanları

08/ 07/ 2019

GENELGE

25/8/2017 tarihli ve 30165 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin 5 inci maddesi çerçevesinde Bakanlığımız tarafından çıkarılan 4/7/2019 tarihli ve 27998389.010.06.02-205248 sayılı Genelge ile 1/7/2019–31/12/2019 döneminde geçerli olmak üzere;

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı **(0,138459)** olarak; memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı **(2,167248)** olarak; iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise **(0,04391)** olarak belirlenmiştir.

Bu itibarla, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde 1/7/2019 tarihinden itibaren sözleşmeli personel olarak çalıştırılacakların sözleşmelerinin düzenlenmesinde, sözleşme ücretlerinin tespitinde ve ödenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

1- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları gereğince düzenlenecek sözleşme örnekleri ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığına gönderilecektir.

2- 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılacak sözleşmeli personel için 1/7/2019 tarihinden itibaren unvanlar itibarıyla geçerli olan aylık net ücret tavanları, asgari geçim indirimi tutarı uygulanmaksızın ve yukarıda belirtilen katsayı rakamları dikkate alınmak suretiyle unvanlar itibarıyla hesaplanmış ve ekli (1) Sayılı Sözleşme Ücret Tavanları Cetveli'nde gösterilmiştir.

Buna göre;

a) İl özel idareleri ve belediyeler ile mahalli idare birliklerinin meclisleri veya büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarının yönetim kurulları, anılan madde çerçevesinde 1/7/2019 tarihinden sonra sözleşmeli personel olarak ilk defa istihdam etmeye başlayacakları kişiler için söz konusu Cetvelde gösterilen ücret tavanlarını aşmamak kaydıyla net ücret tespitine yetkilidir.

b) İl özel idareleri, belediyeler ve mahalli idare birlikleri ile büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarında, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tam zamanlı veya aynı maddenin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak istihdam edilmekte olan sözleşmeli personelin 1/7/2019 tarihinden sonraki net aylık sözleşme ücretlerinin hesabında ise, görev yaptıkları unvanda Devlet memuru olarak çalışanların aylıklarında 2019 yılının ikinci altı ayı için gerçekleşen aylık artış oranının dikkate alınması gerekmektedir. Bu durumdaki sözleşmeli personele, 1/7/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Haziran ayındaki sözleşme ücretinin %6,02 oranında artırılması suretiyle bulunacak tutar üzerinden net aylık sözleşme ücreti ödenecektir.

c) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 32 nci maddesi uyarınca hesaplanması gereken asgari geçim indirimi tutarı, aylık net sözleşme ücretinin belirlenmesi aşamasında dikkate alınmayacak ve bu nedenle aylık net sözleşme ücretlerinin tespitinde ekli (1) Sayılı Sözleşme Ücreti Cetveli'nde gösterilen tutarlar aşılmayacaktır. Sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin asgari geçim indirimi uygulamasından yararlandırılmasında genel hükümlere uygun olarak işlem tesis edilecektir.

d) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere, sözleşmelerinin 31/12/2019 tarihine kadar geçerli olduğu dikkate alınarak 15/12/2019-31/12/2019 tarihleri arasındaki 17 günlük süre için; 15/12/2019 tarihi itibarıyla geçerli olan aylık net sözleşme ücretinin 17/31'i ve bu Genelgenin üçüncü maddesinde belirtilen ek ödemenin 17/31'i tutarında ödeme yapılacaktır.

3- 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre ek ödeme verilmesine ilişkin uygulama, anılan 4. Dönem Toplu

Sözleşmenin dördüncü bölümünde yer alan “Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme”nin 2 nci maddesinde farklı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Bu çerçevede, ilgili personel hakkında uygulanması gereken ek ödeme oranları ile bu oranların karşılığı olan ek ödeme tutarı tavanları ekli (2) Sayılı Ek Ödeme Oranları Cetveli’nde gösterilmiştir. Öte yandan, söz konusu sözleşmeli personelin ek ödeme uygulamasından yararlandırılmasında, 3/1/2012 tarihli ve 2012/2665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Karar”da belirtilen usul ve esaslar ile birlikte aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

a) İlgili personel için, ayrıca bir meclis kararı veya yönetim kurulu kararı alınmaksızın ve 1/7/2019 tarihinden geçerli olmak üzere; 2019 yılına ilişkin sözleşmesinde belirtilen kadro unvanı ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşmeli personelin aynı mahalli idarede geçen hizmet süresi hesaplanmak suretiyle ve hesaplanan hizmet sürelerine karşılık olarak bu Genelge’ye ekli (2) Sayılı Ek Ödeme Oranları Cetveli’nde denk gelen ek ödeme oranı üzerinden ek ödeme hesabı yapılacaktır.

b) 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak çalıştırılan sözleşmeli personel ek ödeme uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

c) Ek ödemeler, sigorta primine esas kazançta dahil edilmeyecek ve bu ödemelerden sigorta primi kesilmeyecek olup, bu ek ödemeden sadece damga vergisi kesilecektir.

ç) Ek ödeme tutarı, mevcut sözleşme örneğinin ücret maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde olarak sözleşmede gösterilecektir.

d) Ek ödeme tutarı, maaş bordrosunda sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilecektir.

4- 2019 yılında çalıştırılmış olanlardan 2020 yılında da çalıştırılmaya devam olunacaklar hakkında 31/12/2019 tarihi itibarıyla işten çıkış işlemi yapılmayacak, bunların 2020 yılına ilişkin aylık net ücretleri Ocak/2020’de belirlenecek ve kendileri ile 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde 2020 yılı Ocak ayında sözleşme düzenlenecektir.

5- 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına ilişkin uygulamaların ilgili meclis veya yönetim kurulu kararı ile verilen iznin amacına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin tespiti için, tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına yönelik olarak alınacak meclis veya yönetim kurulu kararlarında her bir kadro unvanı için kaç adet tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına izin verildiği de açıkça karara bağlanacaktır.

6- Anılan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin 9 uncu maddesinde, sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanların 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanacağı hükmüne bağlandığından, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında mahalli idarelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin anılan Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde 31/12/2019 tarihine kadar yiyecek yardımından yararlandırılması gerekmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Bakan a.

EK:

1 - (1) Sayılı Sözleşme Ücret Tavanları Cetveli

2 - (2) Sayılı Ek Ödeme Oranları Cetveli

(1) SAYILI CEVEL						
01/07/2019 - 31/12/2019 DÖNEMİNDE GEÇERLİ OLMAK ÜZERE, 5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK SÖZLEŞMELİ PERSONELİN UNVAN BAZINDA ÜCRET TAVANLARI (TL)						
UNVAN	SINIF	DERECE	657 SAYILI KANUNA GÖRE NET AYLIK TUTARI	KISMİ ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI	TAM ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI	
Avukat	AH	1/1	3.664,08	1.832,04	4.580,10	
Mimar	TH	1/1	3.963,86	1.981,93	4.954,83	
Mühendis	TH	1/1	3.963,86	1.981,93	4.954,83	
Veteriner	SH	1/1	3.715,09	1.857,55	4.643,86	
Şehir Plancısı	TH	1/1	3.963,86		4.954,83	
Fizikçi	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Kimyager	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
İstatistikçi	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Jeolog	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Arkeolog	TH	1/1	3.541,73		4.427,16	
Restoratör (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.147,34		3.934,18	
Tekniker	TH	1/1	3.145,49		3.931,86	
Grafiker (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.147,34		3.934,18	
Kaptan (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.147,34		3.934,18	
Teknisyen (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	2.533,78		3.167,23	
Teknik Ressam (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	2.533,78		3.167,23	
Teknik Ressam (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.131,12		3.913,90	
Hidrobiyolog	TH	1/1	3.153,20		3.941,50	
Hidrolog	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Jeofizikçi	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Jeomorfoloğ	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	2.533,78		3.167,23	
Matematikçi	TH	1/1	3.619,97		4.524,96	
Ölçü Ayar Memuru (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	2.533,78		3.167,23	
Pilot	TH	1/1	3.153,20		3.941,50	
Topograf (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	TH	3/1	2.533,78		3.167,23	
Sanat Tarihçisi	TH	1/1	3.147,34		3.934,18	
Çözümleyici (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.153,20		3.941,50	
Programcı (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.153,20		3.941,50	
Hukuk Müşaviri	GH	1/1	4.516,48		5.645,60	
Mütercim	GH	1/1	2.590,37		3.237,96	
Tercüman (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	2.443,78		3.054,73	
Eğitmen (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	2.425,30		3.031,63	
Eğitmen (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	3/1	2.395,95		2.994,94	
Çocuk Eğitici (Yükseköğretim Mezunu)	GH	3/1	2.425,30		3.031,63	
Çocuk Eğitici (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	3/1	2.395,95		2.994,94	
Çocuk Eğitimcisi (Yükseköğretim Mezunu)	GH	1/1	2.506,61		3.133,26	
Çocuk Rehberi ve Gözetimcisi (Yükseköğretim Mezunu)	GH	1/1	2.506,61		3.133,26	
Kameraman (Yükseköğretim Mezunu)	GH	4/1	2.385,69		2.982,11	
Kameraman (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	GH	4/1	2.371,01		2.963,76	
Sosyolog	TH	1/1	3.153,20		3.941,50	
Uzman Tabip	SH	1/1	4.246,91		5.308,64	
Tabip	SH	1/1	3.775,23		4.719,04	
Diş Tabibi	SH	1/1	3.441,60		4.302,00	
Psikolog	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Biyolog	SH	1/1	3.117,43		3.896,79	
Bakteriyolog	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Diyetisyen (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Çocuk Gelişimcisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.004,27		3.755,34	
Ebe (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Hemşire (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Ebe (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Hemşire (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Sağlık Memuru (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.095,66		3.869,58	
Sağlık Memuru (Onlisans Mezunu)	SH	1/1	3.004,27		3.755,34	
Sağlık Memuru (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Diş Protez Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Sosyal Çalışmacı (Yükseköğretim Mezunu)	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Eczacı	SH	1/1	3.296,38		4.120,48	
Fizyoterapist	SH	1/1	3.166,08		3.957,60	
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	2.643,75		3.304,69	
Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)	SH	1/1	3.778,93		4.723,66	
Veteriner Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.020,91		3.776,14	
Veteriner Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğretim Mezunu)	SH	3/1	2.670,57		3.338,21	
Antropolog	SH	1/1	3.101,21		3.876,51	
Kütüphaneci (Yükseköğretim Mezunu)	TH	1/1	3.155,16		3.943,95	
Ekonomist (Lisans Mezunu)	TH	1/1	2.540,96		3.176,20	

(2) SAYILI CETVEL							
5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK TAM ZAMANLI SÖZLESMELİ PERSONELİN EK ÖDEME ORAN VE TUTARLARI							
UNVAN	Öğrenim Durumu	Hizmet Yılı	Oran (%)	01/07/2019-31/12/2019 DÖNEMİ BRÜT TUTAR			
Hukuk Müşaviri		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar b) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	170 130	2.236,11 1.709,97			
Avukat		a) 19 yıl ve daha fazla olanlar b) 13-18 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	150 140 130	1.973,04 1.841,50 1.709,97			
Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	150 140 130	1.973,04 1.841,50 1.709,97			
Fizikçi, Kimyager, İstatistikçi, Jeolog, Arkeolog, Hidrolog, Jeofizikçi, Jeomorfoloj, Matematikçi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	120 110 100	1.578,43 1.446,90 1.315,36			
Restorator, Tekniker, Grafiker, Kaptan, Teknik Ressam, Hidrobiyolog, Pilot, Sanat Tarihçisi, Sosyolog, Ekonomist, Topograf, Teknisyen, Laborant, Ölçü Ayard Memuru, Kütüphaneci	Lisans mezunu olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	110 100 90 85	1.446,90 1.315,36 1.183,82 1.118,06			
		Onlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	110 100 90 85	1.446,90 1.315,36 1.183,82 1.118,06		
			Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100 90 85	1.315,36 1.183,82 1.118,06	
				Uzman Tabip	a) 13 yıl ve daha fazla olanlar b) 7-12 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-6 (dahil) yıl arasında olanlar	200 190 180	2.630,72 2.499,18 2.367,65
	Tabip, Uzman (Tıpta Uzmanlık Türüne Göre)	a) 16 yıl ve daha fazla olanlar b) 10-15 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-9 (dahil) yıl arasında olanlar			190 180 170	2.499,18 2.367,65 2.236,11	
		Diş Tabibi	a) 17 yıl ve daha fazla olanlar b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar		185 175 165	2.433,42 2.301,88 2.170,34	
			Veteriner		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	165 155 145	2.170,34 2.038,81 1.907,27
	Eczacı				a) 17 yıl ve daha fazla olanlar b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	140 130 120	1.841,50 1.709,97 1.578,43
		Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist, Sosyal Çalışmacı, Biyolog, Bakteriyolog, Çocuk Gelişimci, Antropolog		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar c) 3-11 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-2 (dahil) yıl arasında olanlar	115 105 95 90	1.512,66 1.381,13 1.249,59 1.183,82	
Sağlık Bilimleri Teknisyenleri			a) 21 yıl ve daha fazla olanlar b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	115 105 95 90	1.512,66 1.381,13 1.249,59 1.183,82		
			Sağlık Teknikeri, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Veteriner Sağlık Teknikeri, Diş Protez Teknisyeni, Sağlık Teknisyeni, Laborant, Veteriner Sağlık Teknisyeni	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	115 105 95 90	1.512,66 1.381,13 1.249,59 1.183,82	
	Diğerleri			a) 25 yıl ve daha fazla olanlar b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	105 95 90	1.381,13 1.249,59 1.183,82	
		Çözümleyici, Programcı, Mütercim		a) 25 yıl ve daha fazla olanlar b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	115 110 100	1.512,66 1.446,90 1.315,36	
Yükseköğrenim mezunu olanlar				a) 23 yıl ve daha fazla olanlar b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	110 100 90 85	1.446,90 1.315,36 1.183,82 1.118,06	
	Diğerleri		a) 25 yıl ve daha fazla olanlar b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100 90 85	1.315,36 1.183,82 1.118,06		
			Çocuk Eğitimcisi, Çocuk Rehberi ve Gözetmecisi, Tercüman, Eğitimci, Çocuk Eğitici, Kameraman	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100 90 85	1.315,36 1.183,82 1.118,06	

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/010.06.02-129939
Konu : Adres Bilgileri

18/06/2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 28/05/2019 tarihli ve 72658 sayılı yazısı.

Bilindiği üzere, Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik'in 6 ncı maddesi *"Yetkili idare, numaralama çalışmalarını adres standardına göre yapmak ve adresleri Ulusal Adres Veri Tabanına, standarda uygun şekilde işlenmekle yükümlüdür."* hükmünü,

8 inci maddesinin (1) inci fıkrası *"Yetkili idare, Ulusal Adres Veri Tabanına erişerek sorumluluk alanındaki adres kayıtlarını oluşturur ve günceller."* hükmünü,

9 uncu maddesinin (1) inci fıkrası *"Adres bileşenlerinde meydana gelen değişiklikler, yetkili idare tarafından Ulusal Adres Veri Tabanına işlenir. Yetkili idareler hizmet verdikleri adresin Ulusal Adres Veri Tabanında olup olmadığını kontrol ederek, veri tabanında bulunmayan adresleri veri tabanına işlerler."* hükmünü,

20 nci maddesinin (1) inci fıkrası *"Numaralama işlerinin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılmasından, yetkili idareler sorumludur. Yetkili idareler yılda en az bir defa sorumluluk alanlarını kontrol ederek numaralama ile ilgili eksiklikleri giderir ve hataları düzeltir. Levhasız veya levhaları gerektiği gibi düzenlenmemiş yer ve binalara yeni levhalar konulur."* hükmünü amirdir.

Öte yandan, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün ilgide kayıtlı yazısında merkezi veri tabanında tutulan standart adres bileşenlerinin tüm kamu kurum ve kuruluşları ile paylaşıldığı, bu nedenle UAVT' deki güncel adres verisinin etkin ve sürekli sağlanmasının önem arz ettiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve şirketlerinin (ASKİ, İSKİ, İGDAŞ vs.) söz konusu verileri en güncel haliyle kullanarak ürettikleri fatura veya diğer belgelere güncel adres bileşenlerini yansıtmaları ve UAVT'de olup sahada yer almayan ya da kullanılacak durumda olmayan yapıların yetkili idarelerce ilgili mevzuatta belirtildiği şekilde sahadan kontrolünün yapılarak UAVT'den silinmeleri gerekmektedir.

Konu hakkında uygulamanın mevzuatında ve yukarıda açıklandığı şekilde yürütülmesi ve iliniz dâhilindeki belediyelere (bağlı kuruluş ve şirketleri dâhil) gerekli duyurunun yapılması hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Turan KONAK
Bakan a.
Genel Müdür

SORU - CEVAP

Sayın Vehbi KOLAKAN

Soru: *Bir mal alımı ihalesinde teklifle beraber sunulması istenilen ticaret sicil gazetesinin teklifle beraber sunulmaması elenme sebebi olur mu?*

Cevap: Kamu İhale Kanununun “tekliflerin alınması ve açılması” başlıklı 36 ncı maddesinde, isteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatların usulüne uygun olup olmadığı kontrol edileceği, belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan isteklilerin tutanakta tespit edileceği, aynı Kanunun “tekliflerin değerlendirilmesi” başlıklı 37 nci maddesinde de, tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verileceği hükme bağlanmıştır.

Yapılan bu açıklamalar ışığında, **teklifle beraber sunulması istenilen ticaret sicil gazetesinin, istekli tarafından sunulmaması, belge eksikliği olup, anılan isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması gerekir.**

İsmail AYDENİZ'in Sorusu:

Baba ve kız aynı ihaleye teklif verebilir mi?

Cevap: Baba ve kızın, gerçek veya tüzel kişiliğe sahip olarak, iş ortaklığı kurmak suretiyle ihaleye iştirak etmesinde, tek teklif sunulması nedeniyle, bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak, baba ve kızın bir ihaleye aynı ayrı teklif vermesi halinde, idarenin, baba ve kızın verilen tekliflerden birbirlerinin haberdar olabileceği varsayımıyla, verilen tekliflerin, 4734 sayılı Kanununun “Yasak fiil veya davranışlar” başlıklı 17 nci maddesinin (d) bendi uyarınca, bir istekli tarafından birden fazla teklif vermek şeklinde değerlendirilmesi kuvvetle muhtemeldir. Aksi halde, baba ve kızın birbirlerinin tekliflerinden haberdar olmadıklarını ikna edici delillerle ispat etmesi gerekecektir. Bu durumun göz önünde tutularak değerlendirme yapılmasında yarar bulunmaktadır.

Pertek Belediyesi Sayın Yaşar KARAYILAN'ın Sorusu: 05366379425

Belediye Meclisi 06.11.2012 tarihinde almış olduğu 62 sayılı kararı gereğince bir parselin yurt ve pansiyon alanı olarak belirlenmesi ve bu amaçla satılması için ihale şartnamesi hazırlanmış ve arsa bu şekliyle satılmıştır.

Satılan parsel üzerinde vatandaş yurt ve pansiyon binası yapmıştır. Parseli alan kişi belediyemize müracaat ederek işyerinin açık ve kapalı alanlarını düğün salonu ve kır düğün salonu olarak çalıştırmak isteme talebi yapı kullanma izin belgesinde düğün salonu ibaresi bulunmadığından red edilmiştir.

Vatandaş tekrar belediyemize müracaat tarafına şartlı olarak satılan yer ile ilgili olarak imar tadilat dosyası hazırlayacağı meclis kararında belirlenen yurt ve pansiyon ibaresinin kaldırılmasını talep etmektedir.

O tarihte yapılan ihaleye katılan kişiler ihale şartnamesinde bulunan yurt ve pansiyon şartı nedeniyle ihaleden vaz geçmişlerdir. Buna rağmen bu değişiklik yapılırsa hukuksal olarak mahkemeye dava açılabilir mi?

Belediye meclisince daha önceden alınan ve şartlı satılan parsel üzerinde herhangi bir değişiklik yapıp yapılamayacağının tarafımıza ivedi olarak bildirilmesini talep ediyoruz.

Cevap: Belediye Kanununun 15 nci maddesinin (h) bendi: “Mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek.”

Aynı Kanunun 18 inci maddesinin (e) bendi: “e- Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.”

Yukarıda bahsedilen mevzuat gereğince taşınmaz üzerinde alım ve satıma karar vermek ve 3194 sayılı İmar Kanununun 8 inci maddesi gereğince imar planı, tadilatı yapmak belediye meclisinin kararı ile olur.

Bilindiği üzere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre; belediyeler yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgelerden oluşan şartname hazırlar. Söz konusu şartnamede, işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlar açıkça gösterilir.

2886 sayılı Kanun'un 2 nci maddesine göre; ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.

Aynı Kanun'un 53 üncü maddesine göre; “Yapılan ihaleler bir sözleşmeye bağlanır ve sözleşme, idare adına ita amiri tarafından imzalanır.” İstekliler şartnameye göre katılıp katılmalarına karar verilirler.

Yukarıda ilgili hükümleri verilen 2886 sayılı Kanun'a göre, belediyelerin yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren şartname hazırlayacağı, yapılan ihale sonunda üzerinde kalan istekli ile sözleşme yapılacağı, bu kapsamda gerek şartnamede, gerekse sözleşmede işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartların açıkça gösterileceği, bahsi geçen parselin yurt ve pansiyon yapımı amacıyla satıldığı anlaşıldığında, söz konusu alanın başka amaçla kullanılmayacağı, kullanması durumunda **temel ihale ilkelerinden şeffaflık ve rekabet kurallarına aykırı hareket edilmiş olacağı, ayrıca ihaleye girmekten vazgeçen şahıslara dava açma hakkı doğacağı tartışmasıdır.**

Ayrıca, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5/c maddesine göre; düğün salonu özel yapı şeklini gerektiren işyeri türlerinden olduğu için bu amaçla yapılmayan yerlerin düğün salonu olarak kullanılmasının da doğru olmayacağı değerlendirilmektedir.

Belediye meclisince parsel yurt ve pansiyon olarak ayrılıp, **bu şartla satışı yapılan taşınmaz da, amaç dışı kullanıma açmak, hukuka aykırı olur. Belediye Meclisinin böyle bir karar alması görevi kötüye kullanmak suçunu oluşturabilir.**

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,130597	0,138459
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,044187	2,16748
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,041416	0,04391
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.240,67	1.315,36

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010.-06.02-205248 sayılı 04/07/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL.
		Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)	278,69
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	65,30	69,22
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	32,65	34,61
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.240,67	1.315,36
	Memurun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.481,34	2.630,72

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının 2799838 9.-010-.06.02-205248 sayılı 04/07/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	10.007,81
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	11.392,40
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	14.161,58
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	16.238,47
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	19.0007,65
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	21.776,83
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	26.622,89
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	32.161,25

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 14.161,58 dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2019 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2019- 30.06.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	104,88	111,20
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	119,39	126,58
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	148,42	157,35
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	170,18	180,43
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	199,20	211,20
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	228,22	241,96
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	279,01	295,81
2.000.001'den fazla olan beldelerde	337,06	357,35

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2019 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/01/2019 30/06/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/07/2019 31/12/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	457,09	484,60
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	587,69	623,06
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	783,58	830,75
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	979,48	1.038,44
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.567,16	1.616,50

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019	Dönemi 01/07/2019-31/12/2019
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x memur maaş katsayısı)	786,97	834,35
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x memur maaş katsayısı)	290,71	308,20

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019	Dönemi 01/07/2019-31/12/2019
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x memur maaş katsayısı)	1.828,36	1.938,26
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x memur maaş katsayısı)	1.567,16	1.661,50

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:305)

31.12.2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
18.000 TL'ye kadar	15%
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20%
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27%
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35%

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2018 - 31.12.2018 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%14)	284,13	358,18
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	20,30	25,58
Gelir vergisi (%15)	106,55	134,32
Asgari Geçim İndirimi	152,21	191,88
Damga Vergisi (%07,59)	15,40	19,42
Kesintiler Toplamı	426,38	537,50
Net Asgari Ücret	1.603,12	2.020,90
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	314,57	396,55
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	40,59	51,17
İşverene Toplam Maliyet	2.384,66	3.006,12

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (152,21) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2019 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	191,88	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	191,88
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	230,26	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	220,66
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	259,04	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	249,44
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	287,82	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	287,82
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	307,01
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	326,20

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01.01.2019 - 31.12.2019)

M.Lamih ÇELİK tarafından hazırlanan '2019 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları' başlıklı Makaleden alıntı yapılmıştır. Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2018 72. s.

KANUN MADDESİ	KABAHAHATİN ADI	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	320 TL
m.33	DİLENİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	153 TL
	DİLENİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	153 TL
m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	3.292-16.510 TL
m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzni Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	320-1.635 TL
m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	153 TL
m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	153 TL

KANUN MADDESİ	KABAHATİN ADI	KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	50 TL
m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.635-16.510 TL
m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	153TL
m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiye	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	320-16.510 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası (belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	153 TL
m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası	814 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL
	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	320 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	320 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	644- 13.010 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	320 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümene sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR

SIRA	KABAHATİN/SUÇUN ADI	KABAHATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2019 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.104 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştirdi)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	"Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez." HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	2.595 TL den 26.027 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	42.232 TL den 211.186 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.104 TL den 10.555 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değiştii	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrerrüü halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(*) 2019 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 30 Kasım 2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 503 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 23,73 (yirmüç virgöl yetmişüç) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:389) 27/12/2018 tarih ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,36 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	3,69 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	4,85 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,57 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,08 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	0,93 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,01 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,50 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	1,94 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,22 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26/5/2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	763.600
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.380.900
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.380.900
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	86.700
b-Diğer İlçelerde	43.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	523.700
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	262.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	189.900
ç) Diğer İlçelerde	141.900

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

YURTIÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	51,60
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	48,15
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	45,20
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	39,85
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	38,75

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 15,80
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 15,25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 2,13 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanununun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere ..... Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 2,25 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

-10.000'e kadar olanlar için 284,50 Türk lirasını,

-10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 305 Türk Lirası,

- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 337,50 Türk Lirasını,

100.001'den 150.000'e kadar onalar için 381 Türk Lirasını,

250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 454,50 Türk Lirasını

- 1.000.001'den fazla olanlar için 527 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekilere için 527 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekilere için 701 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

DİĞER ÖDEMELER

1. 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı ile mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (14.640) ve (9.189) olarak uygulanır.

11. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanır.

12. (K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.550
	2-İlçelerde	800
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	17.750
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	8.000
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	28,500
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	970.000
40	4- Bağış ve yardımlar için	35.350
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
5502 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinin	ı) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	473
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	290.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2019 YILI)

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	13,50
	b) Beyanname	13,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	22,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	133,50
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	89,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	b) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	45,00
7	Aile cüzdanları	121,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	166,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	166,00
11	Motorlu araç tescil belgesi	148,50
12	İş makinesi tescil belgesi	124,00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	8,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	12,50
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	89,00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyeyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	89,00

AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR (V.U.K. MADDE:313)

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği
770 TL	01/01/2012-31/12/2012	411 Sayılı VUK Genel Tebliği
700 TL	01/01/2011-31/12/2011	402 Sayılı VUK Genel Tebliği

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2019 YILI

(31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	5.400 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	19.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2019 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	9.000 TL
-Diğer yerlerde	6.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.200
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	650
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	290

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer))	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcirah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmeni ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01/01/2019-31/12/2019 TARİHLERİ ARASI)

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **1.162,27 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² için)
42/a	I	A	6,97
		B	11,62
	II.	A	18,58
		B	25,55
	III	A	41,82
		B	46,49
	IV	A	53,45
		B	58,10
		C	72,05
	V	A	88,32
B		106,92	
C		120,86	
D		146,43	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında ¹ veya parselasyon planında "Kamu Tesis Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50
	Ruhsatsız ise		% 180

	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayırarak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılması	4.649,12
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhithliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	4.649,12
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0,50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	4.649,12
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
		4.649,12
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	4.649,12
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	2.3214,88

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	4.649,12
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 632,67 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	697,32

Önemli Not:

- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde **tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak** uygulanır.
- Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.
- Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.
- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,

1) Üyesi buldukları meslek odasına 2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer alan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(72,70 TL)
2. Sulhnameler	(72,20 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(408,60 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(72,70 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısma isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(25,10 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(14,80 TL)
ac) İyda senedi	(2,40 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,70 TL)
b) Konşimentolar	(14,80 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(25,10 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(56,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(26,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(26,90 TL)
c) Barnameler	(2,40 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(11,00 TL)
e) Ordinolar	(0,70 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(11,00 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerinin resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,70 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(72,70 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(97,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(48,00 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(48,00 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(48,00 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(97,10 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(35,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(35,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(56,90 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,70 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	153 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdarî para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya teahhüt tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdarî para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya teahhüt tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:504, 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2.700
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.700-270.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	270.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	33
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	120.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık; - Alış tutarı	230.000
	- Satış tutarı	320.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	120.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	230.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.200
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	3,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.200
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	14,80
	- Diğer vergilerde	29
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	180
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	110
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	55
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	25
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	14,80
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	7
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	98
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	55
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	25
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	14,80
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	7
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	3,90	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	290
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	148.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	290
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	14.800
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	148.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	290
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	7000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	350
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.100
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	220.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.480	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.100	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,40
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.900
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	980
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	490
107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar		
1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.200	
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	600	
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	300	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.480.000	
MADDE 370	İzaha davet	
	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	70.000

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaç ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2019-31.12.2019)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.100
	10.000' den fazla olan belediyeler	6.200

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:51) 31.12.2018 tarih ve 30642 (3.Mükerrer) Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile 1/1/2019 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiştir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	3.500	2.700	2.200	1.900	1.690
2. Grup	2.200	1.690	1.300	1.100	980
3. Grup	1.690	1.100	980	700	550
4. Grup	700	550	400	350	270
5. Grup	400	350	240	230	190
6. Grup	230	190	120	110	84
7. Grup	84	65	45	39	29

(b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	4.375	3.375	2.750	2.375	2.112
2. Grup	2.750	2.112	1.625	1.375	1.225
3. Grup	2.112	1.375	1.225	875	687
4. Grup	875	687	500	437	337
5. Grup	500	437	300	287	237
6. Grup	287	237	150	137	105
7. Grup	105	81	56	48	36

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	1.750	1.350	1.100	950	845
2. Grup	1.100	845	650	550	490
3. Grup	845	550	490	350	275
4. Grup	350	275	200	175	135
5. Grup	200	175	120	115	95
6. Grup	115	95	60	55	42
7. Grup	42	32	22	19	14

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2019 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/b Md.	2.761.007
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/c Md.	60.742.537
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	60.742.537
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	60.742.537
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	60.742.537
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	180.732
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	361.481
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	180.732 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	361.481 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	361.481 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	2.761.007 -
			3.012.502 -
			60.742.537

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	90.358
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	30.101
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	13.857.591
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	301.228
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	602.479
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	334.368
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	618.044-TL'ye kadar		5.719
	618.044-TL'den 2.472.180-TL'ye kadar		11.442
	2.472.180-TL'den 18.541.351-TL'ye kadar		17.163
	18.541.351-TL ve üzeri		22.887

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun M.	Ceza M.	Fiil	01.01.2015 itibarıyla Ceza Miktarı	Tehlike Sınıfı	01.01.20189 itibarıyla Ceza Miktarı			Açıklama
					10'dan az çalışan	10-49 çalışan	50 ve daha fazla çalışan	
4/1-a	26-1/a	İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
4/1-b	26-1/a	İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
6/1-a	26-1/b	İş güvenliği uzmanı çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	İşyeri hekimi çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	Diğer sağlık personeli çalıştırmamak.	3083	Az Teh.	-	-	-	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	-	-	-	
				Çok Teh.	-	9,568	14,352	
6/1-b	26-1/b	İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-c	26-1/b	İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-ç	26-1/b	Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her tedbir için
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
6/1-d	26-1/b	Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
8/1	26-1/c	İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının hak ve yetkilerini kısıtlamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası / uzman ve hekim için ayrı ayrı
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

8/6	26-1/c	Tam süreli görevlendirmelerde işyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
10/1	26-1/ç	Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırılmamak.	3700	Az Teh.	5,742	5,742	8,613	Türk Lirası
				Tehlikeli	7,177	8,613	11,484	
		Risk değerlendirmesi yapmamaya veya yaptırmamaya devam etmek.	5550	Çok Teh.	8,613	11,484	17,226	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Az Teh.	8,615	8,615	12,922	
				Tehlikeli	10,768	12,922	17,230	
10/4	26-1/ç	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlamamak	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
11	26-1/d	Acil durumları belirlememek, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
12	26-1/d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanımına sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
14/1	26-1/e	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, ramak kala olaylar ve iş kazaları ile ilgili incelemeler yaparak ilgili raporları düzenlemek.	1.849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	TL / Her yükümlülük için
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
14/2	26-1/e	İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde, sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmemek.	2.466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
14/4	26-1/e	Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	2.466	-		3,825	Türk Lirası	
15/1	26-1/f	Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak	1.233	-		1,911	TL / Her çalışan için	
15/2	26-1/f	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar için yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu almama	1.233	-		1,911		

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

16	26-1/g	Çalışanları, karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları hakkında, ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirmemek	1.233	-	1,911		TL / Her çalışan için	
17	26-1/g	Çalışanlara eğitim verme yükümlülüğüne uymamak (İSG eğitimi, çalışan temsilcisine özel eğitim, mesleki eğitim, iş kazası geçirene ilave eğitim, yenileme eğitimi, başka işyerinden çalışmak için gelenlere eğitim, geçici iş ilişkisiyle gelenlere eğitim vermemek, eğitim maliyetini çalışanlara yansıtmak, eğitimlerde geçen süreyi çalışma süresinden saymamak.)	1.233	-	774			
18	26-1/h	Çalışanların görüşlerini alma ve katılmalarını sağlama yükümlülüklerine uymamak.	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	TL / Her çalışan için
20/1	26-1/ı	Uygun sayıda çalışan temsilcisi görevlendirmemek. (2-50 çalışana 1, 51-100 çalışana 2, 101-500 çalışana 3, 501-1000 çalışana 4, 1001-2000 çalışana 5, 2001 ve üzeri çalışana bulunan işyerine 6)	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası
20/3	26-1/ı	Tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, öneride bulunan ve gerekli tedbirlerin alınmasını isteyen çalışan temsilcilerinin isteklerini yerine getirmemek.	1.849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	Türk Lirası
20/4	26-1/ı	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası / hakları kısıtlanan her birey için
22	26-1/ı	İş sağlığı ve güvenliği kurulu ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmemek	2.466	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	3,825 4,781 5,737	3,825 5,737 7,650	5,737 7,650 11,475	TL / Her aykırılık için
23/2	26-1/j	Birden çok işyerinin bulunduğu iş hanları, sanayi bölgeleri vb. yerlerde diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler konusunda işverenleri uyarmayan, uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirmeyen yönetimlere	6.167	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	9,574 11,967 14,361	9,574 14,361 19,148	14,361 19,148 28,722	Türk Lirası

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

24/2	26-1/k	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak	6.167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	Türk Lirası
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
25/6	26-1/l	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermemek	1.233	-		1,550		Türk Lirası / ihlale uğrayan her çalışan için (aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar)
29	26-1/m	Büyük endüstriyel kaza olabilecek işyerlerinde büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamamak	61681	Az Teh.	95,767	95,767	143,650	Türk Lirası
				Tehlikeli	119,708	143,650	191,534	
				Çok Teh.	143,650	191,534	287,301	
29	26-1/n	Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	98690	Az Teh.	153,227	153,227	229,840	Türk Lirası
				Tehlikeli	191,533	229,840	306,454	
				Çok Teh.	229,840	306,454	459,681	
30	26-1/n	30 uncu maddede öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her hüküm için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
	26-1/o	Çalışanlarına, standartlara uygun ve CE işaretli kişisel koruyucu donanım temin etmemek		-		774		TL / Her çalışan için
	26-1/ö	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve girişi çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak		-		774		

*) 01.06.2005 tarihinde türiürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında (YDO) artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	26.027	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	366	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.464	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	219	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	219	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	857	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.250	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	857	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	857	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	416	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	857	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	416	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	416	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	416	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	416	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.292	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	416	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.292	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.292	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.292	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.292	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.292	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.292	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.292	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.292	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	20.822	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	20.822	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	20.822	

*Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	320 TL

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2018 yılında ise 204 TL olarak uygulanmıştır.

2019 yılında en az ve en fazla..... 204 x 1,2373 = 252 TL

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssihha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	320 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.	Belediye Encümeni	320 TL

YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	3.392.152,362	1980	69.017,630	2000	10,598
1954	3.059.740,865	1981	47.771,418	2001	8,657
1955	2.709.804,391	1982	39.721,050	2002	5,231
1956	2.220.048,895	1983	34.528,590	2003	4,016
1957	1.942.132,670	1984	27.623,974	2004	3,465
1958	1.776.512,282	1985	19.042,821	2005	3,103
1959-1966	1.509.092,732	1986	13.792,289	2006	2,927
1967	1.369.105,351	1987	10.630,727	2007	2,611
1968	1.256.760,019	1988	7.067,470	2008	2,452
1969	1.197.181,407	1989	4.287,586	2009	2,239
1970	1.117.297,753	1990	2.600,678	2010	2,185
1971	1.005.222,213	1991	1.668,791	2011	2,028
1972	851.928,109	1992	1.002,119	2012	2,063
1973	753.619,896	1993	604,512	2013	1,963
1974	559.340,276	1994	362,183	2014	1,797
1975	446.042,377	1995	164,626	2015	1,675
1976	380.448,863	1996	91,211	2016	1,558
1977	279.063,305	1997	46,853	2017	1,415
1978	199.555,197	1998	27,150	2018	1,229
1979	147.751,650	1999	17,524	2019	1,000

16.03.2019 tarih ve 30716 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Tespit olunan bu katsayılar 1/1/2020 tarihine kadar uygulanacaktır.

b) 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 47.771,418 ile çarpılacaktır.

c) 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 39.721,050 ile çarpılacaktır.

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YONETİM MUHASEBE YONETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	2.100
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.200
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamct tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde,	3.200
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	21.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	12.000
2. Kaybedilen alınımlar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	1.200
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	12.750
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.000
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.600
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	21.000
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	78.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınır için uygulanacak limirler,	
1.1. Taşınırın kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	6.200
1.3. Taşınırın aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	30.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.550
1.2. Diğer İlçelerde	800
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	81.300
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	8.000
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.550
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	734
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibariyle uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 01.07.2018 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
2. 01.01.2017 - 30.06.2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
3. 01.01.2015 - 31.12.2016 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
4. 01.01.2014 - 31.12.2014 dönemi için	
4.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
4.2. Temerrüt faiz oranı	
4.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
4.2.2. Ticari işlerde (27.12.2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin Adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	19
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,5
8	Mahsup Alındısı	Cilt	24
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	24
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	24
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,5
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	32
14	Gönderme Emri	Cilt	24
15	Döviz Gönderme Emri	Cilt	24

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.